

ZPRÁVA O ČINNOSTI

ČESKÉ SPRÁVY SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ
2021

ZPRÁVA O ČINNOSTI

ČESKÉ SPRÁVY SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

2021

Zpráva o činnosti České správy sociálního zabezpečení 2021

Účelová publikace

Není určena k prodeji na knižním trhu

Vydala Česká správa sociálního zabezpečení, Křížová 25, 225 08 Praha 5

www.cssz.cz

Redakční zpracování: oddělení strategie, organizace a systému řízení a oddělení komunikace

Praha 2022

ISBN 978-80-87039-65-6

ÚVODNÍ SLOVO

Vážené dámy, vážení pánové,

do rukou se vám dostává Zpráva o činnosti České správy sociálního zabezpečení, která shrnuje činnost naší instituce v roce 2021. Minulý rok nebyl jednoduchý. Život i práci nám komplikovaly další vlny pandemie covidu-19 a s tím spojená opatření, která měla dopad jak na naše klienty, tak na naše zaměstnance.

ČSSZ musela i za ztížených podmínek své agendy nadále naplno vykonávat a zajišťovat plynulou výplatu dávek, na které řada klientů v krizovém období spoléhala jako na jedinou finanční jistotu. Musela do praxe zavádět narychlo přijaté legislativní změny, týkající se především krizového ošetřovného a karantén. Opět významně pomohla eNeschopenka. V souvislosti se zavedením mimořádného příspěvku zaměstnanci při nařízené karanténě jsme eNeschopenku uzpůsobili tak, aby byly karantény a izolace odlišeny od běžné dočasné pracovní neschopnosti. Umožnili jsme, aby eNeschopenky z důvodu karantén mohly vystavovat krajské hygienické stanice.

Dopady pandemie se v agendách ČSSZ projeví v roce 2021, obdobně jako v roce 2020, především v oblasti nemocenského pojištění. Bylo vydáno více než 3 miliony hlášení o vzniku dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízení karantény, vyplaceno bylo 4,7 milionu dávek

nemocenského pojištění. Kromě toho se ČSSZ během roku 2021 musela připravit na změny u dávek otcovské a dlouhodobého ošetřovného, zajistit valorizaci důchodů od 1. 1. 2022, uzavřela dohodu se slovenskou Sociální pojišťovnou o elektronické výměně údajů, čímž značně zjednodušila výplatu důchodů na Slovensko, dále posílila kapacitu call center a rozšířila nabídku online služeb.

S ohledem na všechny změny a nové postupy jsme kladli důraz na rychlou a srozumitelnou komunikaci vůči veřejnosti. Díky mimořádnému nasazení našich zaměstnanců a jejich profesionalitě jsme i v době pandemie dokázali zabezpečit plynulý chod úřadu. Pandemie opět poukázala na nezbytnost elektronizace. Využívání elektronických služeb usnadnilo zavedení bankovní identity, což přispělo i k výraznému nárůstu využívání ePortálu ČSSZ, ke kterému se v roce 2021 přihlásily více než 2 miliony klientů.

Významným projektem minulého roku je jednoznačně online služba IDA neboli Informativní důchodová aplikace. Ta poskytuje klientům na základě údajů uložených v evidenci ČSSZ přehlednou informaci o jejich dosud evidovaném počtu let důchodového pojištění, o tom, kdy a za jakých podmínek budou mít nárok na starobní důchod a také jak vysoký by mohl být. Aplikace vychází ze skutečných dostupných údajů klienta a zákonných parametrů výpočtu důchodu v daném roce. Na rozdíl od dosavadních nástrojů a kalkulaček je IDA unikátní v tom, že je určena všem pojištěncům v produktivním věku.

Rok 2021 byl pro nás nejen rokem tvrdé práce, ale i zaslužených úspěchů. Za eNeschopenku, která se stala klíčovým státním informačním systémem v době pandemie covidu-19, obdržela ČSSZ ocenění IT projekt roku 2020 a také cenu Český zavináč za rozvoj informačních technologií ve státní správě a samosprávě. Českou cenu za public relations 2021 – bronzového Lemura – získala ČSSZ za komunikaci ve veřejné správě. Tato ocenění jsou pro nás silným hnacím motorem.

Přes všechny nepříznivé okolnosti roku 2021 se ČSSZ snažila fungovat co nejefektivněji, společensky odpovědně, empaticky a vstřícně vůči klientům, nerezignovat na kvalitu, ale využít krizi jako výzvu a příležitost ke zlepšení. Zkrátka být moderním úřadem. Věřím, že se nám to podařilo.

Mgr. František Boháček

ústřední ředitel České správy sociálního zabezpečení

3 557 960
VYPLÁCENÝCH DŮCHODŮ¹⁾

369 414
POSUDKŮ
VYPRACOVANÝCH
LÉKAŘSKOU
POSUDKOVOU SLUŽBOU

4 680 068
ZPRACOVANÝCH
DÁVEK NEMOCENSKÉHO
POJIŠTĚNÍ²⁾

579,2 MLD.
NA VYBRANÉM
POJISTNÉM³⁾

39 476 488
ZPRACOVANÝCH e-FORMULÁŘŮ

569,9 MLD.
VYPLACENO NA
SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ

98,7%
ÚSPĚŠNOST VÝBĚRU
POJISTNÉHO³⁾

¹⁾ Údaj k 31. 12. 2021.

²⁾ V počtu zpracovaných dávek nemocenského pojištění nejsou zahrnuty dávky ošetřovného zpracované formou doplatku.

³⁾ Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

OBSAH

PANDEMIE COVIDU-19 A ČINNOST ČSSZ	11
1 VEDENÍ ČSSZ, ORGANIZACE A PERSONÁLNÍ SPRÁVA	21
1.1 VEDENÍ A ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ČSSZ.....	22
1.2 PERSONÁLNÍ OBLAST	23
2 HLAVNÍ ČINNOSTI V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ A LPS	31
2.1 DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ.....	31
2.2 NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ	42
2.3 DŮCHODOVÉ A NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ	51
2.4 VÝBĚR POJISTNÉHO A VÝDAJE NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ	52
2.5 KONTROLNÍ ČINNOST V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ	61
2.6 LÉKAŘSKÁ POSUDKOVÁ ČINNOST.....	66
2.7 DALŠÍ AGENDA SVĚŘENÁ DO PŮSOBNOSTI ČSSZ	70
3 SPRÁVA DAT SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ A ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE	75
3.1 ÚDAJOVÁ ZÁKLADNA	75
3.2 ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE A POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ Z REGISTRŮ ČSSZ.....	77
3.3 MEZINÁRODNÍ ELEKTRONICKÁ VÝMĚNA DAT	83
4 OSTATNÍ ČINNOSTI	85
4.1 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	85
4.2 POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ	87
4.3 INTERNÍ AUDIT, VNITŘNÍ KONTROLA A STÍŽNOSTI	95
4.4 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA A OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ.....	96
5 HOSPODAŘENÍ ČSSZ A ROZVOJOVÉ PROJEKTY	99
5.1 ROZPOČET ČSSZ A JEHO PLNĚNÍ.....	99
5.2 PROVOZNÍ ČINNOST	100
5.3 VEŘEJNÉ ZAKÁZKY A REGISTR SMLUV.....	103
5.4 ROZVOJOVÉ PROJEKTY.....	104
6 INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE	105
6.1 KONCEPCE A SYSTÉMOVÁ INTEGRACE V RÁMCI IIS ČSSZ.....	105
6.2 INFRASTRUKTURA A HARDWARE	106
6.3 APLIKAČNÍ PODPORA	106
6.4 KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST	110
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	111
SEZNAM POUŽITÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ	113
SEZNAM TABULEK	117
SEZNAM GRAFŮ	119

PANDEMIE COVIDU-19 A ČINNOST ČSSZ

I druhým rokem pandemie covidu-19 zásadně ovlivňovala chod společnosti, na jaký jsme byli do té doby zvyklí. Nadále platila již přijatá opatření či byla přijímána nová, která se v menší či větší míře dotkla každého z nás. A stejně jako v roce 2020 i v roce 2021 ČSSZ pomáhala občanům odvracet či překlenout negativní důsledky spojené s pandemickou situací, kdy zajišťovala stabilně výplaty dávek nemocenského a důchodového pojištění, realizovala přijaté legislativní změny a další opatření na podporu zaměstnanců, zaměstnavatelů, OSVČ i příjemců důchodů, prováděla nezbytné úpravy aplikačního programového vybavení, metodických postupů a poskytovala svým klientům potřebné aktuální informace. Přestože organizaci práce výrazně komplikovala vyšší absence zaměstnanců, ČSSZ se podařilo plně zajistit výkon svěřené agendy.

ZAMĚSTNANCI ČSSZ

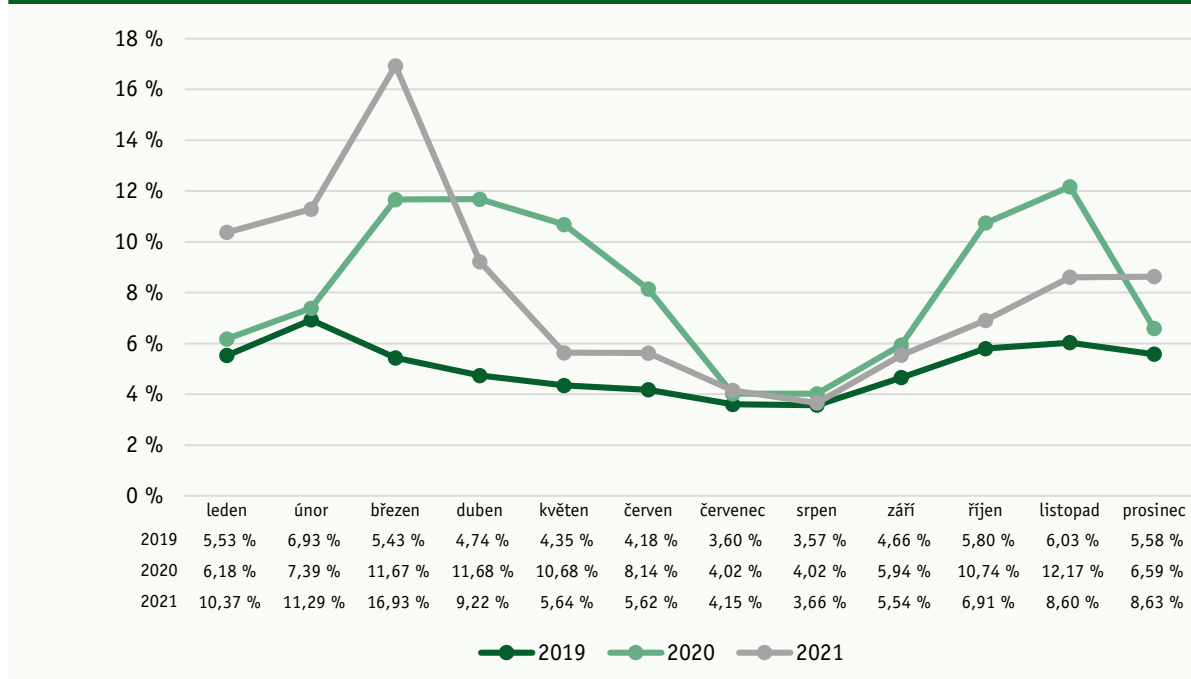
Rok 2021 měl do oblasti personální v souvislosti s pandemií covidu-19 podobné dopady jako rok 2020. Opět docházelo ke zvýšené nemocnosti, ke karanténám zaměstnanců i k nárůstu jejich nepřítomnosti v důsledku osobní péče o děti, kterým byla zavřena škola, školka či obdobné zařízení. Jak vyplývá z grafu č. 1, je možné v uplynulém roce, stejně jako v roce 2020, rozeznat dvě

vlny zvýšené absence zaměstnanců ČSSZ. První z těchto vln proběhla v prvních čtyřech měsících roku 2021 s kulminací v březnu, kdy absence dosáhla téměř 17 % všech zaměstnanců ČSSZ. K dalšímu nástupu, avšak již ne tak dramatickému, docházelo od měsíce září. To samozřejmě znovu zkomplikovalo plynulé zajišťování výkonu agend, ke kterým opět přibývalo i vyplácení tzv. krizového ošetřovného.

Pandemie komplikovala i nábor nových zaměstnanců a jejich následný adaptační proces, kde musela být mimo jiné dodržována zvýšená hygienická opatření. Obdobná situace pak platila pro konání úřednických zkoušek. Po značnou část roku byly také výrazně omezeny možnosti prezenční účasti na vzdělávacích akcích, které byly nahrazovány distanční online formou.

Zvýšená hygienická a protiepidemická opatření, která byla v ČSSZ v platnosti, vycházela z opatření vlády či Ministerstva zdravotnictví. Jednalo se zejména o nošení respirátorů, dodržování rozestupů, používání dezinfekčních prostředků a také značně administrativně i organizačně náročné povinné testování zaměstnanců. Praktickým opatřením bylo rozmístění zaměstnanců do jednotlivých kanceláří tak, aby bylo minimalizováno riziko jejich nákazy a tím případné ohrožení výkonu dané agendy. Samozřejmostí bylo upřednostnění distanční

Graf č. 1: Vývoj absence zaměstnanců

komunikace před osobní, vytváření podmínek pro výkon práce z domova či možnost úpravy rozvržení pracovní doby. V případě potřeby byla realizována organizační opatření např. formou vzájemné výpomoci mezi organizačními útvary nebo prací přesčas.

ČINNOST ČSSZ A VÝKON AGEND

Přes veškeré dopady pandemie zůstalo pro ČSSZ nadále stěžejním úkolem dodržování zákonnosti a věcné správnosti v rozhodování a provádění výplat dávek nemocenského a důchodového pojištění a informování veřejnosti o aktuálních změnách a postupech vyvolaných mimořádnou situací. Byla přijata řada organizačních opatření, aby byl výkon agend plynule zajištěn i za ztížených podmínek a při dodržování všech vládních opatření, zejména při doporučeném omezení kontaktu zaměstnanců na pracovišti.

DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

Protipandemická opatření, kvůli kterým v roce 2020 někteří klienti odkládali uplatňování žádostí o dávky důchodového pojištění i dalších podání týkajících se důchodových záležitostí na později, měla za následek nárůst počtu těchto žádostí v roce 2021. ČSSZ vyřídila v uplynulém roce více než 212 tisíc žádostí o důchod (tj. o 14,5 % více než v roce 2020) a téměř 325 tisíc dalších podání v důchodových záležitostech včetně žádostí o zvýšení starobního důchodu z důvodu výdělečné činnosti. Kumulace žádostí pak byla příčinou toho, že se doba řízení o dávku důchodového pojištění v roce 2021 prodloužila. Průměrná doba řízení u starobních důchodů podle vnitrostátních předpisů činila 56 dnů, ve srovnání s rokem 2020 byla o 10 dní delší. Přesto bylo stabilní a plynulé rozhodování o důchodových nárocích občanů v zákonných lhůtách pro ČSSZ prioritou.

Z důvodu přetrvávajících protikoronavirových opatření a nouzového stavu se zejména na jaře 2021, kdy bylo doporučeno eliminovat osobní kontakty (včetně osobního jednání na úřadech), zvýšil počet telefonických dotazů klientů na stav řízení o jejich žádostech o dávky důchodového pojištění. ČSSZ proto reagovala jednak personálním posílením kapacit call centra pro důchodové pojištění, jednak rozšířením možností kontaktovat ČSSZ přes webové stránky prostřednictvím nové služby – poptávkového formuláře Žádost o prověření stavu řízení o přiznání důchodu po více než 90 (120) dnech od sepsání žádosti.

Také oblast výplat důchodů byla v roce 2021 ovlivněna celosvětovou pandemickou situací. ČSSZ se klientům

snažila minimalizovat rizika a komplikace s tím spojené, a proto po dobu mimořádných opatření stejným způsobem jako v roce 2020 zmírnila podmínky pro výplaty důchodů v hotovosti (umožnila, aby je mohli na základě plné moci vyzvedávat příbuzní klientů nebo jiné důvěryhodné osoby) a také zjednodušila postupy u výplat důchodů klientům do zahraničí.

NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ

Důsledky pandemie covidu-19 se v roce 2021, obdobně jako v roce 2020, projeví nejvýrazněji především v oblasti nemocenského pojištění, a to zejména u dávek nemocenského a ošetrovného. Opět se velmi efektivně uplatnila eNeschopenka, díky níž bylo možné případy dočasných pracovních neschopností i karantén vyřizovat distančně, za pomoci automatizovaných procesů, a lékaři, pojištěnci ani zaměstnavatelé nebyli zatíženi zbytečnou administrativou. Nadále bylo významným přínosem také omezení rizikového kontaktu pacienta s lékařem. Systém eNeschopenky na podzim 2021 úspěšně implementovaly i orgány ochrany veřejného zdraví – krajské hygienické stanice – což umožnilo, aby eNeschopenky z důvodu karantény mohli vystavovat i pracovníci krajských hygienických stanic a pojištěnci se nemuseli obracet na lékaře.

Celkově bylo v roce 2021 vydáno 3 009 410 hlášení o vzniku dočasné pracovní neschopnosti, což představuje oproti roku 2020 nárůst o 11,39 % (v tomto počtu jsou zahrnuty rovněž případy karantén potvrzené jak ošetřujícími lékaři, tak od poloviny října 2021 i krajskými hygienickými stanicemi). Vývoj počtu hlášení v jednotlivých měsících roku 2021 znázorňuje následující graf č. 2, přičemž v grafu lze rozeznat dvě vlny onemocnění v roce 2021, a to jarní (v podstatě zahrnující dvě vlny s vrcholy přírůstků onemocnění v lednu a březnu) a podzimní (s vrcholem přírůstků onemocnění na začátku prosince). Během jarní vlny bylo vrcholu v počtu hlášení o vzniku dočasné pracovní neschopnosti, stejně jako v roce 2020, dosaženo v březnu, během podzimní vlny představoval vrchol co do počtu hlášení měsíc listopad. Jak jarní, tak podzimní vlna byla intenzivnější než jarní a podzimní vlna v roce 2020. Nejnižší počty hlášení o vzniku dočasné pracovní neschopnosti byly zaznamenány v letních měsících uplynulého roku.

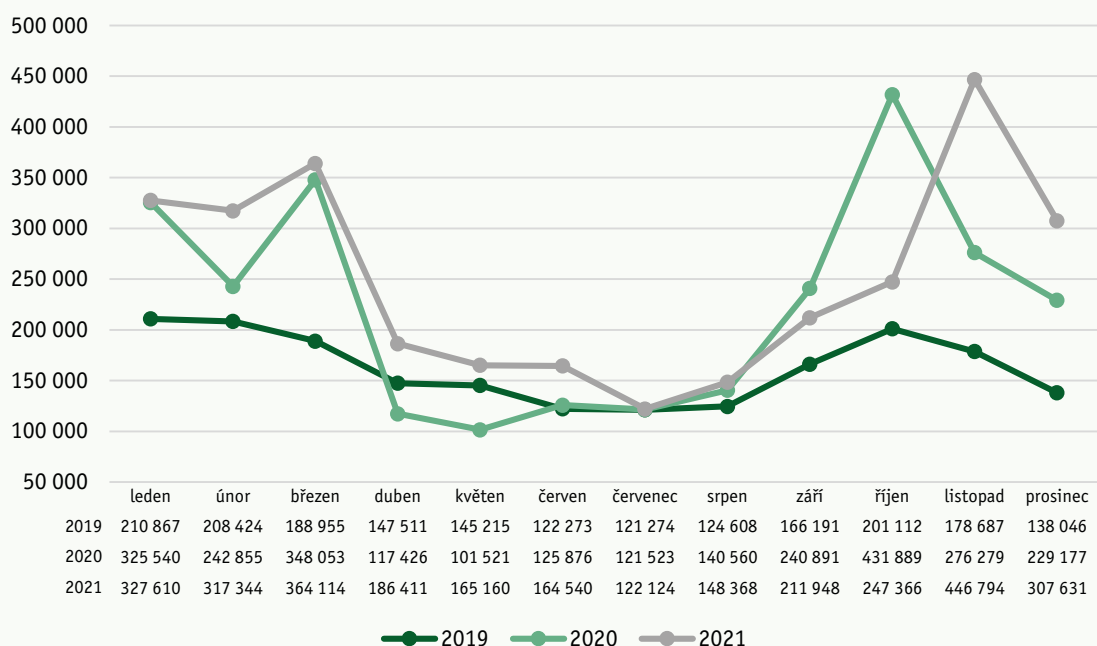
Za podskupinu dočasné pracovní neschopnosti lze považovat nařízenou izolaci (oddělení fyzické osoby, která onemocněla infekční nemocí nebo jeví příznaky tohoto onemocnění, od ostatních fyzických osob), v jejímž nařizování lze pozorovat obdobné trendy (jak

ukazuje graf č. 3) jako v případě počtu hlášení o vzniku dočasné pracovní neschopnosti, tedy jarní a podzimní vlnu s vrcholy v březnu a v listopadu a naopak s nízkými počty v letních měsících.

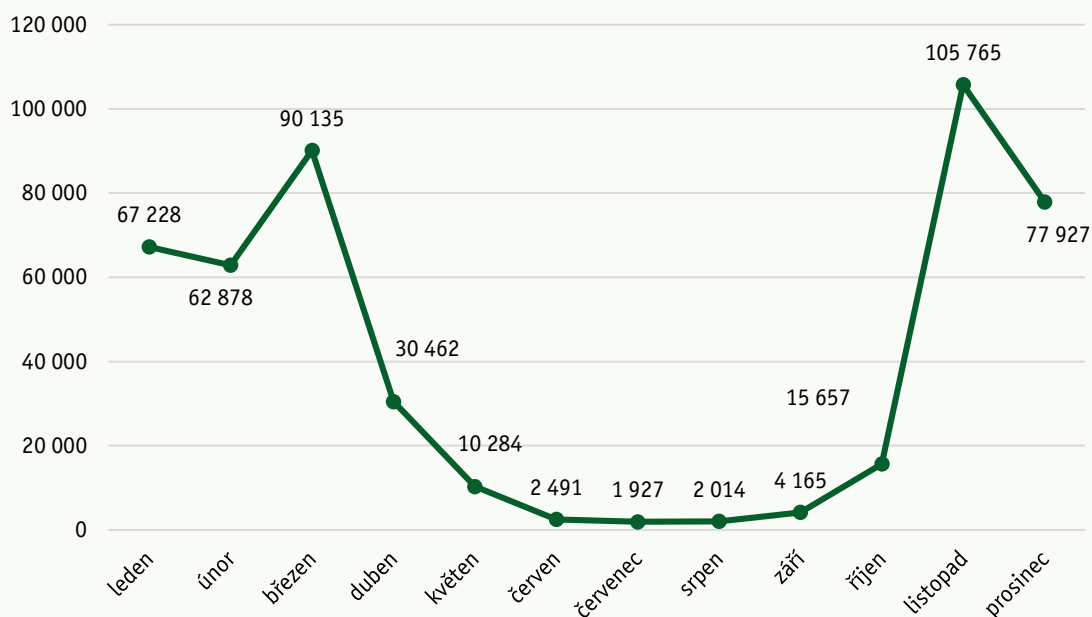
V uplynulém roce bylo rovněž nařízeno 388 850 karantén (oddělení zdravé fyzické osoby, tj. osoby bez příznaků, která byla během inkubační doby ve styku

s infekčním onemocněním nebo pobývala v ohnisku nákazy, od ostatních fyzických osob s cílem zabránit přenosu infekčního onemocnění), tj. o 35 021 (téměř o 10 %) více než v roce 2020. Jak vyplývá z grafu č. 4, vývoj v nařizování karantény nebyl v jednotlivých měsících roku 2021 rovnoměrný. Z uvedeného grafu jsou patrné dva vrcholy v nařízených karanténách, a to

Graf č. 2: Počet hlášení o vzniku dočasné pracovní neschopnosti

Graf č. 3: Počet nařízených izolací¹⁾

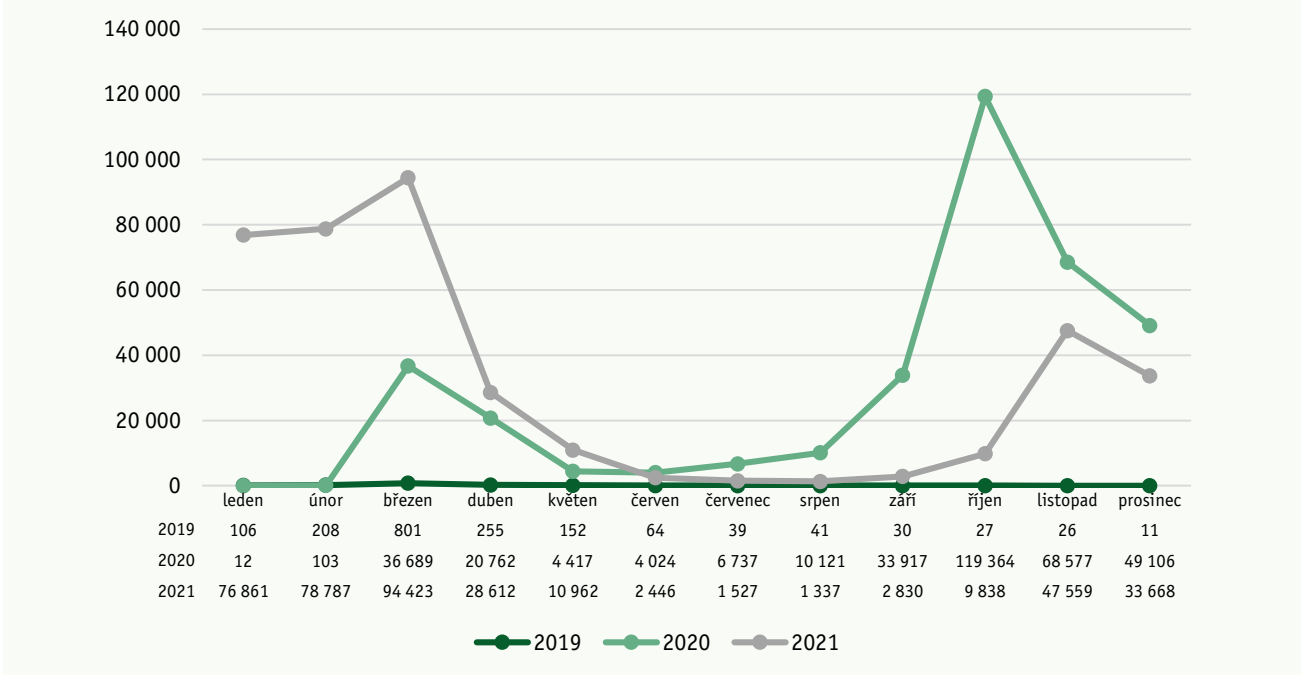

¹⁾ Data o počtu nařízených izolací jsou dostupná pouze za rok 2021.

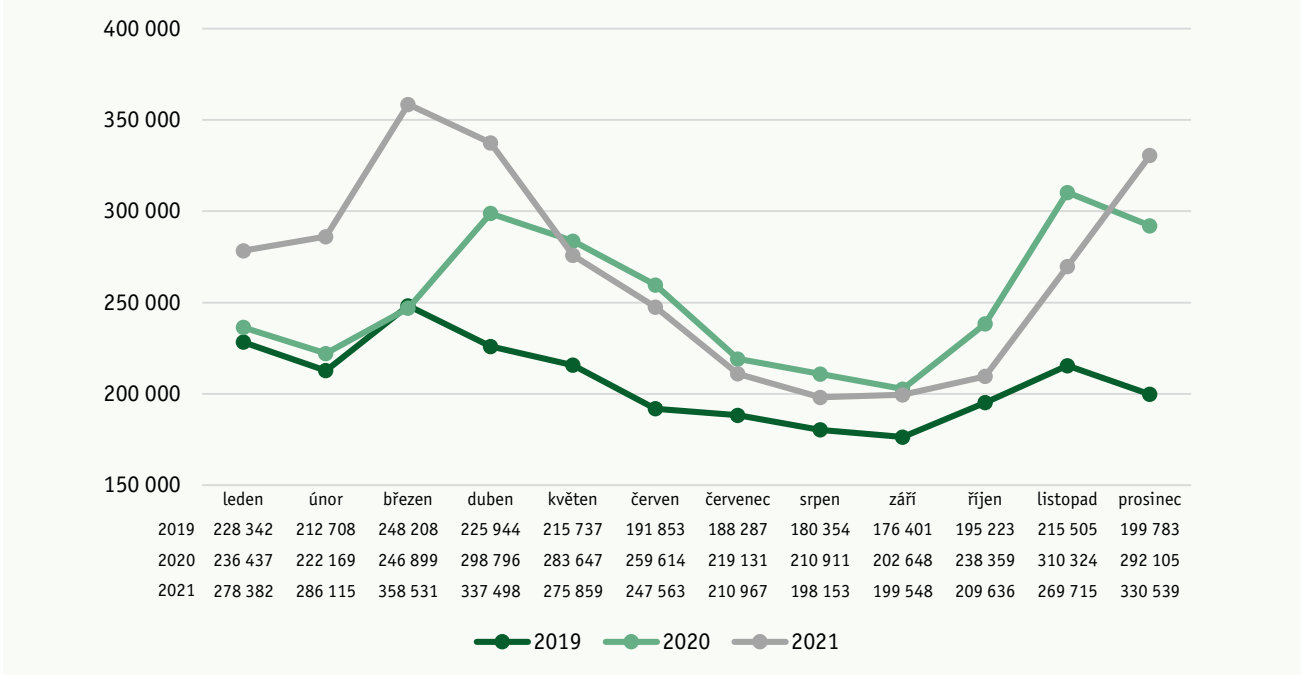
v březnu a v listopadu. Jarní vlna byla v roce 2021 výraznější než jarní vlna v roce 2020, naopak podzimní vlna v roce 2021 byla co do počtu nařízených karantén ve srovnání s rokem 2020 slabší. Na rozdíl od roku 2020, kdy bylo nejméně karantén nařízeno v lednu a únoru, byly v roce 2021 obdobím s nejnižším počtem karantén prázdninové měsíce červenec a srpen.

Pandemie covidu-19 měla dopad i na počet zpracovaných dávek nemocenského, kterých bylo v roce 2021 zpracováno celkem 3 202 506, což představuje oproti roku 2020 nárůst o 6,01 %. Jak ukazuje graf č. 5, počty zpracovaných dávek nemocenského odrážely jarní a podzimní vlny covidu-19. Z celkového počtu 3 202 506 zpracovaných dávek nemocenského bylo

Graf č. 4: Počet nařízených karantén

Graf č. 5: Počet zpracovaných dávek nemocenského

nejvíce dávek zpracováno v měsících březnu a dubnu a dále pak v prosinci uplynulého roku, což s ohledem na dobu potřebnou pro zpracování dávky s určitým zpožděním kopíruje nárůst vydaných hlášení o vzniku dočasné pracovní neschopnosti, nařízených izolací a nařízených karantén v březnu a listopadu (viz blíže grafy č. 2 až 4). Nejnížší podíl zpracovaných dávek lze, stejně jako ve výše uvedených případech, sledovat v letních měsících.

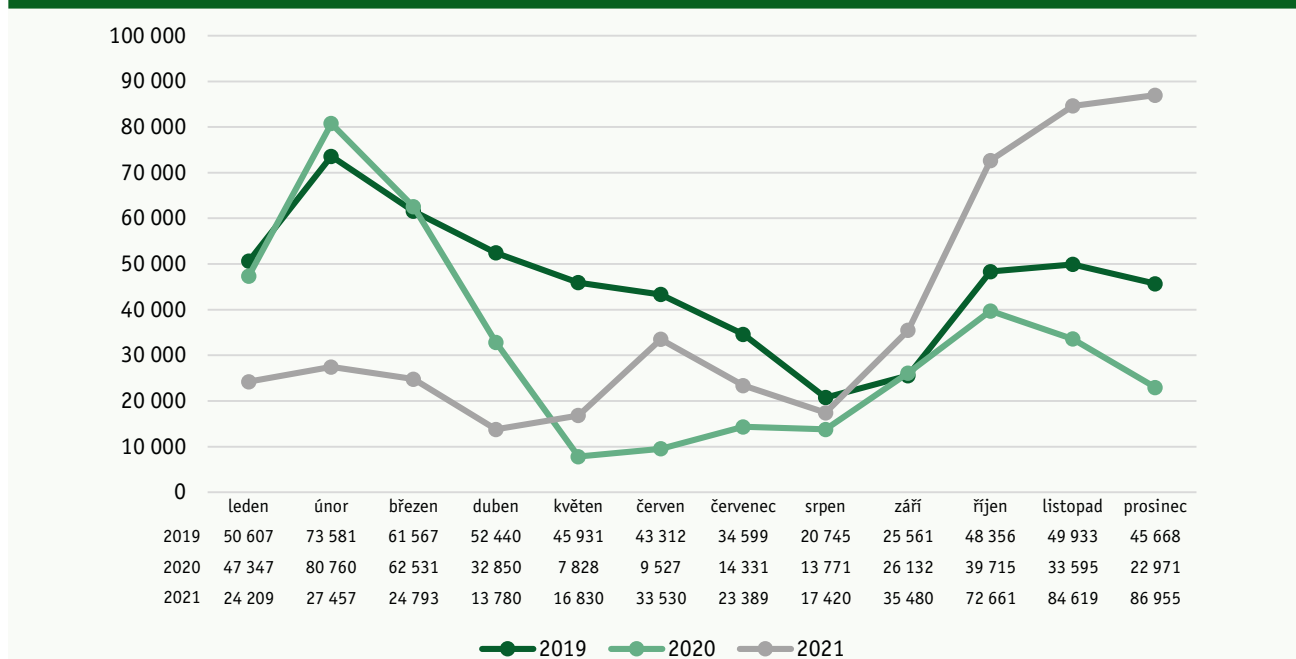
Ke zmírnění dopadů pandemie byl v roce 2021 zákonem č. 121/2021 Sb. zaveden mimořádný příspěvek zaměstnanci při nařízené karanténě, tzv. izolačka. Tento mimořádný příspěvek vyplácel zaměstnavatel k náhradě příjmu v prvních 14 dnech karantény nebo izolace zaměstnance, pokud mu byla nařízena po 28. 2. 2021. V souvislosti s tímto opatřením bylo v rámci systému eNeschopenky provedeno operativní technické řešení, které zaměstnavatelům odlišilo případy karantén a izolací od případů běžné dočasné pracovní neschopnosti. Protože nárok na příspěvek podle zákona č. 121/2021 Sb. trval nejdéle do 30. 6. 2021, byla stejná právní úprava znovu přijata i ke konci roku 2021, a to zákonem č. 518/2021 Sb., s tím, že pokud byla zaměstnanci nařízena karanténa 1. 12. 2021 a později, náležel mu mimořádný příspěvek od prvního dne trvání karantény či izolace, pokud trvala alespoň v den nabytí účinnosti zákona, tj. 23. 12. 2021. Oba zákony o mimořádném příspěvku zaměstnanci při nařízené karanténě také umožnily zaměstnavateli odečíst z částky pojistného

odváděného za kalendářní měsíc částku, kterou zúčtoval zaměstnancům na příspěvku.

Pandemie covidu-19 ovlivnila i výplatu ošetřovného z důvodu ošetřování nemocného člena domácnosti (na základě rozhodnutí o potřebě ošetřování/péče) nebo z nutnosti péče o zdravé dítě mladší 10 let z důvodu uzavření školského nebo dětského zařízení (prostřednictvím žádosti o ošetřovné při péči o dítě do 10 let z důvodu uzavření výchovného zařízení/školy). V roce 2021 bylo vydáno více než 461 123 rozhodnutí o vzniku potřeby ošetřování z důvodu ošetřování nemocného člena domácnosti, což představuje nárůst o 17,83 % oproti roku 2020. Jak vyplývá z grafu č. 6, nejvíce těchto rozhodnutí bylo vydáno v listopadu a prosinci, což představuje rozdíl oproti roku 2020, kdy nejvyšší počet těchto rozhodnutí byl zaznamenán v únoru. Pravděpodobnou příčinou značně vyššího počtu vydaných rozhodnutí o vzniku potřeby ošetřování z důvodu ošetřování nemocného člena domácnosti v roce 2021 oproti roku 2020 byla skutečnost, že v roce 2020 došlo k „vytěsnění“ tohoto typu rozhodnutí žádostmi o ošetřovné při péči o dítě do 10 let z důvodu uzavření výchovného zařízení či školy v návaznosti na přijatá omezení výuky ve škole, školce či obdobném zařízení.

Počet doručených žádostí o ošetřovné z důvodu omezení chodu školských a dětských zařízení byl v uplynulém roce 2021 opět velmi vysoký, a to především oproti obdobím před rokem 2020, kdy se téměř nevyskytovaly.

Graf č. 6: Vývoj počtu vydaných rozhodnutí o vzniku potřeby ošetřování z důvodu ošetřování nemocného člena domácnosti

Oproti roku 2020 lze v roce 2021 nicméně zaznamenat pokles; celkem v roce 2021 jednotlivé OSSZ obdržely téměř 206 775 žádostí o ošetřovné z důvodu uzavření škol a dětských zařízení, nejvíce jich bylo evidováno v dubnu (98 686), což představovalo téměř polovinu (48 %) jejich celkového počtu. Naopak nejméně těchto žádostí, jak ukazuje graf č. 7, bylo v letních měsících, což vyplývá z právní úpravy, podle níž nebylo možné ošetřovné z důvodu uzavření škol čerpat během letních prázdnin. Nižší počty žádostí o ošetřovné z důvodu uzavření školských zařízení v podzimních měsících byly pravděpodobně důsledkem toho, že v podzimní vlně pandemie převažovaly žádosti o ošetřovné z důvodu ošetřování nemocného člena domácnosti (jak vyplývá z grafu č. 6), a to s ohledem na odlišnou úpravu omezení výuky ve škole, školce či obdobném zařízení během podzimní vlny oproti jarní vlně.

Vyplácení dávek tzv. krizového ošetřovného ve výši 80 % denního vyměřovacího základu probíhalo i v roce 2021 nadále na základě zvláštní právní úpravy v návaznosti na uzavření škol a ostatních dětských zařízení a také osobní karantény a izolace dětí, přičemž do 30. 6. 2021 se nároky řídily podle zákona č. 438/2020 Sb., zatímco krizové ošetřovné vyplácené v období od 1. 11. 2021 bylo upraveno zákonem č. 520/2021 Sb.

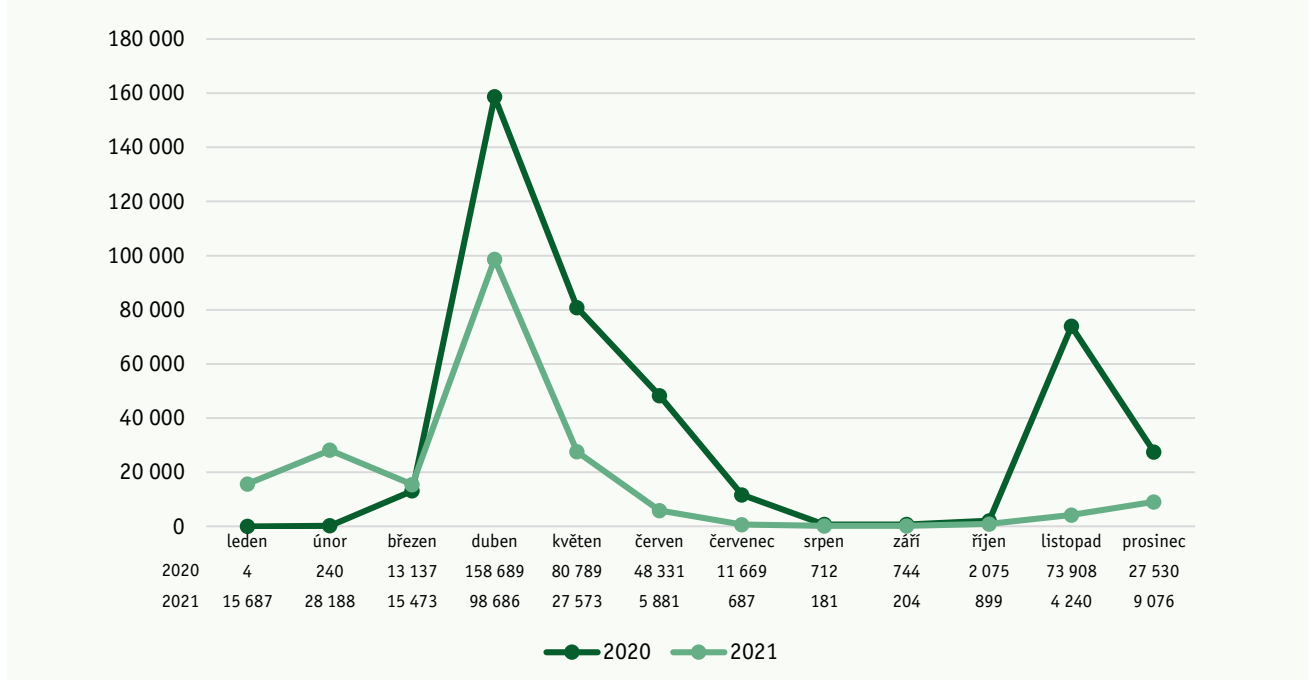
Tzv. krizové ošetřovné se zpracovávalo souběžně s běžným ošetřovným, na které je nárok podle zákona o nemocenském pojištění. V roce 2021 bylo zpracováno

celkem 830 095 dávek ošetřovného, což oproti roku 2020 (při započítání dávek ošetřovného zpracovaných v roce 2020 formou doplatku) představuje pokles o 33,69 %. Nejvíce dávek ošetřovného bylo zpracováno v měsíci květnu (147 077) v návaznosti na důsledky jarní vlny onemocnění s poklesem v letních měsících a opětovným nárůstem v podzimních měsících v důsledku podzimní vlny (viz graf č. 8). Stejně jako v případě zpracovaných dávek nemocenského i vývoj počtu zpracovaných dávek ošetřovného reflektuje dobu potřebnou pro zpracování dávky, a tedy s určitým zpožděním kopíruje vývoj počtu vydaných rozhodnutí o vzniku potřeby ošetřování z důvodu ošetřování nemocného člena domácnosti a počtu doručených žádostí o ošetřovné z důvodu uzavření škol a dětských zařízení.

VÝBĚR POJISTNÉHO

Celkově lze konstatovat, že pandemie do oblasti výběru pojistného nezasáhla v roce 2021 tak výrazně jako v roce 2020. Jak vyplývá z grafu č. 9, v roce 2021 se celkově zvýšil počet OSVČ s povinností platit zálohy na důchodové pojištění. Co se týče výběru pojistného na důchodové pojištění OSVČ v roce 2021, je patrný propad ve výběru oproti „standardnímu“ roku 2019 v měsících březnu a dubnu, patrně z důvodu prominutí penále z doplatku pojistného za rok 2020, pokud byl přehled o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2020 podán nejpozději do 30. 6. 2021 a do tohoto data byl také uhrazen

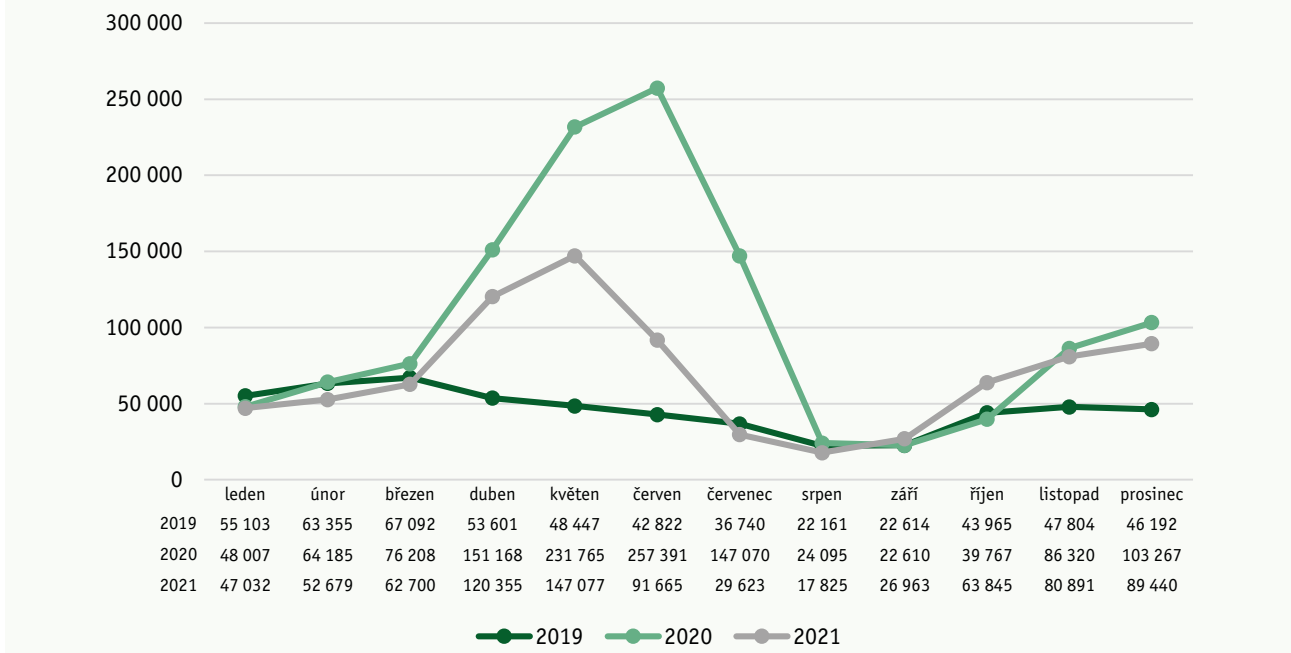
Graf č. 7: Vývoj počtu doručených žádostí o ošetřovné z důvodu uzavření škol a dětských zařízení

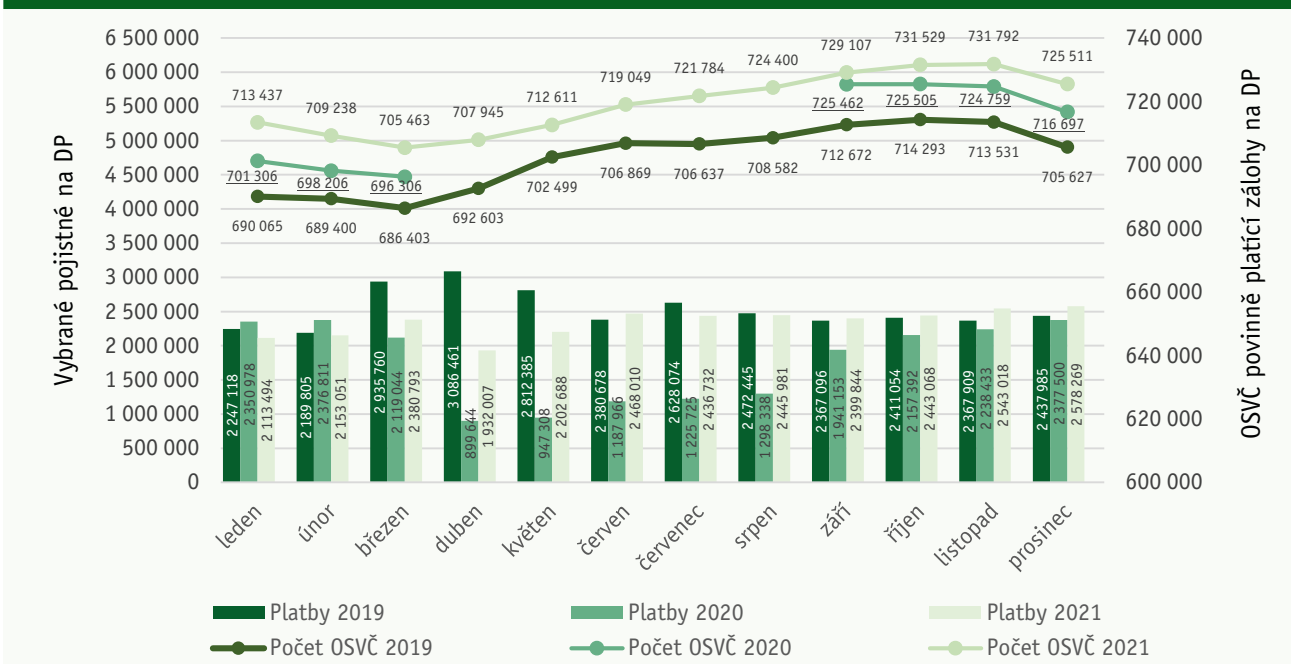
případný doplatek pojistného na důchodové pojištění za rok 2020. Nicméně i přesto lze zaznamenat vyšší výběr oproti roku 2020, kdy po dobu 6 měsíců byly OSVČ zproštěny povinnosti hradit zálohy na pojistné na důchodové pojištění (v roce 2021 již k tomuto opatření u OSVČ nebylo přistoupeno). V druhém pololetí

lze výběr již v podstatě považovat za stabilizovaný na předchozí úroveň roku 2019.

Jak je patrné z grafu č. 10, za stabilizovaný lze rovněž považovat výběr pojistného za zaměstnavatele a (jejich) zaměstnance, přičemž se zdá, že možnost zaměstnavatele odečíst si z částky pojistného odváděného

Graf č. 8: Počet zpracovaných dávek ošetřovného¹⁾

¹⁾ V údajích za měsíce květen až září 2020 jsou zahrnuty zpracované doplatky k ošetřovnému.

Graf č. 9: Porovnání výběru pojistného na důchodové pojištění OSVČ a počtu OSVČ povinně platících zálohy na důchodové pojištění (v tis. Kč)

Zkratky použité v grafu: DP – důchodové pojištění.

za kalendářní měsíc částku, kterou zúčtoval zaměstnancům na mimořádném příspěvku zaměstnanci při nařízené karanténě, tzv. izolačce, se ve výběru extrémně neprojevila. Ani ve prospěch zaměstnavatelů se již neopakovala opatření realizovaná v roce 2020, tj. možnost snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele a odložení placení pojistného za zaměstnavatele.

PŘÍJMY Z POJISTNÉHO A VÝDAJE NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

V roce 2021 se bilance příjmů a výdajů na sociální zabezpečení a ostatní sociální dávky oproti roku 2020, výrazně ovlivněnému pandemií covidu-19, stabilizovala. Celkové saldo zaznamenalo sice deficit, ale rozdíl mezi příjmy a výdaji činil 12 895 mil. Kč, byl tedy v roce 2021 4,5krát nižší oproti roku 2020, kdy deficit dosáhl 58 264 mil. Kč. Na rozdíl od roku 2020 příjmy z pojistného v roce 2021 vzrostly, a to jak v oblasti důchodového pojištění (o 10,46 %), tak v oblasti nemocenského pojištění (o 9,34 %). Celkové příjmy z pojistného se navýšily o 54 494 mil. Kč, tedy o 10,38 %. Výběr pojistného tak navázal na rostoucí trend z let před pandemií.

Výdaje v roce 2021 meziročně vzrostly v oblasti důchodového pojištění o 2,12 %, v oblasti nemocenského pojištění klesly o 6,76 %, celková výše výdajů na sociální zabezpečení se však v roce 2021 zvýšila. Na

celkových výdajích se výrazněji podílí výdaje na důchodové pojištění, jejichž nárůst v roce 2021 ovlivnila především valorizace důchodů. Pokles výdajů na nemocenské pojištění souvisel s poklesem výdajů na ošetrovné v roce 2021, jehož důvodem byla pravděpodobně oproti roku 2020 zlepšující se situace spojená s onemocněním covid-19.

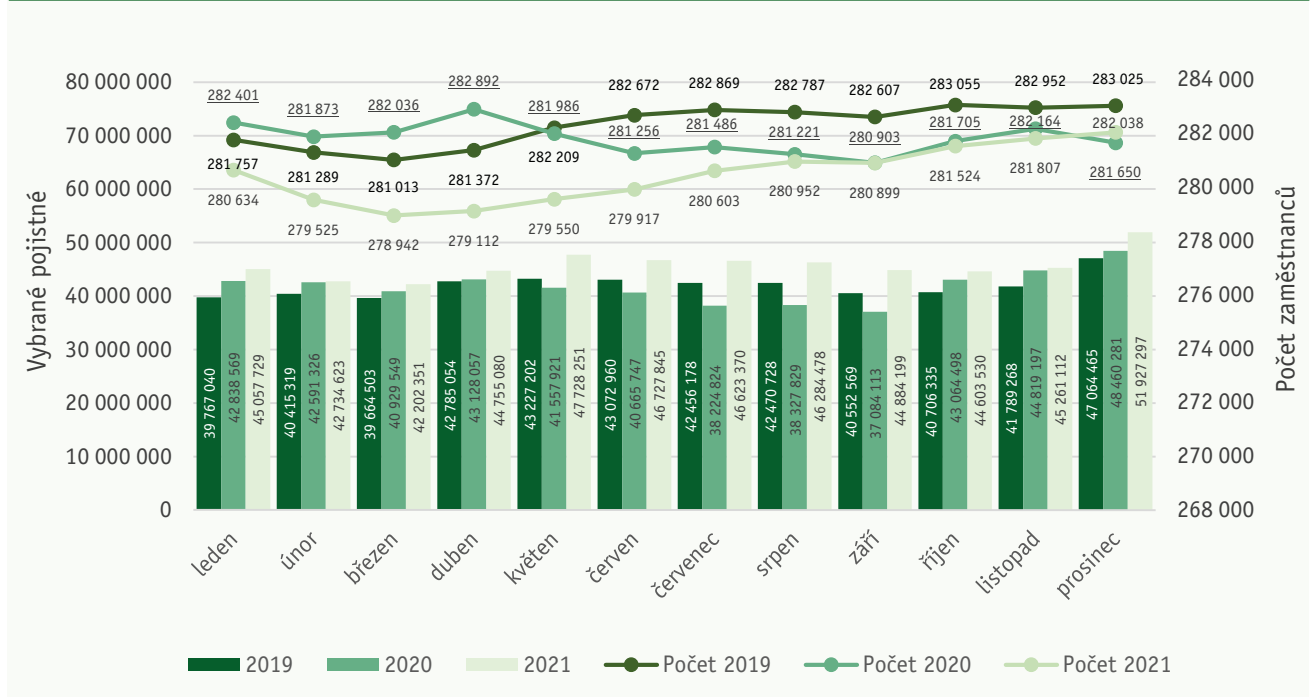
KONTROLNÍ ČINNOST A LPS

Pandemie výrazně ovlivnila oblast kontrolní činnosti a také oblast LPS. ČSSZ musela i v roce 2021 přizpůsobit výkon kontrol ve všech oblastech a také jejich průběh přijatým protipandemickým opatřením. V oblasti LPS se důsledky přetrvávající pandemie covidu-19 projeví v poklesu počtu vypracovaných posudků.

KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ A POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

V průběhu roku 2021 ČSSZ v souvislosti s pandemií covidu-19 poskytovala aktuální informace týkající se především karantén a izolací, nároku na krizové ošetrovné, na mimořádný příspěvek zaměstnanci při nařízené karanténě (tzv. izolačku), o změnách týkajících se výplat důchodů, povinnosti OSVČ a o nových možnostech využívání služeb ePortálu ČSSZ. Při poskytování informací veřejnosti kladla důraz především na jejich rychlost a snadnou dostupnost a srozumitelnost. Významným

Graf č. 10: Porovnání výběru pojistného za zaměstnavatele a (jejich) zaměstnance (v tis. Kč) a počty komunikujících zaměstnavatelů

zdrojem informací pro širokou veřejnost byly i v roce 2021 webové stránky ČSSZ, jejichž obsah byl průběžně aktualizován. Značná pozornost byla v průběhu roku 2021 věnována prezentaci speciální úpravy krizového ošetřovného, kdy byly vytvořeny infoboxy s odpověďmi na nejčastější dotazy a připraveny názorné videonávody a infografiky.

V zájmu ochrany zdraví klientů i zaměstnanců ČSSZ nadále upřednostňovala při jednání s klienty písemný, telefonický nebo elektronický kontakt před osobním. Posílila proto kapacitu svých call center, která však v roce 2021 v důsledku přetrvávající pandemické situace čelila zvýšenému náporu a přes veškerou snahu nebyla schopna odbavit všechny volající klienty. Poskytování informací veřejnosti probíhalo i v roce 2021 rovněž dalšími způsoby, např. pomocí vydávaných informačních materiálů, prostřednictvím sociálních sítí a aktivní spoluprací s médii. Klienti měli možnost využívat k získání potřebných informací webového virtuálního rádce,

tzv. chatbota, odběr novinek a také kontaktní formuláře na webových stránkách ČSSZ.

OPERATIVNÍ ZAJIŠTĚNÍ VYŠŠÍ MÍRY ELEKTRONIZACE

V průběhu roku 2021 byl intenzivně využíván systém eNeschopenky, který byl operativně upravován v návaznosti na legislativní změny (blíže viz informace k nemocenskému pojištění). ČSSZ kromě úprav eNeschopenky rychle přizpůsobovala aplikační programové vybavení a implementovala do svých systémů legislativní změny. Nejen v souvislosti s pandemií v roce 2021 ČSSZ prostřednictvím ePortálu ČSSZ rozšiřovala rozsah služeb, které umožňují klientům vyřídit své záležitosti přímo, bez nutnosti osobní návštěvy ČSSZ či OSSZ. K výraznému nárůstu využívání služeb ePortálu ČSSZ přispělo v roce 2021 zavedení bankovní identity jako dalšího přihlašovacího prostředku Identity občana.

1 VEDENÍ ČSSZ, ORGANIZACE A PERSONÁLNÍ SPRÁVA

ČSSZ je jednou z největších finančněsprávních institucí v ČR. Je orgánem sociálního zabezpečení, do jehož působnosti náleží provádění nemocenského pojištění, důchodového pojištění a výběr pojistného na sociální zabezpečení. ČSSZ také provádí ve své působnosti mezinárodní agendu podle koordinačních nařízení EU a mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení, kdy zejména přiznává a vyplácí důchody, peněžité dávky v nemoci a mateřství a peněžité dávky při pracovních úrazech a nemocech z povolání vyplývající z důchodového a nemocenského pojištění v případech s mezinárodním prvkem. Posuzuje též příslušnost k právním předpisům vůči ostatním státům EU a Evropského hospodářského prostoru, Švýcarsku a dalším státům, s nimiž má ČR uzavřenou smlouvu o sociálním zabezpečení. V oblasti důchodového a nemocenského pojištění a při posuzování příslušných právních předpisů je ČSSZ styčným místem pro celou ČR.

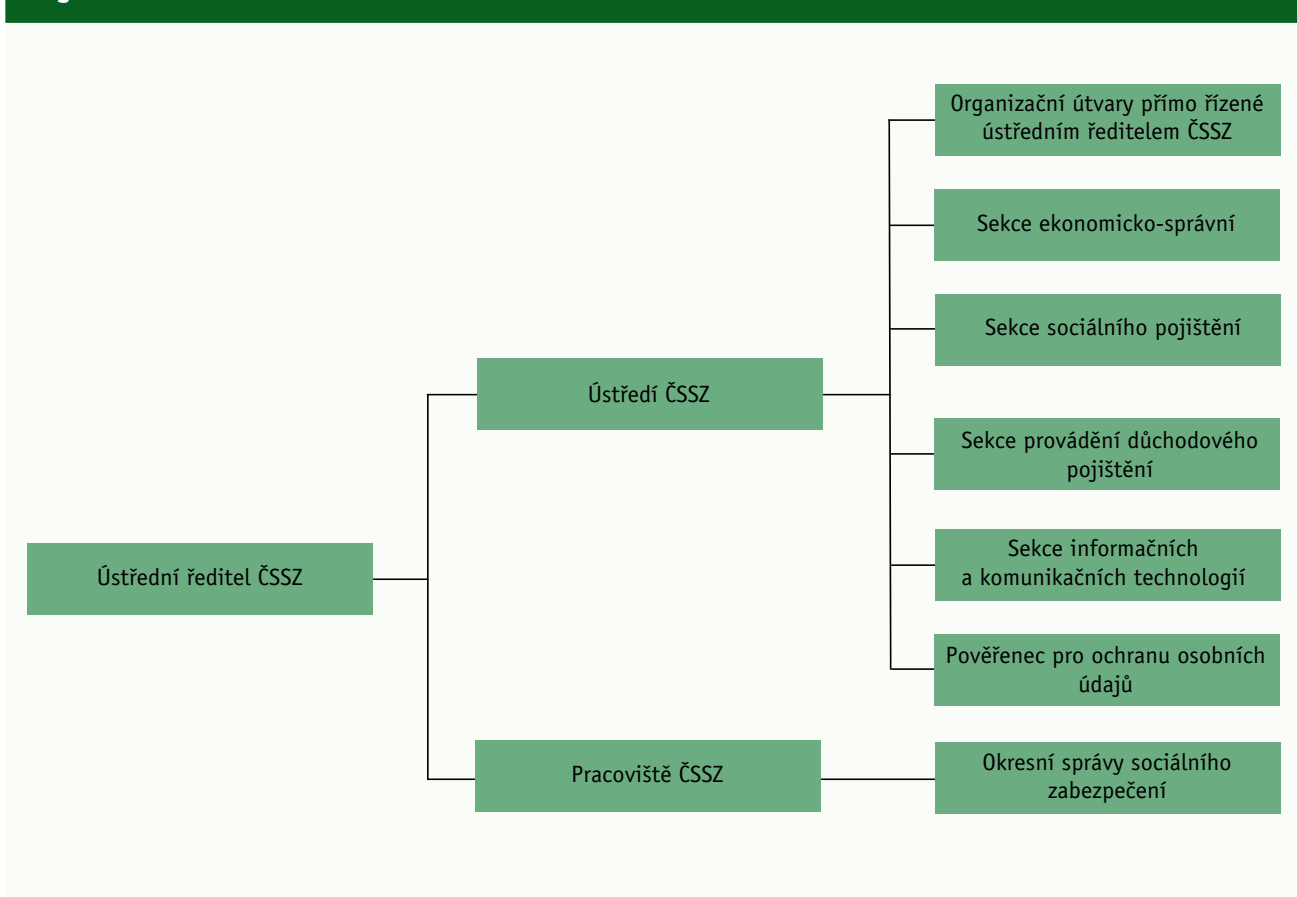
ČSSZ vykonává působnost rovněž v oblasti LPS,

v rámci níž posuzuje zdravotní stav klientů pro potřeby systému pojistných i nepojistných dávek.

ČSSZ je řízena MPSV a při zajišťování svých úkolů spolupracuje s ostatními orgány státní správy, organizacemi a dalšími subjekty, např. s orgány sociálního zabezpečení Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra ČR a Ministerstva spravedlnosti, dále např. s Úřadem práce ČR, Českou národní bankou a jinými peněžními ústavy, Českou poštou, s. p., zdravotnickými zařízeními, ústavy sociální péče a dalšími.

Činnost zajišťovaná ze strany ČSSZ se týká téměř všech občanů v různých etapách života a životních situacích. ČSSZ proto trvale usiluje o to, být efektivně fungující institucí, pružně reagující na aktuální společenské změny a potřeby klientů. Při plnění úkolů a poskytování služeb v oblasti sociálního zabezpečení synergicky využívá moderní informační a komunikační technologie a odborný potenciál svých zaměstnanců. Cílem ČSSZ je být spolehlivým a důvěryhodným úřadem,

Organizační struktura ČSSZ k 31. 12. 2021

jenž poskytuje občanům kvalitní služby a pomoc při řešení záležitostí souvisejících s jejich sociálním zabezpečením.

1.1 VEDENÍ A ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ČSSZ

Organizační strukturu ČSSZ tvoří ústředí ČSSZ, 7 (regionálních) pracovišť ČSSZ a 77 OSSZ včetně PSSZ a jejich územních pracovišť a MSSZ Brno. V čele ČSSZ stojí ústřední ředitel, kterým je Mgr. František Boháček. Ústředí ČSSZ je centrální organizační jednotkou ČSSZ, která má řídicí, koncepční, koordinační, metodickou a kontrolní působnost. Také přímo vykonává některé agendy sociálního zabezpečení, např. rozhodování o důchodech a jejich vyplácení. Organizační útvary ústředí ČSSZ rovněž realizují podpůrné činnosti, které zajišťují fungování ČSSZ jako instituce (strategie a plánování, finance a účetnictví, logistika, organizace a právní služby, všeobecná kontrola, péče o lidské zdroje a personální činnost, komplexní bezpečnost a služby v oblasti informačních a komunikačních technologií).

Pracoviště ČSSZ jsou územní organizační jednotky ČSSZ s výkonem působnosti ve stanovených oblastech pro určené územní obvody. Pracoviště ČSSZ se podílí na tvorbě celostátní koncepce v oblasti provádění důchodového pojištění, nemocenského pojištění, LPS, pojistného a exekučních srážek z dávek důchodového

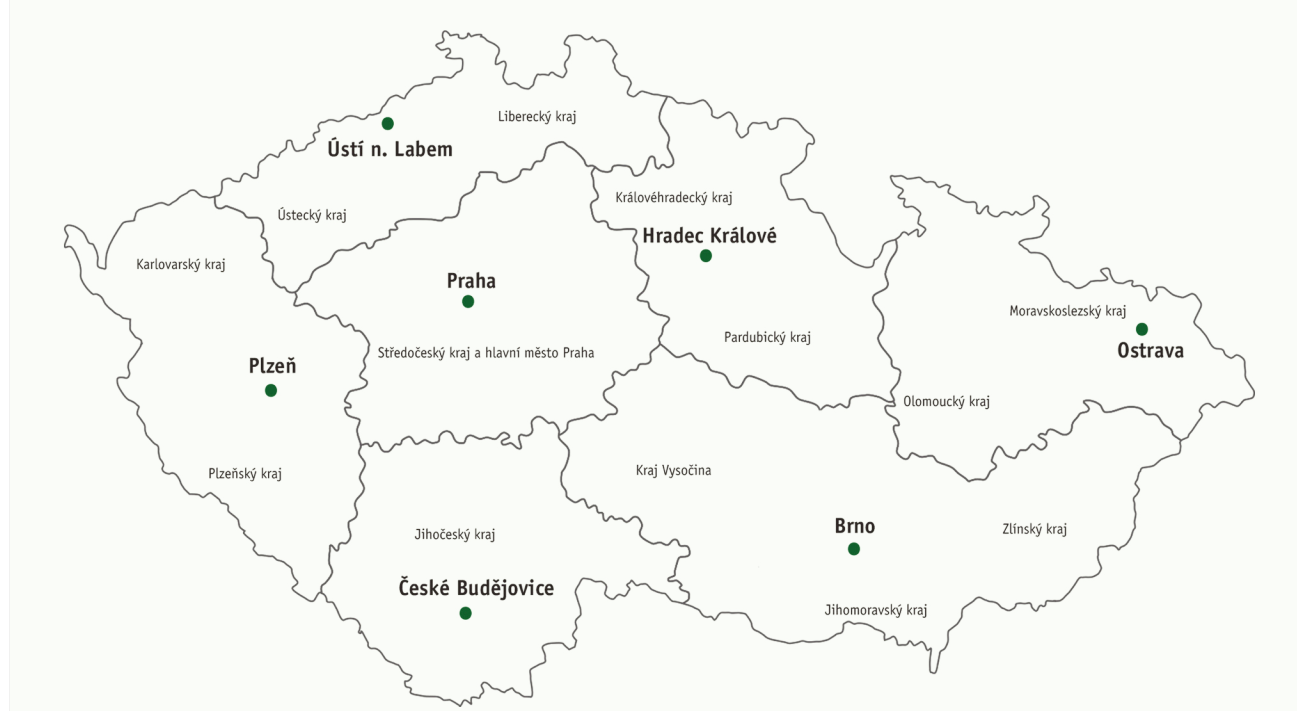
pojištění. Pracoviště ČSSZ řídí a metodicky vedou činnost OSSZ. V rámci své působnosti zastupují ČSSZ v jednání před příslušnými soudy a podávají návrhy v probíhajícím soudním řízení ve věcech nemocenského pojištění a pojistného, důchodového pojištění aj.

OSSZ se jako územní organizační jednotky ČSSZ v jednotlivých okresech podílejí na realizaci sociálního pojištění ve vymezených oblastech. OSSZ se rovněž podílejí na tvorbě koncepce výkonu správy důchodového pojištění, nemocenského pojištění a pojistného. OSSZ plní významnou roli v zajišťování odborného poradenství a informačního servisu pro klienty. OSSZ s působností na území hlavního města Prahy je PSSZ, která svoji činnost rovněž vykonávala prostřednictvím čtyř územních pracovišť. OSSZ s působností na území města Brna je MSSZ Brno.

V roce 2021 byla, stejně jako v roce předcházejícím, posouzena stávající organizační struktura ČSSZ včetně systemizace služebních a pracovních míst (blíže viz kapitola 1.2) a provedena jejich optimalizace.

Změna organizační struktury ČSSZ měla za cíl především zefektivnění některých procesů a jejich vzájemné provázání. Nejvýraznější organizační změnou bylo zrušení sekce správy dat sociálního pojištění. Činnosti, které tato sekce zajišťovala, se přesunuly do jiných organizačních útvarů. Agenda organizace údajové základny byla začleněna do odboru nemocenského pojištění

Územní působnost jednotlivých (regionálních) pracovišť ČSSZ a jejich sídla

zaměstnanců a oblast správy údajové základny do sekce provádění důchodového pojištění. Agenda správy a evidence dávkových spisů a metodiky správy dat byla přesunuta do působnosti sekce ekonomicko-správní. V rámci sekce ekonomicko-správní došlo ještě k dalším podstatným změnám, byly restrukturalizovány některé její stávající organizační útvary (odbor hospodářské správy a odbor ekonomický) a došlo nově k vytvoření oddělení ekonomických informačních systémů, odboru spisové služby s komplexní působností v oblasti spisové služby a odboru analytického, který kromě oblasti statistiky a controllingu zahrnuje rovněž metodiku správy dat. V sekci provádění důchodového pojištění byla nově ustavena agenda metodiky rozhodování o dávkách důchodového pojištění.

Mimo ústředí ČSSZ mělo v roce 2021 reálné dopady zrušení územního pracoviště PSSZ Praha 9 Bohušovická k 31. 12. 2020 a s tím související změny v rámci PSSZ, která musela od 1. 1. 2021 zajistit výkon agend v působnosti zrušeného územního pracoviště. Tato organizační změna souvisela s pokračující optimalizací a racionalizací územních pracovišť PSSZ na území hlavního města Prahy, jejímž cílem je dosáhnout efektivnějšího řízení jednotlivých odborných agend a zajištění vyšší obslužnosti externích klientů v místech s lepší dopravní dostupností.

Další organizační změnou mimo ústředí ČSSZ bylo zařazení agendy poskytování telefonických informací na OSSZ Děčín s cílem posílit kapacitu a výkon stávajících call center nemocenského a důchodového pojištění.

1.2 PERSONÁLNÍ OBLAST

Rok 2021 byl v oblasti personální v souvislosti s pandemií covidu-19 podobný roku 2020. Opět docházelo k výrazně zvýšené nemocnosti a karanténám, jakož i k výrazně zvýšené míře nepřítomnosti zaměstnanců v důsledku osobní péče o děti, kterým byla zavřena škola, školka či obdobné zařízení. Stejně tak k tomu opět docházelo především v zimních měsících s ústupem v létě. To samozřejmě komplikovalo řádné zajišťování výkonu agend a vyžádalo si řadu organizačních opatření.

Pandemie a s ní spojená zvýšená hygienická opatření komplikovaly i nábor nových zaměstnanců a jejich následný adaptační proces a rovněž konání úřednických zkoušek. Po značnou část roku byly výrazně omezeny možnosti prezenční účasti na vzdělávacích akcích a musely být řešeny distanční online formou.

Zvýšená hygienická a protiepidemická opatření, která byla v ČSSZ v platnosti, vycházela z opatření vlády či Ministerstva zdravotnictví a v konkrétní podobě pak především z praktických zkušeností z roku 2020. Příkladem může být nošení respirátorů, dodržování rozestupů, používání dezinfekčních prostředků (a jiná hygienická opatření) nebo rozmístění zaměstnanců do jednotlivých kanceláří tak, aby bylo minimalizováno riziko ohrožení výkonu dané agendy (či její části) v případě pozitivního nálezu na covid-19 u některého ze zaměstnanců. V rámci protiepidemických opatření probíhalo v různých částech roku 2021 v ČSSZ také povinné testování zaměstnanců. Samozřejmostí pak bylo upožadění osobní komunikace za současné zvýšené míry využívání distančních prostředků komunikace, jakož i vytváření podmínek pro výkon práce z domova či možnost úpravy rozvržení pracovní doby. V případě potřeby docházelo ke vzájemné výpomoci mezi organizačními útvary a práci přesčas.

V polovině roku 2021 přijala ČSSZ v návaznosti na uplynutí platnosti předchozí strategie a na požadavky v rámci systému zlepšování kvality novou personální strategii pro následující roky. Jsou zde výslovně uvedeny obecné cíle v této oblasti, které umožní řádný výkon jednotlivých agend v ČSSZ. Těmito obecnými cíli jsou především zajištění dostatečného počtu služebních a pracovních míst s odpovídajícími charakteristikami vykonávané práce k plnění svěřených úkolů, dále zajištění rychlého obsazení volných míst vhodnými uchazeči a v neposlední řadě udržení stávajících zaměstnanců včetně udržení (či ideálně zlepšení) jejich výkonnosti a umožnění kariérního postupu.

Těchto cílů je dosahováno prostřednictvím řádného výkonu jednotlivých personálních procesů ze strany vedoucích zaměstnanců (na všech úrovních) a personálních útvarů. Jejich naplňování však i v roce 2021 bohužel ovlivnila pandemie covidu-19. Dále jsou zde uvedeny i vybrané výzvy dlouhodobějšího charakteru, s nimiž se ČSSZ potýká. Velký důraz je pak v tomto materiálu kladen na získávání zpětné vazby a na následnou práci s ní, na spokojenost zaměstnanců obecně (včetně zájmu na sladění jejich osobního a pracovního života), na automatizaci a elektronizaci některých personálních procesů a na efektivitu nábory nových zaměstnanců.

Zároveň došlo v rámci plnění projektu Podpora profesionalizace a kvality státní služby a státní správy k novému komplexnímu pojetí oblastí adaptačního procesu a zavedení šetření spokojenosti zaměstnanců. V rámci zefektivnění adaptačního procesu byla vytvořena Vstupní

příručka pro nové zaměstnance, která představuje ČSSZ jako zaměstnavatele. Souhrnem základních praktických informací má nově nastupujícímu zaměstnanci usnadnit adaptaci v novém pracovním prostředí. Proces šetření spokojenosti zaměstnanců umožní též realizaci průzkumu potřeb a očekávání zaměstnanců a jejich vnímání služebního úřadu a pomůže tak přijímat opatření pro zvýšení motivace, loajality a spokojenosti zaměstnanců.

V roce 2021 nedošlo k žádné zásadnější novele zákona o státní službě ani jiného právního předpisu relevantního pro oblast personální, a nebylo tedy v tomto směru nutné žádnou takovou změnu implementovat.

1.2.1 SYSTEMIZACE A ANALÝZA PERSONÁLNÍ SITUACE

ČSSZ bylo pro rok 2021 přiděleno celkem 8 577,6 systemizovaných míst. V březnu roku 2021 došlo ke zrušení 1 pracovního místa. V červenci roku 2021 se počet systemizovaných služebních míst zvýšil o 5 z důvodu nutnosti posílení call centra pro oblast důchodového pojištění. Po uvedených změnách měla ČSSZ v roce 2021 v přepočtu 8 579,28 systemizovaných míst.

V tomto období činil průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců (tj. počet zaměstnanců na úvazek za celé sledované období, tedy za celý rok 2021)

Tabulka č. 1: Systemizovaná místa a fluktuace k 31. 12.

Pracoviště ČSSZ	2019			2020			2021		
	Plán SM	PPEP	% fluktuace	Plán SM	PPEP	% fluktuace	Plán SM	PPEP	% fluktuace
Brno	1 512	1 504,50	10,94	1 472,55	1 476,52	9,26	1 473,55	1 477,46	9,25
České Budějovice	475	470,41	7,68	462,00	465,04	8,09	462,00	465,18	8,96
Hradec Králové	719	701,55	8,86	701,50	698,03	10,34	701,50	700,82	7,48
Ostrava	1 128	1 116,59	9,31	1 104,00	1 107,93	10,26	1 109,50	1 113,05	9,90
Plzeň	629	611,85	10,74	614,50	608,00	9,64	614,50	610,71	9,31
Praha a střední Čechy	1 913	1 805,22	17,70	1 860,00	1 757,37	15,81	1 847,00	1 749,37	15,73
Ústí nad Labem	835	815,21	9,67	815,00	803,00	11,71	840,00	830,46	10,49
Pracoviště ČSSZ celkem	7 211	7 025,33	11,77	7 029,55	6 915,89	11,42	7 048,05	6 947,06	10,90
Ústředí	1 594	1 463,76	9,04	1 548,05	1 445,58	8,85	1 533,55	1 465,24	10,16
Celkem ČSSZ	8 805	8 489,09	11,31	8 577,60	8 361,47	10,98	8 581,60	8 412,30	10,67

Zkratky použité v tabulce: SM – systemizovaná místa; PPEP – průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců.

Tabulka č. 2: Vývoj počtu systemizovaných míst posudkových lékařů LPS a jejich průměrné obsazení k 31. 12.

Rok	Plán SM	PPEP	Neobsazeno na úvazek
2019	351,00	285,11	65,89
2020	336,00	273,19	62,81
2021	336,00	259,77	76,23

Zkratky použité v tabulce: SM – systemizovaná místa; PPEP – průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců.

8 412,3, z čehož vyplývá průměrně 166,98 neobsazených míst, tj. 1,95% neobsazenost.

Dlouhodobě nepříznivá personální situace přetrvává u posudkových lékařů OSSZ. Tomuto problému ČSSZ a jednotlivé OSSZ věnují značnou pozornost a vyvíjí aktivity podporující nábor nových lékařů (v uplynulém roce např. zveřejňování inzerátů na internetových portálech s nabídkami práce, příprava inzerce v odborných lékařských periodikách apod.).

V roce 2021 činila celková fluktuace zaměstnanců ČSSZ 10,67 %, což znamená mírný pokles oproti předchozímu roku (o 0,31 %). Zároveň však ve srovnání s předchozím rokem bylo celkově přijato méně zaměstnanců (celkem 829), zatímco počet zaměstnanců, kteří ukončili pracovní či služební poměr, zůstal téměř stejný

jako loni (921 zaměstnanců). Pracovištěm s nejnižší mírou fluktuace je pracoviště ČSSZ Hradec Králové, kde fluktuace dosáhla jen 7,48 %. Naopak nejvyšší míru fluktuace vykázalo pracoviště ČSSZ pro Prahu a střední Čechy, a to 15,73 %. Je pravděpodobné, že zvolna klesající míra celkové fluktuace na celé ČSSZ od roku 2020 je stále ovlivněna epidemickou situací v ČR a z ní vyplývající nižší mobilitou pracovní síly a zájmem o zaměstnání u stabilního zaměstnavatele.

Ve věkové struktuře zaměstnanců ČSSZ nedošlo v roce 2021 v porovnání s předchozími roky k výrazným změnám. Jestliže porovnáme procentní podíly zaměstnanců v jednotlivých věkových kategoriích s rokem 2020, nalezneme pouze mírné snížení podílu zaměstnanců v kategorii 21 až 30 let o necelý jeden procentní

Tabulka č. 3: Členění zaměstnanců podle věku k 31. 12.

Věk	2019		2020		2021	
	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%
Do 20 let	14	0,20	24	0,30	20	0,20
21–30 let	759	8,80	713	8,20	633	7,30
31–40 let	1 544	17,90	1 513	17,50	1 506	17,50
41–50 let	2 877	33,30	2 954	34,20	2 985	34,60
51–60 let	2 541	29,40	2 546	29,50	2 590	30,00
61 let a více	899	10,40	894	10,30	894	10,40
Celkem	8 634	100,00	8 644	100,00	8 628	100,00

Tabulka č. 4: Členění zaměstnanců podle vzdělání k 31. 12.

Dosažené vzdělání	2019		2020		2021	
	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%
Základní	68	0,80	59	0,70	51	0,60
Vyučen	332	3,80	309	3,60	299	3,50
Úplně střední odborné	5 397	62,50	5 393	62,40	5 316	61,60
Vyšší odborné	259	3,00	269	3,10	290	3,30
Vysokoškolské	2 578	29,90	2 614	30,20	2 672	31,00
Celkem	8 634	100,00	8 644	100,00	8 628	100,00

bod. Specifická je v rámci ČSSZ věková struktura lékařů LPS, ve které je stejně jako v loňském roce nejčetněji zastoupenou věkovou kategorií 60 až 69 let (36,9 %).

Také kvalifikační struktura zaměstnanců ČSSZ zůstala v roce 2021 stabilní, ve srovnání s předešlým rokem došlo v jednotlivých kategoriích vzdělání jen k velmi malým posunům v řádu desetin procentních bodů.

1.2.2 MZDOVÉ PROSTŘEDKY

Na základě zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2021 byly ČSSZ stanoveny prostředky na platy a ostatní platby za provedenou práci ve výši 3 426,1 mil. Kč a byly rozepsány pro 8 577,6 zaměstnanců. V průběhu roku byly v tomto rozpisu provedeny tři změny:

- ČSSZ bylo povoleno čerpání profilujících nároků z nespotřebovaných výdajů na platy a ostatní osobní platby za provedenou práci ve výši 103,6 mil. Kč,
- s účinností k 1. 3. 2021 došlo ke snížení počtu pracovních míst o 1 a ke snížení prostředků na platy zaměstnanců v pracovním poměru o 0,4 mil. Kč,
- s účinností k 1. 7. 2021 došlo ke zvýšení počtu služebních míst o 5 a ke zvýšení prostředků na platy zaměstnanců na služebních místech o 1,0 mil. Kč.

Tyto změny souvisely převážně s výše uvedenými personálními změnami (viz kapitola 1.2.1).

Po provedených změnách v rozpisu byl k 31. 12. 2021 stanoven konečný rozpis rozpočtu prostředků

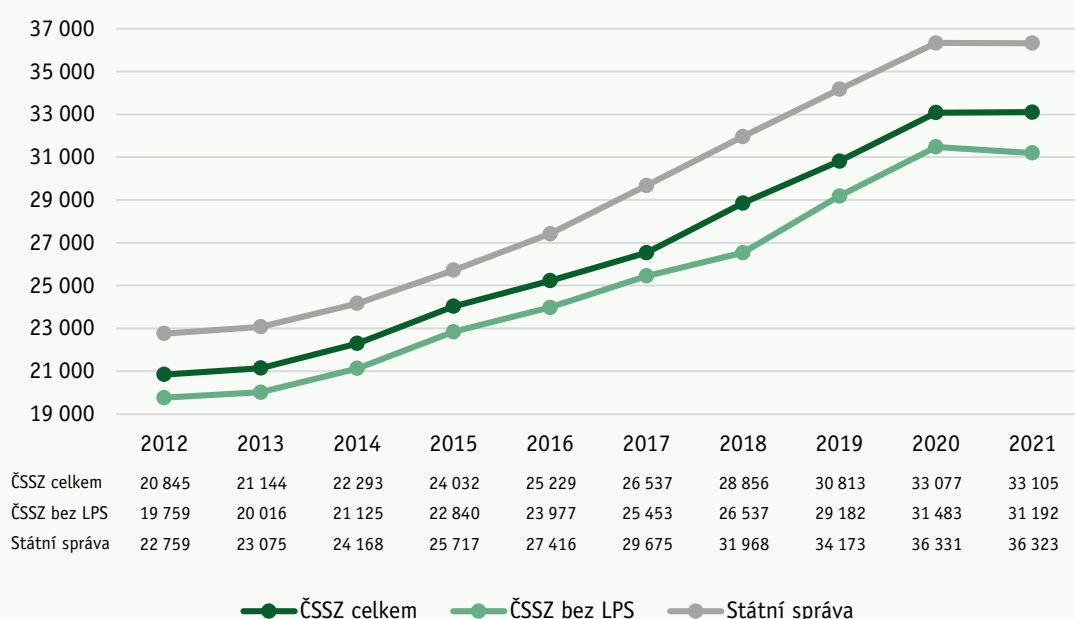
na platy a ostatní platby za provedenou práci ve výši 3 530,3 mil. Kč. V roce 2021 byly vázané prostředky za neobsazená místa (podle § 25a zákona o rozpočtových pravidlech) v celkové výši 31,4 mil. Kč.

V roce 2021 došlo ke zvýšení tarifních platů v ČSSZ pouze u posudkových lékařů, přičemž u ostatních zaměstnanců ČSSZ došlo ke stagnaci, resp. k mírnému poklesu tarifních platů.

1.2.3 PROFESNÍ ROZVOJ ZAMĚSTNANCŮ

Vzdělávání svých zaměstnanců považuje ČSSZ za důležitý předpoklad přispívající k osvojení a dalšímu rozvoji potřebných odborných znalostí a dovedností. Systém vzdělávání je formálně určen služebním předpisem náměstka ministra vnitra pro státní službu, tzv. Rámcovými pravidly vzdělávání zaměstnanců ve služebních úřadech, která stanovují jednotlivé druhy vzdělávání, jejich obsah a další nezbytné náležitosti realizace vzdělávacích akcí. V rámci systému celoživotního vzdělávání je věnována pozornost jak novým zaměstnancům, tak i těm, kteří již mají jistou úroveň odborných znalostí. Prvotní orientaci v úřadu, ale i v oblasti odborných agend novým zaměstnancům usnadňuje studium elektronických kurzů, které mají k dispozici bezprostředně po nástupu do úřadu. Na vstupní vzdělávání navazuje tzv. průběžné vzdělávání realizované pro zaměstnanec s přihlédnutím ke specifikům jimi vykonávaných činností.

Graf č. 11: Vývoj průměrného rozpočtovaného platu

V roce 2021 z důvodu pokračující nepříznivé epidemické situace byla opět velmi často využívána online forma školení. Nicméně řadu vzdělávacích akcí se podařilo zrealizovat za zvýšených hygienických opatření i prezenčně. Uskutečnily se celkem čtyři běhy intenzivního tréninku zaměřeného na jednání s klientem v obtížných situacích a zvládání stresu pro nové zaměstnance call centra pro oblast nemocenského pojištění při OSSZ Děčín, proškoleny byly celkem

30 zaměstnanců. Tyto tréninky jsou zacíleny na případy, kdy dochází ke komunikaci s klienty ve složitých životních situacích, klienti mohou vystupovat agresivně, manipulativně a jednájí v silné emoci. Cílem školení je osvojit si efektivní komunikaci s respektem ke klientovi. Na zaměstnance call centra jsou kladeny vysoké nároky, a to jak na jejich komunikační schopnosti, tak i na udržení odborné úrovně s ohledem na často se měnící legislativu v oblasti nemocenského pojištění.

Tabulka č. 5: Počet absolventů prezenčních forem vzdělávání

Vzdělávací aktivity	Počet zaměstnanců		
	2019	2020	2021
1. Nástavbové prezenční kurzy odborných agend			
Dávkový kurz – základní část	40	0	0
2. Jazykové vzdělávání			
Individuální výuka	8	6	4
Intenzivní jazykové kurzy	25	22	20
3. Specializační kurzy			
Právnická fakulta Univerzity Karlovy	60	30	59
Právnická fakulta Univerzity Palackého	60	30	55
Vysoká škola ekonomická	30	15	15
Vysoká škola regionálního rozvoje a Bankovní institut	115	30	105
Ústav sociální práce Univerzity Hradec Králové	32	0	0
4. Odborná školení realizovaná externími vzdělávacími subjekty			
Odborná školení realizovaná externími vzdělávacími subjekty	2 530	220	256
5. Aktualizační školení			
Průběžné vzdělávání při legislativních změnách, metodické porady apod.	9 750	2 986	7 449
Kurzy právních aktualit	104	0	0
Školení zaměstnanců klientských center a call center	30	6	30
6. Zvyšování kvalifikace (uzavřené kvalifikační dohody)			
Vyšší odborná škola	0	1	0
Vysoké školy	22	22	14
Celkem proškoleny zaměstnanců	12 806	3 368	8 007

Důležitou oblastí je také vzdělávání vedoucích zaměstnanců, kdy v podmínkách ČSSZ je obvyklé, že řada z nich řídí poměrně velké pracovní kolektivy čítající desítky zaměstnanců. Pro zkvalitňování manažerské praxe je žádoucí rozvíjet jejich kompetence v oblasti vedení týmu a motivace zaměstnanců. Práce vedoucího zaměstnance vyžaduje rovněž neustálý rozvoj jeho odborných znalostí aktuálních právních předpisů. Školení pro vedoucí zaměstnance jsou také cílena na osvojení účinných relaxačních technik, neboť i výkon vedoucích

pozic v ČSSZ je spojen se zvýšenou zátěží způsobenou mj. soustavnou nutností orientovat se v široké škále často se měnících právních předpisů. V roce 2021 bylo proškoleno 24 vedoucích zaměstnanců z pracoviště ČSSZ Ostrava a příslušných OSSZ v rámci kurzu zaměřeného na zvládnutí stresu a předcházení syndromu vyhoření. Řada dalších manažerských školení byla realizována online formou, jednalo se například o kurzy Jak vést ženský tým a Efektivní vedení lidí na dálku (home office). V období pandemie covidu-19 byl institut home office mezi zaměstnanci více

Tabulka č. 6: Vzdělávací akce ve výukových střediscích ČSSZ

Výukové středisko	Počet akcí			Počet dnů			Počet účastníků		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Kroměříž	28	0	0	34	0	0	714	0	0
Křešice	54	7	16	110	14	34	1 169	95	276
Celkem	82	7	16	144	14	34	1 883	95	276

Tabulka č. 7: Počet absolventů elektronických kurzů

Název kurzů (bloků)	Počet absolventů		
	2019	2020	2021
1. Program vstupního vzdělávání			
Bezpečnost informací a ochrana osobních údajů	675	671	649
Vstupní vzdělávání úvodní	387	386	501
2. Program prohlubujícího vzdělávání			
Úvod do důchodového pojištění	125	95	97
Úvod do nemocenského pojištění	149	99	71
Úvod do pojistného na sociální zabezpečení	178	122	91
Správní řízení	198	109	79
Klient – zásady jednání	344	306	446
Exekuční srážky z dávek důchodového pojištění	37	19	31
Úvod do provádění evropského práva soc. zabezpečení	36	36	55
Školení řidičů vozidel do 3,5 t	702	677	624
Celkem absolventů	2 831	2 520	2 644

využíván, což v praxi pro vedoucí zaměstnance znamenalo především změnu v oblasti organizace práce a motivace zaměstnanců řízených útvarů. U vrcholových manažerů je velmi efektivní rozvoj manažerských dovedností formou koučování. Nově jmenovaní ředitelé OSSZ měli proto možnost absolvovat individuální koučink pod vedením erudovaného mentora.

Stejně jako v roce 2020 probíhaly v roce 2021 specializační kurzy ve spolupráci s vybranými vysokými školami distanční formou. V rámci předatestační přípravy se 69 lékařů posudkové služby účastnilo příslušných odborně zaměřených kurzů. Celkem 17 nových zaměstnanců, kteří byli v rámci personální stabilizace LPS přijati na pozici odborný asistent posudkového lékaře, získalo potřebné znalosti studiem odborných materiálů a své znalosti prokázali úspěšným složením závěrečného testu. Stěžejní způsob získávání odborných znalostí je na ČSSZ zajištěn především formou metodických školení a porad, kterých se roce 2021 prezenční či online formou zúčastnila většina zaměstnanců. V závěru roku si celkem 7 939 zaměstnanců prohloubilo své znalosti v oblasti bezpečnostního povědomí (bezpečnost informací, kybernetická bezpečnost a ochrana osobních údajů) studiem elektronického kurzu ukončeného testem.

V roce 2021 úspěšně vykonalo úřednickou zkoušku téměř 400 státních zaměstnanců (což představuje 96% úspěšnost), z toho 344 z nich složilo zvláštní část úřednické zkoušky z oboru sociální pojištění. V ČSSZ zkoušení zajišťuje v rámci zkušebních komisí zřízených na pracovištích a na ústředí ČSSZ celkem 36 zkušebních komisařů, erudovaných zkušených odborníků z agend sociálního pojištění. S ohledem na pandemii covidu-19 probíhaly úřednické zkoušky za zvýšených hygienických opatření (méně zkoušených v rámci jednoho termínu, dodržování rozestupů, nošení respirátorů, dezinfekce povrchů).

1.2.4 PÉČE O ZAMĚSTNANCE A ORGANIZAČNÍ KULTURA

V roce 2021 proběhlo anonymní šetření mezi zaměstnanci o struktuře a typech benefitů v ČSSZ hrazených alespoň zčásti z fondu kulturních a sociálních potřeb. Zaměstnanci se zde jednoznačně vyslovili pro zachování dosavadní struktury benefitů a jejich typů, tj. pro distribuci co nejvíce prostředků na příspěvky na stravování v podobě stravenek a dále možnost vybrat si příspěvek na doplňkové penzijní spoření (či penzijní připojištění) nebo přidělení kreditů (či víceúčelových poukázek), které lze využít na kulturu, tělovýchovu, zdraví, knihy

apod. Zaměstnanci zároveň uvedli, že upřednostňují papírové stravenky před peněžitým příspěvkem na stravování. V rámci nového kolektivního vyjednávání bylo všem těmto požadavkům vyhověno a došlo též ke zvýšení výše uvedeného volitelného benefitu.

Vedle toho lze menší část prostředků z fondu kulturních a sociálních potřeb využít i pro konání sportovních a jiných obdobných zaměstnaneckých akcí, k čemuž ale s ohledem na pandemii covidu-19 docházelo v porovnání s předchozími lety ve výrazně nižší míře.

ČSSZ jako zaměstnavatel zajišťuje v souladu se zákoníkem práce, zákonem č. 373/2011 Sb., vyhláškou č. 79/2013 Sb. a dalšími právními předpisy pro své zaměstnance také pracovnělékařské služby, kterými jsou vstupní, periodické a mimořádné lékařské prohlídky. V roce 2021 byl proveden nižší počet vstupních prohlídek než v předchozích letech, což pravděpodobně souvisí s nižším počtem nástupů do služebního či pracovního poměru. Počet periodických a mimořádných prohlídek se téměř vrátil k počtům z roku 2019, jelikož již nebyla vyhlášována krizová opatření vlády k provádění pracovnělékařských prohlídek související s pandemií covidu-19, v jejichž důsledku byl výkon pracovnělékařských prohlídek v roce 2020 významně omezen nebo zcela zastaven.

ČSSZ je zaměstnavatelem, který se snaží poskytovat zaměstnancům jistotu a perspektivu, podporuje jejich rozvoj, vytváří podmínky pro slaďování jejich osobního (rodinného) a pracovního života, dbá na dobré pracovní podmínky, harmonické pracovní prostředí a dobré mezilidské vztahy založené na vzájemném respektu, úctě, spolupráci a sdílení společných hodnot.

Dokument Etický kodex zaměstnance ČSSZ upravuje žádoucí standardy chování ve vztahu k veřejnosti i spolupracovníkům. Všichni zaměstnanci ČSSZ a OSSZ se chovají profesionálně, nestranně a nezávisle, podporují dobré jméno, vážnost a důvěryhodnost úřadu. Společnými hodnotami jsou odpovědnost, spolehlivost, vstřícný a empatický přístup ke klientům, srozumitelná a přívětivá komunikace, ochota, zdvořilé jednání bez jakýchkoliv předsudků, transparentnost, otevřenost, modernost a snaha o stálé zlepšování se. Klienti svou dobrou zkušenost s úřadem či spokojenost s jednáním konkrétního zaměstnance mnohdy vyjádří formou písemné pochvaly či poděkování, v roce 2021 obdrželo vedení ČSSZ 134 takových sdělení. ČSSZ usiluje o to, aby byla vnímána jako úřad, který v oblasti sociálního zabezpečení zajišťuje kvalitní službu veřejnosti – spravuje a chrání data občanů, poskytuje jim dávky

nemocenského a důchodového pojištění, informuje o novinkách, důležitých změnách a postupech a možnostech řešení různých životních situací.

Zaměstnanci ČSSZ a OSSZ se nad rámec svých pracovních/služebních povinností pravidelně zapojují do dobročinných aktivit, sbírek, charitativních projektů, a to jak v rámci pracovních týmů, tak individuálně. Svou podporu a pomoc v roce 2021 poskytovali zaměstnanci ve všech regionech zejména zařízením zaměřujícím se na péči o nemocné a hendikepované děti nebo seniory a rodinám či osobám v tísní. Podpořili například děti v Domově pro osoby se zdravotním postižením Milíře, pediatrické oddělení nemocnice v Jablonci nad Nisou, nadaci Kapka naděje, charitativní sbírku Vánoční hvězda pořádanou obecně prospěšnou společností Šance Olomouc, charitativní sbírku Diakonie Česko-bratrské církve evangelické Krabice od bot, sbírku pro azylové zařízení Rybka v Husinci či ve Studené, projekt Andělská křídla organizovaný Spolkem Souznění, klienty z Domova Na Zámku v Lysé nad Labem a další. Nebývalou solidaritu a podporu projevíli zaměstnanci kolegyňami z Hodonínska, Břeclavska a Lounska, jejichž domovy byly v červnu 2021 zasaženy ničivým tornádem.

Tradici má mezi zaměstnanci dárcovství krve, několik set zaměstnanců je pravidelnými bezplatnými dárci krve a jejích složek, řada z nich má na svém kontě více než 100 odběrů. Tito dlouhodobí dárci inspirují k dárcovství další kolegy.

Novou platformou pro posílení sounáležitosti a vzájemného porozumění mezi zaměstnanci a také účinným nástrojem pro vzájemnou komunikaci a sdílení informací napříč celou ČSSZ se v roce 2021 stal interní časopis Zprávy ze Správy, jehož první číslo vyšlo v dubnu. Časopis je vydáván 4x ročně online a všem zaměstnancům je k dispozici na intranetu. Časopis přináší novinky z činnosti ČSSZ, aktuální odborná i strategická témata, přibližuje agendy jednotlivých útvarů, představuje pracovní týmy a jejich úkoly, úspěchy a plány. Formou rozhovorů seznamuje s osobnostmi ČSSZ a OSSZ a informuje o zajímavých a prospěšných aktivitách zaměstnanců. Nechybí ani užitečné tipy na relaxaci, kulturu a volný čas. Všichni zaměstnanci mají možnost svými příspěvky obsah časopisu aktivně spoluvytvářet. V roce 2021 měl elektronický interní časopis zvlášť důležitý význam v obdobích, kdy byly výrazně omezeny sociální kontakty mezi zaměstnanci.

Tabulka č. 8: Pracovnílékařské služby

Druh pracovnílékařské prohlídky	Počet		
	2019	2020	2021
Vstupní prohlídky	915	750	675
Periodické prohlídky ¹⁾	1 623	1 016	1 559
Mimořádné prohlídky	97	59	81
Celkem	2 635	1 825	2 315

¹⁾ Údaj o počtu periodických prohlídek zahrnuje i prohlídky vyplývající pro jednotlivé profese ze zákonných předpisů (řidiči, řidiči referentských vozidel, noční práce, obsluha tlakových nádob, způsobilost elektro) a periodické a výstupní prohlídky zaměstnanců vykonávajících práci na pracovištích ústředí zařazených rozhodnutím Hygienické stanice hlavního města Prahy do 3. kategorie rizikových prací pro faktor fyzické zátěže.

2 HLAVNÍ ČINNOSTI V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ A LPS

Stěžejními činnostmi ČSSZ jsou agendy důchodového a nemocenského pojištění a výběr pojistného. Mezi významné činnosti ČSSZ patří rovněž výkon působnosti v oblasti LPS, která zajišťuje posuzování zdravotního stavu nejen pro pojistné, ale i nepojistné systémy, jež jsou v působnosti Úřadu práce ČR. Pro oblast zaměstnanosti posuzuje LPS ČSSZ status osoby zdravotně znevýhodněné (OZZ). Nelze opomenout ani působnost ČSSZ v oblasti tzv. odškodňovacích dávek, přestože tato agenda je vzhledem ke svému charakteru na ústupu. ČSSZ v průběhu roku pravidelně poskytovala veřejnosti kvalifikované informace o novinkách a změnách v agendách v působnosti ČSSZ, a to především prostřednictvím webových stránek ČSSZ a spoluprací s médii.

ČSSZ rovněž poskytovala široký informační a poradenský servis občanům. Odpovědi na individuální dotazy a požadavky klientů zajišťovala prostřednictvím svých tří specializovaných call center (call centrum pro důchodové pojištění, call centrum pro nemocenské pojištění a call centrum technické podpory eSlužeb) a odbornou pomocí v klientských prostorech a centrech. Tyto aktivity jsou blíže popsány v kapitole 4.

2.1 DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

ČSSZ v roce 2021 nadále pokračovala jak v zajišťování běžných agend spadajících do oblasti důchodového pojištění, tak i v dalších činnostech souvisejících s touto problematikou.

V průběhu celého roku 2021 se ČSSZ ve velké míře věnovala zabezpečování činností vyplývajících ze zásadních změn důchodového systému v souvislosti s pokračující reformou důchodového systému a vyjadřovala se i k zásadním koncepčním materiálům vztahujícím se k problematice důchodového pojištění. Zároveň se i nadále ve spolupráci s MPSV aktivně podílela na přípravě návrhů zákonů týkajících se důchodového pojištění a také se vyjadřovala k jednotlivým dílčím návrhům na změny v předpisech důchodového pojištění, a to i včetně odborných stanovisek k jejich proveditelnosti v prostředí ČSSZ.

Důležitou změnou, která v roce 2021 významně zasáhla do činnosti a chodu ČSSZ, byla novelizace ustanovení § 67 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, upravujícího způsob valorizačního zvýšení vyplácených důchodů a příplatků k důchodům, která si vyžádala nejen úpravu vnitřních předpisů obsahující výklady

a postupy potřebné pro provedení této změny, ale i změnu aplikačního vybavení. Uvedenou změnou došlo k tomu, že s účinností od 1. 1. 2022 se základní výměry a procentní výměry vyplácených důchodů i příplatky k důchodům zvyšují již od prvního dne kalendářního roku, ve kterém dochází k pravidelnému valorizačnímu zvýšení, na rozdíl od právní úpravy účinné do 31. 12. 2021, kdy k valorizačnímu zvýšení docházelo až od lednové splátky důchodu.

Další změnou, která již v roce 2021 měla významný dopad do činnosti a chodu ČSSZ, bylo přijetí zákona č. 323/2021 Sb., jenž přinesl nový institut zvýšení procentní výměry starobního důchodu za vychované děti. Na základě tohoto zákona dojde s účinností od 1. 1. 2023 ke zvýšení procentní výměry starobního důchodu za každé vychované dítě o 500 Kč měsíčně. Rovněž tato změna si vyžádá nejen vypracování vnitřních organizačních předpisů, ale i potřebnou změnu aplikačního vybavení.

Metodické útvary ČSSZ v průběhu roku 2021, stejně jako v letech minulých, poskytovaly tazatelům z řad veřejnosti odborně kvalifikované informace, a to písemnou formou i elektronicky, podílely se na vytváření podkladů pro poskytování informací sdělovacím prostředkům o novinkách a změnách dotýkajících se dávek důchodového pojištění. V neposlední řadě ČSSZ spolupracovala i s veřejným ochráncem práv při objasňování důchodových záležitostí konkrétních pojištěnců i při nápravě případných pochybení.

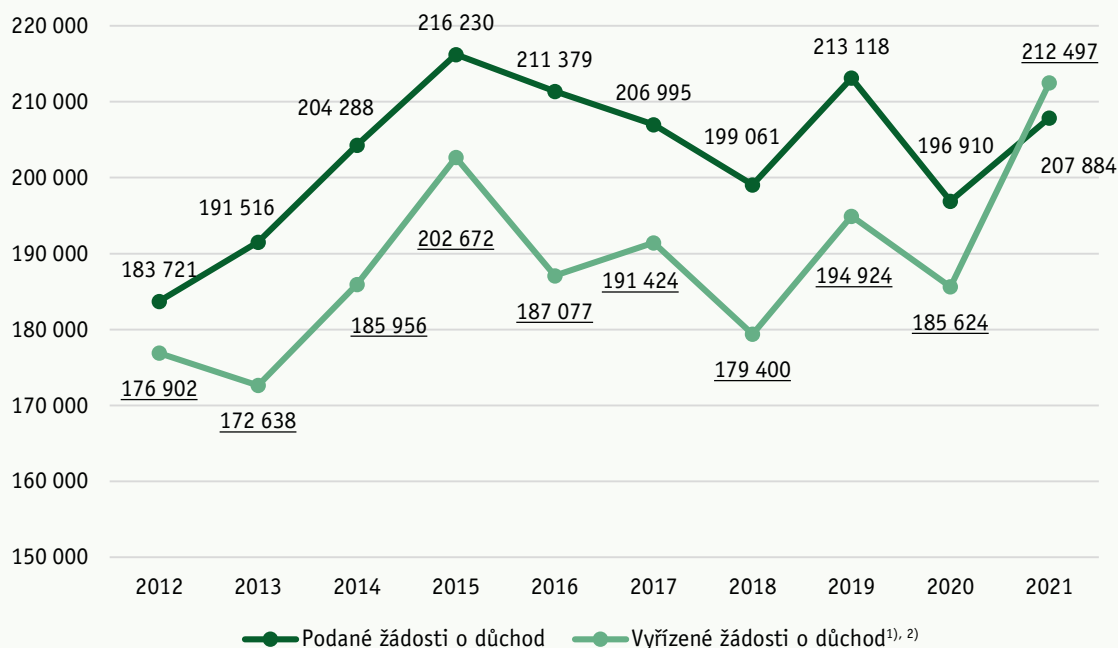
2.1.1 DŮCHODOVÉ ŘÍZENÍ

ČSSZ rozhoduje o všech dávkách důchodového pojištění, tedy o důchodech starobních (vč. předčasných starobních), invalidních (pro invaliditu prvního, druhého a třetího stupně) a pozůstalostních (vdovských, vdoveckých a sirotčích). Řízení o dávkách důchodového pojištění se zahajuje uplatněním žádosti o konkrétní dávku na příslušné OSSZ. O nároku na důchod a jeho výši rozhoduje ČSSZ. Řízení ve věci dávek důchodového pojištění je ukončeno vydáním rozhodnutí. V roce 2021 byl výkon agend ovlivněn přetrvávající pandemickou situací a opatřeními vyhlášenými vládou ČR v souvislosti s šířením nemoci covid-19. Rozhodování o dávkách důchodového pojištění a jejich pravidelné vyplácení muselo být však kontinuálně zajišťováno. Prioritním úkolem ČSSZ bylo dodržovat zákonnost a věcnou správnost rozhodování,

provádět výplatu dávek a poskytovat informace klientům i za ztížených podmínek. Byla přijata řada organizačních kroků, aby výkon agend probíhal plynule i při dodržování všech vládních opatření, zejména při doporučeném omezení kontaktu zaměstnanců na pracovišti.

Z důvodu přetrvávajících protikoronavirových opatření a nouzového stavu se především na jaře 2021 zvýšil počet telefonických dotazů klientů na stav řízení o jejich žádostech o dávky důchodového pojištění. ČSSZ reagovala jednak posílením kapacit call

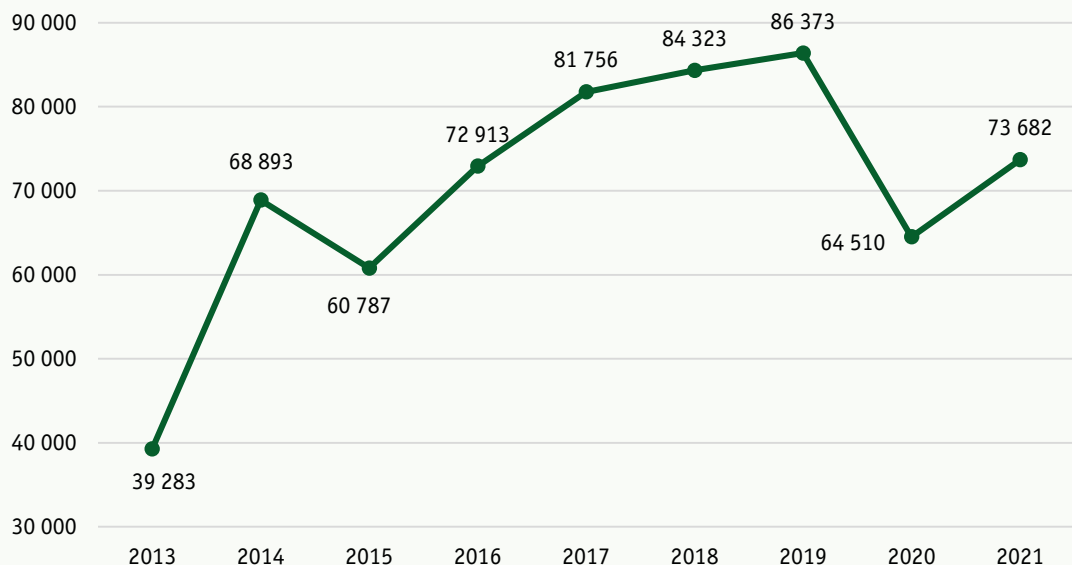
Graf č. 12: Vývoj počtu podaných a vyřízených^{1), 2)} žádostí o důchod

¹⁾ Do vyřízených žádostí za daný rok je započítáno i vyřízení nedodělků z předchozího roku.

²⁾ Od roku 2019 zahrnuje údaj i žádosti o invalidní důchod nebo změnu stupně invalidního důchodu zamítnuté z důvodu nedostatečného poklesu pracovní schopnosti.

Graf č. 13: Vývoj počtu podaných žádostí o přepočítání důchodu¹⁾

¹⁾ Do roku 2012 nebyl počet podaných žádostí o přepočítání důchodů sledován.

centra o telefonní linky na jednotlivých OSSZ, čemuž předcházelo proškolení pracovníků všech oddělení důchodového pojištění v získávání relevantních informací z příslušných aplikací, a dále rozšířením možností kontaktovat ČSSZ přes webové stránky prostřednictvím nové služby – poptávkového formuláře Žádost o prověření stavu řízení o přiznání důchodu po více než 90 (120) dnech od sepsání žádosti.

V roce 2021 ČSSZ zaevidovala téměř 208 tisíc nových žádostí o důchod, což je zhruba o 11 tisíc více než v roce 2020. Vyřízeno bylo v uplynulém roce celkem 212 497 žádostí o důchod, a to včetně žádostí doručených v závěru roku 2020.

Kromě nových žádostí o důchod obdržela ČSSZ téměř 325 tisíc dalších podání a žádostí v důchodových záležitostech klientů. K těmto podáním patří zejména žádosti o změnu stupně invalidního důchodu, žádosti o obnovu pozůstalostních dávek, podání týkající se prokázání dalšího nároku na dávky důchodového pojištění, dotazy klientů apod. Významnou část z nich tvořily, stejně jako v uplynulých letech, žádosti o zvýšení starobního důchodu občanů, kteří po vzniku nároku na starobní důchod a při jeho pobírání vykonávali výdělečnou činnost. Takových žádostí ČSSZ obdržela téměř 74 tisíc, tedy přibližně o 9 tisíc více než v roce 2020. Dá se předpokládat, že k nárůstu těchto žádostí o přepočítání důchodu vedlo částečné rozvolnění protipandemických opatření, kvůli nimž v roce 2020 klienti uplatňování těchto žádostí odkládali na později. Vzhledem k tomu, že personální kapacity ústředí ČSSZ nezaručovaly ani v roce 2021 vyřízení všech těchto žádostí v zákonné lhůtě 90 dnů, byla část řízení nadále ponechána na OSSZ. Na OSSZ byly v roce 2021 zpracovány dvě třetiny těchto žádostí. Toto opatření zavedené v roce 2020 přispělo ke zkrácení dob řízení u těchto žádostí.

V roce 2021 bylo vydáno přes 372 tisíc prvostupňových rozhodnutí, která kromě rozhodnutí o nových žádostech o důchod zahrnují též rozhodnutí z důvodu

změny výše důchodu, změny stupně invalidního důchodu, zániku nároku na důchod (zánik invalidity, zánik nároku na pozůstalostní důchod atd.), obnovy nároku na důchod a povinnosti vrátit přeplatek na dáve důchodového pojištění. Jak vyplývá z údajů v tabulce č. 9, 60 % těchto rozhodnutí bylo vyhotoveno automatizovaně. Počet vydaných prvostupňových rozhodnutí v roce 2021 byl o téměř 63 tisíc vyšší než v roce 2020, což bylo důsledkem zvýšeného počtu žádostí o důchod i dalších žádostí klientů v důchodových záležitostech.

OSSZ rozhodují v důchodovém řízení o době a rozsahu péče o osobu závislou na pomoci jiné osoby (do 31. 12. 2006 o osobu bezmocnou nebo dítě dlouhodobě těžce zdravotně postižené, vyžadující mimořádnou péči). V roce 2021 bylo vydáno celkem 6 091 těchto rozhodnutí. Klienti na OSSZ kromě vlastních žádostí o důchod uplatňují i některé další požadavky a žádosti týkající se důchodových záležitostí. Prostřednictvím OSSZ bylo ve sledovaném období uplatněno 14 977 žádostí o změnu výše invalidního důchodu, 70 341 žádostí o zastavení výplaty / uvolnění / úpravu starobního důchodu a podáno 4 264 námitek proti rozhodnutí ČSSZ, které OSSZ postoupily k vyřízení ústředí ČSSZ.

2.1.1.1 DŮCHODY VYŘIZOVANÉ PODLE VNITROSTÁTNÍCH PŘEDPISŮ

Udržení stabilního výkonu v oblasti rozhodování o důchodech podle vnitrostátních předpisů bylo ve sledovaném období důležitým úkolem s ohledem na nárůst počtu nových žádostí o důchod a ostatních podání. V roce 2021 probíhalo i vyřizování ostatních žádostí klientů, jako např. dodatečný zápočet dob pojištění či vyměrovacích základů, žádosti o obnovení výplaty důchodu, žádosti o změnu stupně invalidity, žádosti o odstranění tvrdosti zákona či o odškodnění. Celkem bylo ve vnitrostátní agendě rozhodnuto nebo jinak zpracováno přes 457 tisíc podání.

Trvalým prioritním úkolem ČSSZ je rozhodovat

Tabulka č. 9: Počet vydaných prvostupňových rozhodnutí

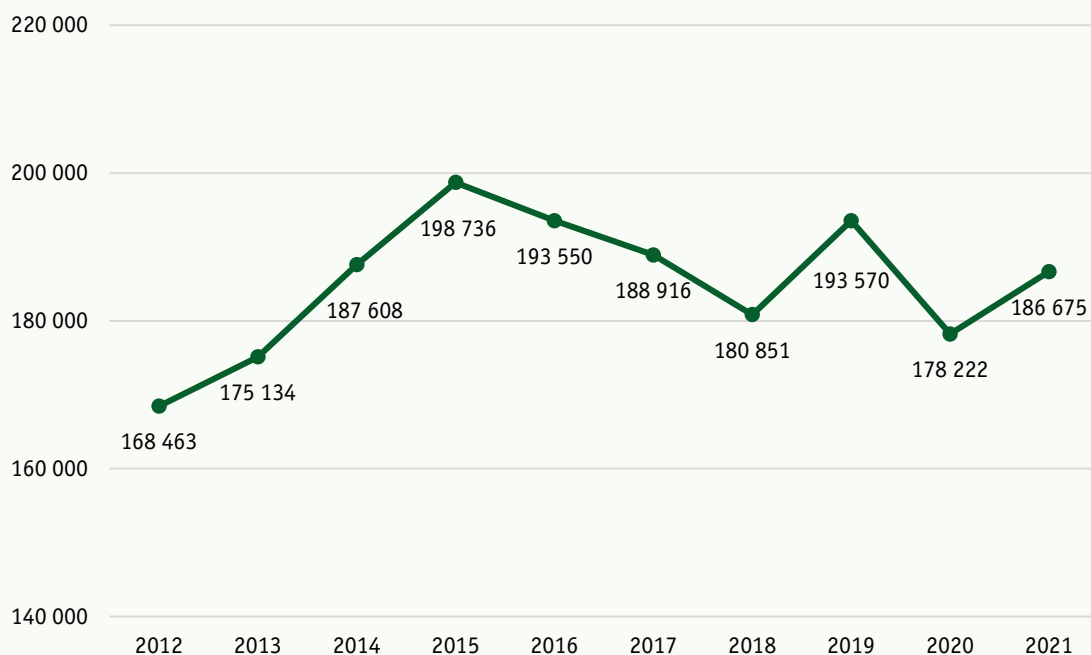
	2019	2020	2021
Počet vydaných prvostupňových rozhodnutí celkem	348 794	309 619	372 215
z toho: počet rozhodnutí vyhotovených automatizovaně	234 091	217 029	225 131
počet rozhodnutí vyhotovených manuálně	114 703	92 590	147 084

o důchodových nárocích občanů v zákonných lhůtách. Vzhledem k nárůstu počtu žádostí o dávky důchodového pojištění a ostatních podání klientů, k vysoké fluktuaci zaměstnanců, částečně zastaralé technologické podpoře a pandemii covidu-19 bylo nutné přistoupit

k řadě opatření, aby především nové žádosti o důchod byly vyřizovány průběžně a včas.

V roce 2021 bylo na ČSSZ doručeno 186 675 nových žádostí, o nichž bylo rozhodováno podle vnitrostátních předpisů. Ve srovnání s rokem 2020 vykazují doby

Graf č. 14: Vývoj počtu podaných žádostí o důchod vyřizovaných podle vnitrostátních předpisů

Tabulka č. 10: Doby řízení o dávkách důchodového pojištění vyřizovaných podle vnitrostátních předpisů – nové žádosti (ve dnech)

Stav za období	Starobní důchody	Invalidní důchody			Pozůstalostní důchody		
		1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	vdovecké	vdovské	sirotčí
2019	39	64	64	64	36	35	39
2020	46	72	74	75	40	40	40
2021	56	75	77	76	50	50	47

Tabulka č. 11: Počet případů vyřizených po lhůtě (v %) – nové žádosti

Rok	Starobní důchod	Invalidní důchod	Pozůstalostní důchod
2019	1,20	13,10	0,80
2020	3,70	22,60	3,80
2021	5,30	25,10	2,00

řízení v souvislosti s kumulací velkého počtu nových žádostí o důchod a opatřeními souvisejícími s pandemií covidu-19 mírné prodloužení. Průměrná doba řízení u starobních důchodů podle vnitrostátních předpisů činila 56 dnů, počet případů starobních důchodů vyřízených po lhůtě za rok 2021 činil 5,3 %. Průměrná doba řízení u invalidních důchodů prvního stupně činila 75 dnů, druhého stupně 77 dnů a třetího stupně 76 dnů, počet případů invalidních důchodů vyřízených po lhůtě za rok 2021 činil 25,1 %. Průměrná doba řízení u pozůstalostních důchodů podle vnitrostátních předpisů činila 50 dnů, počet případů pozůstalostních důchodů vyřízených po lhůtě za rok 2021 činil 2 %.

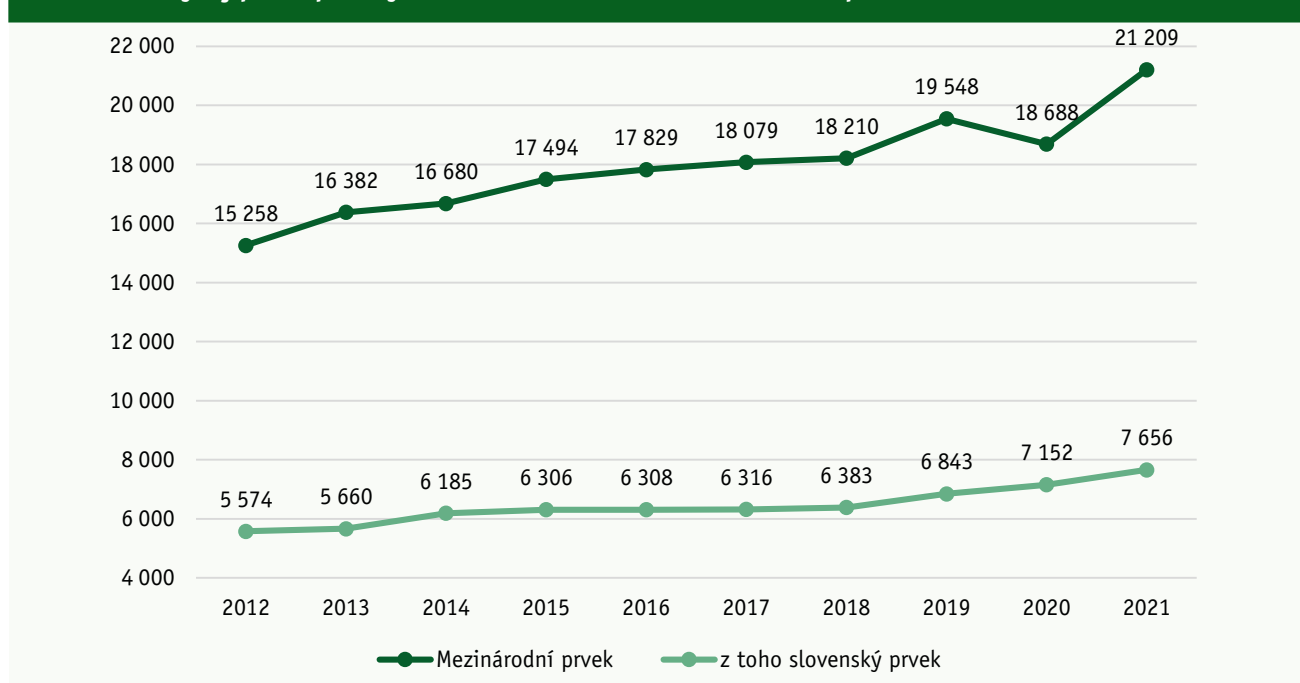
2.1.1.2 DŮCHODY S MEZINÁRODNÍM PRVKEM

Důchodová agenda s mezinárodním prvkem, tj. aplikace koordinačních nařízení EU a mezinárodních smluv

o sociálním zabezpečení, tvoří významnou součást rozhodovacího procesu o dávkách důchodového pojištění a rozhodovací činnost v této oblasti je administrativně složitější a časově náročnější, než je zpracování případů podle vnitrostátních předpisů, a klade také vyšší odborné požadavky na zaměstnance. Při rozhodování o dávkách s mezinárodním prvkem je nutné ve většině případů komunikovat s cizími nositeli pojištění, došetřovat zahraniční doby pojištění a další údaje o pojištěncích, mít znalosti nejenom vnitrostátního, ale i komunitárního práva a mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení. Doba vyřízení žádosti o důchod s mezinárodním prvkem je závislá nejen na ČSSZ, ale i na rychlosti reakce zahraniční instituce.

Ve sledovaném období došlo oproti roku 2020 k nárůstu této agendy. ČSSZ bylo doručeno celkem 21 209 nových žádostí o důchodovou dávku

Graf č. 15: Vývoj počtu podaných žádostí o důchod s mezinárodním prvkem

Tabulka č. 12: Doby řízení o dávkách důchodového pojištění s mezinárodním prvkem (ve dnech)

Stav za období	Starobní důchody	Invalidní důchody			Pozůstalostní důchody		
		1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	vdovecké	vdovské	sirotčí
2019	58	80	97	96	58	58	68
2020	64	88	111	75	67	63	72
2021	73	98	121	125	77	67	81

s mezinárodním prvkem (tj. o 2,5 tisíce více než v roce 2020) a dalších téměř 99 tisíc podání vztahujících se k mezinárodnímu důchodovému řízení. Počet žádostí o důchod s mezinárodním prvkem má trvale vzrůstající trend (s výjimkou roku 2020), který pravděpodobně souvisí s větší migrací obyvatel a obecně kosmopolitnějším způsobem života.

Průměrná doba řízení v roce 2021 u starobních důchodů s mezinárodním prvkem činila 73 dnů. Průměrná doba řízení u invalidních důchodů prvního stupně činila 98 dnů, druhého stupně 121 dnů a třetího stupně 125 dnů, došlo tak k překročení zákonem stanovených hranic, neboť zejména pořízení překladů zdravotnické dokumentace a posouzení zdravotního stavu lékařem LPS je časově náročné. U pozůstalostních důchodů s mezinárodním prvkem činily doby řízení u vdoveckých důchodů 77 dnů, u vdovských 67 dnů a u sirotčích 81 dnů.

2.1.1.3 ROZHODOVÁNÍ O NÁMITKÁCH

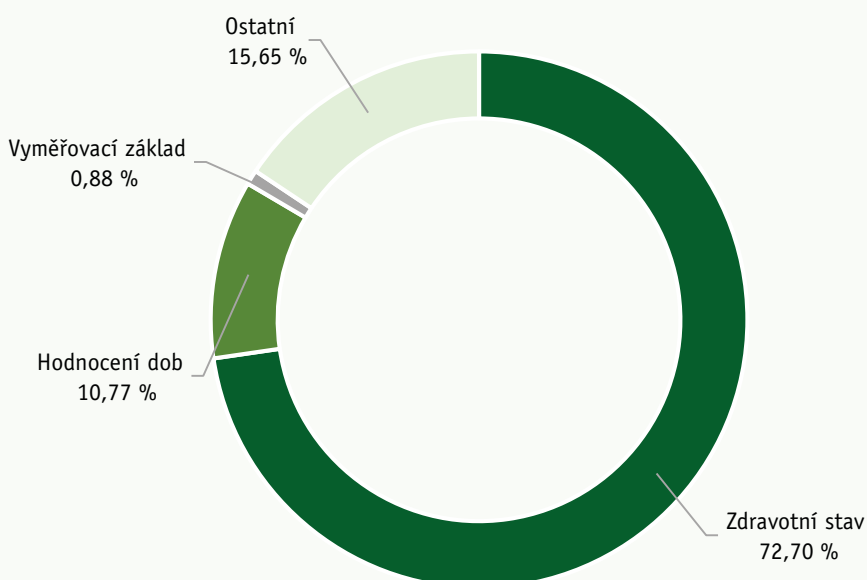
Proti rozhodnutí ČSSZ ve věcech důchodového pojištění lze podat jako řádný opravný prostředek písemné námitky. V řízení o námitkách je napadené prvostupňové rozhodnutí v plném rozsahu přezkoumáno a následně je buď potvrzeno jako správné, nebo může být změněno či zrušeno. O podaných námitkách rozhoduje opět ČSSZ, avšak odděleně od rozhodování v prvním stupni. Pokud lze námitkám plně vyhovět, je možné tak učinit i formou tzv. autoremedury, tedy opětovným vydáním

prvostupňového rozhodnutí. Námitkové řízení je nezbytným předpokladem k tomu, aby se věci mohl zabývat soud v rámci případné později uplatněné správní žaloby.

V roce 2021 bylo podáno 13 565 námitek proti rozhodnutím ČSSZ ve věcech důchodového pojištění, vyřízeno pak bylo 13 560 námitek, což odpovídá 99,96 % doručených námitek. Oproti roku 2020 bylo podáno o 692 námitek více a vyřízeno o 1 029 námitek více, což představuje meziroční nárůst podaných námitek přibližně o 5 % a vyřízených námitek o 8 %. Počet podaných i vyřízených námitek byl nejvyšší za posledních 5 let, mimořádně vysoký počet podaných námitek byl zaznamenán zejména v březnu 2021. Nejčastějším důvodem pro podání námitek byl nesouhlas s posouzením zdravotního stavu, který byl podstatou námitek v 72,7 % řízení, zbývající část představoval nesouhlas s hodnocením dob pojištění a ostatní důvody, struktura podstaty podaných námitek tedy zůstala podobná jako v předcházejícím roce.

Většina prvostupňových rozhodnutí napadených námitkami byla v roce 2021 potvrzena, konkrétně 68,1 % případů, což je oproti roku 2020 pokles o 1,3 procentního bodu. Změněno nebo zrušeno bylo 26,59 % rozhodnutí. Ještě výraznější podíl potvrzených prvoinstančních rozhodnutí vykazovala ČSSZ v řízeních, jejichž výsledek závisel na vypracování posudku o zdravotním stavu. V těchto případech bylo potvrzeno 77,13 % rozhodnutí, což představuje oproti roku 2020

Graf č. 16: Struktura podstaty podaných námitek v roce 2021

pokles o 2,37 procentního bodu, a ve 22,64 % případů došlo ke změně nebo zrušení napadeného rozhodnutí. Zbývající případy vždy tvoří řízení o námitkách, kdy nebylo meritorně rozhodnuto, protože řízení o námitkách bylo zastaveno nebo byly námitky zamítnuty z procesních důvodů. Oproti minulému roku se podíl změněných nebo zrušených rozhodnutí zvýšil o 1,59 procentního bodu a v případech s posouzením zdravotního stavu o 2,44 procentního bodu.

2.1.1.4 SOUDNÍ ŘÍZENÍ

ČSSZ zajišťuje též vyřizování soudní agendy spojené s žalobami proti rozhodnutí ve věcech dávek důchodového pojištění, s kasačními stížnostmi a ústavními stížnostmi. V případě nesouhlasu s rozhodnutím o námitkách ve věcech důchodového pojištění lze proti takovému rozhodnutí podat žalobu k místně příslušnému krajskému soudu. V roce 2021 bylo ČSSZ doručeno na vědomí celkem 632 nových správních žalob (ve srovnání s rokem 2020 tedy o 23 žalob více), tento počet je však pouze orientační, neboť o některých podaných žalobách je ČSSZ informována až v následujícím kalendářním roce. Žaloby se převážně týkaly nároku na invalidní důchod, stanovení vyššího stupně invalidity či změny data vzniku invalidity. V ostatních soudních sporech žalobci nesouhlasili zejména s nezhodnocením neprokázané doby pojištění, nízkou výší důchodu či se zamítnutím nároku na snížení důchodového věku z titulu výkonu zaměstnání v hlubinném hornictví.

Ve stejném období bylo krajskými soudy rozhodnuto o žalobách v celkem 647 případech. Z tohoto celkového množství ukončených soudních sporů bylo ve 455 případech rozhodnuto v neprospěch žalobce, tj. žaloba byla zamítnuta jako nedůvodná, byla odmítnuta nebo bylo řízení o žalobě zastaveno. Úspěšnost ČSSZ tak dosáhla 70 %, a došlo tedy ke zvýšení úspěšnosti o 5 procentních bodů oproti roku 2020. Ve 189 případech bylo rozhodnutí ČSSZ zrušeno pro nezákonnost nebo vady řízení. Ve 3 případech bylo požadavku žalobce vyhověno správním rozhodnutím až po podání žaloby na základě nově doložených či zjištěných skutečností. Nejčastějším důvodem zrušení rozhodnutí ČSSZ bylo odlišné posouzení zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí MPSV, která pro účely soudního řízení ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav pojištěnců. Z počtu 189 zrušených rozhodnutí se přezkoumání zdravotního stavu týkalo 169 případů, což představuje 89 % všech zrušených rozhodnutí.

V některých případech se žalobci nespokojili

s rozhodnutím krajského soudu a obraceli se na Nejvyšší správní soud s kasační stížností a požadavkem na zrušení rozsudku. Zpravidla se jednalo o spory ve věci posouzení zdravotního stavu, které byly rozhodnuty v neprospěch žalobce. Nejvyšší správní soud v roce 2021 v 54 případech kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou nebo odmítl (např. z důvodu chybějícího povinného právního zastoupení osobou s vysokoškolským právnickým vzděláním), v 1 případě bylo řízení o kasační stížnosti zastaveno. Pouze ve 4 případech Nejvyšší správní soud rozhodl ve prospěch žalobce a vrátil věc k novému projednání krajskému soudu. Dále bylo ČSSZ doručeno na vědomí 7 rozhodnutí Ústavního soudu o podaných ústavních stížnostech, které se týkaly aplikace důchodových předpisů, z nichž 6 bylo odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost. Vyhověno bylo pouze jedné ústavní stížnosti z důvodu opomenutí důkazu ze strany správních soudů.

Rozhodnutí obecných soudů a Ústavního soudu jsou pravidelně analyzována a využívána pro zefektivnění a zvyšování kvality rozhodovací činnosti ČSSZ. Tam, kde má závazný právní názor soudu významný dopad do aplikační praxe ČSSZ, je zvažována i úprava stávajících metodických postupů či podání návrhu na změnu právní úpravy.

2.1.1.5 VÝPLATA DÁVEK DŮCHODOVÉHO POJIŠTĚNÍ

Po ukončení rozhodovacího procesu o přiznání dávky důchodového pojištění s kladným výsledkem následuje výplata této dávky. Výplaty důchodů v ČR jsou prováděny převážně dvěma základními způsoby, a to převodem na bankovní účty prostřednictvím České národní banky nebo v hotovosti prostřednictvím České pošty, s. p. V případě souhlasu klienta nebo jeho opatrovníka zajišťuje ČSSZ také výplaty do zařízení sociálních služeb. Klienti mohou kdykoliv požádat o změnu způsobu výplaty svého důchodu. Příjemcům důchodů, kteří žijí mimo území ČR, ČSSZ provádí výplatu důchodu do zahraničí.

Zajištění pravidelných výplat důchodů bylo i v roce 2021 ovlivněno celosvětovou pandemickou situací. ČSSZ tudíž nadále k této oblasti přistupovala s ohledem na své klienty ve snaze minimalizovat riziko jejich náklady a eliminovat komplikace s touto situací související. Po dobu trvání nouzového stavu až do konce dubna 2021 bylo možno provádět hotovostní výplatu prostřednictvím důchodové služby České pošty na základě plné moci, takže osoby s oslabenou imunitou mohly v tomto

období požádat o převzetí důchodu své příbuzné nebo jiné důvěryhodné osoby. Z důvodu mimořádných opatření uplatňovaných v mnoha státech v zahraničí umožňovala ČSSZ po celý rok 2021 důchodcům žijícím v těchto státech prokazovat nárok na výplatu důchodu za mimořádně uvolněných podmínek, a to bez úředního ověření vlastnoručního podpisu důchodce anebo elektronicky bez uznávaného elektronického podpisu.

Od ledna 2021 byla výše všech vyplácených důchodů upravena nařízením vlády č. 381/2020 Sb. a výše příplatků k důchodům nařízením vlády č. 382/2020 Sb. Základní výměra všech důchodů se zvýšila o 60 Kč na částku 3 550 Kč. Procentní výměra důchodů a částky příplatků k důchodům se zvýšily o 7,1 %. Při dosažení věku 85 let bylo automatizovaně v průběhu roku 2021 provedeno zákonné zvýšení procentní výměry starobního nebo

vdovského/vdoveckého důchodu 32 274 důchodcům. V průběhu roku 2021 pokračovala výplata jednorázového příspěvku důchodci na základě zákona č. 469/2020 Sb. v celkovém počtu téměř 67 tisíc případů. Tento typ výplaty byl zajišťován klasickým ručním způsobem těm důchodcům, kteří splňovali nárok na výplatu příspěvku, ale výplata jejich důchodu byla prováděna zpětně nebo došlo k vrácení částky vyplacené v prosinci 2020.

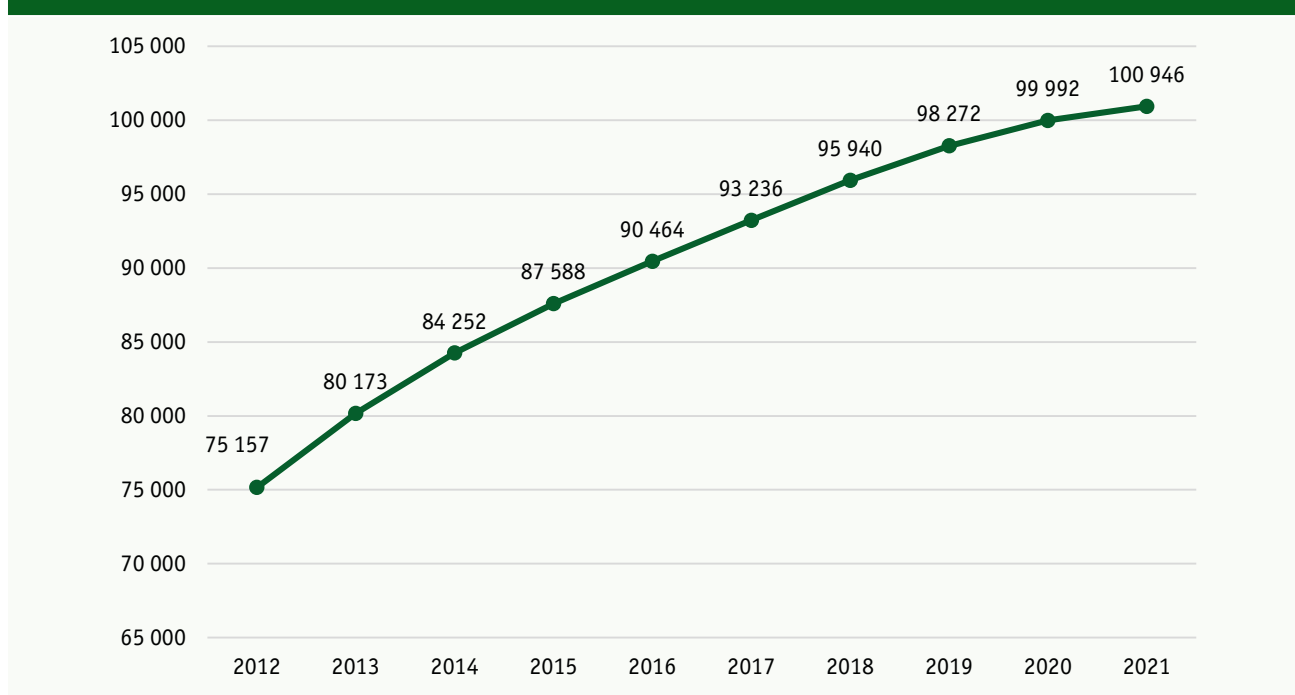
Celkový počet měsíčních výplat důchodů do ČR nevykazoval žádné zásadní výkyvy, k 31. 12. 2021 činil 2,84 milionu, což ve srovnání s předchozím rokem představuje pokles o 22 tisíc výplat. Trvalý nárůst naopak vykazují výplaty důchodcům s bydlištěm v cizině. V roce 2021 jich bylo evidováno téměř 101 tisíc s meziročním nárůstem přibližně o 1 000 případů.

Nejvíce důchodů je již tradičně vypláceno na

Tabulka č. 13: Nejčastější výplaty důchodcům do ciziny v roce 2021

Stát	Počet důchodců	Stát	Počet důchodců
Slovensko	36 066	Spojené státy americké	3 033
Německo	19 638	Švýcarsko	3 025
Polsko	17 186	Austrálie	2 405
Kanada	4 142	Bulharsko	2 072
Rakousko	3 335	Řecko	1 842

Graf č. 17: Vývoj počtu důchodců s výplatou do ciziny k 31. 12.

Slovensko (36 tisícům důchodců), následuje Spolková republika Německo (20 tisícům důchodců) a Polsko (17 tisícům důchodců).

U většiny výplat důchodů do ciziny musí ČSSZ podle příslušných právních předpisů ověřovat podmínku žití důchodce. Dne 8. 10. 2021 uzavřela ČSSZ se slovenskou Sociální pojišťovnou Bratislava dohodu o elektronické výměně dat, která znamená výrazné snížení administrativní zátěže jak pro důchodce s bydlištěm na Slovensku, tak i pro ČSSZ, neboť podmínka žití bude u této skupiny klientů v průběhu roku ověřována automatizovaným způsobem. Od 1. 1. 2022 budou na základě této dohody všem klientům s bydlištěm na Slovensku vypláceny důchody pravidelně měsíčně, potvrzení o žití bude v souladu s ustanovením § 116 odst. 4 zákona č. 582/1991 Sb. vyžadováno pouze 1x ročně místo dosavadní periodicity 4x ročně nebo při novém požadavku na výplatu.

I v roce 2021 byla zřejmá přetrvávající preference

bezhotovostních výplat důchodů. Meziroční pokles hotovostních výplat činil k 31. 12. 2021 více než 80 tisíc případů, meziroční nárůst bezhotovostních výplat činil k témuž datu téměř 59 tisíc případů. Pokles počtu hotovostních výplat je částečně ovlivněn důsledky onemocnění covid-19, nicméně hlavním důvodem je skutečnost, že téměř všichni noví důchodci požadují výplatu důchodu na účet.

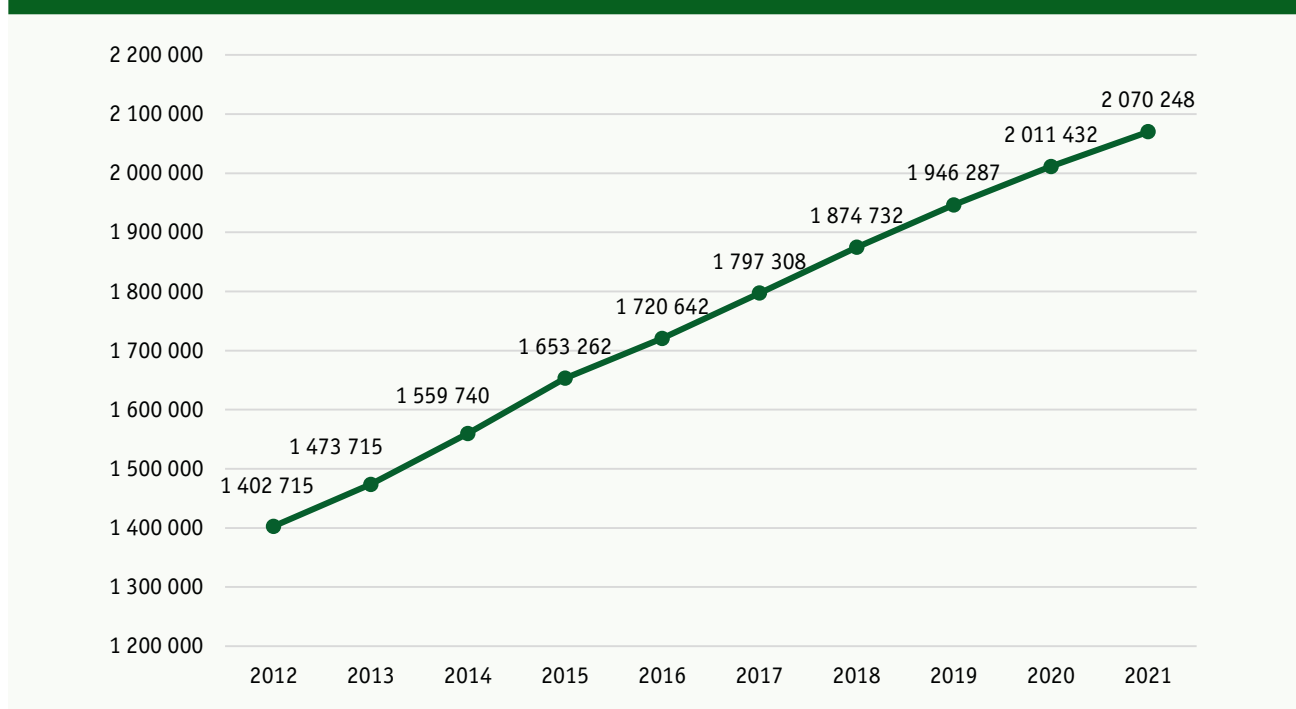
Průměrná výše důchodu v roce 2021 činila 15 425 Kč, což představuje meziroční nárůst o 6,5 %. Rozdíl mezi průměrným důchodem ženy a muže činil 2 840 Kč, přičemž se tento rozdíl oproti předchozímu roku zvýšil o 6,6 %.

S výplatou důchodů souvisí i průběžná kontrola oprávněnosti výplat a jejich zastavování, pokud již nárok na výplatu netrvá. V roce 2021 bylo zpracováno 267 064 informací o úmrtí zaslaných matričními úřady nebo základními registry (meziroční nárůst téměř

Tabulka č. 14: Průměrná výše vypláceného starobního důchodu (v Kč) k 31. 12.

	2019	2020	2021
Muži i ženy	13 468	14 479	15 425
Muži	14 783	15 868	16 900
Ženy	12 277	13 204	14 060

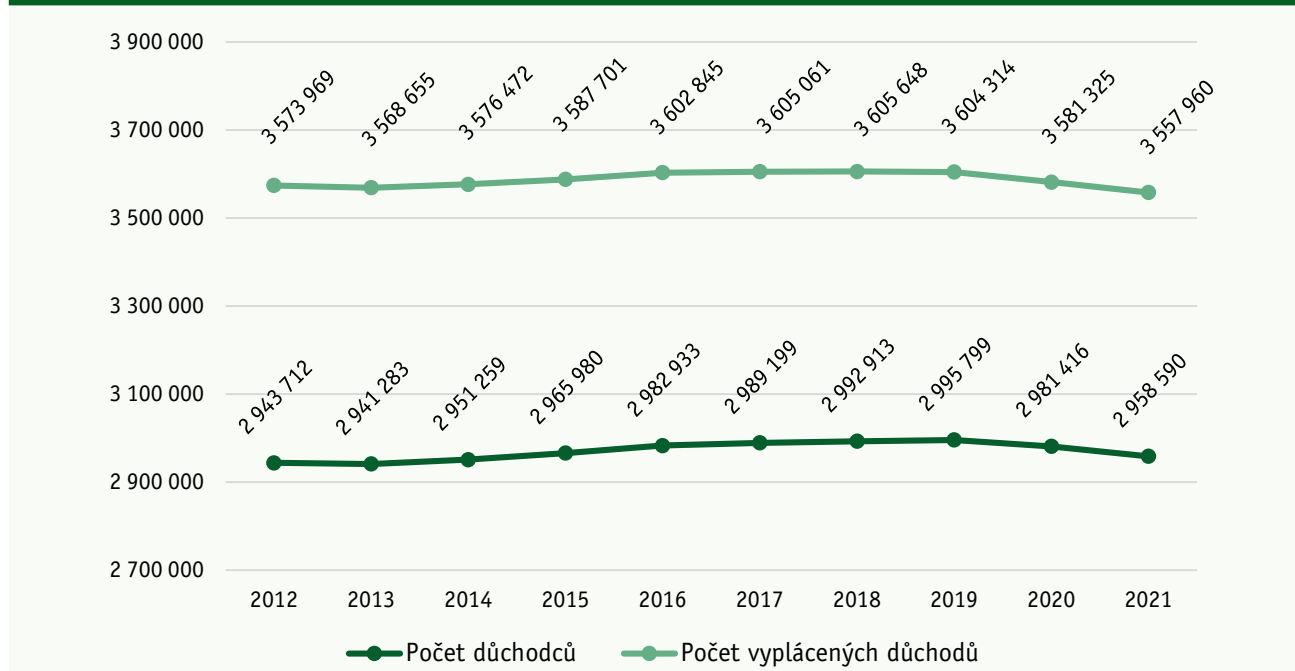
Graf č. 18: Vývoj počtu výplat důchodů na osobní účty k 31. 12.

Tabulka č. 15: Statistické údaje výplat důchodů k 31. 12.

	2019		2020		2021	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Počet důchodců						
Počet důchodců s bydlištěm v ČR	2 897 527	96,72	2 881 424	96,65	2 857 644	96,59
Počet důchodců s bydlištěm v cizině	98 272	3,28	99 992	3,35	100 946	3,41
Celkem	2 995 799	100,00	2 981 416	100,00	2 958 590	100,00
Počet vyplácených důchodů						
Počet důchodů s bydlištěm příjemce v ČR	3 502 183	97,17	3 477 421	97,10	3 453 023	97,05
Počet důchodů s bydlištěm příjemce v cizině	102 131	2,83	103 904	2,90	104 937	2,95
Celkem	3 604 314	100,00	3 581 325	100,00	3 557 960	100,00
Počet výplat důchodů do ČR podle způsobu výplaty						
V hotovosti (prostřednictvím České pošty, s. p.)	904 234	31,41	824 843	28,81	744 769	26,21
Bezhotovostně (na účty u bank v ČR)	1 946 287	67,62	2 011 432	70,25	2 070 248	72,87
Do zařízení sociálních služeb	28 062	0,97	26 942	0,94	26 086	0,92
Ostatní statistické údaje výplat důchodů						
Počet změn výplat důchodů zaslanych v souborech České pošty, s. p.	321 527	–	584 693	–	291 130	–
Žadostí o výplatu důchodu na osobní účet mimo nové žádosti vyřízeno	131 016	–	132 911	–	128 150	–
Potvrzení o výši důchodu a jiných skutečnostech klientům vydáno	13 235	–	10 235	–	9 679	–

Graf č. 19: Vývoj počtu důchodců a vyplácených důchodů k 31. 12.

o 14 %). Z důvodu úmrtí důchodce bylo zastaveno 127 tisíc výplat (meziroční nárůst o 11 %), z tohoto počtu bylo u 50 tisíc případů s výplatou na účet vyžadováno od bank vrácení neoprávněně vyplacených částek (meziroční zvýšení o 25 %). Nárůst počtu zemřelých poživatelů důchodů byl zaznamenán zejména v měsících, kdy vrcholila nepříznivá pandemická situace. Nárok na výplatu invalidního důchodu z důvodu trvání invalidity byl prostřednictvím formuláře obsahujícího hlášení o výsledku kontrolní lékařské prohlídky zkontrolován u 31 tisíc případů. Trvání podmínek pro výplatu sirotčích důchodů bylo v roce 2021 ověřováno u 27 tisíc případů prostřednictvím dotazníku pro potvrzení nezaopatřenosti dítěte. U výplat důchodů do ciziny byla před vlastním zařízením výplaty ověřována

podle příslušných právních předpisů podmínka žití důchodce, přičemž v roce 2021 bylo takto ověřeno a zajištěno téměř 266 tisíc výplat.

2.1.2 ZPRACOVÁNÍ DŮCHODŮ S EXEKUČNÍMI SRÁŽKAMI

Při provádění exekučních/insolvenčních srážek z dávek důchodového pojištění ČSSZ neplní úlohu správního orgánu, ale má stejné postavení jako jakýkoliv jiný plátce mzdy, resp. jiného příjmu, řídí se nařízenými příslušného vydávajícího orgánu a lhůtami stanovenými občanským soudním řádem a insolvenčním zákonem. Rovněž v roce 2021 ČSSZ zajišťovala provádění exekučních/insolvenčních srážek z dávek důchodového pojištění v případech, kdy bylo vydáno rozhodnutí v exekučním řízení,

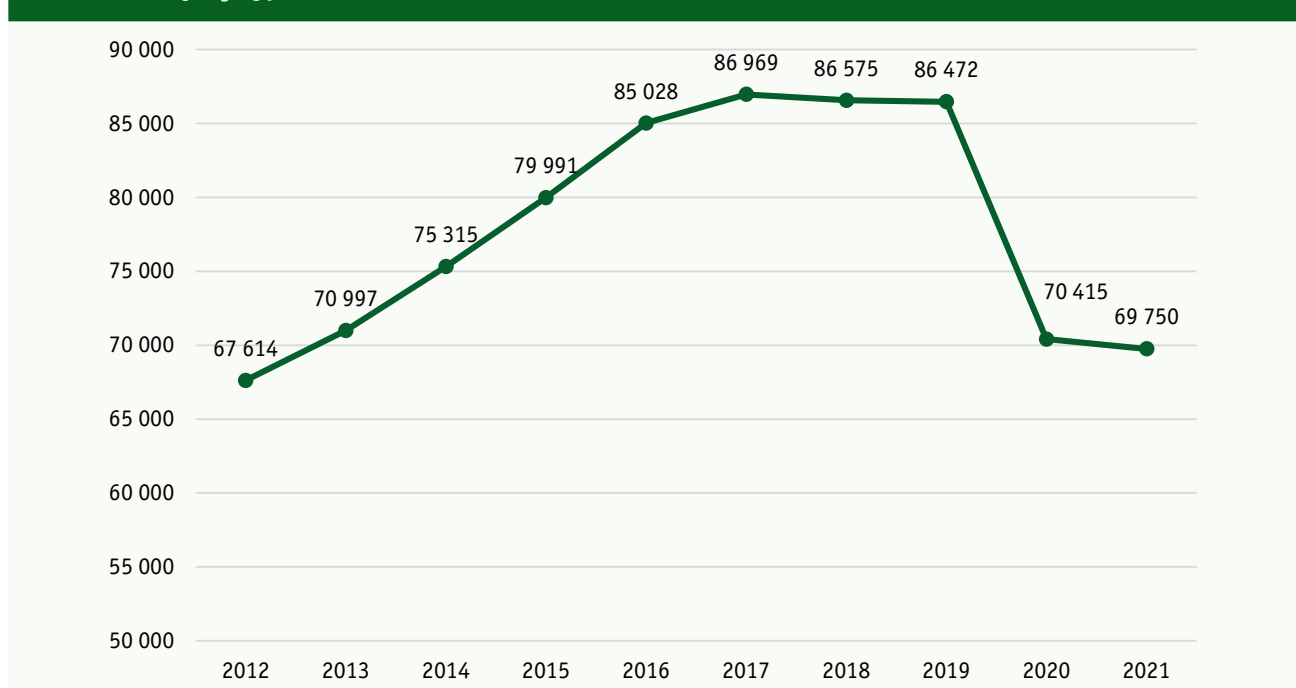
Tabulka č. 16: Statistické údaje v oblasti provádění exekučních srážek z důchodů

Typ agendy	2019	2020	2021
Počet přijatých podnětů ¹⁾	889 166	838 794	758 230
z toho: nových exekučních příkazů	130 577	129 607	114 139
Počet důchodů, z nichž nelze provádět exekuční srážku vzhledem k nízké výši důchodu ²⁾	30 685	37 235	36 000

¹⁾ Podnětem se rozumí jednak podání ve věci exekučních srážek doručené fyzicky nebo prostřednictvím datových schránek do ČSSZ, jednak další iniciační skutečnosti (např. splacení pohledávky, návštěva klienta v klientském centru).

²⁾ Stav k 31. 12. daného roku.

Graf č. 20: Vývoj výplat důchodů s exekuční srážkou k 31. 12.

ve správním řízení a v konkurzním nebo insolvenčním řízení a kdy byl vydán exekuční příkaz na základě zákona o soudních exekutorech. Srážky jsou prováděny ze všech druhů vyplácených důchodů, tedy ze starobních, invalidních a pozůstalostních důchodů (vdovský/vdovecký a sirotčí). ČSSZ zařizuje převzetí srážek od původního plátce mzdy (zaměstnavatele) u nově přiznávaných důchodů i zajištění srážek u již vyplácených důchodů. Výkon exekuční agendy je realizován prostřednictvím aplikační podpory a spočívá v rozhodování po věcné stránce (zjištění zabavitelné částky, stanovení výše exekučních srážek), v účetním zpracování, kontrole a evidenci všech případů.

Začátkem roku 2021 došlo k přepočtu exekučních/insolvenčních srážek vzhledem k valorizaci důchodů a změně normativních nákladů na bydlení. Od 1. 7. 2021 vstoupila v platnost novela občanského soudního řádu (zákon č. 38/2021 Sb.), která má dopad do činností exekuční agendy. Novela mimo jiné nově zavedla institut tzv. chráněného účtu. Ten má předcházet situacím, kdy je následně výkonem rozhodnutí postižen nezabavitelný příjem povinného na jeho bankovním účtu. V souvislosti se zavedením tzv. chráněného účtu je ČSSZ jako plátce důchodu (jiného příjmu) na základě žádosti soudu nebo povinného povinna vystavit potvrzení o čísle účtu, z něž je důchod vyplácen. Od 28. 10. 2021 probíhá akce Milostivé léto, která umožňuje dlužníkům zbavit se exekucí vůči státu, obci, kraji nebo jimi vlastněným podnikům (týká se exekucí vedených soudními exekutory). Pokud dlužník doplatí aktuální výši dlužné jistiny a náklady exekuce, soudní exekutor ho osvobodí od placení zbytku pohledávky. V souvislosti s probíhající akcí Milostivé léto ČSSZ nezaznamenala markantní navýšení zastavených exekucí. Metodická činnost byla převážně zaměřena na zefektivnění aplikačního programového vybavení. Pandemie covidu-19 se odrazila i v oblasti exekucí a bylo zaznamenáno navýšení odkladů exekučních řízení a přerušení insolvenčních řízení v souvislosti s tímto onemocněním.

ČSSZ nadále poskytuje soudním exekutorům a jiným oprávněným osobám informace ohledně pobírání důchodu v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup za účelem snížení administrativní zátěže ČSSZ. V roce 2021 bylo tímto způsobem přijato téměř 7,5 milionu žádostí o součinnost, oproti roku 2020 se počet těchto žádostí zvýšil o 600 tisíc. V průběhu roku ČSSZ obdržela 758 230 podání souvisejících s exekuční agendou nebo jiných podnětů ke zpracování, jako např. dospění (dosažení) lhůty při splacení pohledávky. Došlo

tak ke snížení počtu těchto doručených podání téměř o 10 procentních bodů. Zaevidováno bylo 114 139 nových exekučních příkazů. Vyřizování této agendy bylo během celého roku stabilizované.

K 31. 12. 2021 ČSSZ evidovala 69 750 důchodů s exekuční/insolvenční srážkou (z tohoto počtu se u 73,48 % prováděla exekuční srážka a u 26,52 % důchodů insolvenční srážka). Ve srovnání s předchozím rokem se počet důchodů s exekuční/insolvenční srážkou mírně snížil (o 665 případů). Důvodem jsou mimo jiné legislativní změny ovlivňující výpočet tzv. základní nezabavitelné částky, která se pro rok 2021 opět zvýšila. U 36 tisíc důchodů nelze exekuční/insolvenční srážku provádět vzhledem k jejich nízké výši.

2.1.3 DOBROVOLNÉ DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

Systém důchodového pojištění umožňuje občanům, kteří nejsou povinně účastní důchodového pojištění, využít tzv. dobrovolného důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění. Dobrovolného důchodového pojištění může být pak účastna osoba starší 18 let, jestliže podala přihlášku k účasti a zaplatila pojistné. Přihlásit se lze z důvodů taxativně stanovených zákonem o důchodovém pojištění nebo tzv. bez uvedení důvodu. K poslednímu dni roku 2021 bylo v evidenci ČSSZ celkem 9 921 osob přihlášených k dobrovolné účasti na důchodovém pojištění, což je o 462 osob více, než bylo evidováno ke stejnému datu předchozího roku. V průběhu roku 2021 se k této účasti nově přihlásilo 3 927 pojištěnců. Odborných konzultací v souvislosti s dobrovolným důchodovým pojištěním proběhlo na všech OSSZ v průběhu roku 2021 celkem 7 560.

2.2 NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ

Pandemie covidu-19 byla i v roce 2021 určujícím faktorem, který ovlivňoval agendu nemocenského pojištění. Počet vyplácených dávek se svou hodnotou blíží extrémnímu počtu z roku 2020. Přetrvávala tedy výjimečná situace v oblasti zpracování dávek nemocenského pojištění, která odrážela přijatá protipandemická opatření.

Pokračovalo zpracování dávek tzv. krizového ošetřovného, které se vyplácelo na základě zvláštní právní úpravy v návaznosti na nemožnost osobní přítomnosti dětí ve školách a ostatních dětských zařízeních, ať už z důvodu jejich celkového uzavření, nebo z důvodu osobních karantén či izolací. Do 30. 6. 2021 se nároky řídily podle zákona č. 438/2020 Sb. Na podzim 2021 začal legislativní proces nové úpravy, která byla

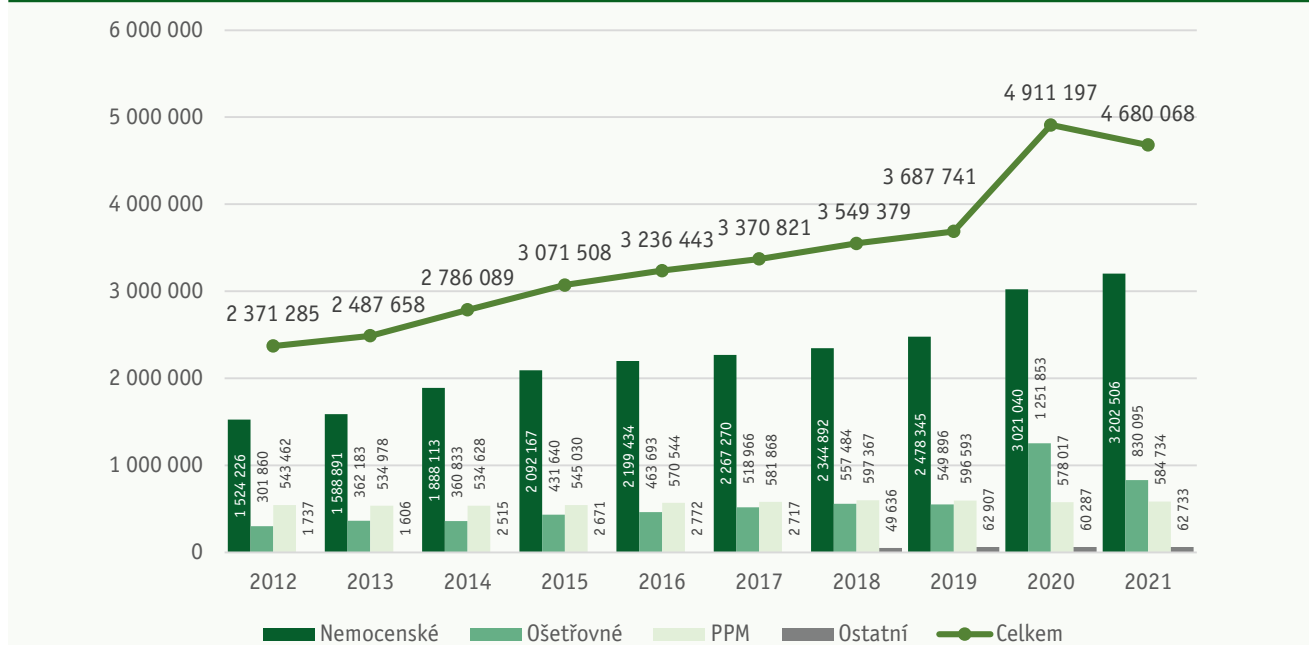
publikována ve sbírce zákonů 23. 12. 2021 a postupuje se při ní zpětně od začátku měsíce listopadu. Tento druhý zákon, č. 520/2021 Sb., omezuje nároky na dávky přiznané podle něj nejdéle datem 28. 2. 2022. Tzv. krizové ošetřovné se zpracovávalo souběžně s běžným ošetřovným, na které je nárok podle zákona o nemocenském pojištění. Novinkou bylo v minulém roce zavedení mimořádného příspěvku zaměstnanci při nařízené karanténě (tzv. izolačky), který měl pomoci zmírnit dopady pandemie covidu-19. Tento mimořádný příspěvek vyplácel zaměstnavatel k náhradě příjmu v prvních 14 dnech karantény zaměstnance. Karanténou se přitom rozuměla i izolace podle zákona o ochraně veřejného zdraví. Zákon č. 121/2021 Sb. přiznával tento příspěvek zaměstnancům, pokud jim byla nařízena karanténa po 28. 2. 2021. V oblasti nemocenského pojištění bylo nutné reagovat a vysvětlit lékařům, zaměstnavatelům i veřejnosti/pojištěncům základní postupy při vystavování eNeschopenek a situace, které mohou v praxi nastat. Do účinnosti uvedeného zákona nehrál prakticky roli důvod pro přiznání náhrady mzdy nebo nemocenského, tedy zda šlo o dočasnou pracovní neschopnost, nebo karanténu (izolaci), nově však právní úprava s karanténou a izolací spojovala nárok na zvláštní příspěvek, a proto bylo i v rámci systému

eNeschopenky nutné urychleně zavést technické řešení, které zaměstnavatelům odliší případ karantény a izolace od běžné dočasné pracovní neschopnosti. Stejná právní úprava pak byla přijata i ke konci roku 2021 zákonem č. 518/2021 Sb. se zpětným účinkem. Pokud zaměstnanci byla nařízena karanténa 1. 12. 2021 a později, příslušel mu příspěvek od prvního dne trvání karantény (izolace), trvala-li nařízená karanténa aspoň v den nabytí účinnosti zákona, tj. 23. 12. 2021.

Díky operativním úpravám eNeschopenky pokračoval trend, kdy lékaři, pojištěnci ani zaměstnavatelé nebyli zatíženi zbytečnou administrativou a případy bylo možné vyřizovat distančně, za pomoci automatizovaných procesů. ČSSZ si velmi váží spolupráce se zástupci lékařských profesních sdružení, s nimiž byla v kontaktu, pokud bylo nutné nastavit doporučené procesy vystavování eNeschopenek v jednotlivých situacích. Systém eNeschopenky dále na podzim 2021 úspěšně implementovaly i orgány ochrany veřejného zdraví – krajské hygienické stanice – do svého SW vybavení. Díky tomu mohli vystavovat eNeschopenky z důvodu karantény i samotní pracovníci krajských hygienických stanic a nebylo již nutné, aby se pojištěnci obraceli na své ošetřující lékaře.

Ke konci roku 2021 bylo i za situace komplikované

Graf č. 21: Zpracované dávky nemocenského pojištění^{1), 2)}

¹⁾ V počtu zpracovaných dávek nemocenského pojištění jsou zahrnuty dávky ošetřovného zpracované v květnu až září 2020 formou doplatku.

²⁾ V položce „Ostatní“ je do roku 2017 zahrnut pouze vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, od roku 2018 jsou součástí položky vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, otcovská a dlouhodobé ošetřovné.

Zkratky použité v grafu: PPM – peněžitá pomoc v mateřství.

implementací uvedené zvláštní legislativy nutné připravit přechod na úpravy účinné od 1. 1. 2022 u otcovské a dlouhodobého ošetřovného (zákon č. 330/2021 Sb.). U otcovské se prodlužuje podpůrní doba o jeden týden a upravuje se možnost pozdějšího nástupu na dávku. Jsou přitom dána přechodná ustanovení, podle kterých je možné dočerpát týden otcovské u dětí, u nichž ještě k 1. 1. 2022 neuplynulo 6 týdnů od narození. Bylo tedy třeba v první řadě zabezpečit zpracování doplatků otcovské, na které vznikne nárok podle uvedeného přechodného ustanovení. Dále si nová právní úprava vyžádala přípravu zvláštního formuláře, jímž pojištěnec osvědčuje důvody, pro které nastupuje na otcovskou později než v šestinedělí. Formulář Potvrzení o hospitalizaci dítěte ze zdravotních důvodů na straně dítěte nebo matky dítěte je v elektronické podobě umístěn na ePortálu ČSSZ. U dlouhodobého ošetřovného se kromě snížení nutné délky hospitalizace ošetřované osoby, které bezpochyby umožní čerpání dávky u většího počtu případů, připravila také úprava (s účinností od 1. 1. 2022) umožňující vystavit Rozhodnutí o potřebě dlouhodobé péče ošetřujícím praktickým lékařem. Je tomu

tak v situaci, kdy je zjištěn tzv. inkurabilní (nevléčitelný) stav, a uvedené s sebou neslo potřebu komplexní úpravy tištěného formuláře, na kterém je nárok na dávku uplatňován. Kromě úpravy tiskopisu bylo třeba zabezpečit i jeho následnou včasnou distribuci lékařům, a to v daleko větším počtu než doposud (okruh lékařů oprávněných k jeho vystavení se zákonem č. 330/2021 Sb. značně rozšířil).

Řídící, metodická a publikační činnost byla zaměřena zejména na implementaci změn právní úpravy, zajištění agendy výplat dávek nemocenského pojištění včetně zpracování doplatků ošetřovného do 80 % denního vyměřovacího základu a informování veřejnosti o nových nárocích. Operativně, s nasazením online řešení, bylo pružně reagováno na potřeby přizpůsobení aplikačního a programového vybavení, publikaci formulářů žádostí o nové dávky a doprovodných materiálů.

Důsledky pandemie covidu-19 se v roce 2021 projeví v oblasti nemocenského pojištění především v počtu dočasných pracovních neschopností. Celkově bylo v roce 2021 vydáno více než 3 009 410 hlášení o vzniku dočasné pracovní neschopnosti, což představuje oproti

Tabulka č. 17: Počet zaměstnavatelů a pojištěnců k 31. 12.

Kraj	Počet zaměstnavatelů			Počet zaměstnaných pojištěnců		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
HL. m. Praha	78 656	79 689	79 465	1 249 379	1 235 306	1 249 681
Jihočeský	14 477	14 285	14 273	223 972	222 111	222 662
Jihomoravský	33 264	33 094	33 334	493 002	492 713	502 909
Karlovarský	6 025	5 808	5 760	83 057	78 556	78 545
Královéhradecký	12 238	12 000	12 029	194 170	192 256	193 533
Liberecký	9 312	9 169	9 159	150 423	146 664	147 673
Moravskoslezský	25 401	25 062	25 023	465 045	457 488	453 777
Olomoucký	13 902	13 729	13 716	233 756	230 435	229 884
Pardubický	11 111	11 008	11 136	198 686	197 710	199 856
Plzeňský	12 394	12 357	12 499	223 598	220 676	222 775
Středočeský	26 969	26 700	26 923	442 651	445 636	453 675
Ústecký	15 092	14 843	14 767	277 838	272 753	269 822
Vysočina	10 275	10 175	10 188	172 962	170 308	171 125
Zlínský	13 909	13 731	13 766	217 571	214 155	215 675
Celkem	283 025	281 650	282 038	4 626 110	4 576 767	4 611 592

roku 2020 nárůst o 11,39 %. V tomto počtu jsou z důvodu epidemické situace zahrnuty i případy karantén potvrzené ošetřujícími lékaři a od poloviny října 2021 i krajskými hygienickými stanicemi. Značný nárůst počtu hlášení oproti roku 2020 byl v roce 2021 zaznamenán především v měsíci listopadu (nárůst o 61,72 %), naopak výrazný pokles byl zaznamenán v měsíci říjnu (pokles o 42,72 %). Celkem bylo v roce 2021 nařízeno přes 388 850 karantén, a to především elektronicky. Nejvíce karantén bylo vystaveno v měsíci březnu (94 423).

Pandemie covidu-19 ovlivnila i výplatu ošetřovného z důvodu ošetřování nemocného člena domácnosti (na základě rozhodnutí o potřebě ošetřování/péče) nebo z nutnosti péče o zdravé dítě mladší 10 let z důvodu uzavření školského nebo dětského zařízení (prostřednictvím žádosti o ošetřovné při péči o dítě do 10 let z důvodu uzavření výchovného zařízení/školy). V roce 2021 bylo vydáno více než 461 123 rozhodnutí o vzniku potřeby ošetřování z důvodu ošetřování nemocného člena domácnosti, což představuje oproti roku 2020 nárůst o 17,83 %. Počet doručených žádostí o ošetřovné z důvodu uzavření školy byl v důsledku omezení chodu školských a dětských zařízení opět velmi vysoký oproti předchozím rokům, kdy se téměř nevyskytovaly, nicméně oproti roku 2020 byl v roce 2021 zaznamenán pokles, avšak to bylo zapříčiněno tím, že se jednalo pouze o prvotní žádosti. Celkem v roce 2021 jednotlivé OSSZ obdržely téměř 206 775 žádostí o ošetřovné z důvodu uzavření školy.

Pro účely provádění nemocenského pojištění a plnění dalších úkolů stanovených zákonem o nemocenském pojištění ČSSZ spravuje registr pojištěnců a registr zaměstnavatelů.

K 31. 12. 2021 evidovala ČSSZ celkem 4 611 592 zaměstnaných pojištěnců u 282 038 zaměstnavatelů. Oproti roku 2020 stoupl počet zaměstnavatelů o 388, což je o 0,14 %, a počet zaměstnaných pojištěnců se také zvýšil, a to o 34 825, což je o 0,76 %. Pandemie covidu-19 neměla tedy v roce 2021 na počet evidovaných ekonomických subjektů žádný negativní dopad.

2.2.1 ŘÍZENÍ O DÁVKÁCH NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ

Agenda nemocenského pojištění byla v roce 2021 opět ovlivněna pandemií covidu-19. V roce 2021 ČSSZ, resp. jednotlivé OSSZ zpracovaly 4 680 068 dávek, což je mírný pokles oproti roku 2020 (o 4,71 %). Ve srovnání s rokem 2019 se však jednalo o značný nárůst počtu zpracovaných dávek, a to o 26,90 %.

Většinu zpracovaných dávek již tradičně tvořilo nemocenské (68,43 %), následovala peněžitá pomoc v mateřství (17,74 %) a ošetřovné (12,49 %). Zanedbatelné množství v počtu zpracovaných dávek tvořily ostatní druhy dávek, a to otcovská (1,02 %), dlouhodobé ošetřovné (0,29 %) a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství (0,03 %). V porovnání s rokem 2020, do kterého je nutné zahrnout i dávky ošetřovného zpracované v květnu až září 2020 formou doplatku, bylo zpracováno o 231 129 dávek méně. Nejvíce dávek nemocenského pojištění bylo zpracováno v měsíci dubnu (509 124 dávek). Za příčinu lze označit i právě zmíněnou pandemickou krizi v souvislosti s onemocněním covid-19 a dále je pro chladnější měsíce roku typický nárůst ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti v souvislosti s onemocněním dýchací soustavy (631 054 ukončených případů). V roce 2021 došlo k poměrně vysokému počtu ukončených případů ve skupině označené souhrnně jako Nemoci ostatní (1 106 996 ukončených případů). Důvodem je, že do této skupiny byly ve většině případů začleněny i nařízené karantény a izolace v souvislosti s výskytem onemocnění covid-19.

V souvislosti se změnou zákona o krizovém ošetřovném (č. 438/2020 Sb.), která vstoupila v účinnost 23. 4. 2021 a zvýšila ošetřovné na 80 % denního vyměřovacího základu zpětně za období nároku od 1. 3. 2021, bylo rovněž nutné v období na přelomu dubna a května 2021 zpracovat doplatky ošetřovného do 80 %; těchto doplatků bylo celkem zpracováno 86 916 (nejsou započteny v celkovém počtu zpracovaných dávek ošetřovného).

Přestože byl v roce 2021 zpracováván velký počet dávek, dařilo se je vyřizovat rychle. Do 10 dnů od doručení všech potřebných dokladů bylo zpracováno 86,80 % dávek, což je téměř o 7 procentních bodů více než v roce 2020, do 30 dnů bylo vyplaceno 99,93 % dávek.

Ve sledovaném roce byla v oblasti nemocenského pojištění vydávána jednotlivými OSSZ správní rozhodnutí týkající se především vzniku, trvání a zániku nemocenského pojištění (vznikl-li spor o účast na nemocenském pojištění), přiznání dávek a jejich odnětí, zastavení výplaty dávek a změny jejich výše, vrácení přeplatku na dávce, výplaty nemocenského po uplynutí podpůrné doby, ukončení dočasné pracovní neschopnosti (ve stanovených případech), regresních náhrad (úhrada vyplacené dávky nemocenského pojištění třetí osobou v situacích, kdy došlo k vyplacení dávky nemocenského

pojištění pojištěnci v důsledku protiprávního jednání zaviněného touto třetí osobou) a přestupků. Proti vydaným rozhodnutím je možné podat odvolání a případně žalobu.

V případech rozhodovací činnosti v oblasti nemocenského pojištění za užití správního řádu pak ve sledovaném roce bylo OSSZ vydáno celkem 78 451 správních rozhodnutí, a to včetně rozhodnutí vydaných v rámci

přestupkové agendy (279), což v porovnání s výsledky roku 2020 představuje nárůst celkového počtu vydaných rozhodnutí přibližně o 14,6 %. Z celkového počtu 78 451 správních rozhodnutí jich bylo 45 159 vydáno na základě žádosti pojištěnce o výplatu nemocenského po uplynutí podpůrní doby. Jedná se o meziroční nárůst o 4 594 rozhodnutí, tj. přibližně o 11,32 %. Tato rozhodnutí tvoří 57,56 % všech rozhodnutí

Tabulka č. 18: Počet zpracovaných dávek nemocenského pojištění

Stav za období	NEM	OŠE	PPM	VPTM	OPP ¹⁾	DLO ²⁾	Celkem
2019	2 478 345	549 896	596 593	2659	49 285	10 963	3 687 741
2020 ³⁾	3 021 040	796 736	578 017	1 678	46 200	12 409	4 456 080
2021	3 202 506	830 095	584 734	1 297	47 638	13 798	4 680 068
Leden	278 382	47 032	48 433	86	3 172	1 219	378 324
Únor	286 115	52 679	48 849	109	3 757	1 053	392 562
Březen	358 531	62 700	46 829	102	4 125	1 135	473 422
I. čtvrtletí	923 028	162 411	144 111	297	11 054	3 407	1 244 308
Duben	337 498	120 355	46 678	89	3 500	1 004	509 124
Květen	275 859	147 077	47 104	114	4 145	1 189	475 488
Červen	247 563	91 665	48 330	118	4 114	1 202	392 992
II. čtvrtletí	860 920	359 097	142 112	321	11 759	3 395	1 377 604
I. a II. čtvrtletí	1 783 948	521 508	286 223	618	22 813	6 802	2 621 912
Červenec	210 967	29 623	49 587	108	3 746	1 135	295 166
Srpen	198 153	17 825	50 120	129	4 216	1 122	271 565
Září	199 548	26 963	50 361	128	4 622	1 132	282 754
III. čtvrtletí	608 668	74 411	150 068	365	12 584	3 389	849 485
I. až III. čtvrtletí	2 392 616	595 919	436 291	983	35 397	10 191	3 471 397
Říjen	209 636	63 845	50 363	108	4 093	1 136	329 181
Listopad	269 715	80 891	49 660	102	4 515	1 192	406 075
Prosinec	330 539	89 440	48 420	104	3 633	1 279	473 415
IV. čtvrtletí	809 890	234 176	148 443	314	12 241	3 607	1 208 671

¹⁾ Dávka otcovské zavedena od 1. 2. 2018.

²⁾ Dávka dlouhodobého ošetřovného zavedena od 1. 6. 2018.

³⁾ V počtu zpracovaných dávek nemocenského pojištění nejsou zahrnuty dávky ošetřovného zpracované v květnu až září 2020 formou doplatku. Touto formou bylo zpracováno v květnu 128 816, v červnu 195 534, v červenci 120 745, v srpnu 8 299 a v září 1 723 dávek ošetřovného.

Zkratky použité v tabulce: NEM – nemocenské; OŠE – ošetřovné; PPM – peněžitá pomoc v mateřství; VPTM – vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství; OPP – otcovská; DLO – dlouhodobé ošetřovné.

vydaných v nemocenském pojištění podle správního řádu. I v ostatních druzích řízení došlo k nárůstu počtu vydaných rozhodnutí.

V roce 2021 bylo v oblasti nemocenského pojištění podáno celkem 1 923 odvolání, což je oproti předchozímu roku nárůst počtu podaných odvolání přibližně o 9,57 %, přičemž z tohoto počtu 1 262 odvolání směřovalo proti rozhodnutím vydaným v řízení o výplatě nemocenského po uplynutí podpůrní doby (v roce 2020 bylo proti těmto rozhodnutím podáno 1 234 odvolání,

tj. meziroční nárůst přibližně o 2,27 %). V ostatních řízeních se počet podaných odvolání oproti předchozímu roku zvýšil přibližně o 26,87 % (celkem bylo podáno 661 odvolání, což je oproti roku předchozímu nárůst o 140 podaných odvolání), přičemž tato odvolání směřovala zejména proti rozhodnutím vydaným v řízení o přiznání dávek. V nižším počtu případů pak byla podávána odvolání např. proti ukončení dočasné pracovní neschopnosti rozhodnutím OSSZ, proti rozhodnutím vydaným v řízení o povinnosti zaplatit regresní náhradu

Tabulka č. 19: Doba řízení o dávkách nemocenského pojištění celkem

Stav za období	Počet všech dávek celkem	Z toho							
		do 10 dnů		11–30 dnů		celkem do 30 dnů		nad 30 dnů	
		Absolutní počet	%	Absolutní počet	%	Absolutní počet	%	Absolutní počet	%
2019	3 687 741	3 129 623	84,87	557 740	15,12	3 687 363	99,99	378	0,01
2020 ¹⁾	4 456 080	3 560 512	79,90	886 765	19,90	4 447 277	99,80	8803	0,20
2021	4 680 068	4 062 475	86,80	614 105	13,12	4 676 580	99,93	3 488	0,07
Leden	378 324	325 460	86,03	51 931	13,73	377 391	99,75	933	0,25
Únor	392 562	355 839	90,65	36 444	9,28	392 283	99,93	279	0,07
Březen	473 422	428 537	90,52	44 621	9,43	473 158	99,94	264	0,06
I. čtvrtletí	1 244 308	1 109 836	89,19	132 996	10,69	1 242 832	99,88	1 476	0,12
Duben	509 124	377 867	74,22	130 992	25,73	508 859	99,95	265	0,05
Květen	475 488	380 293	79,98	94 798	19,94	475 091	99,92	397	0,08
Červen	392 992	356 243	90,65	36 362	9,25	392 605	99,90	387	0,10
II. čtvrtletí	1 377 604	1 114 403	80,89	262 152	19,03	1 376 555	99,92	1 049	0,08
I. a II. čtvrtletí	2 621 912	2 224 239	84,83	395 148	15,07	2 619 387	99,90	2 525	0,10
Červenec	295 166	256 137	86,78	38 806	13,15	294 943	99,92	223	0,08
Srpen	271 565	253 472	93,34	17 904	6,59	271 376	99,93	189	0,07
Září	282 754	266 853	94,38	15 739	5,57	282 592	99,94	162	0,06
III. čtvrtletí	849 485	776 462	91,40	72 449	8,53	848 911	99,93	574	0,07
I. až III. čtvrtletí	3 471 397	3 000 701	86,44	467 597	13,47	3 468 298	99,91	3 099	0,09
Říjen	329 181	298 686	90,74	30 371	9,23	329 057	99,96	124	0,04
Listopad	406 075	346 994	85,45	58 941	14,51	405 935	99,97	140	0,03
Prosinec	473 415	416 094	87,89	57 196	12,08	473 290	99,97	125	0,03
IV. čtvrtletí	1 208 671	1 061 774	87,85	146 508	12,12	1 208 282	99,97	389	0,03

¹⁾ V počtu zpracovaných dávek nemocenského pojištění nejsou zahrnuty dávky ošetřovného zpracované v květnu až září 2020 formou doplatku. Touto formou bylo zpracováno v květnu 128 816, v červnu 195 534, v červenci 120 745, v srpnu 8 299 a v září 1 723 dávek ošetřovného.

anebo v řízení o krácení či odnětí nemocenského z důvodu porušení režimu dočasně práce neschopného pojištěnce nebo nesplnění povinnosti součinnosti při kontrole tohoto režimu.

Proti rozhodnutím ČSSZ, kterými byla potvrzena prvoinstanční rozhodnutí ve věcech nemocenského pojištění, bylo podáno celkem 28 žalob. V průběhu roku pak ČSSZ obdržela 15 rozsudků krajských soudů, kterými byla přezkoumávána rozhodnutí ČSSZ vydaná ve věcech nemocenského pojištění, a tato rozhodnutí byla v 10 případech potvrzena. Nízký počet soudních sporů představuje dlouhodobý trend. V loňském roce krajské soudy rozhodovaly o žalobách podaných proti rozhodnutím ČSSZ potvrzujícím prvoinstanční rozhodnutí vydané v řízení o výplatě nemocenského po uplynutí podpůrní doby (2), o nároku na dávku a její výplatu (3), o povinnosti zaplatit regresní náhradu (1), o účasti na nemocenském pojištění (2) a o odnětí nemocenského z důvodu porušení režimu dočasně práce neschopného pojištěnce (2).

2.2.2 VÝVOJ DOČASNÉ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI

Počet ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti se meziročně zvýšil zhruba o 18,5 % na hodnotu 2 717 968. Tento nárůst byl zaznamenán ve všech krajích ČR, nejvyšší v kraji Pardubickém (26,83 %), nejnižší v kraji Zlínském (7,63 %). Nárůst počtu dočasné pracovní neschopnosti souvisí s onemocněním covid-19, neboť zahrnuje i případy karantén potvrzené ošetřujícími lékaři prostřednictvím eNeschopenky (mimořádný postup, který byl umožněn od jara 2020 z důvodu pandemické situace).

Se zvýšeným počtem ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti v roce 2021 oproti roku 2020 souvisí i meziroční nárůst počtu pronesaných dnů (rozdíl 7 242 075), průměrná doba trvání jednoho případu se však v roce 2021 naopak zkrátila, a to o více než 3 dny. Důvodem tohoto zkrácení může být rovněž započtení případů karantén. Vývoj hodnot v jednotlivých

Tabulka č. 20: Přehled o rozhodovací činnosti v oblasti nemocenského pojištění

Činnost	2019	2020	2021
Počet vydaných rozhodnutí (oznámení) ve věcech nemocenského pojištění ¹⁾	3 760 130	5 022 187	4 772 937
Počet vydaných rozhodnutí ve věcech nemocenského pojištění ve správním řízení ²⁾	64 934	68 289	78 172
Počet podaných odvolání proti rozhodnutím ve věcech nemocenského pojištění	1 551	1 755	1 923
Počet vydaných rozhodnutí ve věcech pojistného	226 040	126 894	187 510
Počet vydaných rozhodnutí ve věcech pojistného ve správním řízení (bez výkazů nedoplatků)	123 903	60 717	100 728
Počet podaných odvolání proti rozhodnutím ve věcech pojistného	327	204	333
Počet vydaných rozhodnutí v přestupkové agendě ve věcech nemocenského pojištění	718	166	279
Počet vydaných rozhodnutí v přestupkové agendě ve věcech pojistného dle zákona č. 589/1992 Sb.	4 005	631	4 661
Počet vydaných rozhodnutí v přestupkové agendě dle zákona č. 582/1991 Sb. a kontrolního řádu	1 476	349	252
Počet podaných odvolání proti rozhodnutím v přestupkové agendě	134	30	119
Počet vydaných rozhodnutí v odvolacím řízení	1 733	1 762	2 024
Počet podaných opravných prostředků (žalob) proti rozhodnutím ČSSZ	14	16	33

¹⁾ Uvedený počet sleduje celkový počet rozhodnutí (oznámení) vydaných jak ve výsledku zkráceného řízení, tak ve výsledku řízení správního.

²⁾ Uvedený počet sleduje celkový počet rozhodnutí vydaných ve výsledku správního řízení ve smyslu správního řádu bez přestupkové agendy.

krajích ČR byl rozdílný. Nejkratší průměrná doba trvání jednoho případu byla již tradičně v Praze (29,3 dne), naopak nejdelší byla v kraji Zlínském (40,24 dne).

2.2.3 ZPRACOVÁNÍ DÁVEK NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ S EXEKUČNÍ SRÁŽKOU

Počet srážek z dávek nemocenského pojištění z důvodu nařízené exekuce a insolvence v roce 2021 oproti předchozímu roku klesl, a to o 8,76 %. V průměru bylo měsíčně provedeno více než 16 577 exekučních a insolvenčních srážek z dávek nemocenského pojištění. Celkový roční počet těchto srážek činil 198 922. K poklesu počtu exekučních srážek z dávek nemocenského pojištění došlo zejména z důvodu zákonné změny výpočtu nezabavitelné částky, která se pro rok 2021 opět zvýšila. Ze stejného důvodu není možné v některých případech exekuční/insolvenční srážku z dávky nemocenského pojištění provést vzhledem k nízké výši dávky.

2.2.4 URČOVÁNÍ PŘÍSLUŠNOSTI K PRÁVNÍM PŘEDPISŮM SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

V nemocenském pojištění zahraniční agendu představuje určování příslušnosti k právním předpisům sociálního zabezpečení. Z provozního hlediska byla v roce 2021 agenda určování příslušnosti k právním předpisům sociálního zabezpečení stabilizovaná. Opatření pro zamezení šíření pandemie covidu-19 přijatá členskými státy EU i smluvními státy, spočívající mimo jiné v omezení volného pohybu osob, se promítla do počtu vystavených potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům sociálního zabezpečení, avšak v celkovém porovnání došlo ke zvýšení počtu vyřízených případů oproti roku 2020.

V roce 2021 pracovníci OSSZ vystavili o cca 1 300 více potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům sociálního zabezpečení podle koordinačních nařízení EU (formuláře A1 CZ) oproti roku 2020. Pracovníci

Tabulka č. 21: Porovnání počtu případů ukončených dočasných pracovních neschopností, počtu prostonaných dnů a průměrného trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti

Kraj	Ukončené případy DPN			Prostonané dny			Průměrné trvání 1 případu DPN		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
HL. m. Praha	198 131	254 789	294 818	6 160 975	7 666 255	8 637 258	31,10	30,09	29,30
Jihočeský	117 269	143 722	170 262	5 060 804	5 597 287	6 069 675	43,16	38,95	35,65
Jihomoravský	189 688	247 228	295 296	8 165 942	9 766 685	10 611 711	43,05	39,50	35,94
Karlovarský	49 419	53 400	65 187	1 891 578	2 049 351	2 258 143	38,28	38,38	34,64
Královéhradecký	100 166	129 803	158 947	3 924 389	4 741 151	5 234 922	39,18	36,53	32,94
Liberecký	89 815	107 250	131 320	3 438 899	3 897 423	4 298 918	38,29	36,34	32,74
Moravskoslezský	206 217	274 050	314 466	10 242 095	11 888 652	12 405 926	49,67	43,38	39,45
Olomoucký	107 864	154 824	176 432	4 656 815	5 962 060	6 276 254	43,17	38,51	35,57
Pardubický	94 132	116 422	147 663	3 797 153	4 359 740	4 773 962	40,34	37,45	32,33
Plzeňský	120 215	136 776	170 335	4 645 127	5 041 876	5 713 466	38,64	36,86	33,54
Středočeský	219 486	248 063	304 411	8 152 946	8 523 126	9 633 062	37,15	34,36	31,64
Ústecký	146 604	171 360	211 367	5 862 217	6 419 773	7 058 789	39,99	37,46	33,40
Vysočina	92 363	116 476	127 249	4 095 367	4 629 587	4 682 762	44,34	39,75	36,80
Zlínský	101 044	139 570	150 215	4 964 415	5 914 126	6 044 319	49,13	42,37	40,24
Celkem ČR	1 832 412	2 293 733	2 717 968	75 058 722	86 457 092	93 699 167	40,96	37,69	34,47

Zkratky použité v tabulce: DPN – dočasná pracovní neschopnost.

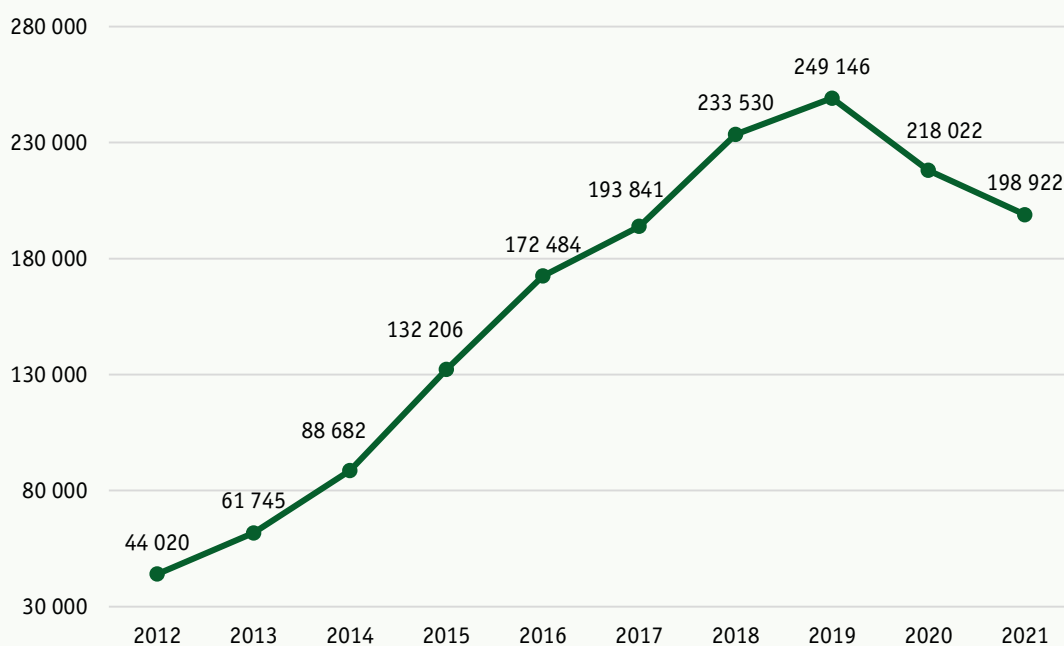
pracovišť ČSSZ naopak vystavili o cca 800 méně bilaterálních formulářů a potvrzení o příslušnosti oproti roku 2020.

V rámci spolupráce mezi ČSSZ a Státním úřadem inspekce práce při ověřování příslušnosti k právním předpisům sociálního zabezpečení ukrajinských pracovníků polských firem vyslaných k výkonu činnosti do ČR došlo

k opětovnému meziročnímu snížení, ze 150 případů za rok 2020 na 110 za rok 2021, tj. o 40 případů.

Agenda příslušné legislativy je plně připojena k elektronické výměně údajů mezi institucemi sociálního zabezpečení (EESSI), údaje mezi institucemi sociálního zabezpečení jsou tak předávány v reálném čase. V roce 2021 byly v sektoru příslušné legislativy za

Graf č. 22: Počet exekučních srážek z dávek nemocenského pojištění

Tabulka č. 22: Údaje o počtu vystavených potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům sociálního zabezpečení (formuláře A1/E101 a osvědčení dle mezinárodní smlouvy o sociálním zabezpečení)

Agenda	2019	2020	2021
Vyslání ¹⁾	11 259	7 249	8 554
Souběhy ²⁾	69 465	53 725	59 112
Výjimky z příslušnosti k cizím právním předpisům / výjimky z příslušnosti k českým právním předpisům ³⁾	226/403	237/447	247/617
Mezinárodní smlouvy o sociálním zabezpečení	10 972	9 465	8 611
Celkem ⁴⁾	91 922	70 676	76 524

¹⁾ Situace, kdy migrující osoba (migrující osobou je vždy jak zaměstnanec, tak OSVČ, ale i státní úředník, smluvní zaměstnanec Evropských společenství, člen letového personálu apod.) přechodně vykonává činnost na území jiného členského státu EU, Evropského hospodářského prostoru či Švýcarska.

²⁾ Situace, kdy migrující osoba současně vykonává činnost na území dvou nebo více členských států EU, Evropského hospodářského prostoru či Švýcarska.

³⁾ Situace, kdy dva nebo více států dohodnou v zájmu určitých osob výjimku z příslušnosti k právním předpisům. Nevystavují se formuláře A1/E101 a osvědčení dle mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení.

⁴⁾ Do celkové hodnoty nejsou započítány výjimky z příslušnosti k českým právním předpisům, ke kterým ČSSZ vydává stanovisko pro zahraniční instituci (tj. ČSSZ v těchto případech nevystavuje potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům).

přístupové místo týkající se ČSSZ a místně příslušných OSSZ vyměněny údaje ve 42 917 případech iniciovaných ze strany ČSSZ/OSSZ a ve 146 045 případech iniciovaných zahraniční institucí sociálního zabezpečení.

2.3 DŮCHODOVÉ A NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ

V roce 2021 došlo i přes obtíže spojené s pokračující pandemií covidu-19 k nárůstu počtu registrovaných OSVČ o necelá 3 % a absolutní počet registrovaných OSVČ dosáhl další rok v řadě historicky nejvyšší hodnoty. Oproti roku 2020 je tento nárůst v naprosté většině tvořen těmi OSVČ, pro které je podnikání hlavním zdrojem příjmů a vykonávají samostatnou výdělečnou činnost jako hlavní. Počet OSVČ účastných nemocenského pojištění se oproti roku 2020 zvýšil o více než 3 %.

2.3.1 DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ

Vedle základních činností agendy důchodového pojištění OSVČ byl i rok 2021 rokem řešení dopadů legislativních změn v oblasti pojistného OSVČ a dalších legislativních změn přijímaných na podporu ekonomiky při šíření onemocnění covid-19 v roce 2020 a v průběhu roku 2021. Jednou z hlavních změn roku 2021 bylo prominutí penále z doplatku pojistného za rok 2020, byl-li přehled o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2020 podán nejpozději do 30. 6. 2021 a do tohoto data byl také uhrazen případný doplatek pojistného na důchodové pojištění za

rok 2020. Další významnou změnou bylo rozšíření lhůt pro podání přehledu o příjmech a výdajích OSVČ v návaznosti na datum, prostředek a osobu podávající daňové přiznání k dani z příjmu fyzických osob.

V roce 2021 vešel v účinnost a praxi režim paušální daně, který přinesl řadu změn a z toho plynoucí opatření ve vztahu k výběru pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

I přesto se OSSZ soustředily i na základní činnosti, zejména na včasnou evidenci pojistných vztahů OSVČ a z toho vyplývající kontrolu dodržování oznamovacích lhůt. Na evidenci pojistného vztahu navazuje výběr pojistného. Bylo sledováno včasné zpracování přehledů o příjmech a výdajích a následné informování OSVČ prostřednictvím zaslání vyúčtování o stavu jejich pohledávek a přeplatků. Nepodané přehledy byly dostupnými prostředky vyžadovány a rovněž nezaplacené pohledávky byly vyčíslovány právními tituly a následně vymáhány. Stejně jako v roce 2020 i v roce 2021 v důsledku výše uvedeného prominutí penále z doplatku pojistného za rok 2020, kterým de facto došlo k odkladu zákonné lhůty pro podání přehledu o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2020, byly úkony spojené s vyžadováním a vyčíslováním pohledávek činné v pozdější lhůtě a také menším množstvím.

2.3.2 NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ

V roce 2021 byl oproti předchozím rokům zaznamenán

Graf č. 23: Vývoj počtu OSVČ k 31. 12.

vyšší nárůst počtu OSVČ, které se dobrovolně přihlásily k účasti na nemocenském pojištění, což lze do jisté míry připisovat pokračující pandemii covidu-19, a tedy snaze OSVČ zajistit si v případě onemocnění covidem-19 (tj. při dočasné pracovní neschopnosti) dávku nemocenského pojištění k pokrytí osobních nákladů z důvodu výpadku příjmů. V roce 2021 pak byly zahájeny práce na úpravě programového a aplikačního vybavení v souvislosti se změnou podmínek a doby nároku u dávky otcovské poporodní péče.

2.4 VÝBĚR POJISTNÉHO A VÝDAJE NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

ČSSZ vybírá pojistné podle zákona č. 589/1992 Sb. od roku 1993. Příjmy z pojistného představují více než jednu třetinu celkových příjmů státního rozpočtu. Vývoj

příjmů z pojistného je ovlivněn zejména vývojem počtu plátců pojistného (tedy i vývojem zaměstnanosti), vyšší průměrné platby připadající na jednoho pojištěnce (oba ukazatele jsou předurčeny demografickým a sociálně-ekonomickým vývojem) a úspěšností výběru pojistného (podíl výběru pojistného k předpisům pojistného). Pojistné zahrnuje platby na nemocenské pojištění, důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Povinnost platit pojistné mají zaměstnavatelé, zaměstnanci, kteří jsou účastníci nemocenského pojištění, OSVČ a lidé, kteří se dobrovolně důchodové pojištěli. Výdaje na sociální zabezpečení tvoří především výdaje na dávky důchodového pojištění a dávky nemocenského pojištění v souladu s příslušnými právními předpisy. Výdaje na dávky důchodového pojištění (důchody) představovaly v roce 2021 obdobně jako

Tabulka č. 23: Počet OSVČ podle druhu samostatné výdělečné činnosti a účasti na pojištění k 31. 12.

Kraj	OSVČ							
	Vykonávají činnost			Platí zálohy na důchodové pojištění			Dobrovolně účastny	
	hlavní	vedlejší	celkem	hlavní činnost	vedlejší činnost	celkem	DP	NP
Celkem 2019	598 086	433 279	1 031 365	595 059	110 568	705 627	2 943	97 273
Celkem 2020	611 383	439 796	1 051 179	607 582	109 115	716 697	2 349	97 439
Celkem 2021	634 205	443 891	1 078 096	630 845	94 666	725 511	2 163	100 673
HL. m. Praha	121 220	74 505	195 725	120 764	19 228	139 992	180	9 783
Jihočeský	36 152	28 715	64 867	36 015	5 280	41 295	144	8 429
Jihomoravský	69 533	50 387	119 920	69 044	10 589	79 633	401	11 877
Karlovarský	13 847	9 336	23 183	13 768	1 863	15 631	36	1 541
Královéhradecký	31 662	24 583	56 245	31 524	4 446	35 970	80	6 055
Liberecký	25 535	17 193	42 728	25 440	3 560	29 000	79	3 692
Moravskoslezský	56 429	40 697	97 126	56 011	8 104	64 115	248	11 154
Olomoucký	31 308	22 663	53 971	31 088	4 666	35 754	158	5 438
Pardubický	28 119	21 737	49 856	27 989	4 134	32 123	83	5 616
Plzeňský	29 376	23 966	53 342	29 243	4 693	33 936	94	4 411
Středočeský	91 230	61 234	152 464	90 844	13 760	104 604	187	13 043
Ústecký	38 124	23 890	62 014	37 925	5 402	43 327	186	4 350
Vysočina	28 502	21 224	49 726	28 275	4 305	32 580	215	5 973
Zlínský	33 168	23 761	56 929	32 915	4 636	37 551	72	9 311

Zkratky použité v tabulce: DP – důchodové pojištění; NP – nemocenské pojištění.

v minulých letech největší výdajovou položku státního rozpočtu. Dynamiku výdajů na sociální zabezpečení ovlivňují různé faktory. Jedním z nich je demografická situace, která souvisí především s věkovou strukturou obyvatelstva a jeho stárnutím. Druhým významným faktorem je zdravotní stav obyvatelstva, který v roce 2021 značně ovlivnila pandemie covidu-19, s níž je spojeno i zvýšení výdajů na dávky nemocenského pojištění.

V roce 2021 se bilance příjmů (bez příspěvku na státní politiku zaměstnanosti) a výdajů na sociální zabezpečení a ostatní sociální dávky oproti minulému roku, výrazně ovlivněnému pandemií covidu-19, stabilizovala. Celkové saldo zaznamenalo deficit, ale rozdíl mezi příjmy a výdaji činil 12 895 mil. Kč. To je významný posun proti roku 2020, kdy deficit dosáhl 58 264 mil. Kč. Výběh pojistného na sociální zabezpečení oproti roku 2020 vzrostl o 10,38 % a navázal tak na silně rostoucí trend z let 2017 až 2019. Příznivý vývoj ve smyslu výrazného zpomalení trendu zaznamenaly i výdaje na sociální zabezpečení. Ty sice vzrostly, ale pouze o 1,25 % oproti 12,70 % z minulého roku. Důvodem byly klesající výdaje na nemocenské pojištění. Vliv měly rovněž výdaje na důchodové pojištění, které na rozdíl od předcházejícího roku nebyly zatíženy výplatou jednorázového příspěvku důchodci.

2.4.1 PŘÍJMY Z POJISTNÉHO

Celkové příjmy z pojistného na sociální zabezpečení

a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti v roce 2021 dosáhly 579 233 mil. Kč. Z toho připadlo:

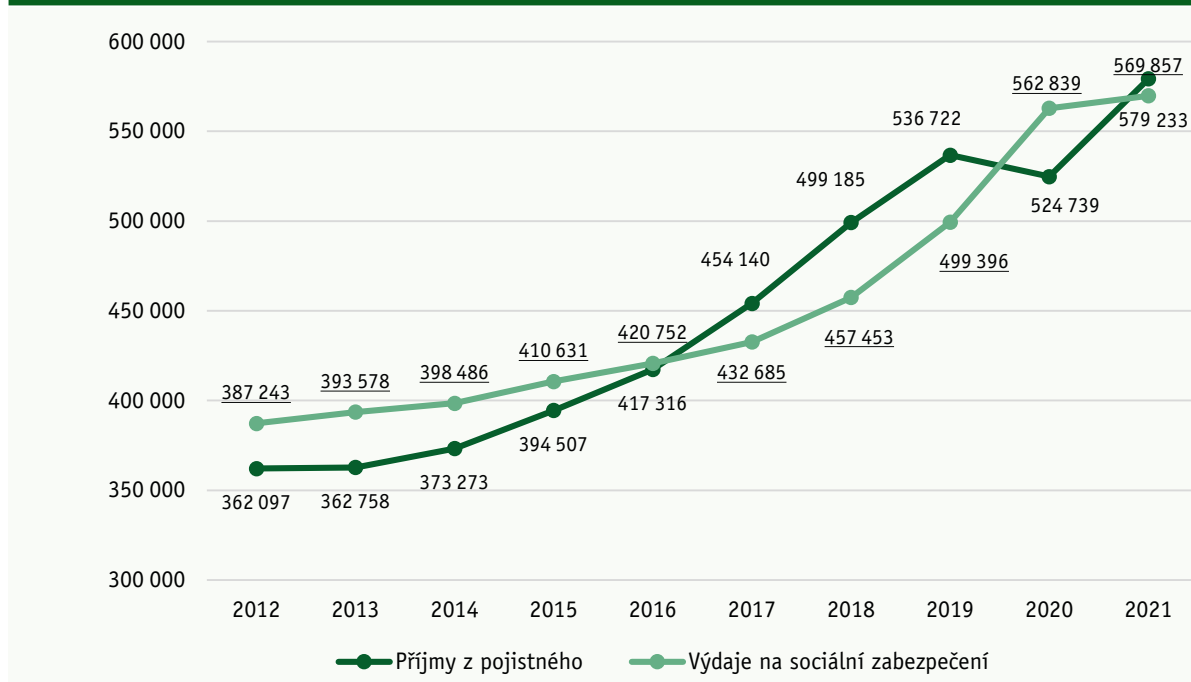
- 519 846 mil. Kč na pojistné z důchodového pojištění,
- 37 116 mil. Kč na pojistné z nemocenského pojištění,
- 22 271 mil. Kč na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

Příjmy z pojistného v roce 2021 vzrostly v oblasti důchodového pojištění o 10,46 % a v oblasti nemocenského pojištění o 9,34 %. To je změna proti roku 2020, kdy příjmy z pojistného v obou oblastech zaznamenaly prudký pokles, a lze tedy pro rok 2021 konstatovat stabilizaci v této oblasti a návrat k růstovému trendu, jako tomu bylo v posledních „necovidových“ letech. Meziročně nejvíce vzrostly příjmy z pojistného na důchodové pojištění hrazené OSVČ, a to o 33,03 %. V roce 2020 totiž byla výše příjmu o část tohoto pojistného ochuzena v souvislosti s protipandemickými opatřeními, která OSVČ na 6 měsíců odpustila pojistné ve výši minimálních záloh. Nejvýznamnější složku příjmů z pojistného nicméně tvoří pojistné od zaměstnavatelů, a to v oblasti důchodového i nemocenského pojištění. Obě tyto položky v roce 2021 vzrostly o více než 9 %. Celkové příjmy včetně příspěvku na státní politiku zaměstnanosti se navýšily o 54 494 mil. Kč, tedy o 10,38 %.

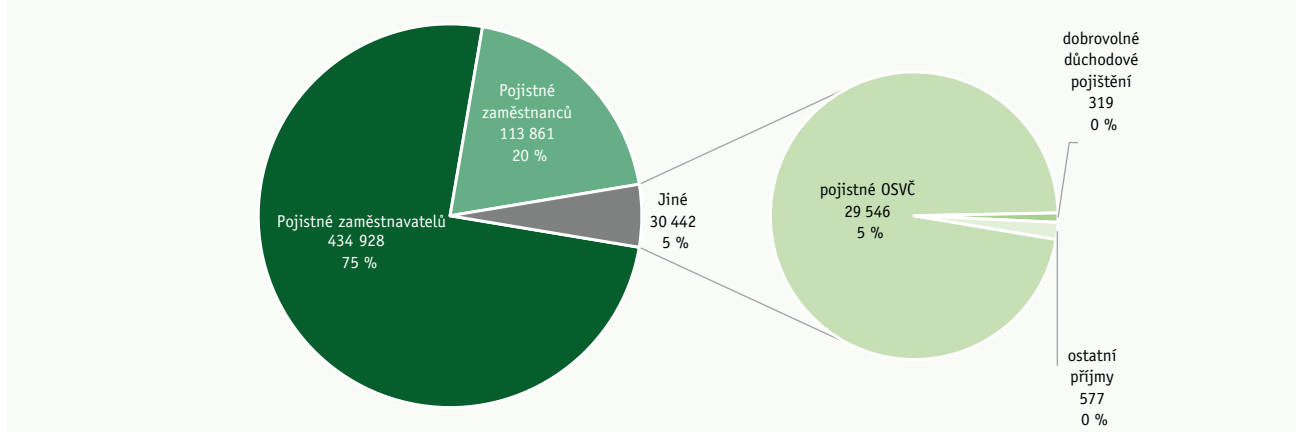
2.4.2 VÝDAJE NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Celkové výdaje na sociální zabezpečení a ostatní

Graf č. 24: Vývoj příjmů z pojistného a výdajů na sociální zabezpečení (v mil. Kč)

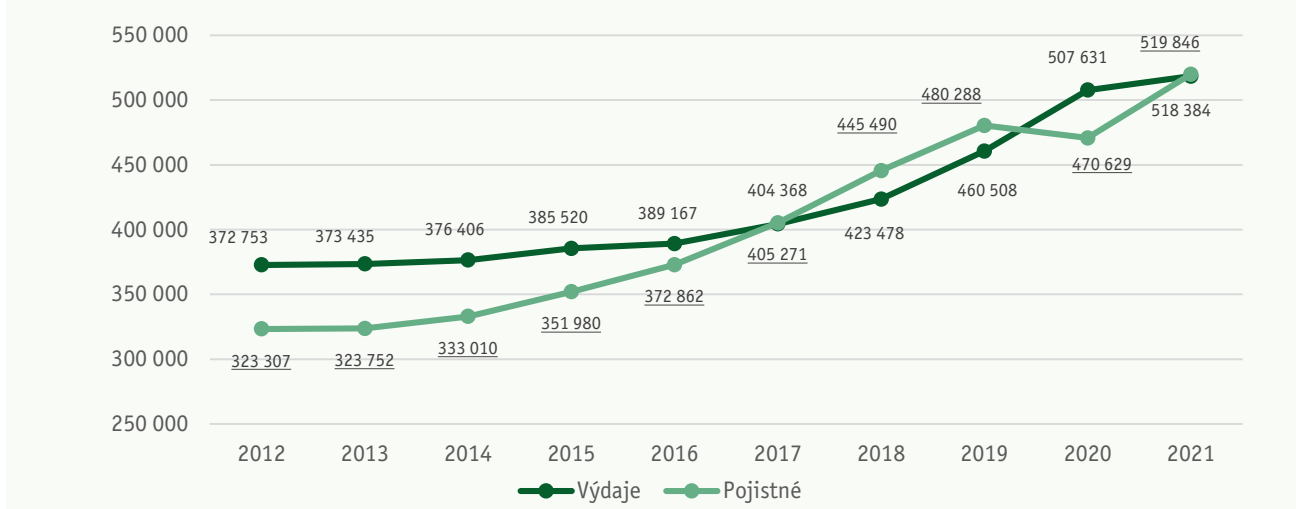

Graf č. 25: Rozdělení příjmů z pojistného a příslušenství k 31. 12. 2021 (v mil. Kč)

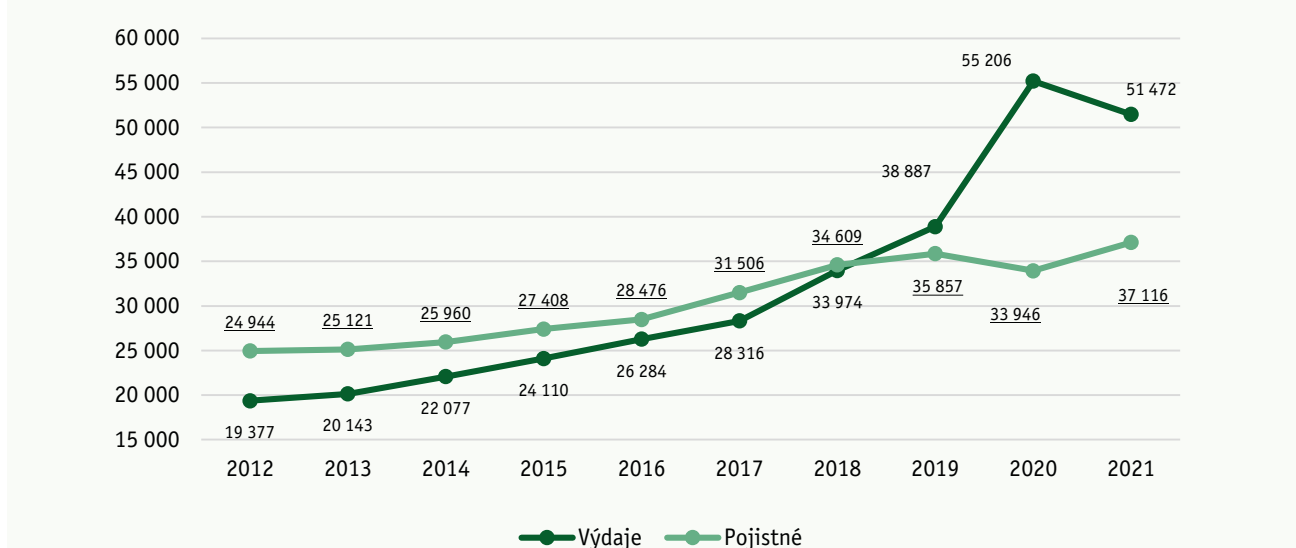

Zkratky použité v grafu: OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná.

Graf č. 26: Vývoj příjmů z vybraného pojistného na dávky důchodového pojištění a výdajů na tyto dávky (v mil. Kč)

Graf č. 27: Vývoj příjmů z vybraného pojistného na dávky nemocenského pojištění a výdajů na tyto dávky (v mil. Kč)

sociální dávky v roce 2021 činily 569 857 mil. Kč. Z toho připadlo:

- 518 384 mil. Kč na výdaje na důchodové pojištění,
- 51 472 mil. Kč na výdaje na nemocenské pojištění,
- 1 mil. Kč na ostatní sociální dávky (tj. důchodové připojištění a vyrovnání důchodů ze Slovenska), jejichž výše je téměř neměnná.

Výdaje v roce 2021 meziročně vzrostly v oblasti důchodového pojištění o 2,12 % a v oblasti nemocenského pojištění klesly o 6,76 %. Protože se na celku výrazněji podílí výdaje na důchodové pojištění (90,97 %), celková výše výdajů na sociální zabezpečení se v roce 2021 zvýšila. Konkrétní nárůst činil 7 019 mil. Kč, tedy 1,25 %. Objem většiny vyplácených dávek v roce 2021 mírně rostl. Výjimkami byly výdaje na jednorázový příspěvek důchodci z roku 2020, který byl

z významné části vyplacen již na konci minulého roku, a dále na ošetřovné. Výdaje na jednorázový příspěvek důchodci z roku 2020 se tak pro rok 2021 snížily o 14 460 mil. Kč, tedy o 98,43 %, a výdaje na ošetřovné se snížily o 5 778 mil. Kč, tedy o 50,50 %. Je nutné upozornit, že v roce 2020 byly výdaje na ošetřovné abnormálně vysoké. Lze se domnívat, že tomu tak bylo zejména v důsledku uzavření školských zařízení. Se zlepšující se situací okolo onemocnění covid-19 objem výdajů na ošetřovné v roce 2021 poklesl.

Ani jedna z uvedených položek se ovšem zásadně nepodílí na výši celkových výdajů na sociální zabezpečení. Nejvýznamnější složku představují starobní důchody ve výši 432 716 383 tis. Kč, tj. 75,93 % z celkového objemu vyplácených dávek. V roce 2021 výdaje na starobní důchody vzrostly o 5,21 %. Důvodem tohoto nárůstu je zejména zákonná valorizace důchodů.

Tabulka č. 24: Vyplacené dávky a podpory (v tis. Kč)

	2019		2020		2021	
	Hodnota	%	Hodnota	%	Hodnota	%
Starobní důchody	383 210 685	76,73	411 292 190	73,07	432 716 383	75,93
Invalidní důchody pro invaliditu 3. stupně	26 091 290	5,22	26 996 034	4,80	27 469 769	4,82
Invalidní důchody pro invaliditu 2. stupně	7 460 947	1,49	8 127 205	1,44	8 583 497	1,51
Invalidní důchody pro invaliditu 1. stupně	14 607 019	2,92	15 917 165	2,83	16 613 975	2,92
Vdovské důchody	22 659 074	4,54	23 653 780	4,20	25 207 797	4,42
Vdovecké důchody	2 956 762	0,59	3 112 471	0,55	3 368 687	0,59
Sirotčí důchody	3 522 295	0,71	3 840 548	0,68	4 192 889	0,74
Jednorázový příspěvek důchodci (JPD 2016)	289	0,00	116	0,00	81	0,00
Jednorázový příspěvek důchodci (JPD 2020)	–	–	14 691 440	2,61	230 948	0,04
Dávky důchodového pojištění celkem	460 508 361	92,21	507 630 947	90,19	518 384 027	90,97
Nemocenské	26 669 625	5,34	32 766 449	5,82	34 037 352	5,97
Ošetřovné	1 726 341	0,35	11 441 630	2,03	5 664 126	0,99
Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství	9 365	0,00	6 589	0,00	6 084	0,00
Peněžitá pomoc v mateřství	10 097 956	2,02	10 584 880	1,88	11 315 532	1,99
Otcovská ¹⁾	273 292	0,05	269 232	0,05	291 481	0,05
Dlouhodobé ošetřovné ²⁾	109 974	0,02	137 715	0,02	157 367	0,03
Dávky nemocenského pojištění	38 886 553	7,79	55 206 495	9,81	51 471 941	9,03
Ostatní sociální dávky	1 309	0,00	1 201	0,00	1 196	0,00
Dávky a podpory sociálního zabezpečení celkem	499 396 223	100,00	562 838 644	100,00	569 857 164	100,00

¹⁾ Dávka otcovské zavedena od 1. 2. 2018.

²⁾ Dávka dlouhodobého ošetřovného zavedena od 1. 6. 2018.

2.4.3 STAV VÝBĚRU POJISTNÉHO

Ukazatel úspěšnosti výběru pojistného se dlouhodobě pohybuje okolo hodnoty 99 %. V roce 2021 dosáhl úrovně 98,70 %. Ukazatel poměruje inkaso neboli vybrané příjmy z pojistného a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti s výší předepsaného pojistného. Inkaso v roce 2021 činilo 579 233 mil. Kč a předpis (upravený o prominuté penále) 587 136 mil. Kč. Výše obou údajů v roce 2021 oproti předchozímu roku vzrostla. Je vhodné upozornit, že oba druhy předpisu uvedené v tabulce č. 25 jsou sníženy o pojistné OSVČ na důchodové pojištění po podání přehledu (podle zákona č. 136/2020 Sb. souvisejícího s mimořádnými opatřeními při pandemii). Výše odpisu pojistného činila za rok 2021 9 554 mil. Kč. V roce 2020 se výše odpisu nesledovala. Z tohoto důvodu nebyla za rok 2020 uvedena ani úspěšnost výběru pojistného, jejíž hodnotu tato skutečnost ovlivňuje. V obecné rovině má na úspěšnost výběru pojistného rovněž vliv vymáhání pohledávek (bližší kapitola 2.4.4.1 a kapitola 2.4.4.2), které pozitivně přispívá k úhradě pohledávek ČSSZ. Vymáhání pohledávek je v ČSSZ realizováno všemi dostupnými zákonnými způsoby. Úspěšnost výběru pojistného je také

ovlivňována dalšími řízeními, a to řízením o povolení placení dlužného pojistného a penále ve splátkách podle ustanovení § 20a zákona č. 589/1992 Sb. a řízením o prominutí penále podle ustanovení § 104ch zákona č. 582/1991 Sb.

Vzniklé pohledávky na pojistném a penále jsou předepisovány k úhradě plátcům pojistného výkazy nedoplatků nebo platebními výměry, a nedojde-li ani následně k úhradě těchto pohledávek, jsou tato vykonatelná rozhodnutí předána k vymáhání. Zaměstnavatelům jsou tyto pohledávky předepsány výkazy nedoplatků, proti nimž mohou zaměstnavatelé v zákonné lhůtě 8 dnů podat námítky. Těchto námitek je však minimální počet.

Pohledávky OSVČ jsou předepsány k úhradě platebními výměry, proti nimž mohou OSVČ v zákonné lhůtě 15 dnů podat odvolání. V roce 2021 bylo vydáno celkem 82 767 platebních výměrů, tj. o 37 235 (81,78 %) více než v roce 2020, kdy jich bylo vydáno celkem 45 532. Tento nárůst je způsoben především stabilizací činnosti OSSZ, neboť dopady pandemie do organizace práce na OSSZ v roce 2021 již nebyly tak výrazné jako v roce 2020.

Řízení o povolení placení dlužného pojistného

Tabulka č. 25: Vývoj celkové úspěšnosti výběru pojistného a příslušenství (v mil. Kč)

Rok	Předpis	Prominuté penále	Předpis upravený o prominuté penále	Inkaso	Úspěšnost výběru snižená o prominuté penále (%)	Úspěšnost výběru (%)
2019	539 595	86	539 682	536 722	99,5	99,5
2020	522 121	70	522 191	524 739	N/A ¹⁾	N/A ¹⁾
2021	586 993 ²⁾	143	587 136 ²⁾	579 233	98,7	98,7

¹⁾ V souvislosti s mimořádnými opatřeními při pandemii covidu-19 byla v roce 2020 pro měsíce březen až srpen 2020 pro OSVČ zrušena povinnost platit zálohy na důchodové pojištění (dle zákona č. 136/2020 Sb.), přičemž tato skutečnost zkresluje úspěšnost výběru pojistného, a proto není hodnota v tabulce uvedena.

²⁾ Předpisy jsou sníženy o odpis pojistného OSVČ na důchodové pojištění po podání přehledu (dle zákona č. 136/2020 Sb.). Výše odpisu pro rok 2021 je 9 554 mil. Kč.

Tabulka č. 26: Vydané platební výměry a výkazy nedoplatků

Rok	Platební výměry	Výkazy nedoplatků			
	Počet vydaných PV	Počet vydaných VN	Počet podaných námitek k vydaným VN	Počet rozhodnutí, jimiž byl VN zrušen	Počet rozhodnutí, jimiž byl VN potvrzen
2019	97 881	102 137	16	3	12
2020	45 532	66 177	112	0	89
2021	82 767	86 782	59	3	53

Zkratky použité v tabulce: PV – platební výměr; VN – výkaz nedoplatků.

a penále ve splátkách se týká především těch dlužníků, kteří sice nejsou schopni pohledávku uhradit najednou, ale mohou vedle placení běžného pojistného spláčet svůj dluh vůči OSSZ alespoň po částech. Celkem bylo v roce 2021 vydáno 9 270 rozhodnutí o povolení placení dlužného pojistného a penále ve splátkách, tj. o 1 940 (26,47 %) více než v roce 2020, kdy jich bylo vydáno celkem 7 330. Tento nárůst je, stejně jako u platebních výměrů, způsoben především stabilizací činnosti OSSZ, která v roce 2021 nebyla pandemií covidu-19 a přijatými karanténními opatřeními ovlivněna v takovém rozsahu jako v roce 2020. OSSZ vyčíslily v průběhu roku více pohledávek, a proto o splátky požádalo více dlužníků, neboť ti o ně zpravidla žádají až po zaslání výzvy nebo po vydání exekučního titulu. Z tohoto důvodu byl zaznamenán nárůst v počtu vydaných rozhodnutí o povolení placení dlužného pojistného a penále ve splátkách.

Za splnění podmínky plné úhrady dluhu na pojistném může plátcе pojistného požádat o prominutí penále. V roce 2021 bylo v ČSSZ rozhodováno o 4 350 žádostech o prominutí penále, tj. o 1 421 (48,51 %) více než v roce 2020, kdy bylo rozhodováno o 2 929 žádostech. Zcela nebo částečně bylo vyhověno 3 287 žádostem, což představuje nárůst o 1 462 oproti roku 2020, kdy bylo zcela nebo částečně vyhověno 1 825 žádostem. Celkem bylo v roce 2021 prominuto penále

ve výši 86,8 mil. Kč, tj. o 37,1 mil. Kč více než v roce 2020, kdy bylo prominuto penále ve výši 49,7 mil. Kč. Tento nárůst v počtu rozhodovaných žádostí a ve výši prominutého penále souvisí především s onemocněním covid-19 a s ním spojenými karanténními opatřeními, neboť se zhoršila solventnost některých plátců pojistného. Řada z nich nedokázala plnit včas a řádně své odvodové povinnosti a došlo tak ke vzniku penále, které bylo v mnoha případech následně předmětem řízení o prominutí penále.

2.4.4 SPRÁVA POHLEDÁVEK A JEJICH VYMÁHÁNÍ

K 31. 12. 2021 dosáhly neuhrazené kumulované pohledávky ČSSZ v oblasti výběru pojistného úhrnné výše 57 600 mil. Kč, což představuje oproti stavu k 31. 12. 2020, kdy úhrnná výše pohledávek ČSSZ vůči plátcům pojistného činila 57 282 mil. Kč, nárůst o 318 mil. Kč. Z této částky činí:

- dluh na pojistném 36 057 mil. Kč (tj. 62,60 %),
- dluh na penále 19 820 mil. Kč (tj. 34,41 %),
- dluh na pokutách 145 mil. Kč (tj. 0,25 %),
- pohledávky ve splátkovém režimu 1 578 mil. Kč (tj. 2,74 %).

Více než polovinu částky (56,93 %) dluží již odhlášení

Tabulka č. 27: Povolení splátek dle § 20a zákona č. 589/1992 Sb.

Rok	Povolení splátek				Celkový počet podaných odvolání	Počet odvolání, jimž bylo vyhověno	Počet odvolání, jimž bylo vyhověno (%)
	Celkový počet rozhodnutí	z toho					
		vyhověno	nevyhověno	zrušeno povolení			
2019	12 357	8 310	484	3 543	317	30	9,46
2020	7 330	5 308	297	1 710	204	30	14,70
2021	9 270	6 338	461	2 444	333	29	8,71

Tabulka č. 28: Rozhodování o promíjení penále dle § 104ch zákona č. 582/1991 Sb. a vyhlášky č. 161/1998 Sb.

Rok	Řízení o prominutí penále			
	Celkový počet žádostí	Celkově vyhověno	Celkově nevyhověno	Celkově vyhověno (%)
2019	2 941	1 831	1 110	62
2020	2 929	1 825	1 104	62
2021	4 350	3 287	1 063	76

plátcí, přičemž jejich podíl se za poslední roky snižuje. Neodhlášení plátcí dluží 40,33 % z celkové výše pohledávek. Mezi lety 2015 a 2019 se výše pohledávek ČSSZ snižovala. V letech 2020 a 2021 se naopak jejich objem zvýšil. Konkrétně v roce 2021 pohledávky vzrostly o 318 mil. Kč (o 0,56 %). Příčinou je rostoucí výše pohledávek na pojistném u neodhlášených plátců.

Do celkového úhrnu pohledávek ČSSZ nejsou započteny nedobytné pohledávky, které se nezapočítávají do celkového úhrnu kumulovaných pohledávek ČSSZ a vedou se odděleně. Jednotlivé OSSZ tyto pohledávky nadále sledují, neboť ani jejich odepsání pro nedobytnost neznamená, že nemohou být v budoucnu zcela nebo částečně uhrazeny. OSSZ pravidelně prověřují, zda nastaly u dlužníka nové skutečnosti, pro které by bylo možné pohledávky znovu vymáhat. Vývoj celkové výše nedobytných pohledávek má dlouhodobě klesající trend. V roce 2021 hodnota nedobytných pohledávek klesla o 1 712 mil. Kč.

K 31. 12. 2021 dosáhla celková výše kumulovaných nedobytných pohledávek ČSSZ 14 063 mil. Kč, z toho 13 618 mil. Kč (96,84 %) činily nedobytné pohledávky za zaměstnavateli a 445 mil. Kč (3,16 %) činily nedobytné pohledávky za OSVČ. V průběhu roku 2021 odepsaly OSSZ v souladu s právní úpravou pohledávky v celkové výši 2 373 mil. Kč, z toho 2 143 mil. Kč (90,31 %) činil odpis nedobytných pohledávek za zaměstnavateli a 230 mil. Kč (9,69 %) činil odpis nedobytných pohledávek za OSVČ.

Nejčastějším důvodem odpisu pohledávek pro jejich nedobytnost je u fyzických osob úmrtí dlužníka, nepřesel-li dluh na dědice. Často jsou rovněž odepisovány pohledávky cizinců, kterým byl ukončen pobyt v ČR a jejichž současný pobyt je mimo území států EU a států, se kterými má ČR uzavřenou bilaterální smlouvu. V neposlední řadě OSSZ také odepisují pohledávky fyzických osob, u kterých bylo dosavadní vymáhání bezvysledné, v rámci šetření je zjištěna a prokázána jejich nemajetnost a další vymáhání pohledávek by tak nevedlo k jejich uspokojení. U zaměstnavatelů je důvodem odpisu pohledávek pro jejich nemajetnost vždy výmaz z veřejného registru, a to zpravidla po pravomocně skončeném konkurzním nebo insolvenčním řízení a skončené likvidaci. Důvodem pro provedení odpisu pohledávek pro jejich nemajetnost je také skutečnost, že plátcem pojistného byla důvodně uplatněna námitka promlčení, kdy po uplynutí desetileté lhůty stanovené pro evidování nedobytných pohledávek jsou tyto pohledávky jako promlčené vyvedeny z účtnictví ČSSZ v souladu s účetními pravidly.

2.4.4.1 VYMÁHÁNÍ A PRÁVNÍ ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK NA POJISTNÉM A PŘÍSLUŠENSTVÍ

Vymáhání a právní zajištění pohledávek je v ČSSZ realizováno v souladu s platnou právní úpravou, a to všemi dostupnými zákonnými způsoby správní exekuce včetně přihlašování a uplatňování pohledávek v insolvenčních řízeních podle insolvenčního zákona, v řízeních o pozůstalosti, v likvidačních a v dražebních řízeních. K vymáhání pohledávek lze ve vybraných a odůvodněných případech využít i exekuci prováděnou prostřednictvím soudního exekutora. Vymáhány jsou rovněž pohledávky vzniklé z titulu přeplatku na dávkách důchodového a nemocenského pojištění a regresní náhrady. ČSSZ spolupracuje při vymáhání pohledávek také s jinými členskými státy EU (blíže kapitola 2.4.4.2). K zajištění pohledávek jsou zřizována podle ustanovení § 104i zákona č. 582/1991 Sb. zástavní práva. Všechny uvedené způsoby vymáhání a zajištění pohledávek pozitivně přispívají ke snižování pohledávek ČSSZ.

K vymáhání předaly OSSZ v roce 2021 celkem 134 184 exekučních titulů, tj. o 56 446 více než v roce 2020, kdy bylo předáno celkem 77 738 exekučních titulů. K vymáhání byly v roce 2021 předány pohledávky v úhrnné výši 9 012 mil. Kč, což představuje nárůst o 3 386 mil. Kč, neboť v roce 2020 byly k vymáhání předány pohledávky v úhrnné výši 5 626 mil. Kč. Tyto výrazné nárůsty jsou způsobeny především vyšším počtem exekučních titulů předaných k vymáhání, neboť činnost OSSZ již nebyla v roce 2021 omezena v důsledku pandemie covidu-19 tak jako v roce 2020.

Ve vymáhání byly v roce 2021 uhrazeny pohledávky v úhrnné výši 4 212 mil. Kč, tj. o 1 151 mil. Kč více než v roce 2020, kdy byly uhrazeny pohledávky v úhrnné výši 3 061 mil. Kč. Zároveň byly v roce 2021 uhrazeny exekuční náklady, které jsou předepisovány podle daňového řádu exekučním příkazem, a to v celkové výši 26,8 mil. Kč, tj. o 7 mil. Kč více než v roce 2020, kdy jejich výše činila 19,8 mil. Kč. I tyto výrazné nárůsty byly způsobeny především vyšším počtem exekučních titulů předaných k vymáhání.

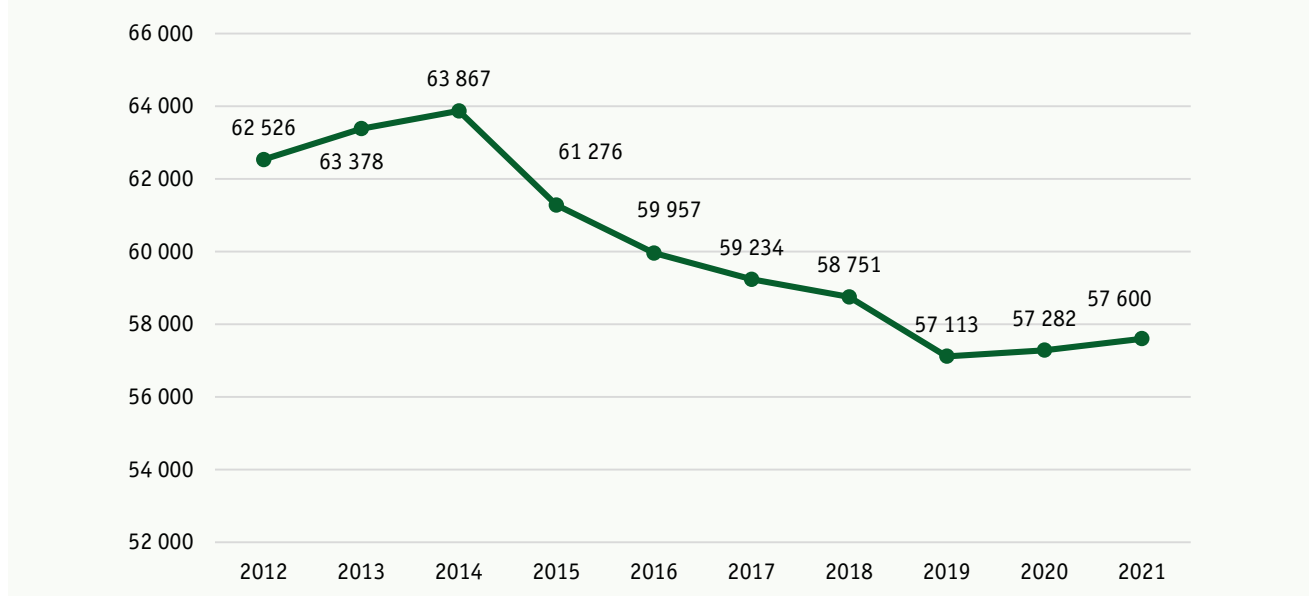
Nezastupitelnou roli při vymáhání pohledávek má výzva k zaplacení pohledávky, kterou OSSZ zasílají dlužníkovi ještě před vydáním exekučního příkazu. Na základě odeslané výzvy poměrně velká část dlužníků svůj dluh uhradí, a není tak nutné dále nařizovat exekuci vydáním exekučního příkazu. Řada dlužníků po obdržení výzvy také vstoupí do jednání s příslušnou OSSZ a řeší úhradu svého dluhu formou splátek, případně podají

žádost o prominutí penále. V roce 2021 bylo odesláno 112 884 výzev, tj. o 49 363 více než v roce 2020, kdy jich bylo odesláno celkem 63 521. Tento nárůst je

způsoben především vyšším počtem exekučních titulů předaných k vymáhání.

V uplynulém roce bylo ke správní exekuci přistoupeno

Graf č. 28: Stav (úhrn) pohledávek ČSSZ za plátcí pojistného k 31. 12. (v mil. Kč)

Tabulka č. 29: Struktura pohledávek k 31. 12. 2020 (v mil. Kč)

Plátcí	Pohledávky					Procentní podíl ¹⁾	
	celkem	na pojistném	na penále	na pokutách	na ostatním		
Odhlášení plátcí	OSVČ – DP	10 314	6 912	3 349	53	–	
	Zaměstnavatelé	22 476	12 654	9 758	63	–	
	Celkem	32 790	19 566	13 108	116	–	56,93
Neodhlášení plátcí	OSVČ – DP	13 464	9 790	3 661	13	–	
	Zaměstnavatelé	9 767	6 701	3 051	15	–	
	Celkem	23 231	16 491	6 713	28	–	40,33
Splátkový režim	OSVČ – DP	264	–	–	–	264	
	Zaměstnavatelé	1 314	–	–	–	1 314	
	Celkem	1 578	–	–	–	1 578	2,74
Úhrn	OSVČ – DP	24 043	16 702	7 010	66	264	
	Zaměstnavatelé	33 557	19 355	12 810	78	1 314	
	Celkem	57 600	36 057	19 820	145	1 578	100,00
Procentní podíl ¹⁾	100,00	62,60	34,41	0,25	2,74		

¹⁾ Jednotlivé položky jsou matematicky zaokrouhleny na miliony Kč, proto jejich výsledné úhrny neodpovídají prostým úhrnům zobrazených (již zaokrouhlených) dat.

Zkratky použité v tabulce: OSVČ – osoby samostatně výdělečně činné; DP – důchodové pojištění.

v 48 080 případech, tj. o 8 361 vydaných exekučních příkazů více než v roce 2020, kdy jich bylo vydáno celkem 39 719. I tento nárůst je způsoben vyšším počtem exekučních titulů předaných k vymáhání. Nejvyužívanější a neúčinnější formy správní exekuce jsou příkázání pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb a exekuce srážkami ze mzdy. Velmi efektivním a účinným nástrojem při vymáhání pohledávek je také institut zajišťování pohledávek podle ustanovení § 104i zákona č. 582/1991 Sb. zřízením zástavního práva na majetku dlužníka. Tento institut vede dlužníky také ke snaze hledat řešení úhrady jejich pohledávek. Celkem bylo v roce 2021 zřízeno 5 506 zástavních práv, což je o 935 více než v roce 2020, kdy jich bylo zřízeno celkem 4 571.

Do insolvenčního řízení bylo v roce 2021 přihlášeno celkem 5 554 pohledávek v celkové výši 1 753 mil. Kč, přičemž nejvíce pohledávek bylo přihlášeno do oddlužení (5 012). Celkem 495 pohledávek bylo přihlášeno

do konkurzu a 7 do reorganizace. U celkem 39 zahájených insolvenčních řízení, do nichž ČSSZ přihlásila své pohledávky, nebylo k 31. 12. 2021 rozhodnuto o způsobu řešení úpadku. V 1 případě byla pohledávka přihlášena do insolvenčního řízení ihned po jeho zahájení, avšak úpadek nebyl k 31. 12. 2021 zatím zjištěn.

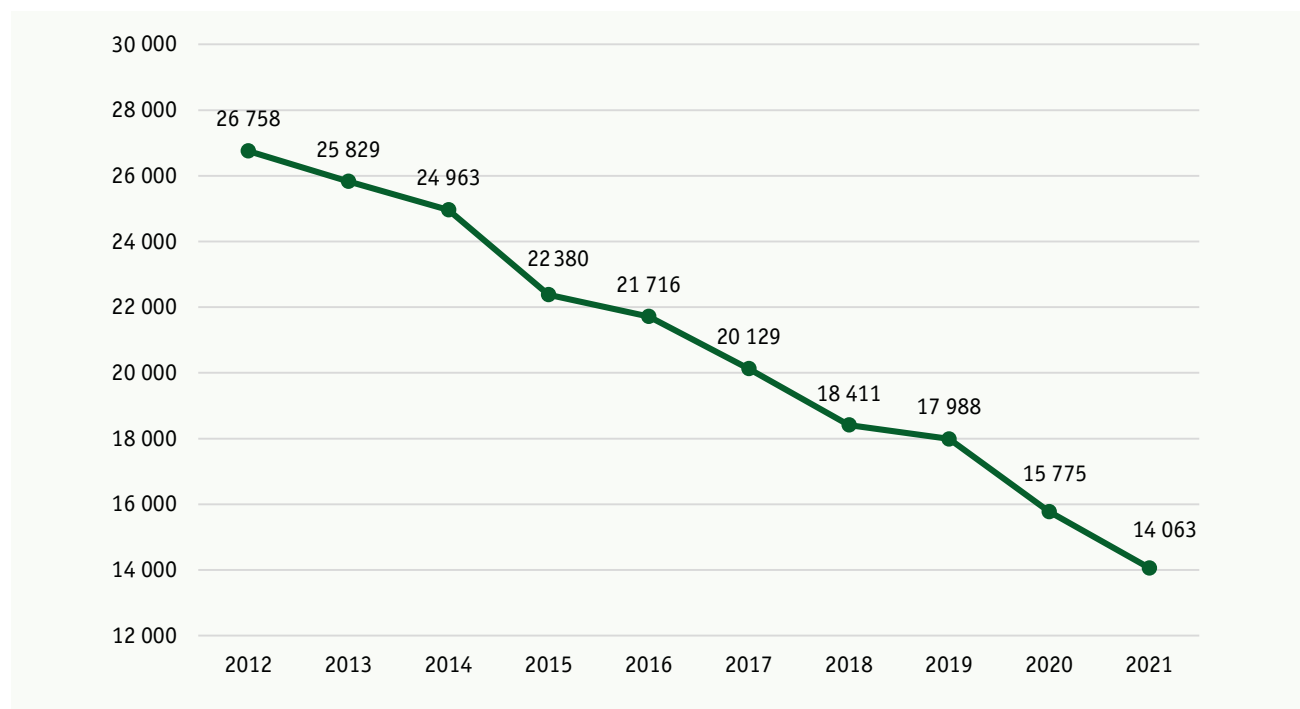
2.4.4.2 VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK S MEZINÁRODNÍM PRVKEM

V roce 2021 vymáhala ČSSZ pohledávky také podle koordinačních nařízení EU. Celkem bylo v roce 2021 přijato 251 žádostí o vymáhání pohledávek s mezinárodním prvkem (žádost o informace, žádost o vymáhání pohledávek a žádost o oznámení – doručení) v celkové výši 41,4 mil. Kč. K vymáhání na OSSZ bylo v roce 2021 předáno celkem 68 žádostí pro pohledávky v celkové výši 9,9 mil. Kč. OSSZ se v roce 2021 podařilo pro jiné členské státy EU vymoci pohledávky v úhrnné výši 2,4 mil. Kč.

Tabulka č. 30: Vývoj pohledávek (v tis. Kč)

Rok	Roční změna pohledávek	Roční index (%)
2019	- 1 637 344	97,21
2020	168 401	100,30
2021	318 200	100,56

Graf č. 29: Vývoj celkové výše nedobytných pohledávek k 31. 12. (v mil. Kč)

ČSSZ zaslala v roce 2021 do jiných členských států EU celkem 20 žádostí o spolupráci pro pohledávky v úhrnné výši 0,6 mil. Kč, z toho přímo k vymáhání bylo předáno celkem 12 pohledávek ČSSZ v celkové výši 0,3 mil. Kč. Výše pohledávek, kterou se ČSSZ touto cestou podařilo vymoci v roce 2021, činila 0,3 mil. Kč.

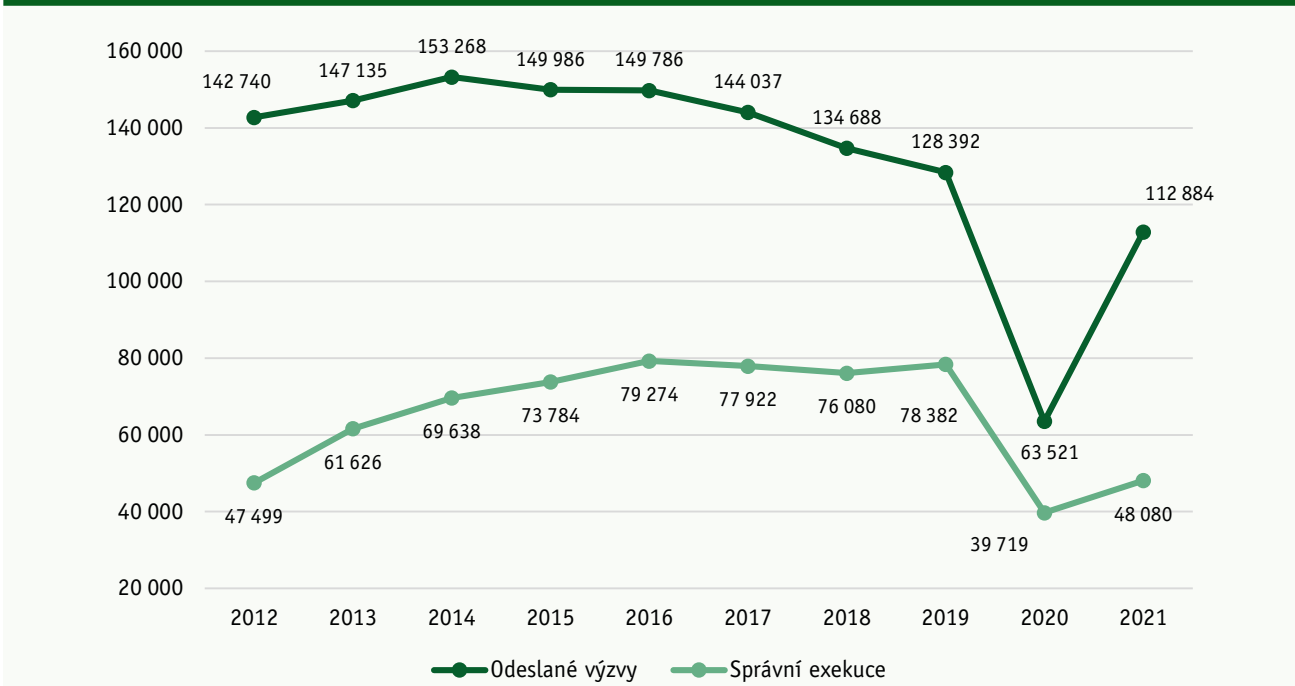
ČSSZ postupuje při vymáhání pohledávek také v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/848 ze dne 20. května 2015, o insolvenčním řízení, a přihlašuje a uplatňuje své pohledávky v těchto řízeních vedených v jiných členských státech EU. V roce 2021 ČSSZ přihlásila a uplatnila své pohledávky do insolvenčních řízení na Slovensku. V roce 2021 byly

odeslány do těchto řízení celkem 3 přihlášky za ČSSZ pro pohledávky ve výši 0,1 mil. Kč. Jedná se o náročnou problematiku, protože v insolvenčním řízení se zásadně aplikuje právo státu, který toto řízení zahájil. V roce 2021 byly uhrazeny pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení v Německu v celkové výši 0,1 mil. Kč.

2.5 KONTROLNÍ ČINNOST V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ

ČSSZ a jejím organizačním složkám je předpisy o sociálním zabezpečení svěřena řada kontrolních pravomocí. Za stěžejní lze považovat oprávnění kontrolovat plnění povinností zaměstnavatelů, které jim ukládají předpisy

Graf č. 30: Vývojový trend odeslaných výzev k zaplacení pohledávky a správních exekucí

Tabulka č. 31: Počet odeslaných výzev k zaplacení pohledávky a správních exekucí v roce 2021 podle krajů

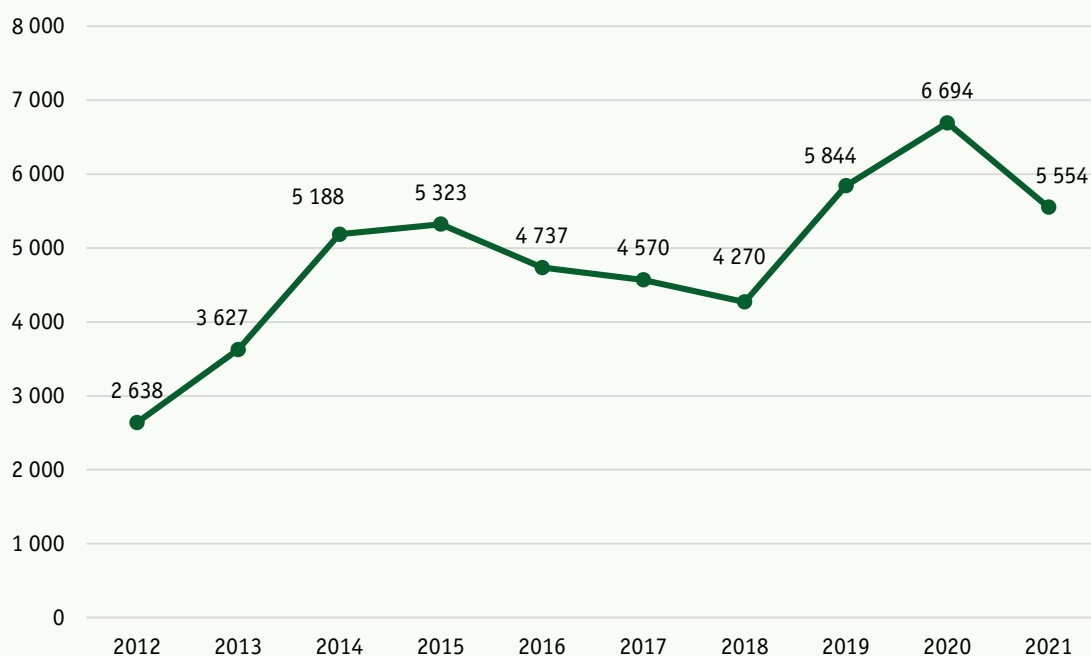
Kraj	Odeslané výzvy	Správní exekuce	Kraj	Odeslané výzvy	Správní exekuce
HL. m. Praha	29 551	5 641	Olomoucký	3 647	2 069
Jihočeský	5 671	3 025	Pardubický	5 655	2 114
Jihomoravský	7 709	5 935	Plzeňský	4 338	2 182
Karlovarský	2 842	1 431	Středočeský	13 748	6 773
Královéhradecký	5 638	4 079	Ústecký	10 663	3 917
Liberecký	5 873	2 869	Vysočina	4 650	1 290
Moravskoslezský	9 123	4 716	Zlínský	3 776	2 039

o sociálním zabezpečení. Kontrolní činnost má zejména významnou nápravnou funkci při odhalení nedostatků v postupu zaměstnavatelů v oblasti plnění jejich povinností v sociálním zabezpečení a také důležitou funkci preventivní. V návaznosti na provedené kontroly je zajišťováno odstranění zjištěných nedostatků a tím mj. dochází k zabezpečení vedení správných a úplných údajů v evidencích ČSSZ (zejména v registru zaměstnavatelů a registru pojištěnců), což je nezbytné z hlediska provádění sociálního zabezpečení a také k zabezpečení odpovídajících dávkových nároků pojištěnců. Význam preventivní funkce spočívá zejména v tom, že zaměstnavatelé se ze zjištěných nedostatků a pochybení

mohou poučit, následně již tak neopakují nesprávné postupy a své zákonné povinnosti plní správně.

Mezi kontrolní činnosti OSSZ patří i kontrola dodržování režimu dočasně práceneschopného pojištěnce. Stanovení tohoto režimu a kontrola jeho dodržování zajišťují účelné čerpání státních prostředků na výplatu nemocenského. Režim dočasně práceneschopného pojištěnce stanoví ošetřující lékař při rozhodnutí o vzniku dočasné pracovní neschopnosti. Pojištěnci, který porušil režim dočasně práceneschopného pojištěnce nebo neposkytl součinnost při jeho kontrole, může být nemocenské dočasně kráceno nebo odňato. Porušením režimu dočasně práceneschopného pojištěnce

Graf č. 31: Vývojový trend pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení

Tabulka č. 32: Pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení v roce 2021 podle krajů

Kraj	Počet	Kraj	Počet
HL. m. Praha	694	Olomoucký	341
Jihočeský	286	Pardubický	203
Jihomoravský	644	Plzeňský	232
Karlovarský	178	Středočeský	545
Královéhradecký	271	Ústecký	572
Liberecký	280	Vysočina	203
Moravskoslezský	857	Zlínský	248

se rozumí takové jednání, které nepříznivě působí na léčení a zdraví dočasně práceneschopného pojištěnce a ztěžuje nebo oddaluje obnovení jeho pracovní schopnosti. Nesplněním povinnosti poskytnout součinnost k provedení kontroly je např. neoznačení místa pobytu či zvonku jmenovkou. V neposlední řadě lékaři LPS provádějí kontrolu postupů ošetřujících lékařů při posuzování zdravotního stavu a dočasné pracovní neschopnosti.

2.5.1 KONTROLA PLNĚNÍ POVINNOSTÍ ZAMĚSTNAVATELŮ V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ

Provádění kontrol plnění povinností zaměstnavatelů v nemocenském a důchodovém pojištění a plnění jejich povinností jako plátců pojistného je součástí činnosti

OSSZ v rámci věcné působnosti vymezené právními předpisy upravujícími oblast sociálního zabezpečení.

Cílem kontrol je ověření, zda zaměstnavatelé v rámci kontrovaného období postupovali při aplikaci příslušných právních norem v souladu s nimi a zda plnili povinnosti, které z nich pro ně vyplývaly. Při kontrole je zejména ověřováno stanovení správné výše vyměřovacích základů zaměstnanců a zaměstnavatele a z nich odvozené výše pojistného, plnění povinností v oblasti nemocenského pojištění, jako je ohlašovací a oznamovací povinnost vůči OSSZ, správné posouzení účasti zaměstnanců na pojištění a správnost zaměstnavateli vykazovaných údajů pro účely stanovení výše dávek nemocenského pojištění. Dále jsou kontroly zaměřeny na plnění povinností v oblasti důchodového pojištění včetně vedení a úplnosti podkladové evidence, vedení

Tabulka č. 33: Kontroly plnění povinností zaměstnavatelů v oblasti sociálního zabezpečení

Stav za období a kraj	Počet provedených kontrol	Vystavené platební výměry na základě provedených kontrol			
		Počet vystavených platebních výměrů	Platebním výměrem předepsaná výše (v tis. Kč) ¹⁾		
			dlužného pojistného	penále	celkem (pojistné + penále)
Celkem 2019	100 076	3 492	51 052	20 280	71 332
Celkem 2020	52 844	1 503	18 565	7 426	25 991
Celkem 2021	50 359	3 607	99 485	20 616	120 101
HL. m. Praha	8 508	316	8 994	2 185	11 179
Jihočeský	2 084	203	5 428	1 056	6 484
Jihomoravský	4 261	215	4 578	1 080	5 658
Karlovarský	1 387	161	2 834	602	3 436
Královéhradecký	2 352	225	5 743	1 134	6 877
Liberecký	2 426	188	5 505	1 054	6 559
Moravskoslezský	5 359	421	11 229	2 316	13 545
Olomoucký	3 277	238	6 927	1 480	8 407
Pardubický	2 223	190	6 706	1 229	7 935
Plzeňský	2 471	148	4 550	956	5 506
Středočeský	7 221	573	15 657	3 288	18 945
Ústecký	4 721	427	12 463	2 132	14 595
Vysočina	1 406	81	2 749	553	3 302
Zlínský	2 663	221	6 123	1 552	7 675

¹⁾ Nepřesnost součtu může být způsobena zaokrouhlením hodnot.

a správnosti údajů uváděných v evidenčních listech důchodového pojištění, dokladování žádostí o důchod a plnění ohlašovací povinnosti při zaměstnávání poživatelů důchodu.

Kontrolní činnost je integrální a velmi významnou součástí činnosti ČSSZ, neboť na základě výsledků zajišťuje nápravu v případě odhalení nesprávného postupu zaměstnavatelů při plnění povinností uložených předpisy o sociálním zabezpečení a plní i významnou preventivní funkci. V rámci kontrolní činnosti je ověřováno, zda údaje, které ČSSZ vede ve svých evidencích (registr pojištěnců, registr zaměstnavatelů), odpovídají skutečnosti, jejím prostřednictvím je zajišťováno (resp. ověřováno a napravováno) vyplácení dávek nemocenského pojištění v odpovídající výši, což má následně dopad na uvádění správných údajů v evidenčních listech důchodového pojištění a do budoucna rovněž na správný výpočet dávek důchodového pojištění. Na základě kontrolní činnosti jsou napravovány zjištěné nedostatky v postupu zaměstnavatelů při odvodu pojistného.

Převážná většina zaměstnavatelů vnímá provádění kontrol jako významné a přínosné právě s ohledem na to, že pokud jsou v rámci kontroly odhaleny nedostatky, v budoucnu se jich vyvarují. Kontrolou zjištěné nedostatky v postupu zaměstnavatelů přitom často vyplývají z nesprávného pochopení právních předpisů z oblasti sociálního zabezpečení, přičemž zpravidla již v průběhu kontroly je ze strany kontrolujících zaměstnavatelů vysvětlen odpovídající postup za účelem správné aplikace právních norem. Existuje ovšem i nevýznamný počet zaměstnavatelů, kteří se provedení kontroly vyhýbají, nelze je kontaktovat, považují kontroly za obtěžující a při kontrole neposkytují OSSZ potřebnou součinnost, k níž jsou povinni. Tím se však dopouštějí protiprávního jednání v podobě přestupku. Provádění kontrol je v případě takových zaměstnavatelů komplikované a OSSZ pak za účelem řádného provedení kontroly využívají i donucovacích prostředků v souladu s příslušnými právními předpisy, jako je uložení sankce za spáchaný přestupek či předvedení zaměstnavatele ke kontrole orgány Policie ČR.

V roce 2021 uskutečnily OSSZ celkem 50 359 kontrol. Stejně jako v roce 2020 byly kontrolní činnost, a tedy i výsledný počet provedených kontrol v roce 2021 ovlivněny přetrvávající pandemií covidu-19. V rámci uvedeného počtu provedených kontrol v roce 2021 bylo v 11 244 případech zaznamenáno ze strany OSSZ kontrolní zjištění spočívající v nesplnění či porušení zákonné povinnosti zaměstnavatele v oblasti

sociálního zabezpečení. Na základě výsledků provedených kontrol, pokud jde o oblast pojistného, byl v roce 2021 při jejich výrazně nižším počtu oproti rokům, kdy kontrolní činnost nebyla dotčena pandemií, vydán poměrně značný počet rozhodnutí v podobě platebních výměrů, kterými bylo zaměstnavatelům předepsáno k úhradě dlužné pojistné a z něj plynoucí penále, konkrétně šlo o 3 607 platebních výměrů. Uvedené souviselo s tím, že zaměstnavatelé na základě přijetí právní úpravy v podobě zákona č. 300/2020 Sb., o prominutí pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placeného některými zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 a o změně zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, mohli za období měsíců června, července a srpna 2020 při splnění zákonných podmínek uplatnit nárok na prominutí pojistného – snížit vyměřovací základ zaměstnavatele pro účely odvodu pojistného. Na základě provedených kontrol v roce 2021 byla přitom OSSZ především v souvislosti s tím zjištěna pochybení na straně zaměstnavatelů, a to buď z pohledu nesplnění podmínek nároku na prominutí pojistného, anebo nesprávného postupu zaměstnavatele při stanovení jeho sníženého vyměřovacího základu. To se následně odrazilo v počtu vydaných platebních výměrů a samozřejmě i ve finančním vyjádření takto vzniklého dlužného pojistného a příslušného penále, což je zřejmé z výše uvedené tabulky č. 33.

2.5.2 KONTROLA OSVČ

Kontrola OSVČ byla i v roce 2021 zaměřena nejen na správnost podání, ale zejména na plnění povinností OSVČ a zajištění správné evidence všech údajů potřebných pro budoucí důchodové nároky klientů v centrálních evidencích ČSSZ. Stejně jako v minulých letech bylo nejdůležitějším prvkem kontroly v této agendě správné stanovení měsíčního vyměřovacího základu v rozhodném období pro výpočet dávky nemocenského pojištění. Kontroly byly v této oblasti zaměřeny, obdobně jako v letech předchozích, především na ověřování správného určení výše dávek nemocenského pojištění. Součástí kontrol bylo i dodržování lhůt výplaty dávek a lhůt pro oznámení zániku nemocenského pojištění OSVČ.

2.5.3 KONTROLA DODRŽOVÁNÍ REŽIMU DOČASNĚ PRÁČENESCHOPNÝCH POJIŠTĚNCŮ

Pracovníci vykonávající kontrolu dodržování režimu dočasně práceneschopných pojištěnců provedli v roce

2021 celkem 48 955 kontrol, což je o 34 % více než v roce 2020. Stále je však počet kontrol nižší, než tomu bylo v předchozích letech. Nižší počet provedených kontrol v letech 2020 a 2021 byl zapříčiněn nařízenými protiepidemickými opatřeními v souvislosti s pandemickou krizí. U 11 208 pojištěnců vzniklo podezření na porušení režimu dočasně práceneschopného pojištěnce (tzv. počet záchytů). Podíl záchytů na celkovém počtu provedených kontrol tak činil 22,89 %, což je obdobné jako v roce 2020. Porušení režimu bylo potvrzeno ve více než 24,11 % z celkového počtu záchytů. Na základě ověřených porušení režimu dočasně práceneschopného pojištěnce bylo v roce 2021 vydáno 1 806 správních rozhodnutí o krácení nebo odnětí nemocenského.

2.5.4 KONTROLA POSUZOVÁNÍ DOČASNÉ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI

V souladu se zákonem o nemocenském pojištění lékaři LPS provádějí kontrolu správnosti posuzování zdravotního stavu a dočasné pracovní neschopnosti, potřeby

ošetřování a potřeby dlouhodobé péče a správnosti vedení a úplnosti zdravotnické dokumentace při tomto posuzování. LPS rovněž provádí kontrolu plnění povinností ošetřujících lékařů při posuzování zdravotního stavu a dočasné pracovní neschopnosti, potřeby ošetřování a potřeby dlouhodobé péče. Kontrola posuzování dočasné pracovní neschopnosti se provádí v ordinaci ošetřujícího lékaře nebo na pracovišti LPS, zpravidla za osobní účasti posuzované osoby. Frekvence řádných (plánovaných) kontrol posuzování dočasné pracovní neschopnosti souvisí s řadou faktorů (průměrným stavem práceneschopných v evidenci lékaře, průměrnou délkou trvání dočasné pracovní neschopnosti, často se opakujícími dočasnými pracovními neschopnostmi atp.). Frekvence není určena staticky, ale mění se zejména v závislosti na vývoji ukazatelů dočasné pracovní neschopnosti. Mimořádné kontroly se provádějí v individuálních případech, např. na základě žádosti organizačních útvarů nemocenského pojištění, na podnět zaměstnavatele apod.

V roce 2021 bylo lékaři LPS provedeno celkem

Tabulka č. 34: Kontroly dodržování režimu dočasně práceneschopných pojištěnců

Stav za období a kraj	Počet provedených kontrol	Záchyty		Ověřená porušení		Postihy	
		Počet	Podíl na počtu provedených kontrol v %	Počet	Podíl na počtu provedených kontrol v %	Počet	Podíl na počtu provedených kontrol v %
Celkem ČR 2019	129 234	31 021	24,00	4 812	3,72	3 879	3,00
Celkem ČR 2020	36 524	8 578	23,49	1 623	4,44	1 669	4,57
Celkem ČR 2021	48 955	11 208	22,89	2 702	5,52	1 806	3,69
HL. m. Praha	3 483	742	21,30	177	5,08	74	2,12
Jihočeský	1 316	338	25,68	99	7,52	60	4,56
Jihomoravský	3 220	800	24,84	139	4,32	112	3,48
Karlovarský	2 193	473	21,57	132	6,02	75	3,42
Královéhradecký	4 267	903	21,16	190	4,45	106	2,48
Liberecký	2 154	504	23,40	162	7,52	116	5,39
Moravskoslezský	6 139	1 517	24,71	368	5,99	251	4,09
Olomoucký	5 989	1 341	22,39	341	5,69	263	4,39
Pardubický	2 413	575	23,83	141	5,84	93	3,85
Plzeňský	5 992	1 374	22,93	315	5,26	188	3,14
Středočeský	4 431	910	20,54	181	4,08	167	3,77
Ústecký	4 977	1 163	23,37	325	6,53	206	4,14
Vysočina	1 243	255	20,51	45	3,62	38	3,06
Zlínský	1 138	313	27,50	87	7,64	57	5,01

37 905 kontrol posuzování dočasné pracovní neschopnosti, což je o 3 % méně oproti roku 2020. Nízký počet provedených prohlídek v letech 2020 a 2021 (v porovnání s rokem 2019 téměř o 40 %) souvisí s přetrvávající pandemií covidu-19.

2.6 LÉKAŘSKÁ POSUDKOVÁ ČINNOST

LPS zajišťuje vyřizování posudkových agend v pojistných a nepojistných systémech v souladu se zákonem č. 582/1991 Sb., kdy OSSZ posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob pro účely sociálního zabezpečení a pro účely poskytnutí dávek a průkazu osoby se zdravotním postižením při zjišťovacích a kontrolních lékařských prohlídkách. Lékaři LPS posuzují invaliditu a změnu stupně invalidity, dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dítěte a jeho neschopnost vykonávat z důvodu tohoto zdravotního stavu výdělečnou činnost, zda jde o osobu zdravotně znevýhodněnou, schopnost pohyblivosti a orientace pro účely řízení o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením a zda jde pro účely příspěvku na zvláštní pomůcku o osobu s postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (tj. s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, s těžkým sluchovým postižením, s těžkým zrakovým postižením, se zdravotním postižením interní povahy způsobující těžké omezení pohyblivosti anebo s těžkou

či hlubokou mentální retardací) a zdravotní stav nevyklučuje poskytnutí příspěvku na zvláštní pomůcku, a stupeň závislosti fyzické osoby pro účely příspěvku na péči.

Posouzení zdravotního stavu pro jednotlivé sociální systémy je rozdílné, posudková kritéria jsou stanovena příslušnými právními předpisy. Výsledkem posouzení zdravotního stavu je posudek, který vychází z odborných nálezů ošetřujících lékařů, popř. z nálezů klinického dětského psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, a je podkladem pro rozhodnutí ČSSZ, OSSZ nebo krajské pobočky Úřadu práce ČR.

Do metodiky související s LPS byl v roce 2021 zapracován nový metodický pokyn k posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti, který upravuje postupy lékařů LPS zejména při posuzování zdravotního stavu, pracovní schopnosti a invalidity fyzických osob pro účely zákona o důchodovém pojištění. V souladu s tímto metodickým pokynem byly nastaveny sjednocující postupy podporující vypracování úplného a přesvědčivého posudku v zákonné lhůtě.

V roce 2021 bylo posudkovými lékaři LPS pro pojistné a nepojistné systémy vypracováno celkem 369 414 posudků, což je přibližně o 1,5 % méně než v roce 2020. Stejně jako v předešlých letech i v roce 2021 byl kladen důraz nejen na dodržování správních lhůt, ale

Tabulka č. 35: Počet provedených kontrol posuzování dočasné pracovní neschopnosti

Kraj	2019	2020	2021
HL. m. Praha	2 271	1 317	2 520
Jihočeský	1 394	855	1 747
Jihomoravský	10 096	7 025	6 883
Karlovarský	747	231	192
Královéhradecký	9 019	6 153	5 015
Liberecký	4 465	1 801	1 744
Moravskoslezský	5 690	5 656	4 900
Olomoucký	4 049	2 123	1 595
Pardubický	5 257	1 887	1 218
Plzeňský	3 023	3 069	2 857
Středočeský	4 898	1 999	2 382
Ústecký	3 588	1 823	1 656
Vysočina	1 822	1 348	1 705
Zlínský	6 057	3 719	3 491
Celkem ČR	62 376	39 006	37 905

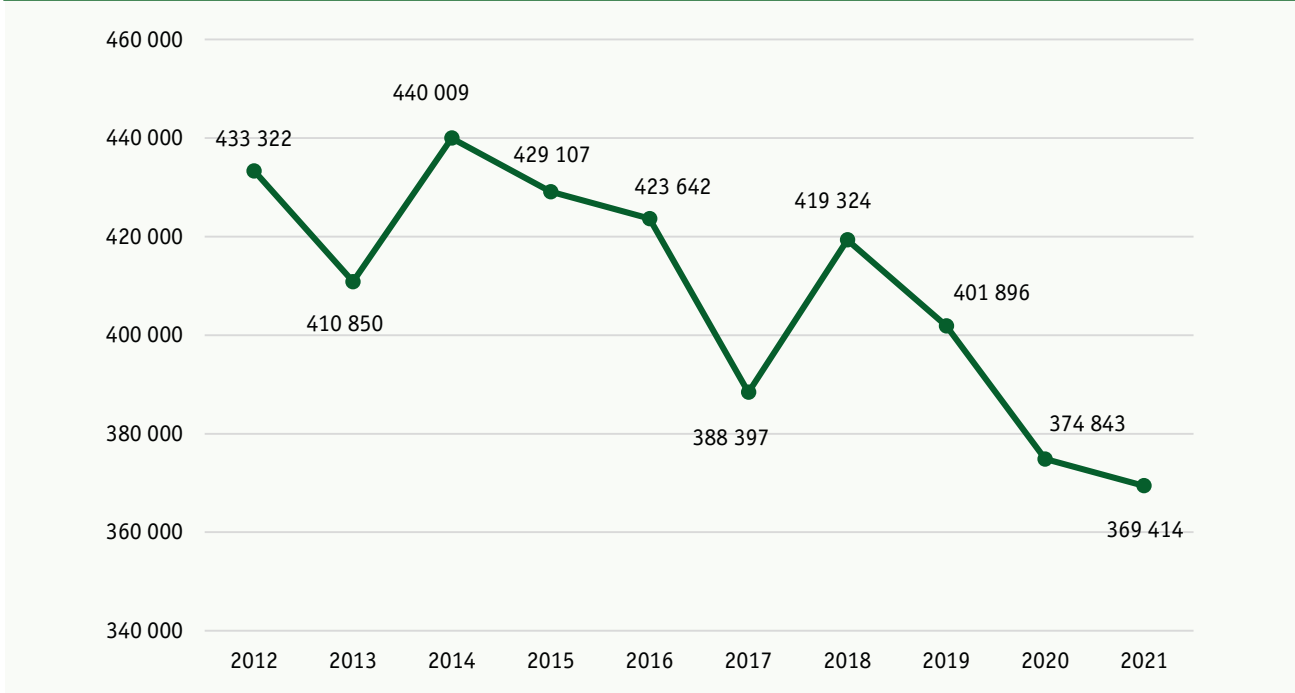
i na kvalitu posudků, která byla předmětem pravidelné recenzní a kontrolní činnosti.

2.6.1 ŘÍZENÍ V PRVNÍM STUPNI

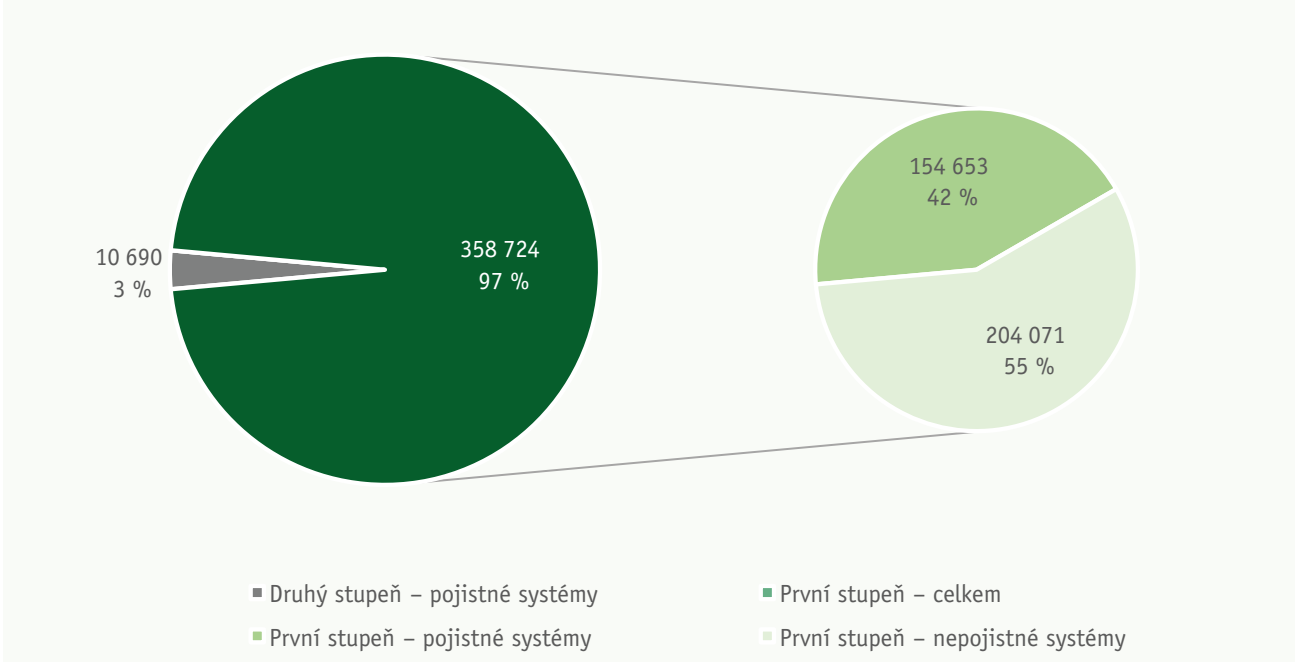
Řízení v prvním stupni pro účely poskytování dávek a služeb sociálního zabezpečení podmíněných dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem vykonává LPS na

jednotlivých OSSZ. V roce 2021 bylo vypracováno LPS OSSZ celkem 358 724 posudků, což představuje meziroční pokles o 2 %. Pro dávky poskytované ČSSZ (pojistné systémy) bylo vypracováno 154 653 posudků (meziroční nárůst o 1 %), pro dávky poskytované Úřadem práce ČR (nepojistné systémy) bylo vypracováno 204 071 posudků (meziroční pokles o 3 %). Posudky pro pojistné systémy

Graf č. 32: Celkový počet vypracovaných posudků

Graf č. 33: Podíl vypracovaných posudků v závislosti na druhu systému a stupni řízení

představovaly 43 % všech vypracovaných posudků, zatímco posudky pro účely nepojistných systémů představovaly 57 % objemu vypracovaných posudků.

2.6.1.1 POSUDKY PRO POJISTNÉ SYSTÉMY

Největší podíl provedených posouzení je realizován v rámci posouzení invalidity. Posuzování invalidity probíhá v rámci řízení o invalidní důchod (tzv. zjišťovací lékařská prohlídka) či řízení o jeho změně, přičemž

v rámci tohoto posouzení je stanoven stupeň invalidity na základě zhodnocení dostupné zdravotnické dokumentace a vydán posudek o invaliditě. V rámci této agendy rovněž probíhají kontrolní posouzení zdravotního stavu pro účely invalidity, tzv. kontrolní lékařské prohlídky, u klientů s již přiznaným invalidním důchodem ČSSZ. Podle výsledku kontrolní lékařské prohlídky může dojít ke zvýšení nebo snížení stupně invalidity či ke konstatování, že pokles pracovní schopnosti již

Tabulka č. 36: Počet přijatých žádostí o posudek a vypracovaných posudků

Stav za období	Počet přijatých žádostí				Počet vypracovaných posudků			
	1. stupeň ¹⁾		2. stupeň	Celkem	1. stupeň ¹⁾		2. stupeň	Celkem
	Pojistné systémy	Nepoj. systémy	Pojistné systémy		Pojistné systémy	Nepoj. systémy	Pojistné systémy	
2019	166 198	237 793	9 859	413 850	161 203	231 023	9 670	401 896
2020	158 575	210 648	10 114	379 337	154 528	210 344	9 971	374 843
2021	160 572	213 586	10 742	384 900	154 653	204 071	10 690	369 414
Leden	14 755	16 638	1 098	32 491	14 630	17 188	1 060	32 878
Únor	13 619	17 693	712	32 024	13 754	17 204	932	31 890
Březen	14 386	18 767	1 254	34 407	15 076	18 448	1 016	34 540
I. čtvrtletí	42 760	53 098	3 064	98 922	43 460	52 840	3 008	99 308
Duben	13 092	17 740	859	31 691	12 524	17 490	975	30 989
Květen	13 855	18 267	942	33 064	13 207	17 720	924	31 851
Červen	13 685	19 192	1 095	33 972	13 489	18 110	955	32 554
II. čtvrtletí	40 632	55 199	2 896	98 727	39 220	53 320	2 854	95 394
I. a II. čtvrtletí	83 392	108 297	5 960	197 649	82 680	106 160	5 862	194 702
Červenec	11 588	15 894	888	28 370	10 260	13 428	728	24 416
Srpen	13 270	16 962	757	30 989	11 505	15 446	871	27 822
Září	14 408	18 311	692	33 411	12 753	16 797	873	30 423
III. čtvrtletí	39 266	51 167	2 337	92 770	34 518	45 671	2 472	82 661
I. až III. čtvrtletí	122 658	159 464	8 297	290 419	117 198	151 831	8 334	277 363
Říjen	12 637	18 492	774	31 903	13 216	17 600	793	31 609
Listopad	13 877	19 660	946	34 483	13 564	19 681	920	34 165
Prosinec	11 400	15 970	725	28 095	10 675	14 959	643	26 277
IV. čtvrtletí	37 914	54 122	2 445	94 481	37 455	52 240	2 356	92 051

¹⁾ Od roku 2018 jsou žádosti a posudky pro účely osob zdravotně znevýhodněných započítávány mezi žádosti, resp. posudky pro účely pojistné agendy, v předchozích letech byly řazeny do agendy nepojistné.

invaliditě jako takové neodpovídá. Počet vypracovaných posudků pro účely invalidity v roce 2021 činil 101 286, což je oproti roku 2020 pokles o 3 %. Zjišťovacích lékařských prohlídek pro účely invalidity bylo provedeno 54 170, přičemž invalidita třetího stupně byla zjištěna v 11 206 případech, tj. v 21 %, invalidita druhého stupně byla uznána v 5 877 případech, tj. v 11 %, invalidita prvního stupně v 18 503 případech, tj. v 34 %. Invalidita nebyla uznána v 18 584 případech, tj. v 34 %. Kontrolních lékařských prohlídek bylo v roce 2021 provedeno 32 099. Na základě žádosti o změnu výše invalidního důchodu bylo vypracováno 15 017 posudků.

V rámci posuzování, pro účely prodloužení výplaty nemocenského bylo vypracováno 46 027 posudků, což je oproti roku 2020 nárůst o 12 %. Prodloužení výplaty nemocenského po uplynutí podpůrní doby bylo uznáno v 38 039 případech, tj. v 83 %, v 7 988 případech, tj. v 17 %, prodloužení uznáno nebylo.

V souvislosti s rozhodnutím o ukončení dočasné pracovní neschopnosti bylo vypracováno 2 968 posudků, což je oproti roku 2020 pokles o 29 %. Rozhodnutím ukončil lékař LPS jako orgán nemocenského pojištění OSSZ 1 648 dočasných pracovních neschopností, tj. 56 %. Zbýlých 1 320 dočasných pracovních neschopností, tj. 44 %, ukončeno nebylo.

V rámci posuzování zdravotního stavu a pracovní

schopnosti pro účely osob zdravotně znevýhodněných bylo vypracováno 4 243 posudků, což je oproti roku 2020 pokles o 7 %. Status osoby zdravotně znevýhodněné byl uznán v 3 831 případech, tj. v 90 %, nebyl uznán v 412 případech, tj. v 10 %.

Posouzení tzv. bezmocnosti, ke kterému je přistoupeno v některých případech pro účely důchodového řízení, bylo v roce 2021 provedeno v 11 případech. Z toho částečná bezmocnost byla uznána ve 4 případech, převážná v 6 případech a úplná v 1 případě.

Posouzení dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu dítěte a jeho neschopnosti vykonávat z důvodu tohoto zdravotního stavu výdělečnou činnost je realizováno v souvislosti s podáním žádosti o důchod, ve vztahu k posouzení otázky vzniku nároku na sirotčí důchod nebo dalšího nároku na sirotčí, vdovský a vdovecký důchod, kdy je potřeba zjistit, zda je možno dítě z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, který mu brání vykonávat soustavnou výdělečnou činnost, považovat za nezaopatřené. V roce 2021 bylo k posouzení dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu dítěte přistoupeno v 50 případech, z toho ve 42 případech byl dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav uznán, v 8 případech uznán nebyl.

2.6.1.2 POSUDKY PRO NEPOJISTNÉ SYSTÉMY

Posudky vypracované pro potřeby dávek nebo služeb

Tabulka č. 37: Počet posudků pro pojistné systémy v řízení v prvním stupni podle předmětu řízení

Předmět řízení	2019	2020	2021
Invalidita	116 727	104 479	101 286
Prodloužení výplaty nemocenského	33 031	41 193	46 027
Ukončení dočasné pracovní neschopnosti	4 813	4 156	2 968
Osoba zdravotně znevýhodněná	5 776	4 563	4 243
Ostatní ¹⁾	856	137	129
Celkem	161 203	154 528	154 653

¹⁾ Předmětem řízení je např. tzv. bezmocnost, dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dítěte či děti – mimořádná péče.

Tabulka č. 38: Počet posudků pro nepojistné systémy v řízení v prvním stupni podle předmětu řízení

Předmět řízení	2019	2020	2021
Příspěvek na péči	143 562	135 360	134 218
Průkaz osoby zdravotně postižené	74 057	62 889	58 693
Příspěvek na zvláštní pomůcku	13 404	12 095	11 160
Celkem	231 023	210 344	204 071

z nepojistného systému tvořily 57 % všech vypracovaných posudků.

Největší podíl tvořilo posouzení stupně závislosti pro účely přiznání příspěvku na péči. V rámci posuzování stupně závislosti pro přiznání příspěvku na péči bylo vypracováno 134 218 posudků, což oproti roku 2020 představuje pokles o necelé 1 %. Závislost na péči jiné fyzické osoby byla uznána v 122 506 případech, tj. v 91 %, z toho byl uznán stupeň závislosti I v 28 725 případech (23 %), stupeň závislosti II v 34 391 případech (28 %), stupeň závislosti III v 34 388 případech (28 %) a stupeň závislosti IV v 25 002 případech (20 %). Závislost nebyla uznána v 11 712 případech (9 %).

Posouzení zdravotního stavu pro účely přiznání nároku na průkaz osoby se zdravotním postižením pro účely poskytování průkazů osobám se zdravotním postižením bylo provedeno v 58 693 případech, což je oproti roku 2020 pokles o 7 %. Zdravotní stav odpovídající přiznání nároku na průkaz TP byl zjištěn u 17 273 případů, tj. u 29 %, průkazu ZTP u 29 307 případů, tj. u 50 %, a u 8 187 případů, tj. u 14 %, byl zjištěn zdravotní stav odpovídající nároku na průkaz ZTP/P. Zdravotní podmínka pro přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením nebyla uznána v 3 926 případech, tj. v 7 %.

Jiné posudky pro účely poskytování dávek a služeb sociální péče zahrnovaly posouzení zdravotního stavu pro účely přiznání nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku, v rámci kterého bylo vypracováno 11 160 posudků, což znamená oproti roku 2020 pokles o 8 %. Z toho:

- 3 497 posudků pro účely přiznání zvláštní pomůcky pro osobu s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, zdravotní podmínka byla uznána v 2 325 případech (tj. 67 %),
- 1 506 posudků pro účely přiznání zvláštní pomůcky pro osobu s těžkým zrakovým postižením, uznáno bylo 1 348 případů (tj. 90 %),
- 441 posudků pro účely přiznání zvláštní pomůcky pro osobu s těžkým sluchovým postižením, uznáno bylo 321 případů (tj. 73 %),
- 5 716 posudků pro účely příspěvku na pořízení motorového vozidla, zdravotní podmínka byla uznána v 2 333 případech (tj. 41 %).

2.6.2 ŘÍZENÍ VE DRUHÉM STUPNI

Posouzení zdravotního stavu v námitkovém řízení (řízení ve druhém stupni) provádějí lékaři ČSSZ určení k posuzování pro účely řízení o námitkách, kteří jsou

organizačně odděleni od lékařů OSSZ a nepodílejí se na zpracování posudků OSSZ, na jejichž základě jsou vydávána rozhodnutí ČSSZ. Pokud účastník řízení nesouhlasí s výsledkem posouzení zdravotního stavu, vyčká doručení rozhodnutí, proti němuž následně může podat námitky. V rámci druhoinstančního řízení, tedy na LPS ČSSZ, bylo vypracováno 10 690 posudků, což představuje meziroční nárůst o 7 %.

Pro účely námitkového řízení ve věcech důchodového pojištění bylo vyhotoveno celkem 9 670 posudků souvisejících s posouzením invalidity, což představuje nárůst o 7 %. Klientovi nebylo vyhověno v 77 % případů, a tedy posudek zůstal beze změny – byl konstatován stejný stupeň invalidity jako u prvoinstančního posouzení. U 21 % případů byl stupeň invalidity zvýšen a u 2 % případů došlo ke snížení stupně invalidity. Poměr případů byl v roce 2021 téměř stejný jako v roce předcházejícím. V rámci důchodové agendy byly rovněž vyhotoveny 2 posudky týkající se námitkového řízení ve věci dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu dítěte. V obou případech nebylo vyhověno.

Co se týče řízení ve druhém stupni ve věcech nemocenského pojištění, v odvolacím řízení proti rozhodnutí OSSZ o ukončení dočasné pracovní neschopnosti bylo vypracováno 107 posudků, což představuje meziroční nárůst o 7 %. Klientovi nebylo vyhověno ve 103 případech, a tedy posudek první instance byl potvrzen v 96 %. V odvolacím řízení proti zamítavému rozhodnutí ve věci prodloužení vyplácení nemocenského po uplynutí podpůrcí doby bylo vypracováno 839 posudků, což představuje nárůst o 9 % oproti roku 2020, přičemž ve 465 případech, tj. v 61 %, bylo doporučeno žadateli vyhovět, v 374 případech, tj. v 49 %, vyhověno nebylo. Poměr případů, kdy bylo žadateli doporučeno vyhovět, se oproti roku 2020 výrazně zvýšil, a to o 23 procentních bodů. V neposlední řadě v odvolacím řízení v oblasti osob zdravotně znevýhodněných bylo vypracováno 72 posudků; ve 47 v případech, tj. v 65 %, nebylo vyhověno, vyhověno bylo ve 25 případech, tj. v 35 %.

2.7 DALŠÍ AGENDA SVĚŘENÁ DO PŮSOBNOSTI ČSSZ

ČSSZ vedle agendy důchodového pojištění, nemocenského pojištění a LPS, jež tvoří hlavní náplň její činnosti, přísluší rovněž působnost v oblasti provádění rozhodování o statusu osoby zdravotně znevýhodněné, odškodňování podle zvláštních právních předpisů a refundace náhrady mzdy za pracovní volno související s akcí pro děti a mládež, poskytnuté podle zákoníku práce.

2.7.1 OSOBY ZDRAVOTNĚ ZNEVÝHODNĚNÉ

Osobou zdravotně znevýhodněnou podle zákona o zaměstnanosti je fyzická osoba, která má zachování schopnost vykonávat soustavné zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, ale její schopnosti být nebo zůstat pracovně začleněna, vykonávat dosavadní povolání nebo využít dosavadní kvalifikaci nebo kvalifikaci získat jsou podstatně omezeny z důvodu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Důvodem většiny žádostí o uznání statusu osoby zdravotně znevýhodněné je podpora zaměstnávání těchto osob a jejich uplatnění na trhu práce. Rozhodování ve věcech osob zdravotně znevýhodněných (včetně potvrzování tohoto statusu) je zákonem svěřeno OSSZ, o odvolání rozhoduje ČSSZ. Zdravotní stav je přitom posuzován posudkovými lékaři LPS.

V roce 2021 bylo podáno 4 665 žádostí o uznání za osobu zdravotně znevýhodněnou – vyřízeno bylo celkem 4 400 žádostí (kladně 3 725 žádostí, záporně 393 žádostí a 282 řízení bylo zastaveno, zejména z důvodu překážky zahájení řízení) a 110 řízení bylo přerušeno. Pokles počtu žádostí o uznání za osobu zdravotně znevýhodněnou lze i v roce 2021 patrně přičíst mimořádné situaci způsobené pandemií covidu-19. Za rok 2021 zaznamenala ČSSZ v agendě osob zdravotně znevýhodněných celkem 97 odvolání proti rozhodnutí

OSSZ. Ve sledovaném roce bylo vyřízeno 65 odvolání, přičemž 34 prvoinstančních rozhodnutí bylo potvrzeno a 31 odvoláním bylo vyhověno.

Počty provedených posouzení zdravotního stavu lékařů LPS pro účely uznání statusu osoby zdravotně znevýhodněné jsou uvedeny výše v kapitole 2.6.1.1.

2.7.2 ODŠKODŇOVÁNÍ PODLE ZVLÁŠTNÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

V roce 2021 nebyl přijat ani novelizován žádný právní předpis týkající se odškodňovacích dávek. ČSSZ tedy i v loňském roce pokračovala v rozhodování o žádostech o odškodňovací dávky podle dosavadních právních předpisů upravujících nároky účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa, osob perzekvovaných komunistickým režimem a stanoveného okruhu jejich pozůstalých.

Příplatek k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb. byl v prosinci roku 2021 vyplácen 3 108 osobám, za celý uplynulý rok bylo na této dávce vyplaceno 92,6 mil. Kč. Na příplatku a zvláštním příspěvku k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb. bylo za rok 2021 vyplaceno celkem 290,8 mil. Kč, v prosinci 2021 příplatek k důchodu pobíralo 3 966 osob a zvláštní příspěvek k důchodu 8 193 osob. Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 108/2009 Sb., nahrazující

Tabulka č. 39: Počet posudků pro pojistné systémy v řízení ve druhém stupni podle předmětu řízení

Předmět řízení	2019	2020	2021
Posouzení v rámci námitkového řízení ve věcech důchodového pojištění	8 829	9 033	9 672
Posouzení v rámci odvolacího řízení ve věcech nemocenského pojištění	721	869	946
Posouzení v rámci odvolacího řízení v oblasti osob zdravotně znevýhodněných	120	69	72
Celkem	9 670	9 971	10 690

Tabulka č. 40: Počet případů řízení ve věcech osob zdravotně znevýhodněných

Stav za období	Podané žádosti	Vyřízené žádosti celkem	Z toho			Přerušená řízení	Podaná odvolání
			uznán OZZ	neuznán OZZ	zastavená řízení		
2019	6 768	6 669	5 713	635	321	121	124
2020	4 643	4 736	4 048	414	274	120	81
2021	4 665	4 400	3 725	393	282	110	97

Zkratky použité v tabulce: OZZ – osoba zdravotně znevýhodněná.

příplatek a zvláštní příspěvek k důchodu, nebyla v roce 2021 vyplacena žádné osobě. O úpravu důchodu podle zákona č. 262/2011 Sb. v roce 2021 požádalo 14 osob, podmínky pro úpravu důchodu byly splněny v 7 případech. Vedle opakovaně vyplácených dávek se odškodnění realizuje též poskytováním jednorázových peněžních částek podle zvláštních zákonů (č. 217/1994 Sb., 39/2000 Sb., 261/2001 Sb., 172/2002 Sb., 357/2005 Sb., 108/2009 Sb.), které nejsou pobíráním důchodu z českého důchodového pojištění podmíněny. V roce 2021 bylo 2 osobám vyplaceno odškodnění formou doplatku jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. Po započtení vrácené platby činily výdaje na tento druh odškodnění 8 000 Kč.

2.7.3 REFUNDACE NÁHRADY MZDY ZA PRACOVNÍ VOLNO SOUVISEJÍCÍ S AKCÍ PRO DĚTI A MLÁDEŽ

S účinností od 1. 1. 2021 byla na základě zákona č. 285/2020 Sb., jímž byl novelizován zákoník práce, rozšířena působnost ČSSZ specifickým směrem, vybočujícím z rámce standardní definice sociálního zabezpečení. Pracovněprávní úprava pracovního volna poskytovaného zaměstnavatelem k činnosti na dětském táboře, které bylo dosud poskytováno bezplatně, byla rozšířena o nárok na náhradu příjmu ve výši průměrného výdělku, kterou zaměstnavatel poskytuje nejvýše za 1 týden v kalendářním roce s tím, že vyplacenou náhradu příjmu zaměstnavatelé posléze na jeho žádost uhradí (refunduje) příslušná

Tabulka č. 41: Výplaty jednotlivých typů odškodňovacích dávek

Typ odškodňovací dávky	2019	2020	2021
Počet výplat jednorázových peněžních částek v daném roce			
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 217/1994 Sb., určená některým obětem nacistické perzekuce	0	0	0
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 39/2000 Sb., určená příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945	0	0	0
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 172/2002 Sb., určená osobám odvlečeným do SSSR nebo do táborů, které SSSR zřídil v jiných státech	0	0	0
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 108/2009 Sb., nahrazující příplatek podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb. a příspěvek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb.	0	1	0
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 261/2001 Sb., určená účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů	2	1	2
Počet vyplácených příplatků a příspěvků k důchodu a upravených důchodů k 31. 12. daného roku			
Příplatek k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb. ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální	3 776	3 437	3 108
Příplatek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb. pro účastníky národního boje za vznik a osvobození Československa a některé pozůstalé po nich	5 215	4 618	3 966
Zvláštní příspěvek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb., určený účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945, některým osobám pronásledovaným komunistickým režimem a stanovenému okruhu pozůstalých po nich	10 652	9 468	8 193
Úprava důchodu podle zákona 262/2011 Sb. pro účastníky odboje a odporu proti komunismu	80	95	96

Zkratky použité v tabulce: SSSR – Svaz sovětských socialistických republik.

OSSZ, a to včetně nákladů na pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění vynaložených zaměstnavatelem. Podmínky pro nárok na náhradu příjmu byly oproti podmínkám dostačujícím k uvolnění bez náhrady příjmu zpřísněny – pořadatelem tábora musí být výhradně právnická osoba zapsaná po dobu nejméně 5 let ve veřejném rejstříku, jejíž hlavní činností je práce s dětmi a mládeží. Další rozšíření dosavadní právní úpravy spočívá v tom, že uvolnění se může týkat nejen dětského tábora, ale také sportovního soustředění.

Splnění podmínek nároku na refundaci posuzují OSSZ ve správním řízení. Zaměstnavatel je v řízení povinen doložit splnění podmínek pro nárok na poskytnutí náhrady příjmu, resp. pro její refundaci ze strany OSSZ. Za rok 2021 bylo zaměstnavateli podáno celkem 5 186 žádostí o úhradu poskytnuté náhrady příjmu. Na jejich základě byla refundována úhrnná částka 70 834 707 Kč (zahrnující též náklady zaměstnavatele na veřejnoprávní pojistné).

3 SPRÁVA DAT SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ A ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE

Správa dat sociálního pojištění je v prostředí ČSSZ pojata jako komplexní nástroj, kterým jsou formalizovány povinnosti a odpovědnosti pro řízení dat v IIS ČSSZ. V minulých obdobích byla deklarována koncepce v oblasti správy dat sociálního pojištění a vymezeno poslání a vize správy dat v ČSSZ. Rovněž byly definovány strategické cíle správy dat v ČSSZ včetně principů a standardů uplatňovaných při správě dat v jednotlivých oblastech, kterými jsou například strategické řízení správy dat, pořízování, provoz, údržba a poskytování dat, řízení bezpečnosti informací a jiné. V rámci řízení procesu správy dat jsou definovány požadavky správy dat na dodavatele aplikačního programového vybavení pro ČSSZ v podobě standardu správy dat / standardu využívání Datového katalogu, kterým se zpřesňují požadavky na formát a způsob předávání popisů datových modelů pro potřeby následného zpracování v Datovém katalogu. V tom jsou tvořeny standardy pro podobu datových položek a číselníků a rovněž uchovávány a ověřovány informace o metadatech datových položek použitých v aplikacích IIS ČSSZ a číselnících ČSSZ. V rámci dalšího zkvalitňování správy dat v ČSSZ byly v uplynulém roce

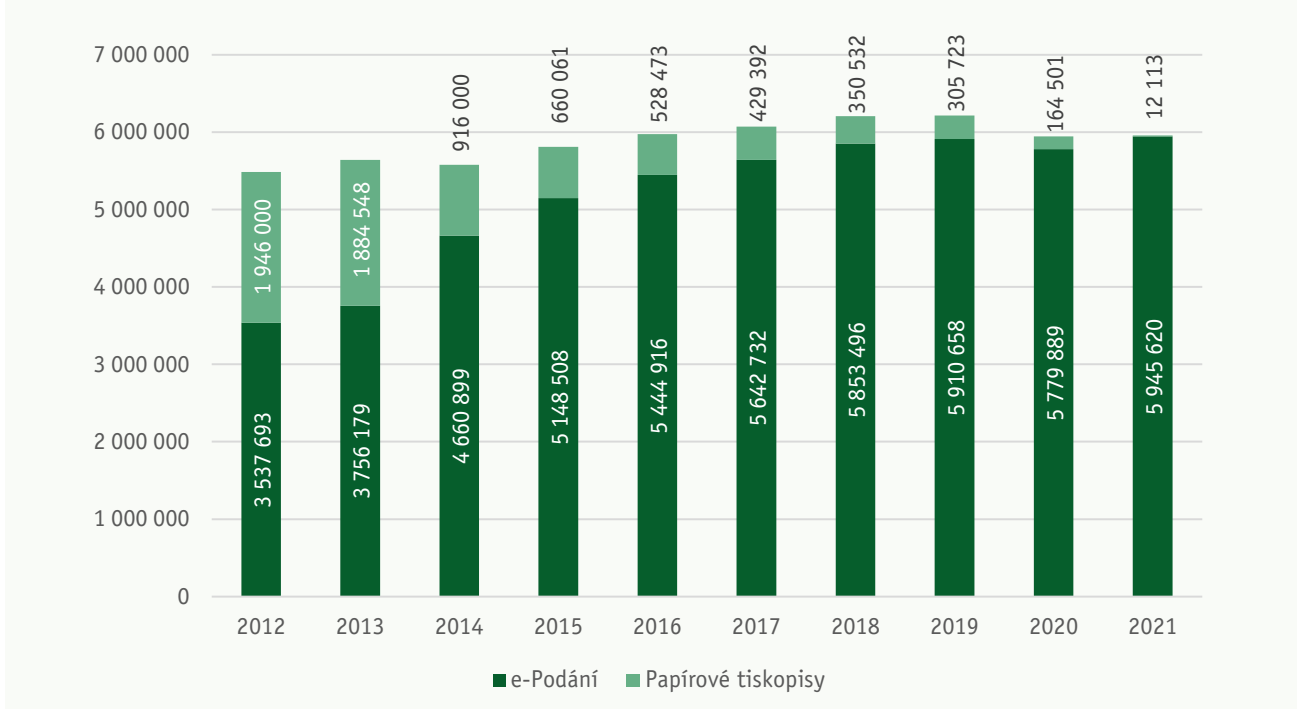
realizovány kroky vedoucí k upřesnění jednotlivých vlastníkům dat a odpovědností za jejich správu.

3.1 ÚDAJOVÁ ZÁKLADNA

Nezbytným předpokladem výkonu všech rozhodovacích činností ČSSZ v rámci jednotlivých agend ČSSZ je kvalitní údajová základna, jejímž základem je především zpracování a správa nárokových podkladů více než 10 milionů pojištěnců podávaných elektronicky nebo papírově. Je tvořena, zjednodušeně řečeno, kmenovými evidencemi a individuálními konty pojištěnců.

Do kont pojištěnců, obsahujících souhrn údajů shromažďovaných k efektivnímu provádění důchodového pojištění v mezích zákona (evidované doby pojištění a náhradní doby včetně jednotlivých evidenčních listů důchodového pojištění a dalších dokladů sloužících k výpočtu dávky důchodového pojištění), bylo v roce 2021 zaevidováno celkem 5 957 733 evidenčních listů důchodového pojištění a naskenováno 1 333 698 dokumentů (0,9 % z tohoto počtu představovaly papírově podané evidenční listy důchodového pojištění, ostatní dokumenty tvořily například potvrzení o studiu, různé

Graf č. 34: Vývoj počtu podaných evidenčních listů důchodového pojištění

druhy potvrzení od jiných úřadů a institucí, rodné listy, oddací listy, úmrtní listy či materiály pro exekuce). Celkově obsahují vytvořená konta pojištěnců více než 200 milionů digitalizovaných nárokových podkladů.

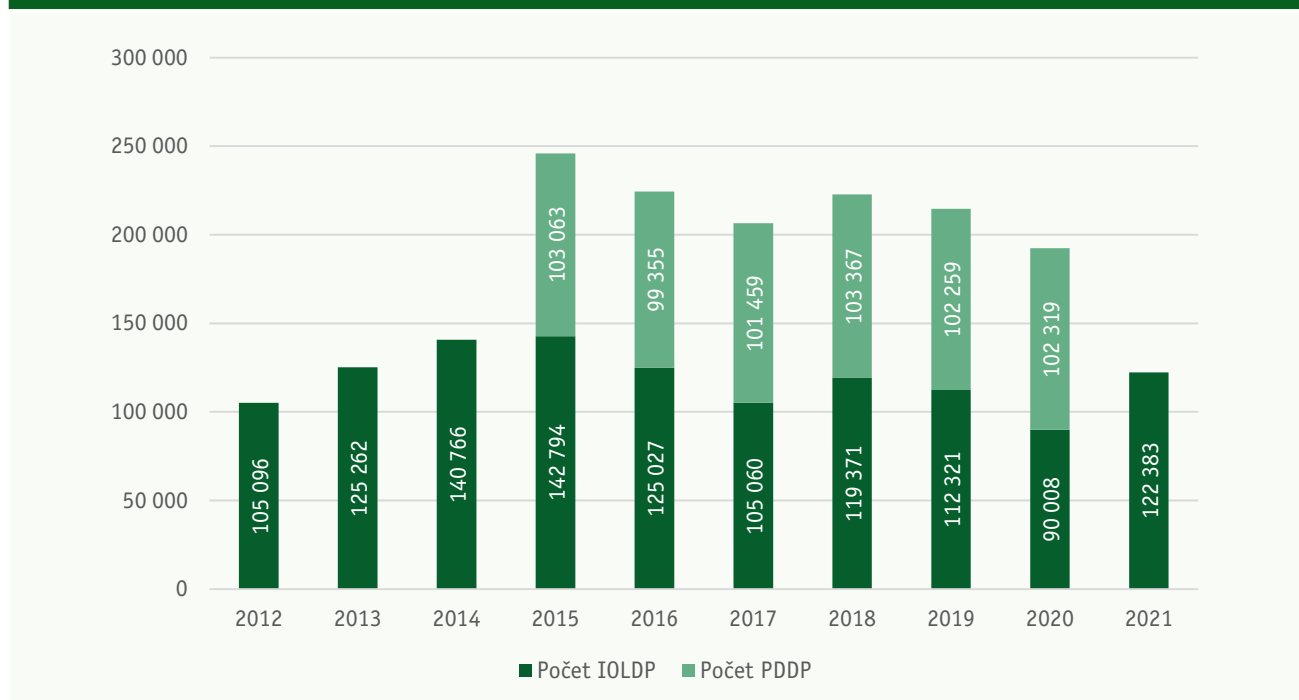
Neméně důležitým úkolem je aktualizace kmenových evidencí, tj. centrální evidence účastníků důchodového a nemocenského pojištění obsahující základní identifikační údaje zejména pojištěnců, tzn. fyzických osob a zaměstnavatelů včetně právnických osob, jež je zajišťována převážně automatizovaně ze základních registrů a z agendových informačních systémů evidence obyvatel a cizinců. Za rok 2021 bylo takto zpracováno 987 760 změn z registru obyvatel a 516 443 změn z registru osob. Ke klasickému „ručnímu“ zpracování bylo v uplynulém roce postoupeno 553 360 změn a oprav identifikačních údajů pojištěnců.

U nárokových podkladů a datových vět, kterými je individuální konto pojištěnce tvořeno, bylo v uplynulém roce provedeno 99 294 oprav a změn přiřazení. V databázi nárokových podkladů bylo zkontrolováno a případně opraveno 390 530 individuálních kont pojištěnců. Z tohoto počtu bylo zpracováno 161 902 kont při řízení o dávku důchodového pojištění, 117 403 kont v rámci poskytování informací klientům na základě žádosti o informativní osobní list důchodového pojištění,

109 090 kont vlastním cíleným výběrem z databáze nárokových podkladů a 2 135 kont v rámci zpracování žádostí o výpis dob pojištění s mezinárodním prvkem. Navíc byla pro účely poskytování aktuálních informací v rámci příslušných služeb ePortálu ČSSZ provedena oprava 127 144 kont.

V roce 2021 bylo na žádost klientů z kont pojištěnců vyhotoveno 122 383 informativních osobních listů důchodového pojištění obsahujících přehled a součet dob důchodového pojištění, náhradních dob pojištění, vyměřovacích základů a vyloučených dob a nevidovaných dob, z toho 33 799 na základě přímého podání prostřednictvím ePortálu ČSSZ a 7 511 prostřednictvím datové schránky ČSSZ. Elektronicky podané žádosti tak tvoří již třetinu z jejich celkového počtu. V důsledku rozšíření nabídky identifikačních prostředků pro přihlášení na ePortál ČSSZ (např. elektronický občanský průkaz, uživatelský účet Národního bodu pro identifikaci a autentizaci, bankovní identita nebo identifikační certifikát První certifikační autority, a. s.) jsou změny a opravy prováděné v individuálních kontech pojištěnců snadno přístupné širokému okruhu pojištěnců. Pojištěnci tak mají přístup k pravidelně aktualizovaným informacím o dobách pojištění, náhradních dobách, vyměřovacích základech a vyloučených dobách.

Graf č. 35: Vývoj počtu vyřizených informativních osobních listů důchodového pojištění a počtu odeslaných přehledů dob důchodového pojištění¹⁾

¹⁾ S rozesíláním přehledů dob důchodového pojištění bylo započato v roce 2015.

Zkratky použité v grafu: IOLDP – informativní osobní list důchodového pojištění; PDDP – přehled dob důchodového pojištění.

V souvislosti s uvedeným zvýšením dostupnosti služeb ePortálu ČSSZ bylo v roce 2021 upuštěno od finančně nákladného zasílání přehledů dob důchodového pojištění vybraným předdůchodovým ročníkům.

Pro svoji aktuálnost a správnost jsou data tvořící údajovou základnu ČSSZ vyhledávaným zdrojem informací pro externí subjekty, které mají ze zákona právo na jejich poskytnutí. Navzdory tomu, že pro většinu typizovaných dotazů jsou vytvořeny služby umožňující jejich přímé poskytování prostřednictvím ePortálu ČSSZ, byly na základě dotazů doručených prostřednictvím informačního systému datových schránek poskytnuty informace o 96 407 pojištěncích. Z důvodu příslušnosti k přiznání dávky důchodového pojištění byly z evidence ČSSZ předány Ministerstvu vnitra ČR, Ministerstvu obrany a Ministerstvu spravedlnosti informace o 5 146 příslušnících ozbrojených složek státu.

Základním identifikátorem pojištěnců v oblasti sociálního pojištění stále zůstává rodné číslo, v souvislosti s rozvojem elektronické komunikace (ať již se zaměstnavateli, nebo cizozemskými nositeli pojištění) však roste úloha interního identifikátoru, tzv. evidenčního čísla pojištěnce, umožňujícího zaevidování pojištěnce bez rodného čísla. V roce 2021 bylo přiděleno 110 223 těchto identifikátorů, což představuje nárůst o 27 % po přechodném poklesu v roce předchozím, způsobeném omezením migrace pojištěnců v důsledku

celosvětové pandemie covidu-19. Od září 2020 mají zaměstnavatelé možnost elektronicky podávat formulář Oznámení o nástupu do zaměstnání bez uvedení rodného čísla. V roce 2021 bylo z důvodu nesouladu v identifikačních údajích pojištěnců zpracováno celkem 677 513 Oznámení o nástupu do zaměstnání, na jejichž základě bylo přiděleno 98 638 evidenčních čísel pojištěnců, což představuje 89,5 % všech těchto identifikátorů přidělených v loňském roce.

3.2 ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE A POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ Z REGISTRŮ ČSSZ

Elektronická komunikace zabezpečovaná IIS ČSSZ prostřednictvím informačního a komunikačního rozhraní představuje přímé služby ČSSZ klientům poskytované prostřednictvím informačních technologií v automatickém nepřetržitém režimu. Prostřednictvím tohoto rozhraní nabízí klientům ČSSZ služby e-Podání, ePortálu ČSSZ a G2G/G2B služby pro komunikaci s třetími stranami. Rozsah poskytovaných služeb se stále rozvíjí s cílem postupného rozšiřování služeb založených na samoobslužném principu. Tyto služby umožňují klientům učinit podání elektronickou cestou v datové formě. Dále je možné podání realizovat vyplněním interaktivního elektronického formuláře, kde se využívá možnosti předvyplnění. Prostřednictvím ePortálu ČSSZ poskytuje ČSSZ svým

Tabulka č. 42: Statistika údajové základny

Typ agendy	2019	2020	2021
Skenování dokumentů pro účely provádění důchodového pojištění			
Počet naskenovaných dokumentů	1 676 807	1 426 855	1 333 698
Aktualizace kmenových evidencí			
Počet automatizovaných změn ze základních registrů a z agendových informačních systémů evidence obyvatel a cizinců	1 331 633	1 284 650	1 504 203
Konsolidace a opravy individuálních kont pojištěnců			
Počet opravených diferencí v záznamech databáze nárokových podkladů	164 998	143 033	99 294
Počet úprav individuálních kont pojištěnců	403 960	355 011	390 530
Evidenční číslo pojištěnce			
Počet přidělených evidenčních čísel pojištěnců	132 927	86 524	110 223

klientům celou řadu online služeb, díky nimž se mohou informovat o svých datech nebo o stavu řízení, případně požádat o další informace, které mohou ze zákona obdržet. Třetí skupinou služeb jsou služby G2G/G2B, kdy jsou oprávněným osobám či organizacím poskytována data z údajové základny ČSSZ. Na rozvoj v oblasti externí komunikace s klienty (pojištěnci, OSVČ, zaměstnavateli) a jinými orgány veřejné moci je trvale kladen velký důraz. Jak je patrné z následujících kapitol 3.2.1 až 3.2.3, podobně jako v roce 2020 i v roce 2021 došlo k nárůstu využívání elektronické komunikace s ČSSZ prostřednictvím e-Podání, ePortálu ČSSZ a G2G/G2B služeb ze strany jejich klientů. Informace z registrů ČSSZ jsou poskytovány rovněž na základě žádostí doručených v naprosté většině prostřednictvím informačního systému datových

schránek. Odpovědi na tyto dotazy jsou pak manuálně vyřizovány zaměstnanci ČSSZ a OSSZ.

3.2.1 E-PODÁNÍ (ELEKTRONICKÉ PODÁNÍ) A INTERAKTIVNÍ FORMULÁŘE

Využívání služeb e-Podání (elektronické podání formou strukturovaných dat) ze strany veřejnosti prostřednictvím jednotlivých e-formulářů minimalizuje potřebu vzájemné písemné komunikace, čímž významným způsobem přispívá ke zrychlení a zjednodušení procesů v rámci výkonu státní správy. V uplynulém roce byly v oblasti e-Podání realizovány každoroční úpravy služeb v souladu s platnou legislativou a interními požadavky. Velká pozornost byla rovněž věnována optimalizaci procesů zpracování tak, aby systémy zvládaly neustále

Tabulka č. 43: Počet podání zaměstnavatelů

Počet podání za období	Oznámení o nástupu do zaměstnání		Přehled o výši pojistného		Příloha k žádosti o dávku NP		ELDP	
	Celkový počet	z toho % elektronicky	Celkový počet	z toho % elektronicky	Celkový počet	z toho % elektronicky	Celkový počet	z toho % elektronicky
2019	3 558 062	78,5	3 376 461	79,3	1 793 724	47,9	6 216 381	95,1
2020	3 190 721	86,5	3 374 629	91,1	2 430 658	80,4	5 994 390	96,4
2021	3 169 347	94,3	3 347 798	98,9	2 539 943	94,6	5 957 733	99,8

Zkratky použité v tabulce: NP – nemocenské pojištění; ELDP – evidenční list důchodového pojištění.

Tabulka č. 44: Počet přijatých podání podle druhů rozhraní

	2019		2020		2021	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Přijato e-formulářů celkem	20 584 268	88,24	33 175 413	91,14	36 930 070	93,55
z toho: přijaté formuláře z ISDS	4 613 887	19,78	5 645 155	15,51	6 443 331	16,32
přijaté formuláře z VREP	15 106 198	64,75	17 896 514	49,17	18 714 761	47,41
přijaté formuláře z PIKR	54 883	0,24	2 252 817	6,19	1 145 678	2,90
přijaté formuláře z OSSZ	15 302	0,07	12 714	0,03	15 297	0,04
přijaté formuláře z VZT	793 998	3,40	438 249	1,20	188 943	0,48
přijaté formuláře z jiného zdroje ¹⁾	–	–	6 929 964	19,04	10 422 060	26,40
Zamítnuto e-formulářů celkem	2 744 322	11,76	3 224 816	8,86	2 546 418	6,45
Celkem zpracováno e-formulářů	23 328 590	100,00	36 400 229	100,00	39 476 488	100,00

¹⁾ Jinými zdroji jsou např. formuláře v rámci eNeschopenky.

Zkratky použité v tabulce: ISDS – informační systém datových schránek; VREP – veřejné rozhraní pro e-Podání; PIKR – přímý kanál pro odesílání formulářů z ePortálu ČSSZ (Informační a komunikační rozhraní ČSSZ); VZT – subsystém IIS ČSSZ pro evidenci pojistných vztahů.

rostoucí objemy přijímaných dat. V rámci probíhajícího procesu digitalizace státní správy došlo v uplynulém roce k nasazení nové služby e-Podání – Záznam o úraze fyzických osob. O veškerých změnách týkajících se e-Podání ČSSZ pravidelně informuje na svých webových stránkách a prostřednictvím systému odběru novinek z ČSSZ. Softwaroví vývojáři mají k dispozici testovací prostředí, ve kterém si mohou vyzkoušet veškeré připravované služby, případně „doladit“ jimi vyvíjený software pro aktuálně provozované služby e-Podání. Stejně jako v uplynulých letech pokračoval i v roce 2021 růst využití e-Podání, kdy se počet zpracovaných e-formulářů oproti předchozímu roku zvýšil o 8,45 % na téměř 39,5 milionu.

Se službami e-Podání je velmi úzce propojen i systém eNeschopenky, přičemž úspěšné využívání tohoto systému pokračovalo i v roce 2021 a prokázalo, že elektronizace v této oblasti významně přispěla k plynulosti vystavování karantén a izolací při pandemii covidu-19. Aktivity i v této oblasti byly zaměřeny právě na zajištění plynulého příjmu hlášení. Kromě toho bylo v létě spuštěno elektronické vyřizování žádostí na LPS, k němuž se lékařské a nemocniční systémy mohou napojovat postupně v závislosti na vývoji svého softwaru. Jedná se o úzký segment činností, např. žádosti o povolování zpětných dočasných pracovních neschopností, vycházek aj. V průběhu roku byly do systému zapojeny i jednotlivé krajské hygienické stanice vystavující karantény.

Jako stabilní součást elektronické obsluhy klientů ČSSZ je vedle e-formulářů rovněž provozován systém interaktivních formulářů ČSSZ. V roce 2021 bylo zveřejněno 6 nových formulářů, většinou v návaznosti na legislativní úpravy (v souvislosti např. s brexitem či s covidem-19) či pro podporu vyřizovaných agend. Pravidelně byly vyhodnocovány a pro zvýšení uživatelské přívětivosti využity podněty klientů předávané zejména z call centra technické podpory nebo doručené klienty do datových schránek ČSSZ (OSSZ) či na adresy elektronických podatelů.

3.2.2 EPORTÁL ČSSZ (ONLINE SLUŽBY)

Zavedení bankovní identity od 1. 1. 2021 a její postupné nasazování jednotlivými bankami přispělo k výraznému nárůstu využívání služeb ePortálu ČSSZ. Oproti roku 2020, kdy se na ePortál ČSSZ přihlásilo 1 591 118 klientů, z toho 690 090 klientů pomocí přihlašovacích prostředků Identity občana, se v roce 2021 přihlásilo již 2 139 821 klientů, z toho 1 138 648 klientů pomocí přihlašovacích prostředků Identity občana, kam je nově zařazena i bankovní identita sloužící jako další možný prostředek pro přihlášení na ePortál ČSSZ.

Značný nárůst v roce 2021 zaznamenala i návštěvnost ePortálu ČSSZ ze strany veřejnosti. Využívání online služeb je nadále na vzestupu i v souvislosti se zájmem klientů o upřednostnění elektronické komunikace před osobní a se zavedením dvou nových služeb, které veřejnost velmi kladně přijala.

Tabulka č. 45: Počet úspěšných přihlášení na ePortál ČSSZ

Přihlašovací prostředek	2019	2020	2021
Počet jedinečných přihlášení pomocí datové schránky	516 329	901 028	1 001 173
Počet jedinečných přihlášení pomocí Národní identitní autority (NIA) – Identita občana	34 319	690 090	1 138 648

Tabulka č. 46: Návštěvnost ePortálu ČSSZ

	2019	2020	2021
Visits (počet unikátních návštěvníků)	42 119	1 083 367	2 553 555
Pages (počet zobrazených stránek)	470 923	19 164 280	32 889 210
Průměrná denní návštěvnost	1 384	13 996	26 579

K 1. 7. 2021 byla na ePortálu ČSSZ nasazena nová online služba Informativní důchodová aplikace (IDA), která pojištěncům poskytuje přehlednou a srozumitelnou informaci ohledně jejich dosud evidovaného počtu

let důchodového pojištění. Jedinečnost Informativní důchodové aplikace (IDA) spočívá především v informování klienta, zda ČSSZ eviduje všechny informace o důchodových nárokových podkladech, odkdy bude

Tabulka č. 47: Počet volání služeb ePortálu ČSSZ (služby pro pojištěnce a zaměstnavatele na ePortálu ČSSZ)

Název služby	Počet volání		
	2019	2020	2021
Informativní důchodová aplikace (IDA) ¹⁾	–	–	379 577
Informativní výpočet starobního důchodu	33 226	52 305	124 978
Informace o dočasné pracovní neschopnosti	2 736	10 929	25 228
Informace o druhu a výši vyplacených dávek nemocenského pojištění	5 077	13 317	29 142
Informace o pojistných vztazích zaměstnance	3 828	6 989	17 248
Informace o stavu a průběhu vyřizování žádosti o dávku nemocenského pojištění	8 660	33 331	76 340
Informace o stavu pohledávek na pojistném a penále vůči zaměstnavateli	7 433	28 599	23 080
Informace o stavu pohledávek na pojistném a penále vůči zaměstnavateli fyzické osobě	831	2 694	5 546
Informace o výši a druhu pobíraného důchodu	3 670	6 322	16 369
Informace o zaplaceném pojistném na nemocenské pojištění OSVČ	3 951	8 873	14 868
Náhled na ELDP od roku 2004	5 757	8 947	25 788
Náhled na informativní osobní list důchodového pojištění	22 065	34 554	104 241
Náhled na inventuru pohledávek OSVČ za předchozí rok	20 286	155 242	240 984
Potvrzení o druhu a výši vyplacených dávek nemocenského pojištění	363	816	1 459
Potvrzení o výši a druhu pobíraného důchodu	435	697	1 485
Potvrzení o bezdlužnosti fyzických osob – OSVČ a zaměstnavatelů	1 740	3 273	5 558
Potvrzení o bezdlužnosti právnických osob	5 525	10 056	11 504
Potvrzení o dočasné pracovní neschopnosti	149	641	1 258
Přehled dob důchodového pojištění	8 661	12 850	36 536
Seznam zaměstnanců účastných pojištění ²⁾	–	–	6 087
Žádost o sestavení informativního osobního listu důchodového pojištění	5 824	9 235	28 290
Informace o dočasné pracovní neschopnosti zaměstnance pro právnické osoby ³⁾	23 095	–	–
Informace o dočasné pracovní neschopnosti zaměstnance pro fyzickou osobu zaměstnavatele ³⁾	1 486	–	–
Informace o dočasné pracovní neschopnosti zaměstnance ⁴⁾	–	1 298 244	1 471 154
Přehled zpracovaných podání o dočasné pracovní neschopnosti zaměstnanců ⁴⁾	–	1 384 896	1 797 935
Přehled dočasné pracovní neschopnosti zaměstnanců ⁴⁾	–	793 380	1 537 999
Celkem	164 798	3 876 190	5 982 654

¹⁾ Služba spuštěna od 1. 7. 2021.

²⁾ Služba spuštěna od 1. 12. 2021.

³⁾ Služba spuštěna od 1. 1. 2019 a zrušena k 31. 12. 2019. Nahrazena od 1. 1. 2020 novými službami pro zaměstnavatele o dočasné pracovní neschopnosti zaměstnanců.

⁴⁾ Služby spuštěné od 1. 1. 2020 (poslední služba Přehled dočasné pracovní neschopnosti zaměstnanců spuštěna později –provolávána od března 2020).

Zkratky použité v tabulce: ELDP – evidenční list důchodového pojištění.

mít nárok na starobní důchod a jak vysoký by tento důchod mohl být. Oproti stávajícímu informativnímu výpočtu starobního důchodu, který mohli využít jen klienti, kteří již důchodového věku dosáhli nebo jej v horizontu nejvýše 5 let dosáhnou, mohou novou službu spustit všichni klienti od 19 let, resp. po získání alespoň jednoho roku důchodového pojištění. Cílena je

však na pojištěnce ve věku 30 a více let. V prosinci 2021 byla pro zaměstnavatele nasazena další nová služba – Seznam zaměstnanců účastných pojištění – která poskytuje seznam zaměstnanců s otevřenými pojistnými vztahy k aktuálnímu datu. Vyhledat lze také informace pouze o konkrétním zaměstnanci či konkrétním otevřeném pojistném vztahu (otevřeným pojistným

Tabulka č. 48: Počet volání G2G/G2B služeb

Název G2G/G2B služby	Počet volání		
	2019	2020	2021
Informace o zaměstnavateli pojištěnce	1 001 097	2 554 781	2 020 683
Seznam zaměstnanců účastných pojištění u konkrétního zaměstnavatele	58 150	386 449	504 766
Informace o dočasné pracovní neschopnosti	8 641	14 344	40 626
Informace o druhu a výši vyplacených dávek nemocenského pojištění	1 120 480	1 738 136	1 952 394
Informace o stavu a průběhu vyřizování žádosti o dávku nemocenského pojištění	–	–	38 291
Informace o výši a druhu pobíraného důchodu	1 167 260	1 772 888	1 540 909
Vytvoření požadavku na hromadné poskytnutí informací o datech úmrtí pro Sociální pojišťovnu Bratislava (Slovensko)	–	–	124
Získání údajů o datu úmrtí pro Sociální pojišťovnu Bratislava (Slovensko)	–	–	116
Informace o pojištěncích pro řídicí orgány Evropského sociálního fondu	112 601	123 338	175 657
Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok na výši rodičovského příspěvku	2 175 278	4 077 661	4 595 969
Požadavek na údaje o přijatých žádostech o peněžitou pomoc v mateřství	11 340	33 998	33 039
Získání údajů o přijatých žádostech o peněžitou pomoc v mateřství	34 440	92 309	94 499
Informace o stavu pohledávek na pojistném a penále pro právnické osoby	–	4 774	10 076
Informace o stavu pohledávek na pojistném a penále pro fyzické osoby zaměstnavatele	–	4 760	8 781
Požadavek na všechna zjednodušená data ELDP za kalendářní rok	–	–	36
Získání všech zjednodušených dat ELDP za kalendářní rok	–	–	214
Požadavek na intervaly samostatné výdělečné činnosti a zaměstnavatele	–	–	6 481
Získání intervalů samostatné výdělečné činnosti a zaměstnavatelů	–	–	10 199
Informace o vyplacených dávkách nemocenského pojištění a důchodového pojištění pojištěnci za období	–	–	4
Celkem	5 689 287	10 803 438	11 032 864

vztahem se rozumí aktuálně trvající, dosud neukončený pojistný vztah).

V návaznosti na nařízení EU č. 1724/2018, zřizující jednotnou digitální bránu, byly v uplynulém roce započaty dílčí implementační práce na vývoji nových služeb týkajících se žádosti o důchod online a žádosti o určení právních předpisů. Aplikace eNeschopenka hrála velice významnou úlohu i při dalších vlnách pandemie covidu-19. Nadále byly značně využívány služby ePortálu ČSSZ, a to jak volání služeb v rámci aplikace eNeschopenka poskytovateli zdravotních služeb, tak i využívání nových online služeb pro zaměstnavatele týkajících se informací o neschopenkách zaměstnanců. Další nárůst ve využívání ePortálu ČSSZ byl zaznamenán s nástupem použití bankovní identity jako možného prostředku pro přihlášení na ePortál ČSSZ.

V roce 2021 bylo uskutečněno téměř 6 milionů volání služeb ePortálu ČSSZ (služby pro pojištěnce a zaměstnavatele na ePortálu ČSSZ – bez započtení služeb eNeschopenky) a oproti roku 2020 byl tak zaznamenán 54,34% nárůst těchto volání.

3.2.3 SLUŽBY JINÝM ORGÁNŮM (G2G/G2B SLUŽBY)

Celkový počet volání G2G služeb pokračoval i v roce 2021 ve svém rostoucím trendu. V roce 2020 bylo evidováno 10 803 438 volání G2G služeb, v roce 2021 se počet volání zvýšil na 11 032 864 (nárůst oproti roku 2020 o 2,12 %). K 1. 1. 2021 byly dosavadní služby rozšířeny o služby výměny dat v souvislosti se zavedením institutu paušální daně v roce 2021. V uplynulém roce G2G služby nejvíce využívalo MPSV (5 616 778 všech volání) následované Generálním ředitelstvím cel (3 839 188 všech volání). Více než milion dotazů (konkrétně 1 196 543) za rok 2021 bylo zaznamenáno ze strany Generálního finančního ředitelství. Nejvíce byla volána služba Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku (4 595 969 volání, tj. více než 40 % všech volání), a to MPSV, resp. Úřadem práce ČR. Druhou nejvyžívanější byla opět služba Informace o zaměstnavateli pojištěnce (2 020 683, tj. více než 18 % všech volání). Téměř stejně byly využívány i služby Informace o druhu a výši vyplacených dávek nemocenského pojištění (1 952 394 volání, tj. téměř 18 % všech volání) a Informace o výši a druhu pobíraného důchodu (1 540 909 volání, tj. téměř 14 % všech volání). Největší podíl na volání těchto tří služeb připadá na Generální ředitelství cel.

V roce 2021 byly do „ostrého“ provozu připojeny další informační systémy a zpřístupněny vybrané služby. V lednu 2021 byl připojen informační systém Ministerstva průmyslu a obchodu a v prosinci 2021 byl připojen informační systém zdravotní pojišťovny Revírní bratrská pokladna. V testovacím prostředí byly v roce 2021 zpřístupněny vybrané služby informačnímu systému Ministerstva obrany. Již dříve připojeným informačním systémům byly v roce 2021 v produkčním prostředí zpřístupněny další G2G služby – konkrétně informačnímu systému MPSV (Úřadu práce ČR) a informačnímu systému Generálního finančního ředitelství. V roce 2021 začala G2G služby aktivně využívat také Policie ČR. V říjnu 2021 bylo zahájeno pilotní předávání informací o datu úmrtí prostřednictvím G2G služeb se Sociální pojišťovnou Bratislava. Zájem o využívání G2G služeb projevily v roce 2021 další orgány veřejné moci (Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra ČR, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Finanční analytický úřad), u nichž nebyl proces připojení ještě dokončen.

3.2.4 POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ Z REGISTRU POJIŠTĚNCŮ ČSSZ

ČSSZ a jednotlivé OSSZ poskytovaly stejně jako v předchozích letech i informace z registru pojištěnců ČSSZ na základě žádostí třetích stran. Tyto žádosti byly po jejich obdržení vyřizovány manuálně, čímž představovaly, především s ohledem na kapacitní náročnost zpracování, nepřehlédnutelnou část agendy poskytování informací z registrů ČSSZ. Oproti roku 2020 lze zaznamenat celkový nárůst této agendy. V agendě vyřizování žádostí o poskytnutí informací z registru pojištěnců bylo v roce 2021 zavedeno statistické sledování v rámci celé ČSSZ, tj. včetně OSSZ. Celkem bylo v roce 2021 vyřízeno 541 286 žádostí s 942 906 dotazy na jednotlivá rodná čísla. Nejvíce těchto dotazů bylo zasláno od exekutorských úřadů (269 574 dotazů), obecních úřadů, resp. magistrátů měst (163 874 dotazů) a soudů (145 941 dotazů). Za rok 2021 bylo oproti roku 2020 vyřízeno o 32 375 více žádostí o informativní list důchodového pojištění, což lze přičíst i využívání služby Informativní důchodová aplikace (IDA), která je veřejnosti od roku 2021 k dispozici na ePortálu ČSSZ. Počet žádostí o průběh pojištění do ciziny i žádostí o poskytnutí informací o dobách pojištění státním orgánům ve formě rešerší byl téměř shodný v porovnání s počtem žádostí vyřízených za rok 2020. Ke snížení počtu zasílaných žádostí třetích stran, zejména v případě obcí/magistrátů, by

měla napomoci realizace možnosti čerpání dat ČSSZ publikovaných v propojeném datovém fondu na rozhraní tzv. eGON Service Bus.

3.3 MEZINÁRODNÍ ELEKTRONICKÁ VÝMĚNA DAT

Po roce 2019, kdy se ČSSZ připojila v termínu k EESSI, a po roce 2020, kdy byly postupně dokončeny další etapy, je nyní k EESSI připojeno přístupové místo ČSSZ CZAP03, jsou nastaveny procesy na všech úrovních včetně zápisu institucí v centrálním evropském adresáři a kompletně připojeny agendy posuzování příslušnosti k právním předpisům, nemocenského pojištění a vymáhání pohledávek. K přístupovému místu, které zajišťuje ČSSZ, jsou připojeny i ostatní české orgány sociálního zabezpečení, tedy Ministerstvo obrany, Vězeňská služba ČR, Generální ředitelství cel a Ministerstvo vnitra ČR. Všem těmto subjektům ČSSZ průběžně poskytuje odbornou podporu.

Implementace EESSI je komplexní záležitost s dopady na agendové i centrální informační systémy. ČSSZ se při vlastní implementaci EESSI, která je založena především na centrální aplikaci EESSI, což je upravený software, tzv. RINA, dodávaný Evropskou komisí, v roce 2021 zaměřila na čtyři hlavní oblasti. Zprv na rozvoj a úpravu centrální procesní aplikace EESSI (pro zpracování a výměnu SEDů se zahraničními partnery), spočívající ve zlepšení funkcionalit a uživatelského komfortu včetně následných úprav dalších aplikací ČSSZ. V roce 2021 byly rovněž implementovány další SEDy (strukturované elektronické dokumenty), konkrétně např. P1000 Žádost o sdělení dob péče o dítě a P6000 Rozhodnutí o důchodu. Zadruhé na přípravu připojení

důchodové agendy do EESSI koncem roku 2022, spočívající v další rozsáhlé úpravě aplikace EESSI a úpravě aplikace podporující zpracování žádosti o důchod i dalších navazujících aplikací. Zatřetí na implementaci nové verze aplikace EESSI dodané Evropskou komisí, obsahující změny v uživatelském rozhraní, která přinesla potřebu větších úprav, než bylo původně očekáváno. A nakonec na přípravu převzetí RINA na základě jednostranného rozhodnutí Evropské komise k vlastnímu vývoji. Po řadě jednání se podařilo v roce 2021 dohodnout, že k předání dojde až od roku 2022. Všechny státy a instituce včetně ČSSZ zaznamenaly plánované i neočekávané výpadky aplikace v různé délce. Vzhledem k tomu, že na přístupové místo ČSSZ jsou napojeny i jiné české orgány sociálního zabezpečení, bylo rovněž nutné zkvalitnit proces nahlašování zahraničních výpadků systému nejen s nimi, ale zejména v rámci ČSSZ.

Pravidelnou činností ČSSZ je zpracování monitorovacích a bezpečnostních zpráv a účast na školeních. ČSSZ se dále podílí na řízení incidentů (incident management) a stanoviscích pro vícestupňové změnové řízení, jednání k předání RINA členskými státy a workshopech organizovaných Evropskou komisí, na nichž jsou projednávány strategické změny podle doporučení Generálního ředitelství pro informatiku Evropské komise.

V roce 2021 zahájila ČSSZ jako vlastník 40 489 nových případů (aktivních bylo 60 942) a ze zahraničí v roli protistrany přijala 141 282 nových případů (aktivních bylo 166 003). Nutno dodat, že údaje se liší v závislosti na metodice sběru, která se postupně upravuje v ČR i EU, přičemž zdrojem celkových dat je Evropská komise a zdrojem agendových dat je ČSSZ.

Tabulka č. 49: Statistika poskytování vybraných informací z registrů

Typ agendy	2019	2020	2021
Poskytnutí informací z registru pojištěnců – ústředí ČSSZ	87 555	76 574	96 704
Poskytnutí informací z registru pojištěnců – OSSZ	nesledováno	nesledováno	846 202
Žádostí o informativní osobní list důchodového pojištění vyřízeno	112 321	90 008	122 383
Žádostí o průběh pojištění do ciziny vyřízeno	10 306	9 887	10 017
Poskytnutí informací o dobách pojištění státním orgánům ve formě rešerší	9 090	7 207	7 292
Žádostí o ověření rodného čísla na Ministerstvo vnitra ČR předáno	17	7	11

4 OSTATNÍ ČINNOSTI

Mezi ostatní činnosti jsou řazeny činnosti podporující úspěšný a kvalitní výkon hlavních činností v sociálním zabezpečení a LPS. Důležitým posláním ČSSZ vůči veřejnosti je proklientský přístup a transparentní chování instituce, jež výrazně pomáhají naplňovat klientská centra a call centra ČSSZ, otevřený a proaktivní přístup k médiím a interní kontrolní činnost.

Pandemie covidu-19 a s tím související omezující opatření vedly k tomu, že většina jednání byla online a řada dalších se odložila. Projednávání někdy složitých věcných a technických aspektů výhradně online vedlo často k faktickému prodloužení jednání, protože bylo složitější nalézt shodu nebo si porozumět, enormně se zvýšil i počet jednání a výměn dokumentů. Ve vztahu ke klientům bylo složitější poskytnout bez osobního kontaktu některé informace, a to s ohledem na rozdílné znalosti a kulturní či jazykové odlišnosti.

4.1 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Mezinárodní spolupráce v oblasti sociálního zabezpečení, především mezi členskými státy EU, rok od roku nabývá na významu a rozšiřuje se výměna údajů elektronickými prostředky.

Na ČSSZ směřují požadavky plynoucí z aplikace koordinačních nařízení EU, mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení, rozšiřující se spolupráce v oblasti digitalizace služeb a požadavky vyvolané aktivitami EU. Nejvíce činností se týkalo provádění koordinačních nařízení EU i jejich připravované novely a v prvním pololetí roku 2021 rovněž brexitu, kde byly dolaďovány praktické postupy i výklady.

Další aktivity souvisely s postupující implementací nařízení EU č. 1724/2018 zřizujícího jednotnou digitální bránu a spočívaly jak v rozšíření poskytovaných informací prostřednictvím webu ČSSZ, tak v přípravě na nové online postupy, a to konkrétně online žádosti o důchod a online žádosti o určení použitelných právních předpisů (vystavení formuláře A1), či přípravě na anglickou verzi ePortálu ČSSZ.

Vzhledem k přetrvávající pandemii covidu-19 a v důsledku omezení fungování státních i soukromých institucí v Evropě i ve světě byla složitější administrace agend s mezinárodním prvkem a také komunikace se zahraničními institucemi i klienty, která probíhala prakticky výhradně elektronicky.

4.1.1 MEZINÁRODNÍ JEDNÁNÍ

Zaměstnanci ČSSZ byli zapojeni jako zástupci v pracovních orgánech Evropské komise v oblasti sociálního zabezpečení, kde byla kromě problematiky aplikace koordinačních nařízení EU hlavní pozornost zaměřena na problematiku EESSI. ČSSZ rovněž zpracovala celkem 35 mezinárodních statistik a dotazníků, a to zejména na základě požadavků Evropské komise a v souvislosti s plněním závazků z mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení.

V roce 2021, stejně jako v roce předchozím, nebylo možné z důvodu omezení vyvolaných pandemií organizovat jednání se zahraničními partnery. Naprostá většina původně plánovaných či odložených jednání se opět neuskutečnila, neboť charakter jednání vyžadoval prezenční formu anebo partnerské instituce neměly podmínky pro jednání online. Komunikace mezi institucemi probíhala korespondenční cestou nebo online a byla zaměřena hlavně na řešení neodkladných záležitostí. Pouze ve druhé polovině roku se zástupci ČSSZ zúčastnili několika mezinárodních akcí, které se podařilo zorganizovat v době, kdy byla protipandemická opatření uvolněna.

V říjnu se tak zástupci ČSSZ zúčastnili mezinárodní konference v Budapešti, která byla realizována v rámci maďarského předsednictví V4 a jejíž téma bylo Fyzický a lidský kapitál ve stárnoucí společnosti. ČSSZ zde prezentovala vývoj důchodové reformy v ČR, ePortál ČSSZ a především digitální služby zaměřené na důchodovou agendu včetně Informativní důchodové aplikace.

ČSSZ pokračovala v průběhu celého roku v jednání se zástupci slovenské Sociální pojišťovny o dvoustranné elektronické výměně údajů. Všechna tato jednání se uskutečnila online formou a týkala se jak technického řešení, tak i příprav textu dohody a její následné publicity. Dne 8. 10. 2021 podepsali v Bratislavě ústřední ředitel ČSSZ a generální ředitel Sociální pojišťovny dohodu o spolupráci v oblasti elektronické výměny údajů mezi ČSSZ a Sociální pojišťovnou. Dohoda je uzavřena na dobu neurčitou s účinností od 1. 1. 2022 a je to první dohoda, kterou pro daný účel se zahraniční partnerskou institucí ČSSZ uzavřela. Umožňuje dvoustrannou výměnu údajů o úmrtí, údajů z oblasti důchodového pojištění a údajů sloužících k identifikaci osob.

Zásadním přínosem je elektronická výměna údajů o úmrtí příjemců důchodů bydlících v České republice a na Slovensku, která se týká přibližně 37 tisíc příjemců českých důchodů a která vede ke zjednodušení výplat jejich důchodů. Tato výměna umožňuje ověřovat fakt žití příjemců důchodů bydlících v obou státech každý měsíc. V důsledku toho bude ČSSZ od roku 2022 vyžadovat od důchodců s bydlištěm na Slovensku zaslání potvrzení o žití jen jedenkrát ročně v souladu s českou právní úpravou (ustanovení § 116 odst. 4 zákona č. 582/1991 Sb.).

Dohoda je na základě návrhu ČSSZ realizována formou G2G služeb prostřednictvím zabezpečené EU sítě TestaNG při zachování bezpečnostních standardů, obě strany garantují dodržení pravidel na ochranu osobních údajů. Dohoda obsahuje nyní tři G2G služby: zaprvé výměnu údajů o úmrtí (oboustranná výměna), zadruhé výměnu údajů pro účely refundace nákladů ze strany Sociální pojišťovny (data poskytuje pouze ČSSZ) a zatřetí výměnu údajů o důchodu (ČSSZ již tuto výměnu provádí, Sociální pojišťovna ji připravuje).

Ihned po podpisu dohody zahájily obě strany pilotní provoz – ověřování výměny údajů o úmrtí příjemců důchodů vyplácených buď ČSSZ, nebo Sociální pojišťovnou. Do konce roku 2021 se podařilo odstranit drobné technické problémy a zejména ověřit a vylepšit ztotožňovací mechanismus na požadovanou úroveň, takže od 1. 1. 2022 budou služby v produkci.

Plánované jednání se zástupci slovenské Sociální pojišťovny zaměřené na problematiku vnější a vnitřní kontroly se v závěru roku uskutečnilo online formou a v omezeném rozsahu.

Dále bylo v roce 2021 uzavřeno Memorandum o spolupráci v oblasti sociálního zabezpečení mezi ČSSZ a Národním úřadem sociálního pojištění Moldavské republiky. Memorandum podporuje a rozvíjí vzájemnou spolupráci obou institucí při provádění bilaterální smlouvy mezi Českou republikou a Moldavskou republikou o sociálním zabezpečení v oblasti důchodového pojištění a určování příslušnosti k právním předpisům.

4.1.2 MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

Součástí mezinárodních aktivit je také účast ve dvou mezinárodních organizacích, jejichž prostřednictvím ČSSZ získává odborné informace a má možnost výměny zkušeností s experty z jiných států – ESIP (Evropská asociace nositelů sociálního pojištění) a EUMASS (Evropská asociace posudkových a revizních lékařů). Obě organizace novelizovaly své statuty za aktivního zapojení zástupců ČSSZ.

ESIP reprezentuje zájmy přibližně 45 institucí ze 17 států Evropy a formou pozic zástupců v pracovních orgánech Evropské komise prezentovaných Evropskému parlamentu a Evropské komisi sděluje názory těchto institucí na politiky a připravované regulace či jiné aktivity EU (např. novela koordinačních nařízení EU, aktivity v rámci EESSI, regulace digitálních platforem, jednotlivé projekty digitalizace v EU, zdravotnické služby). Zástupce ČSSZ je členem Správní rady ESIP a pozice ESIP konzultuje s MPSV. Další aktivity ESIP probíhají na úrovni jejich odborných výborů (ČSSZ participuje ve výborech pro důchody a pro odvody). V roce 2021 s výjimkou jednoho byla všechna jednání online. ČSSZ prezentovala služby Informativní důchodové aplikace v cyklu workshopů k digitalizaci.

EUMASS je odbornou evropskou organizací pro oblast posudkového a revizního lékařství a členství v této organizaci přináší aktuální poznatky z oboru, vývojové trendy a zkušenosti, které jsou dále využívány LPS ČSSZ v rámci vzdělávání a metodiky, případně jsou předávány k využití MPSV. Rovněž EUMASS jednal pouze online. Nejzajímavější akcí byl mezinárodní kongres organizovaný v říjnu z Basileje, který se zaměřil na sociální dopady řady diagnóz, nejvíce psychických poruch, onemocnění páteře, stavů po mozkových příhodách a zejména onemocnění covid-19, vč. tzv. long covid, tedy problematiku aktuální i pro posuzování zdravotního stavu v ČR.

4.1.3 MEZINÁRODNÍ PORADENSKÉ DNY

ČSSZ organizuje spolu se zahraničními partnerskými institucemi tradiční dvoustranné poradenské dny k důchodům. Jsou určeny pro občany, kteří pracují či pracovali, resp. získali doby důchodového pojištění jak v České republice, tak v dalším státě. Mají tak příležitost informovat se o svých důchodových nárocích z českého i z cizího systému důchodového pojištění současně od kvalifikovaných odborníků z obou institucí na jednom místě. Poradenské dny se konají jak na území ČR, tak na území partnerských států. Klienti toto komplexní a bezplatné poradenství považují za velmi přínosné a kladně ho hodnotí.

Z důvodu opatření přijatých proti šíření pandemie covidu-19 se v roce 2021 nepodařilo uskutečnit všechny plánované poradenské dny. Za mimořádných hygienických opatření se konaly s německým nositelem důchodového pojištění (DRV – Deutsche Rentenversicherung) a rakouským nositelem důchodového pojištění (PVA – Pensionsversicherungsanstalt), česko-slovenské byly po dohodě se Sociální pojišťovnou Bratislava zrušeny.

Tabulka č. 50: Poradenské dny v roce 2021

Česko-německé poradenské dny s DRV				Česko-rakouské poradenské dny s PVA				Česko-slovenské poradenské dny s SP			
Pořadí	Termín	Místo	Počet klientů	Pořadí	Termín	Místo	Počet klientů	Pořadí	Termín	Místo	Počet klientů
35.	14. 9.	Pasov	12								
36.	5.–6. 10.	Teplice	75								
37.	7. 10.	Praha	37	11.	2. 11.	Vídeň	14				nerealizováno
38.	30. 11.	Berlín	zrušeno								

Zkratky použité v tabulce: DRV – Deutsche Rentenversicherung; PVA – Pensionsversicherungsanstalt; SP – Sociálna poisťovňa.

4.2 POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

V průběhu roku ČSSZ poskytovala veřejnosti odborně kvalifikované informace o novinkách a změnách dopadajících do agend a služeb v její působnosti. V souvislosti s pandemií covidu-19 byla v roce 2021, obdobně jako v roce předchozím, přijímána legislativa a činěna opatření reagující na aktuální situaci. V návaznosti na přijatá opatření bylo nutné veřejnost neprodleně informovat o všech změnách, jež se týkaly především podmínek nároku na krizové ošetřovné a mimořádný příspěvek zaměstnanci při nařízené karanténě (tzv. izolačka), ale například i výplat důchodů. Další důležité informace se týkaly povinností OSVČ, rozšíření možností přihlašování do ePortálu ČSSZ, nově zavedené služby Informativní důchodová aplikace (IDA), valorizace důchodů aj.

Při poskytování informací veřejnosti byl kladen důraz především na jejich rychlost a snadnou dostupnost, samozřejmostí byla snaha o maximální srozumitelnost, přehlednost a jednoznačnost sdělovaných informací. V zájmu ochrany zdraví klientů i zaměstnanců ČSSZ nadále upřednostňovala při jednání s klienty písemný, telefonický nebo elektronický kontakt.

Odpovědi na individuální dotazy a požadavky klientů zajišťovala i v roce 2021 jednotlivá specializovaná call centra ČSSZ. Při vyřizování požadavků klientů call centra aktivně spolupracovala s OSSZ a také s metodickými útvary, kterým byly předávány vybrané podněty. Snahou bylo především efektivní jednání s klientem a rychlé vyřešení jeho záležitosti, obzvláště pak v případech, kdy se klient ocitl v nepříznivé finanční či životní situaci. Pro dosahování vyšší kvality a efektivity komunikace byl prováděn rozbor a vyhodnocování nahrávek telefonického jednání s klienty. V důsledku přetrvávající pandemické situace však představoval

i rok 2021 pro call centra zvýšený nápor a mimořádnou vytíženost operátorů, kdy i přes veškeré úsilí nebylo možné odbavit všechny volající klienty.

V situacích, které občané řešili na OSSZ a v klientském centru ČSSZ osobně, pak byl kladen důraz na využívání online objednávání na konkrétní termín a čas, aby vyřizování záležitostí klientů probíhalo plynule, bez kumulace většího počtu osob na jednom místě a bez případného čekání.

Poskytování informací veřejnosti probíhalo i v roce 2021 také dalšími způsoby, např. vydáváním informačních letáků, prostřednictvím sociálních sítí a aktivní spoluprací s médii. Klienti měli možnost potřebné informace získávat též využitím webového virtuálního rádce, tzv. chatbota, formou odběru novin, tzv. newsletteru, či pomocí odpovědných kontaktních formulářů dostupných na webových stránkách ČSSZ (blíže viz kapitoly 4.2.6 a 4.2.7).

Oblast komunikace a poskytování informací ČSSZ stále zefektivňuje a zkvalitňuje. Využívá k tomu řadu účinných moderních nástrojů (např. videonávody, infografiku) a současně uplatňuje rozmanité a co nejvíce uživatelsky přívětivé formy komunikace. Potvrzením, že se jí to daří, je ocenění bronzový Lemur 2021, které ČSSZ v rámci soutěže Česká cena za public relations získala v uplynulém roce prostřednictvím své tiskové mluvčí právě za komunikaci ve veřejném sektoru.

4.2.1 KLIENTSKÉ PROSTORY

Snahou ČSSZ (a jednotlivých OSSZ) je poskytovat poradenství na vysoké odborné úrovni, dodržovat nastavené standardy osobní komunikace s klienty a také průběžně vyhodnocovat zkušenosti zaměstnanců při jednání s klienty. Dlouhodobým cílem je vytvářet klientská

centra poskytující příjemné prostředí, bezbariérový přístup a efektivní způsob odbavování (vyvolávací systémy). Při rekonstrukci budov včetně budování a modernizace klientských prostor je postupováno podle dokumentu Stavebně technický manuál a korporátní identita ČSSZ, který stanoví zásady a pravidla jednotné koncepce z hlediska architektonického a stavebního standardu, identifikace objektu a orientace v něm, provozu, vnitřního fungování a návaznosti jednotlivých oddělení a možností plánování budoucí údržby. Cílem je vytváření jednotného vnějšího i vnitřního vizuálního stylu objektů ČSSZ a takové prezentace úřadu, která zaručí jeho jednoznačnou identifikaci a odliší jej od ostatních organizací.

V průběhu celého roku 2021 probíhala komplexní rekonstrukce budovy OSSZ Prostějov. Součástí rekonstruované budovy bude nové klientské centrum odpovídající současným standardům. Odbavování klientů bude řízeno vyvolávacím systémem. Klimatizovaný prostor klientského centra bude vybaven kamerovým systémem, pro potřeby klientů bude k dispozici bezbariérové sociální zařízení. Rekonstrukce bude dokončena v srpnu 2022.

Přívětivější prostředí pro klienty vznikalo ve druhé polovině roku 2021 také na OSSZ Jablonec nad Nisou, a to především díky úsilí zaměstnanců OSSZ, kteří provedli úpravu stávajících prostor v přízemí budovy a jejich interiéru s minimálními náklady v zásadě svépomocí. Nové prostory klientského centra na OSSZ Jablonec nad Nisou byly otevřeny počátkem roku 2022.

V listopadu 2021 byla podepsána smlouva o rekonstrukci klientského centra na územním pracovišti PSSZ Praha 1 Biskupská. Dispoziční uspořádání usnadní prostorovou orientaci klientů a jejich pohodlné odbavování u nově instalovaných přepážek splňujících bezpečnostní požadavky na ochranu zaměstnanců. Odbavování klientů bude řízeno vyvolávacím systémem, prostor klientského centra bude vybaven kamerovým systémem, pro potřeby klientů bude k dispozici bezbariérové sociální zařízení. Při rekonstrukci budou obnoveny původní cenné architektonické prvky a detaily historické budovy v památkové zóně města Prahy. Architektonické řešení v tomto případě respektuje historický ráz budovy. Rekonstrukce bude dokončena v roce 2022.

4.2.2 KLIENTSKÉ CENTRUM ÚSTŘEDÍ ČSSZ PRO DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

Klientské centrum ústředí ČSSZ je veřejností vyhledávané a frekventované pracoviště, které zajišťuje klientům odborné služby a poradenství v oblasti důchodového

pojištění, poskytuje odbornou pomoc a podporu klientům při vyřizování jejich požadavků, včetně zajištění operativního řešení konkrétní životní či sociální situace. V roce 2021 bylo v klientském centru ústředí vyřízeno celkem 27 839 požadavků, z toho 22 163 požadavků bylo vyřízeno v rámci osobních návštěv klientského centra a 5 676 požadavků klientů nebo žádostí institucí veřejné správy pak bylo vyřízeno písemnou, elektronickou či jinou formou. Pokles o 5 619 požadavků oproti předcházejícímu roku lze přičíst pandemii covidu-19, a to nejen v souvislosti s ní spojenými omezeními, ale také s celkovou obezřetností ze strany klientů, kteří raději vyřizovali své záležitosti jiným způsobem než fyzickou návštěvou úřadu.

Kromě standardních služeb zajišťuje klientské centrum speciální služby pro klienty, kteří si předem objednali termín schůzky prostřednictvím online rezervačního systému nebo přes speciální telefonickou linku. Speciální služby jsou zaměřeny na odborné poradenství k budoucím důchodovým nárokům, včetně vyhotovení informativního výpočtu důchodové dávky, a na odborné konzultace ke komplikovanější problematice dávek důchodového pojištění, např. dávek s mezinárodním prvkem. Ze strany veřejnosti je poptávka po speciální službě, zejména vyhotovení orientačního výpočtu důchodu, stále velmi vysoká. Z důvodu omezených personálních kapacit však není možné vyhovět všem požadavkům. V průběhu roku 2021 využilo této služby celkem 2 658 klientů, z toho 1 576 požadovalo vyhotovení informativního výpočtu důchodu a konzultaci k budoucímu důchodovému nároku a celkem 1 082 klientů využilo objednání termínu ke konzultaci či řešení složitější problematiky. Ve druhé polovině roku zaznamenalo klientské centrum (stejně jako call centrum pro důchodové pojištění) nárůst dotazů souvisejících s dokládáním dob pojištění do evidence ČSSZ.

Klientské centrum ústředí se pravidelně podílí na organizaci mezinárodních poradenských dnů k důchodovému pojištění (viz také kapitola 4.1.3) a zároveň funguje jako stabilní místo pro každoroční konání česko-německého poradenského dne. V roce 2021 se po téměř dvouleté pauze způsobené pandemií covidu-19 podařilo v klientském centru ústředí ČSSZ zrealizovat tradiční česko-německý poradenský den, během něhož bylo poskytnuto celkem 74 konzultací.

4.2.3 CALL CENTRUM PRO DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

Call centrum pro důchodové pojištění od 1. 7. 2021

tvorí dvě specializovaná pracoviště, a to poté, co bylo z důvodu dlouhodobého přetížení stávajícího pracoviště v Praze nutné jeho rozšíření o nové pracoviště v Děčíně. Call centrum zajišťuje zejména telefonickou odbornou pomoc a poradenství klientům v oblasti důchodového pojištění včetně operativního řešení naléhavých životních či sociálních událostí klientů. V roce 2021 bylo na obou pracovištích zaznamenáno celkem 422 393 telefonátů, z toho bylo 162 184 hovorů úspěšně vyřízeno. Podíl vyřízených telefonátů v roce 2021 činil přes 38 %, oproti předcházejícímu roku se zvýšil o téměř 9 %. Přestože bylo v roce 2021 call centrum posíleno o další operátory v Děčíně a po dobu dvou měsíců byli do vyřizování telefonických dotazů z oblasti důchodového pojištění zapojeni i další zaměstnanci na OSSZ, nepodařilo se vyřídit celkem 260 209 hovorů, kdy klient nevyčkal na přepojení a zavěsil. Počet nevyřízených telefonátů byl v roce 2021 navzdory přijatým opatřením umocněn oslabenou personální situací spojenou s pandemií covidu-19, a to především vyšším podílem pracovní neschopnosti nebo karantén operátorů.

Pracoviště call centra pro důchodové pojištění Praha také přijímá prostřednictvím speciální telefonické linky objednávky klientů na termín ke konzultacím a k informativnímu výpočtu důchodu do klientského centra ústředí. Dále vyřizuje naléhavé požadavky OSSZ / PSSZ / MSSZ Brno k důchodovým záležitostem klientů zasílané přes aplikaci Service desk a písemné či elektronické požadavky klientů.

V roce 2021 bylo na pracovištích call centra pro důchodové pojištění odbaveno 13 227 požadavků OSSZ k důchodovým záležitostem klientů a 1 558 požadavků klientů předaných e-mailem. Na věcné útvary bylo

předáno k vyřízení 15 283 požadavků klientů a urgencí. Klientům bylo vyhotoveno a zasláno celkem 5 314 různých druhů potvrzení. V rámci speciální telefonické linky pro objednání termínu bylo vyřízeno 1 621 telefonátů a objednáno bylo 285 klientů na termín do klientského centra.

4.2.4 CALL CENTRUM PRO NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ

Činnost call centra pro nemocenské pojištění spočívala ve vyřizování telefonických dotazů týkajících se podmínek nároku na dávky nemocenského pojištění a jejich výplatu, dále dotazů na stav a průběh řízení o dávkách nemocenského pojištění, a to včetně způsobu a termínu výplaty dávky v ČR a do zahraničí. V neposlední řadě předávalo call centrum příslušnému organizačnímu útvaru místně příslušné OSSZ k řešení naléhavé urgencye týkající se zejména délky řízení o dávkách nemocenského pojištění a jejich výplaty. Dále operátorky zajišťovaly konzultační činnost, včetně zprostředkování výkladu zákona o nemocenském pojištění v rozsahu požadovaných informací. Tyto odborné dotazy tvořily téměř polovinu všech telefonátů. Je zřejmé, že za 12 let fungování se linka call centra nemocenského pojištění dostala do povědomí široké veřejnosti a je klienty intenzivně využívána.

V roce 2021 systém pro zpracování ukazatelů činnosti call centra zaznamenal více než 357 tisíc telefonátů, což je podstatně méně než v roce 2020 (tabulka č. 52). Přestože i v roce 2021 docházelo k legislativním změnám vlivem pandemické situace, informovanost klientů byla větší a potřebné aktuální informace získávali i z jiných zdrojů, například z webových stránek ČSSZ,

Tabulka č. 51: Údaje o činnosti call centra pro důchodové pojištění

	2019	2020	2021
Počet telefonátů	437 919	484 411	422 393
Vyřízené hovory	165 870	143 278	162 184
z toho: důchodové pojištění	64 113	51 415	68 112
výplata důchodu	13 767	9 175	5 585
důchodové pojištění v zahraničí	10 032	6 587	13 735
agendy bez rozlišení	38 018	46 455	47 448
exekuce	39 629	29 557	27 269
III. pilíř	311	89	35

proto se zřejmě počet telefonátů na linku call centra snížil. Z 357,5 tisíce telefonátů v roce 2021 bylo uskutečněno 169 526 hovorů. Ve srovnání s rokem 2020 se počet přijatých hovorů v roce 2021 navýšil o více než 44 tisíc. Zvýšení počtu přijatých hovorů v roce 2021 je důsledkem zlepšení personální situace v call centru – navýšení počtu operátorů o 11 operátorů od prosince 2020. V průběhu celého roku 2021 v případě obecných dotazů převládaly dotazy na legislativu týkající se krizového ošetřovného a karantény v souvislosti s mimořádnými opatřeními z důvodu nemoci covid-19 (dotazy na vznik nároku na dávku, postup při uplatnění žádosti o ošetřovné, kontrola doručených dokladů, datum výplaty dávky aj.) a dále v posledním čtvrtletí roku 2021 dotazy na změny v zákoně o nemocenském pojištění, týkající se legislativních změn v oblasti dávek dlouhodobé ošetřovné, otcovská poporodní péče a ošetřovné. Celkově se vysoký nárůst vyplacených dávek nemocenského pojištění v roce 2021 a legislativních změn projevil také v činnosti a vytiženosti call centra pro oblast nemocenského pojištění.

4.2.5 CALL CENTRUM TECHNICKÉ PODPORY eSLUŽEB

Call centrum technické podpory eSlužeb je specializovaná telefonní linka, která je provozována při OSSZ v Olomouci. Call centrum poskytuje telefonické informace technického rázu, a to zaměstnavatelům, pojištěncům, osobám samostatně výdělečně činným, lékařům, exekutorským kancelářím a částečně i vývojářům mzdových, personálních a lékařských softwarů. Řešená problematika je velmi široká a rozmanitá. Na call centru se klienti běžně dotazují například na odesílání tzv. e-Podání, tedy doručování formulářů ve formátu XML datových vět. Dále operátoři na lince pomáhají s používáním elektronických podpisů a dalších certifikátů. Poskytují pomoc s odesláním prostřednictvím datových schránek. Řeší dotazy ohledně přihlašování

k ePortálu ČSSZ, a to jak prostřednictvím datových schránek, tak i prostředky Národní identifikační autority či elektronickými občanskými průkazy s čipem. Operátoři pomáhají i s navigací a orientací na webových stránkách ČSSZ, poskytují podporu Portálu otevřených dat, pomáhají s online objednávkami na pracoviště. V neposlední řadě je možné na call centru řešit záležitosti eNeschopenek, a to jak z pohledu lékaře, tak i z pohledu zaměstnavatele či pojištěnce.

V roce 2021 call centrum zaznamenalo 32 925 telefonátů. Z toho operátoři 31 521 hovorů odbavili, nevyzvednutých zůstalo pouze 1 404 hovorů. Oproti předchozímu roku došlo k velkému poklesu nevyzvednutých hovorů, což je bezesporu možné přičíst personálnímu posílení call centra v předchozím roce. Operátoři call centra technické podpory eSlužeb poskytují podporu i prostřednictvím e-mailu. Tuto službu využilo v roce 2021 celkem 1 108 klientů.

V uplynulém roce se možnosti přihlašování k portálům státní správy rozšířily o přihlašování prostřednictvím bankovní identity. Tím se elektronické služby státní správy zpřístupnily velkému okruhu nových uživatelů. Téměř každý druhý občan má nyní díky bankovní identitě možnost se k elektronickým službám přihlásit a využívat je. Snahou pracovníků call centra technické podpory eSlužeb je, aby všichni, kdo se na linku obrátí, úspěšně vyřídili svoje záležitosti elektronicky, naučili se s elektronickými prostředky pracovat a nebáli se je v běžném životě používat.

4.2.6 ELEKTRONICKÁ PREZENTACE (WEBOVÉ STRÁNKY ČSSZ)

Webové stránky byly v roce 2021 nadále velmi významným zdrojem informací pro širokou veřejnost. Kromě standardních informací ze všech oblastí působnosti ČSSZ byly na webu průběžně zveřejňovány aktuální informace související s opatřeními a změnami vyvolanými pandemií covidu-19. Šlo zejména o změny týkající se

Tabulka č. 52: Údaje o činnosti call centra pro nemocenské pojištění

	2019	2020	2021
Počet telefonátů	240 487	592 423	357 555
Uskutečněné hovory	133 301	125 263	169 526
z toho: dotaz na dávku – vyřešeno ihned	85 010	70 107	96 467
dotaz na dávku – řešeno s OSSZ (urgence)	58	692	828
ostatní ihned vyřešené dotazy – obecné	48 233	54 464	72 231

nároku na ošetřovné a postupů pro uplatňování žádostí, aktualizované tiskopisy a informace k mimořádnému příspěvku zaměstnanci při nařízené karanténě.

Odborný obsah webových stránek ČSSZ byl, podobně jako v předcházejících letech, při změnách legislativy operativně aktualizován. V roce 2021 se jednalo především o krizové ošetřovné, karanténní příspěvek (tzv. izolačku), informace pro OSVČ k podávání přehledů o příjmech a výdajích. Nové informace se týkaly také ePortálu ČSSZ a zavedení možnosti přihlašovat se ke službám pomocí bankovní identity, nové služby Informativní důchodová aplikace (IDA), valorizace důchodů k 1. 1. 2022 a vyplacení valorizačních doplatků a zjednodušení postupu prokazování nároku na výplatu důchodů klientům s bydlištěm na Slovensku.

Maximální pozornost byla v průběhu roku 2021 nadále věnována prezentaci speciální úpravy krizového ošetřovného. Díky přípravě byli klienti v předstihu informováni o tom, co nouzově přijímaná legislativa bude znamenat pro jejich dávkové nároky, a v návaznosti na změny byly vytvořeny samostatné sady interaktivních formulářů pro uplatnění nároku na dávku a pro předávání potřebných informací od zaměstnavatele. Byly

vytvořeny infoboxy s odpověďmi na nejčastější dotazy a pro snazší orientaci připraveny názorné videonávody a pomocné infografiky.

Velký důraz byl kladen především na rychlost komunikace směrem ke klientům. Formuláře a potřebné informace byly zveřejňovány prakticky souběžně se schválením příslušné právní úpravy v Senátu Parlamentu ČR, tedy ještě dříve, než byl právní předpis vyhlášen ve sbírce zákonů. V podmínkách přetrvávajícího nouzového stavu se tak ČSSZ snažila v podstatě souběžně s legislativním procesem zajistit informovanost veřejnosti o tom, jak se bude prakticky postupovat.

ČSSZ se i v roce 2021 snažila, aby webové stránky byly pro klienty co nejpřehlednější, a díky řadě úprav se vyhledávání stalo rychlejším a více intuitivním.

Počet unikátních denních návštěvníků webových stránek ČSSZ se v roce 2021 oproti předchozímu roku snížil, mírně se snížila i průměrná denní návštěvnost (tabulka č. 54). Nejčastěji navštěvovanými stránkami byly v minulém roce kontaktní informace, základní informace k tiskopisům a ePortálu ČSSZ a aktuální informace k ošetřovnému. Klienty byly i nadále využívány funkcionality webu ČSSZ – odběr noviněk, chatbot

Tabulka č. 53: Údaje o činnosti call centra technické podpory eSlužeb ČSSZ

	2019 ¹⁾	2020	2021
Počet telefonátů	nesledováno	70 324	32 925
Uskutečněné hovory	26 965	38 019	31 521
z toho: e-Podání	5 407	14 949	16 817
registrace certifikátů	3 617	3 571	3 288
přihlašování přes portál Národní identifikační autority	470	1 605	1 282
eNeschopenka	6 360	11 106	3 946
OSVČ agenda	244	2 631	3 718
vývojáři softwaru	111	104	57
výpadek systému	413	285	294
ostatní ²⁾	160	3 356	1 845
nelze určit druh	10 183	412	274

¹⁾ Aplikační podpora pro podrobné sledování tematického zaměření vyřizovaného hovoru call centra technické podpory eSlužeb ČSSZ byla zavedena od srpna 2019.

²⁾ Součástí jsou hovory, které se týkají podpory OSSZ, online objednání, otevřených dat ČSSZ, podnětů a provozních záležitostí, a rovněž tzv. zvláštní případy, tj. případy, kdy se např. volající neozývá či ihned po spojení zavěsí nebo kdy se během hovoru ozývá pouze pípání, popř. hrající hudba.

a kontaktní formulář pro prověření nevyplacené dávky nemocenského pojištění a nově také formulář pro prověření stavu řízení o přiznání důchodu po více než 90 (120) dnech od sepsání žádosti.

V roce 2021 byl na webových stránkách ČSSZ aktualizován nepřetržitě dostupný virtuální asistent, tzv. chatbot, pro podporu automatizované komunikace s klienty a získání rychlé odpovědi na jejich nejčastější otázky. Tím bylo zajištěno automatizované informování klientů v různých životních situacích. V roce 2021 chatbot klientům nadále výrazně napomáhal při zodpovídání dotazů týkajících se změn v důsledku protikoronavirových opatření. Ve druhé polovině roku 2021 byl doplněn o informace k nové službě Informativní důchodová aplikace (IDA). Mezi jeho nesporné výhody patřila nevázanost na běžnou pracovní dobu a schopnost obsloužit velký počet tazatelů. Pokud chatbot nedisponoval adekvátní odpovědí, nasměroval klienta na pracovníky call center ČSSZ. Ze statistik využívání chatbota je zřejmé, že se setkal s velkým zájmem veřejnosti.

I nadále byla využívána možnost odběru novin, tzv. newsletteru, který představoval rychlou a efektivní distribuci informací od ČSSZ k jednotlivým segmentům klientů (pojištěnci/občané, zaměstnavatelé, OSVČ aj.). K odběru newsletteru se uživatel registruje snadno a rychle prostřednictvím webových stránek ČSSZ. K 31. 12. 2021 bylo k odběru novin přihlášeno 11 364 uživatelů a bylo rozesláno 109 zpráv. Nejvíce zastoupenou kategorií byli zaměstnavatelé. Aktuální informace z agendy ČSSZ odebíraly také významné vzdělávací instituce, státní instituce, kraje a obce, poskytovatelé zdravotních služeb, subjekty soukromého sektoru a v neposlední řadě i média.

4.2.7 MÉDIA A EDIČNÍ ČINNOST

ČSSZ v roce 2021 pokračovala ve vstřícném a otevřeném přístupu ke všem typům médií. Stejně jako v předchozím roce byla komunikovaná témata značně ovlivněna pandemií covidu-19, a to především v souvislosti

s legislativními změnami a úpravami v oblasti sociálního zabezpečení u zaměstnanců, zaměstnavatelů a osob samostatně výdělečně činných (OSVČ).

V roce 2021 bylo vydáno 43 tiskových zpráv. Nejčastěji se témata týkala aktuálních podmínek nároku na ošetřovné, karanténního příspěvku, důležitých informací pro OSVČ k podávání přehledů o příjmech a výdajích a také možnosti ePortálu ČSSZ včetně bankovní identity a nové služby Informativní důchodová aplikace (IDA). Tiskové zprávy byly zasílány širokému spektru zástupců médií, publikovány na webových stránkách ČSSZ, stejně jako na sociálních sítích ČSSZ, a rovněž byly komunikovány prostřednictvím odběru novin. ČSSZ také publikovala tiskové zprávy vydané ve spolupráci s MPSV a Úřadem práce ČR.

Komunikace s celostátními i regionálními tištěnými, televizními, rozhlasovými a online médii probíhala prostřednictvím oddělení komunikace a tiskové mluvčí ČSSZ. V roce 2021 obdrželo oddělení komunikace prostřednictvím e-mailu 349 dotazů ze strany médií. Dotazy se nejčastěji týkaly informací ohledně žádosti o ošetřovné z důvodu uzavření školských, dětských a jiných zařízení, počtu vystavených eNeschopenek s diagnózou karantény a také konkrétních statistik nemocenského a důchodového pojištění. V závěru roku se média nejčastěji dotazovala na budoucí valorizaci důchodu.

ČSSZ také pokračovala v dlouhodobé spolupráci s médii za účelem zvyšování informovanosti široké veřejnosti o tématech z oblasti sociálního zabezpečení. Odborníci z ČSSZ se pravidelně zúčastňovali rozhlasových či televizních vysílání (Dobré ráno, Káva o čtvrté, Poradna Českého rozhlasu atd.), kde byla nejčastějším tématem problematika starobních a předčasných starobních důchodů a také dávek nemocenského pojištění, zejména poskytovaných ve spojitosti s pandemií.

V souvislosti se spuštěním nové služby Informativní důchodová aplikace (IDA) proběhla informační kampaň v celoplošných i regionálních médiích, včetně aktivní spolupráce s radničními periodiky napříč celou ČR.

Tabulka č. 54: Statistika webových stránek ČSSZ

	2019 ¹⁾	2020	2021
Visits (počet unikátních návštěvníků)	179 013	398 303	352 914
Pages (počet zobrazených stránek)	1 249 595	2 830 210	2 050 778
Průměrná denní návštěvnost	5 869	13 094	11 571

¹⁾ Z důvodu spuštění nových webových stránek údaje zaznamenávány od 1. 5. 2019.

Periodikům byly na toto téma zprostředkovány rozhovory s ústředním ředitelem ČSSZ Františkem Boháčkem a řediteli jednotlivých OSSZ.

V září 2021 představila ČSSZ Informativní důchodovou aplikaci (IDA) odborné veřejnosti na konferenci Internet ve státní správě a samosprávě v Hradci Králové, která se tradičně zaměřuje na nové trendy, plány a příklady úspěšných projektů v oblasti digitalizace veřejné správy. V rámci konference bylo zástupcům ČSSZ předáno ocenění Český zavináč za projekt eNeschopenka.

V červenci 2021 vydala ČSSZ druhé číslo novin Zpravodaj ČSSZ, jejichž cílem je informovat širokou veřejnost o novinkách a zajímavostech z oblasti sociálního zabezpečení. Druhé vydání se v souladu s posláním Zpravodaje věnovalo především nové Informativní důchodové aplikaci (IDA), která byla spuštěna začátkem července 2021, výhodám využívání ePortálu ČSSZ a možností elektronické identity. Dále Zpravodaj informoval o úspěchu eNeschopenky, která kromě ceny Český zavináč získala i vítězství v soutěži IT projekt roku 2020. Noviny byly v tiskové podobě distribuovány na všechna pracoviště ČSSZ / OSSZ / PSSZ / MSSZ Brno a také byly v elektronické podobě publikovány na webových stránkách ČSSZ.

I v roce 2021 ČSSZ přinášela důležité informace klientům formou informačních materiálů, které byly dostupné v tiskové podobě na pracovištích ČSSZ / OSSZ / PSSZ / MSSZ Brno, v klientském centru ústředí ČSSZ a zároveň online na webových stránkách ČSSZ.

V průběhu roku byly postupně aktualizovány letáky o ePortálu ČSSZ, osobách zdravotně znevýhodněných a informace pro studenty z oblasti sociálního zabezpečení. V květnu vyšla aktualizovaná Příručka budoucího důchodce 2021. V listopadu byla ve spolupráci s Úřadem práce ČR vydána Příručka pro nastávající rodiče, která s ohledem na cílovou skupinu vyšla pouze v elektronické podobě. V září byl vytvořen zcela nový informativní leták Dokládání dob důchodového pojištění.

ČSSZ se v roce 2021 také podílela na přípravě Příručky pro seniory ve zjednodušeném (easy-to-read) jazyce, shrnující základní informace z oblasti důchodového

pojištění, kterou v souvislosti s Národním plánem podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021–2025 připravuje Ministerstvo vnitra ČR, a rovněž na aktualizaci již existující Příručky pro rodiče ve srozumitelném a zjednodušeném (easy-to-read) jazyce, týkající se mimo jiné oblasti nemocenského pojištění.

ČSSZ rovněž publikovala na webových stránkách každoročně vydávanou Výroční zprávu ČSSZ o činnosti v oblasti poskytování informací (podle zákona o svobodném přístupu k informacím), Zprávu o činnosti za rok 2020 a Statistickou ročenku z oblasti důchodového pojištění za rok 2020.

4.2.8 SOCIÁLNÍ SÍŤ

Sociální sítě jsou důležitým nástrojem pro komunikaci s klienty a jejich význam ještě vzrostl v období pandemie, kdy klienti trávili na sociálních sítích více času a pravidelně zde vyhledávali potřebné informace. Facebookový profil ČSSZ byl založen již v roce 2010 a od té doby jeho využívání stále roste. V roce 2021 navázal na velmi úspěšný rok 2020 a počet sledujících se k 31. 12. 2021 zvýšil na 14 337. ČSSZ na této platformě komunikovala informace z oblasti nemocenského a důchodového pojištění zaměstnanců i OSVČ. Stejně jako v předešlém roce patřilo mezi nejčastěji komunikovaná témata krizové ošetřovné, karanténní příspěvek (tzv. izolačka), služby ePortálu ČSSZ a s tím spojená návodná videa vysvětlující jednotlivé služby a možnosti přihlášení do ePortálu ČSSZ.

Prostřednictvím sociální sítě Facebook oddělení komunikace v minulém roce poskytlo odpověď na více než 630 dotazů. V případech, kdy se klienti dotazovali na konkrétní záležitosti, které nelze zodpovědět v obecné rovině, jim bylo doporučeno kontaktovat call centrum nebo příslušnou OSSZ. Mezi největší benefity komunikace prostřednictvím této sociální sítě patří to, že lze aktuální informace komunikovat rychle a efektivně a dostat je tak snadno mezi širokou veřejnost. To potvrzuje i skutečnost, že jsou příspěvky uživateli velmi často dále sdíleny. U některých příspěvků bylo v roce

Tabulka č. 55: Statistika profilu ČSSZ na Facebooku k 31. 12. daného roku

	2019	2020	2021
Počet sledujících	4 371	12 015	14 337
Počet zveřejněných příspěvků	244	77	89
Počet vyřízených zpráv od sledujících	662	2 638	630

2021 i přes 600 sdílení, díky čemuž se příspěvek dostal k ještě širšímu publiku. Potvrdilo se tedy, že pro klienty ČSSZ je Facebook velmi významnou platformou, kde získávají důležité a aktuální informace.

Koncem roku 2021 byl v souladu s aktuálními trendy elektronické komunikace založen YouTube kanál ČSSZ, jehož prostřednictvím má ČSSZ za cíl aktivně komunikovat témata z oblasti sociálního zabezpečení formou krátkých videonávodů k jednotlivým agendám.

ČSSZ své aktivity v roce 2021 prezentovala rovněž prostřednictvím profilu na profesní sociální síti LinkedIn. Hlavní význam LinkedInu ČSSZ spočívá v budování dobrého jména a komunikaci aktivit ČSSZ.

4.2.9 OTEVŘENÁ DATA

Pravidelně aktualizované a postupně rozšiřované sady otevřených dat na portálu Otevřených dat ČSSZ jsou jednou z forem komunikace s veřejností, a to s cílem posílit otevřený přístup a transparentnost. V rámci pravidelné správy již publikovaných datových sad bylo v roce 2021 provedeno 137 aktualizací datových sad. Celkem je v současnosti na portálu publikováno 77 datových sad a 116 interaktivních vizualizací.

Návštěvnost portálu Otevřených dat ČSSZ oproti roku 2020 opět výrazně stoupla, průměrná návštěvnost se v roce 2021 pohybovala kolem 7 100 přístupů za měsíc, přičemž měsíčně je stahováno přibližně 320 souborů datových sad. K přímému přístupu k publikovaným datům uloženým v databázi prostřednictvím dotazů je využíván tzv. SPARQL Endpoint. Zde bylo v uplynulém roce registrováno průměrně 166 000 dotazů měsíčně. Trend zvyšujícího se využívání otevřených dat souvisí s větším povědomím o tomto zdroji informací.

V roce 2021 byly do aktualizovaného publikačního plánu zařazeny dvě nové sady o úředních deskách, jejichž zveřejnění vyplývá z povinností podle novely zákona o svobodném přístupu k informacím.

Lze konstatovat, že otevřená data ČSSZ splňují požadavky zákona o svobodném přístupu k informacím a respektují současně i všechny požadavky vyplývající

z metodik publikovaných Ministerstvem vnitra ČR. ČSSZ si nadále udržovala své přední postavení v oblasti publikace otevřených dat v ČR, za jejichž úroveň byla kladně hodnocena ve výroční zprávě otevřených dat, kterou vypracovalo Ministerstvo vnitra ČR.

4.2.10 SVOBODNÝ PŘÍSTUP K INFORMACÍM

ČSSZ je podle zákona o svobodném přístupu k informacím povinna poskytovat fyzickým i právnickým osobám na jejich žádost informace vztahující se k působnosti ČSSZ.

V roce 2021 obdržela ČSSZ celkem 160 žádostí podle zákona o svobodném přístupu k informacím, což je o 74 žádostí více než v roce 2020. Bylo vydáno 8 rozhodnutí o odmítnutí žádosti, 6 rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti, 11 žádostí bylo odloženo. Stejně jako v minulých letech převažovaly žádosti podané elektronicky, z celkového počtu se jednalo o 136 žádostí, a žádosti podané fyzickými osobami, jednalo se o 143 žádostí.

Stejně jako v uplynulých letech i v roce 2021 mířily dotazy žadatelů nejčastěji na existenci pohledávek a informace o jejich výši, na údaje z oblasti nemocenského pojištění (informace související s podezřením na zneužití dávek, informace o řízeních a postupech ČSSZ či OSSZ), na údaje z oblasti důchodového pojištění (statistické údaje o počtu poživatelů důchodů, o výších důchodů, o počtu vyplácených důchodů, informace o možných postupech v konkrétních životních situacích), na informace z personální oblasti (počty zaměstnanců, platy a další benefity) a dále např. na informace o organizační struktuře, informace z oblasti veřejných zakázek, informace ze spisů. ČSSZ v souladu se zákonem o svobodném přístupu k informacím každoročně vydává a na webových stránkách ČSSZ zveřejňuje Výroční zprávu o činnosti ČSSZ v oblasti poskytování informací za uplynulý kalendářní rok.

Tabulka č. 56: Návštěvnost portálu Otevřených dat ČSSZ

	2019	2020	2021
Průměrná měsíční návštěvnost	2 900	5 082	7 116
Počet zobrazených stránek	55 960	71 904	85 430
Počet stažených souborů	1 269	2 648	3 854

4.3 INTERNÍ AUDIT, VNITŘNÍ KONTROLA A STÍŽNOSTI

Mezi důležité činnosti pomáhající ČSSZ dosahovat jejích cílů patří interní audit, který nezávislým prověřováním procesů a řídicích a kontrolních mechanismů napomáhá včas identifikovat a eliminovat případná rizika ohrožující řádné fungování ČSSZ. Důležitým nástrojem podporujícím úspěšné zajišťování hlavních činností v sociálním zabezpečení a LPS je rovněž funkční systém vnitřní kontroly, objektivní vyřizování stížností a posilování protikorupčního prostředí. To vše přispívá k celkovému zlepšování řízení a správy úřadu.

4.3.1 INTERNÍ AUDIT

Plán interních auditů na rok 2021 předpokládal provedení 6 auditů a dále dokončení 2 auditů z roku 2020. V roce 2021 bylo 5 auditních akcí zcela dokončeno, u 3 byla dokončena auditní šetření a výstup z nich bude předán vedení ČSSZ v průběhu prvního čtvrtletí 2022.

Tématem auditů zahájených v roce 2021 bylo nakládání s osobními údaji v personální oblasti, vyřazování nepotřebného majetku na ústředí ČSSZ, dílčí oblasti řídicí kontroly (předběžná řídicí kontrola před vznikem závazku, řídicí kontrola při financování provozních potřeb) a ověření vybraných oblastí v rámci auditů kybernetické bezpečnosti (systém řízení přístupových oprávnění, kybernetické bezpečnostní události, bezpečnost specifických systémů, komunikačních sítí a kryptografických prostředků). Výstupem z dokončených auditů byla doporučení směřující zejména k metodickému nastavení pracovních postupů, zkvalitnění spolehlivosti evidenčních údajů a dokumentace a dále řada doporučení v oblasti řízení přístupů k aktivům integrovaného informačního systému ČSSZ a zajištění kybernetické bezpečnosti specifických systémů.

V rámci své konzultační činnosti útvar interního auditu poskytoval doporučení související s nastavením komplexní elektronizace procesu vystavování, schvalování a rušení pověření pro zaměstnance ČSSZ.

Konzultace rovněž poskytoval v oblasti správy softwarových aktiv. V souvislosti s projektem Ministerstva financí Posílení řízení a kontroly veřejných financí interní audit spolupracoval s Právnickou fakultou Univerzity Karlovy a katedrou financí Masarykovy univerzity. Stejně jako v minulých letech i v roce 2021 monitorovali interní auditoři stav realizace opatření přijatých na základě auditů provedených v předchozích letech.

4.3.2 VNITŘNÍ KONTROLA

Navzdory nepříznivé pandemické situaci v roce 2021 byl systém provádění interních kontrol po celou dobu zachován. Kontroly probíhaly distanční formou tak, aby nebyla ohrožena bezpečnost a zdraví zaměstnanců ČSSZ v kontrolovaných jednotkách.

Celkem bylo provedeno 15 interních kontrol (o 6 více než v předchozím roce), které byly zaměřeny na správnost vybraných činností z oblasti sociálního a nemocenského pojištění (např. kvalita rozhodování, oprávněnost vyplácení), jež jsou prováděny na OSSZ v rámci celé ČR. Na vybraných pracovištích ČSSZ se prováděla kontrola hospodářských činností a veřejných zakázek včetně kontroly smluvních vztahů a platebních závazků vůči dodavatelům ČSSZ. Kromě plánovaných kontrol byly provedeny na základě písemného podnětu také dvě mimořádné kontroly v agendě lékařské posudkové služby. V případě, že kontrola odhalila nedostatky, přijali vedoucí pracovníci nápravná opatření, která měla nejen pomoci odstranit zjištěná pochybení, ale také předcházet těm budoucím.

4.3.3 VYŘIZOVÁNÍ STÍŽNOSTÍ

Ačkoli byl rok 2021 již druhým rokem poznamenaným pandemií covidu-19, celkový počet doručených stížností oproti předešlému roku poklesl a k poklesu došlo i u počtu stížností vyhodnocených jako důvodné, případně částečně důvodné.

Strukturu důvodných stížností pandemie covidu-19 v roce 2021 ovlivnila obdobně jako v roce 2020.

Tabulka č. 57: Stížnosti na činnost ČSSZ

	2019		2020		2021	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Stížností za rok	843	100,00	1072	100,00	1022	100,00
z toho: důvodné stížnosti	147	17,44	191	17,82	146	14,29
nedůvodné stížnosti	696	82,56	881	82,18	876	85,71

Přestože poklesl celkový počet důvodných stížností v oblasti důchodového a nemocenského pojištění, obě tyto agendy představovaly z důvodných stížností největší podíl a v obou těchto oblastech to byla především delší doba řízení a průtahy, na něž si klienti, často oprávněně, stěžovali. Na vině byla i v roce 2021 zvýšená nemocnost zaměstnanců ČSSZ při současném vysokém počtu doručených případů (žádostí o dávku důchodového nebo nemocenského pojištění). Další problematickou oblastí byla lékařská posudková služba, kde navíc oproti předchozímu roku absolutní počet zjištěných pochybení vzrostl.

V roce 2021 naopak dále trval pozitivní stav počtu důvodných stížností na chování zaměstnanců ČSSZ ke klientům. Byly zaznamenány pouze dva případy, kdy bylo zjištěno nesprávné jednání zaměstnance ČSSZ.

4.3.4 BOJ PROTI KORUPCI

V ČSSZ byl vytvořen několikastupňový informační a oznamovací systém, který pomáhá bojovat proti korupčním praktikám. Všichni zaměstnanci jsou již při svém nástupu do zaměstnání v rámci úvodního školení seznámeni s problematikou korupce a s protikorupčními nástroji, které jsou dostupné pro každého zaměstnance. Řada vnitřních směrnic v ČSSZ dává každému zájemci o tuto problematiku nejen širší povědomí o korupci, ale také návod, jak se zachovat při setkání s ní. ČSSZ vydala svůj vlastní Etický kodex, Interní protikorupční program, směrnici o oznámení protiprávního jednání. Existuje ale i řada dalších směrnic, které mají preventivní účinek a jejichž dodržování snižuje korupční atraktivitu. Jmenujme například směrnici o řídicí kontrole, směrnici o soutěžení veřejných zakázek, směrnici o uzavírání smluv anebo směrnici o oběhu účetních dokladů.

Kromě toho je v ČSSZ vytvořen vlastní vnitřní oznamovací systém, prostřednictvím kterého je umožněno nejen zaměstnancům ČSSZ, ale i jakémukoliv oznamovateli „zvenku“ nahlásit korupci či jiné protiprávní jednání. Oznamovatel může zvolit elektronickou cestu (zelená.schranka@cssz.cz) nebo svoje podezření napsat písemně a vhodit do schránky či poslat poštou. Dalším ze způsobů je sdělení osobní (telefonické). Všechny komunikační linky a kontakty jsou uvedeny na internetových stránkách www.cssz.cz v záložce Boj proti korupci. ČSSZ také přijala opatření k ochraně oznamovatelů v souladu s pravidly stanovenými směrnicí EU o whistleblowingu.

4.4 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA A OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ

ČSSZ zavádí a provádí bezpečnostní opatření týkající se zajištění připravenosti ČSSZ a OSSZ na řešení krizových situací. Vzhledem ke skutečnosti, že ČSSZ zpracovává osobní údaje ve smyslu GDPR, neméně důležitým úkolem je monitorování nakládání s osobními údaji v souladu s GDPR, dalšími předpisy EU a právními předpisy ČR prostřednictvím pověřence pro ochranu osobních údajů.

4.4.1 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA

ČSSZ se v oblasti krizového řízení a přípravy na krizové situace řídila v uplynulém roce právními předpisy upravujícími postupy krizového řízení a přípravy na krizové situace. Byly aktualizovány krizové plány ČSSZ podle bezpečnostních potřeb. ČSSZ zavedla a provádí bezpečnostní opatření podporující ochranu prvků kritické infrastruktury v ČSSZ a OSSZ ve své části odpovědnosti podle krizového zákona. Schválené postupy a opatření pro zachování základních funkcí ČSSZ a OSSZ za krizových stavů státu v době platnosti mimořádných (krizových) opatření byly přezkoumány a následně potvrzeny. V oblasti řízení rizik vedoucí zaměstnanci ČSSZ zajišťovali v roce 2021 standardní fungování vnitřního kontrolního systému a v případě vzniku významných rizik předávali ústřednímu řediteli ČSSZ včasné informace o těchto rizicích a o provádění příslušných opatření. K tomu byly v ČSSZ aktualizovány základní nástroje řízení ČSSZ s ohledem na zajištění úrovně zabezpečení odpovídající danému riziku.

Vzhledem k pokračující mimořádné situaci v souvislosti s pandemií covidu-19 pokračovala aplikace opatření na ochranu zdraví zaměstnanců a klientů ČSSZ a jednotlivých OSSZ zabraňujících či snižujících šíření onemocnění, a to s ohledem na aktuální epidemickou situaci. K aplikovaným opatřením patřilo zejména upřednostnění písemného, elektronického či telefonického kontaktu před osobním, a to jak s klienty, tak i mezi jednotlivými zaměstnanci. V prostorách ČSSZ a jednotlivých OSSZ byla v různé intenzitě, s ohledem na aktuální epidemickou situaci a vládou přijatá opatření, realizována opatření týkající se povinného nošení ochranných prostředků dýchacích cest, udržování bezpečného odstupu, dezinfekce rukou a zvýšené hygieny a omezení kontaktu mezi jednotlivými zaměstnanci na nezbytné minimum včetně upřednostňování pracovních jednání v online formě. V rámci protiepidemických

opatření probíhalo v ČSSZ v různých částech roku 2021 také povinné testování zaměstnanců. Z hlediska personálních a dalších organizačních útvarů znamenalo toto testování zvýšenou administrativní zátěž, která spočívala v přípravě metodických postupů implementujících příslušná vládní opatření ohledně povinného testování zaměstnanců, v přípravě potvrzení o provedeném testu či o výjimce z povinnosti se testu podrobit a zejména v samotném organizačním a administrativním zajištění tohoto testování.

Bezpečnostní situaci v ČSSZ a OSSZ lze v minulém roce i přes výskyt onemocnění covid-19 a s tím související přijatá protiepidemická opatření hodnotit jako stabilizovanou.

4.4.2 OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ

ČSSZ zpracovává osobní údaje klientů při výkonu jí svěřených agend. Jedná se zejména o identifikační, adresní a kontaktní údaje, údaje pro provádění nemocenského a důchodového pojištění, údaje o výběru pojistného, údaje evidované na základě požadavků práva ES a podle mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení, majetkové a finanční údaje, údaje o zdravotním stavu a trestních záležitostech. Jako zaměstnavatel také na základě zákona o státní službě a zákoníku práce zpracovává osobní údaje svých zaměstnanců včetně uchazečů o zaměstnání. K tomu v roce 2021 přibýlo testování zaměstnanců na covid-19. I v této agendě byl zaznamenán dopad pandemie covidu-19 spočívající v omezení prezenčních školení o ochraně osobních údajů pro zaměstnance ČSSZ. Uskutečnilo se jediné prezenční školení pro zaměstnance ČSSZ/OSSZ.

Jako správce osobních údajů ve smyslu GDPR ČSSZ prostřednictvím pověřence pro ochranu osobních údajů v uplynulém roce monitorovala postupy zpracování

osobních údajů, zpracovatelských doložek (smluv) a povinnosti vést záznamy o činnostech zpracování. K 31. 12. 2021 ČSSZ evidovala celkem 989 aktuálních záznamů o činnostech zpracování 78 správci. Jednotlivými správci jsou ČSSZ a všechny OSSZ.

Pověřenec pro ochranu osobních údajů také ve sledovaném roce průběžně poskytoval poradenství a posuzoval vliv určitého druhu zpracování na ochranu osobních údajů, zejména při využití nových technologií. Na pověření se obracelí jednotliví správci v případě, že chtějí zahájit nové zpracování osobních údajů nebo upravit stávající proces (aktualizace vnitřních organizačních směrnic). Pověřenec na základě podkladů správce zpracuje předběžný posudek k rizikosti tohoto zpracování a vyjádří se, zda doporučuje zpracovat posouzení vlivu tohoto zpracování na ochranu osobních údajů. V roce 2021 poskytl pověřenec posudek k 17 plánovaným zpracováním osobních údajů a ke 4 vypracovaným posouzením vlivu zpracování na ochranu osobních údajů.

V roce 2021 se na ČSSZ/OSSZ obrátilo 19 subjektů údajů s žádostí o výkon svých práv podle čl. 15–23 GDPR (právo na informace, na výmaz, na omezení zpracování a odvolání souhlasu). V 18 případech bylo žadatelům vyhověno, 1 žádost byla odmítnuta jako neoprávněná. Všem žadatelům byla zaslána písemná reakce. Na adresu pověřence pro ochranu osobních údajů dorazilo 14 stížností, z nichž 5 bylo předáno k vyřízení věcně příslušným organizačním útvarům a 9 jich pověřenec pro ochranu osobních údajů vyřídil ve své kompetenci, 1 stížnost se ukázala důvodnou.

Lze konstatovat, že ČSSZ v roce 2021 plnila řádně povinnosti správce a zpracovatele, dodržovala zásady ochrany osobních údajů a její systém ochrany osobních údajů byl a je funkční.

5 HOSPODAŘENÍ ČSSZ A ROZVOJOVÉ PROJEKTY

ČSSZ zajišťuje činnosti stanovené jí zákonem prostřednictvím veřejných zdrojů. Jako organizační složka státu hospodaří s prostředky přidělenými ze státního rozpočtu ČR na příslušný rok. Nejvýznamnější objem finančních prostředků zahrnují příjmy z pojistného a mandatorní výdaje. Pro zajištění vlastního chodu organizace jsou ČSSZ alokovány provozní prostředky, které zahrnují běžné (v tom i mzdové) a investiční výdaje. Současně se zdroji státního rozpočtu ČSSZ využívá i zdroje evropských fondů, pokud to jejich povaha pro činnost ČSSZ umožňuje.

5.1 ROZPOČET ČSSZ A JEHO PLNĚNÍ

ČSSZ jako organizační složka státu hospodaří s prostředky státního rozpočtu, které jí stanoví správce kapitoly MPSV v rámci rozpočtu kapitoly (313 – MPSV) minimálně v rozsahu členění závazných ukazatelů daných zákonem o státním rozpočtu na příslušný rozpočtový rok. Rozpočet ČSSZ zahrnuje pouze příjmy a výdaje související s činnostmi stanovenými jí zákonem.

V roce 2021 činily příjmy ČSSZ celkem 579 516 mil. Kč a celkové výdaje 577 475 mil. Kč. Index výkonnosti, tj. podíl celkových daňových příjmů a dávkových výdajů k celkovým provozním výdajům (včetně investic),

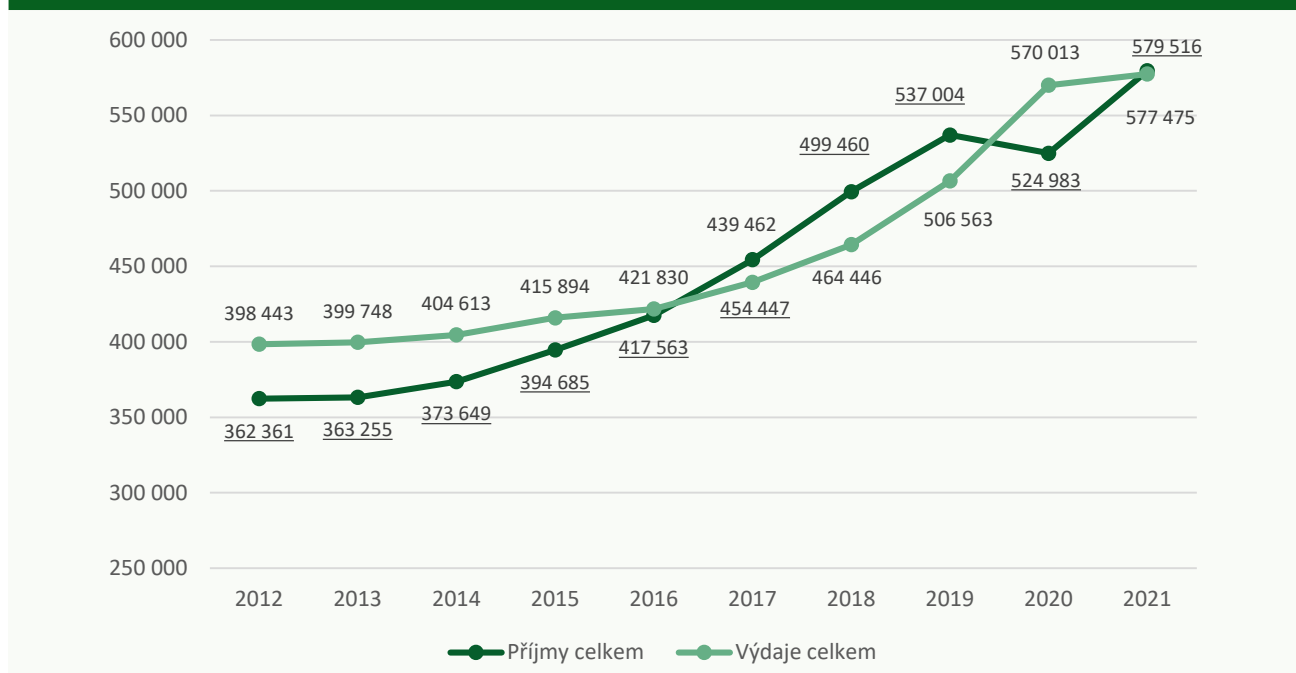
dosáhl hodnoty 164,24, což představuje v porovnání s loňským rokem pokles o 3,80. Mírný pokles indexu výkonnosti v roce 2021 v porovnání s rokem 2020 byl způsoben převážně navýšením provozních výdajů, zejména v oblasti investic v roce 2021.

Vývoj příjmů a výdajů ukazuje graf č. 36. Detailní pohled na vývoj jednotlivých druhů příjmů a výdajů ČSSZ je uveden v tabulce č. 58. Všechny příjmy ČSSZ zaznamenaly v roce 2021 nárůst oproti předcházejícím rokům.

Celkové výdaje ČSSZ měly oproti roku 2020 vzrůstající tendenci, která byla zapříčiněna zejména růstem výdajů na dávky důchodového pojištění z důvodu valorizace (nárůst o 2,12 %).

V grafech č. 37 a 38 je znázorněn vývoj provozní nákladovosti, a to jak k celkovým příjmům, tak i k celkovým výdajům. V případě provozní nákladovosti k celkovým příjmům došlo v roce 2021 k mírnému poklesu. Provozní nákladovost k celkovým výdajům naopak vzrostla. Pokles provozní nákladovosti k celkovým příjmům v roce 2021 byl způsoben rychlejším meziročním tempem růstu celkových příjmů oproti meziročnímu tempu růstu provozních výdajů. Růst provozní nákladovosti k celkovým výdajům v roce 2021 byl způsoben pomalejším meziročním tempem růstu celkových výdajů

Graf č. 36: Vývoj příjmů a výdajů (v mil. Kč)

oproti meziročnímu tempu růstu provozních výdajů, které bylo rychlejší.

5.2 PROVOZNÍ ČINNOST

Provozní činnost ČSSZ zahrnuje finanční a materiální

podporu pro organizační útvary ČSSZ. Jedná se především o investice do materiálně technické základny ČSSZ (výdaje na pořízení a obnovu majetku a informačních a komunikačních technologií) a dále o věcné výdaje k zajištění běžného provozu ČSSZ. Největší

Tabulka č. 58: Rozpočet a skutečnost příjmů a výdajů ČSSZ (v mil. Kč)

	2019		2020		2021		Čerpání z konečného rozpočtu 2020 (v %)
	Částka	%	Částka	%	Částka	%	
PŘÍJMY CELKEM	537 004	100,00	524 983	100,00	579 516	100,00	106,13
1. DAŇOVÉ PŘÍJMY	536 184	99,85	524 231	99,85	578 695	99,86	106,07
z toho: příjmy pro důchodové pojištění	479 981	89,38	470 342	89,14	519 526	89,65	105,97
příjmy pro nemocenské pojištění	35 589	6,63	33 706	6,89	36 871	6,36	104,79
příjmy pro státní politiku zaměstnanosti	20 576	3,83	20 163	3,82	22 271	3,84	110,65
2. NEDAŇOVÉ A KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY, PŘIJATÉ TRANSFERY	820	0,15	753	0,15	821	0,14	174,64
VÝDAJE CELKEM	506 563	100,00	570 013	100,00	577 475	100,00	99,85
1. Dávkové výdaje celkem	499 616	98,63	563 114	98,79	570 097	98,72	99,92
z toho: dávky důchodového pojištění	460 508	90,91	507 631	89,06	518 384	89,77	99,94
poplatky České pošty, s. p., za výplaty důchodů	219	0,04	275	0,05	240	0,04	82,71
dávky nemocenského pojištění	38 887	7,68	55 206	9,69	51 472	8,91	99,85
ostatní sociální dávky	1	0,00	1	0,00	1	0,00	79,74
2. Výdaje na odškodnění	478	0,09	428	0,08	383	0,07	95,84
3. Refundace poloviny mzdových náhrad	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00
4. Provozní výdaje celkem	6 470	1,28	6 471	1,14	6 994	1,21	94,80
Financování reprodukce majetku	369	0,07	246	0,04	617	0,11	67,57
Správní výdaje celkem	6 101	1,20	6 224	1,09	6 377	1,10	98,64
z toho: mzdy a OON	3 287	0,65	3 434	0,60	3 452	0,60	98,65
pojistné, FKSP a náhrady	1 184	0,23	1 270	0,22	1 285	0,22	98,44
věcné výdaje	1 629	0,32	1 519	0,27	1 641	0,28	98,80
z toho: územní pracoviště	502	0,10	433	0,08	491	0,08	99,96
Index výkonnosti ¹⁾	160,1	–	168,04	–	164,24	–	108,58

Nepřesnost v součtu může být způsobena zaokrouhlením hodnot.

¹⁾ Jedná se o podíl celkových daňových příjmů a dávkových výdajů k celkovým provozním výdajům (včetně investic).

Zkratky použité v tabulce: OON – ostatní osobní náklady; FKSP – fond kulturních a sociálních potřeb.

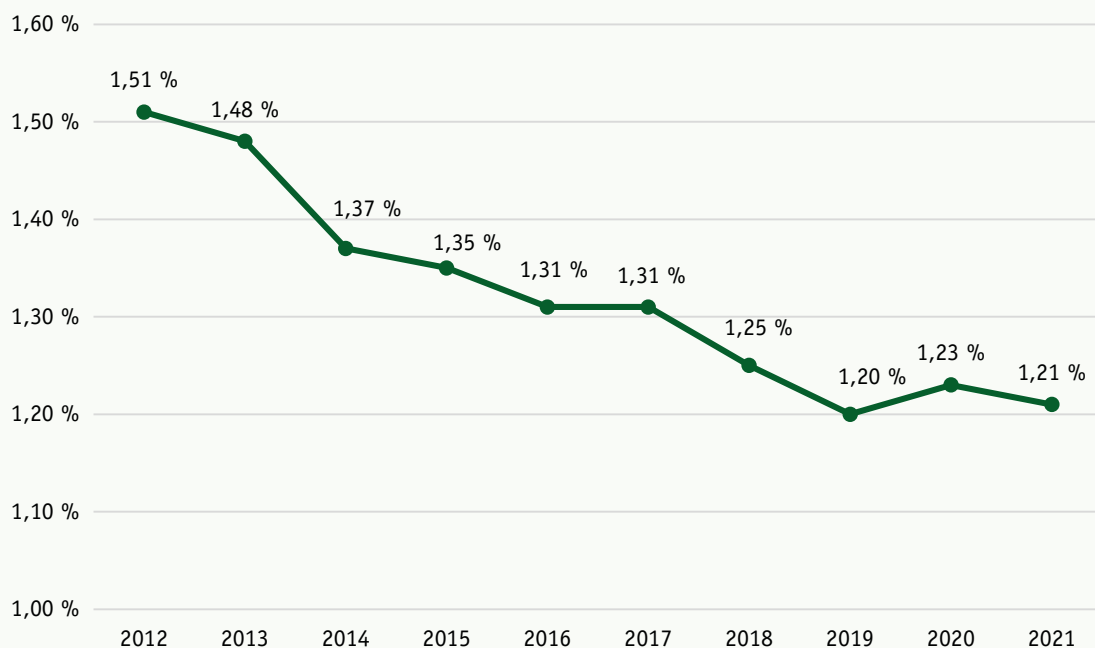
podíl na těchto provozních výdajích zaujímají výdaje na informační a komunikační technologie a programové vybavení.

5.2.1 PROGRAMOVÉ FINANCOVÁNÍ (INVESTICE)

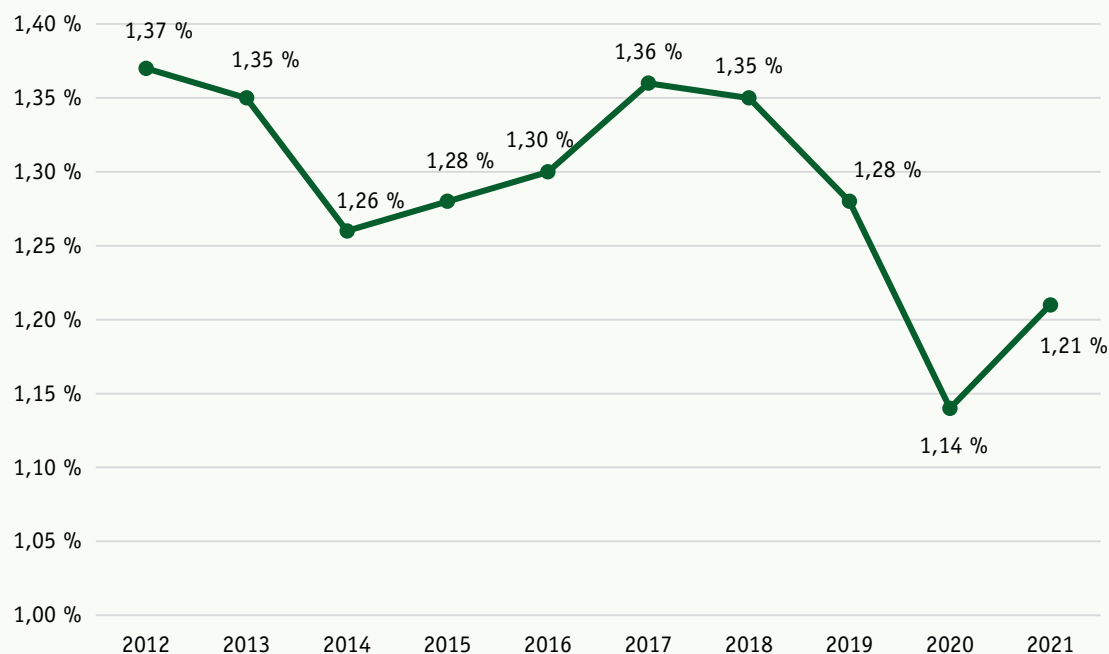
Prostřednictvím programového financování dochází

v ČSSZ k pořízení nebo technickému zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku (s výjimkou drobného hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku). ČSSZ v roce 2021 realizovala výdaje na financování dvou programů týkajících se reprodukce majetku, a to programu 113V220 Rozvoj a obnova materiálně technické základny ČSSZ 2011–2021 a programu

Graf č. 37: Vývoj provozní nákladovosti k celkovým příjmům

Graf č. 38: Vývoj provozní nákladovosti k celkovým výdajům

013V220 Rozvoj a obnova materiálně technické základny ČSSZ 2016–2023.

Finanční zdroje obou programů dosahovaly v uplynulém roce celkové výše 1,018 mld. Kč. Z těchto zdrojů určených pro rok 2021 bylo ve sledovaném období vyčerpáno 617 mil. Kč, tj. 60,63 %. K nevyčerpání investičních finančních prostředků roku 2021 došlo především z důvodu upřednostnění realizace úprav stávajícího aplikačního programového vybavení v návaznosti na legislativní změny a přednostního řešení akcí, u nichž došlo k časovému posunu realizace v důsledku covidové situace. Dalšími důvody nevyčerpání

finančních prostředků byly nepředvídatelné prodlevy v průběhu veřejných zakázek a v neposlední řadě i časová a administrativní náročnost přípravných procesů k realizaci konkrétních akcí. Nevyčerpané prostředky z rozepsaného rozpočtu sledovaného roku 2021 ve výši 401 mil. Kč budou uplatněny v souladu s § 47 zákona o rozpočtových pravidlech jako nároky z nespotřebovaných profilujících výdajů. Rozpis programového financování k 31. 12. 2021 je uveden v tabulce č. 59.

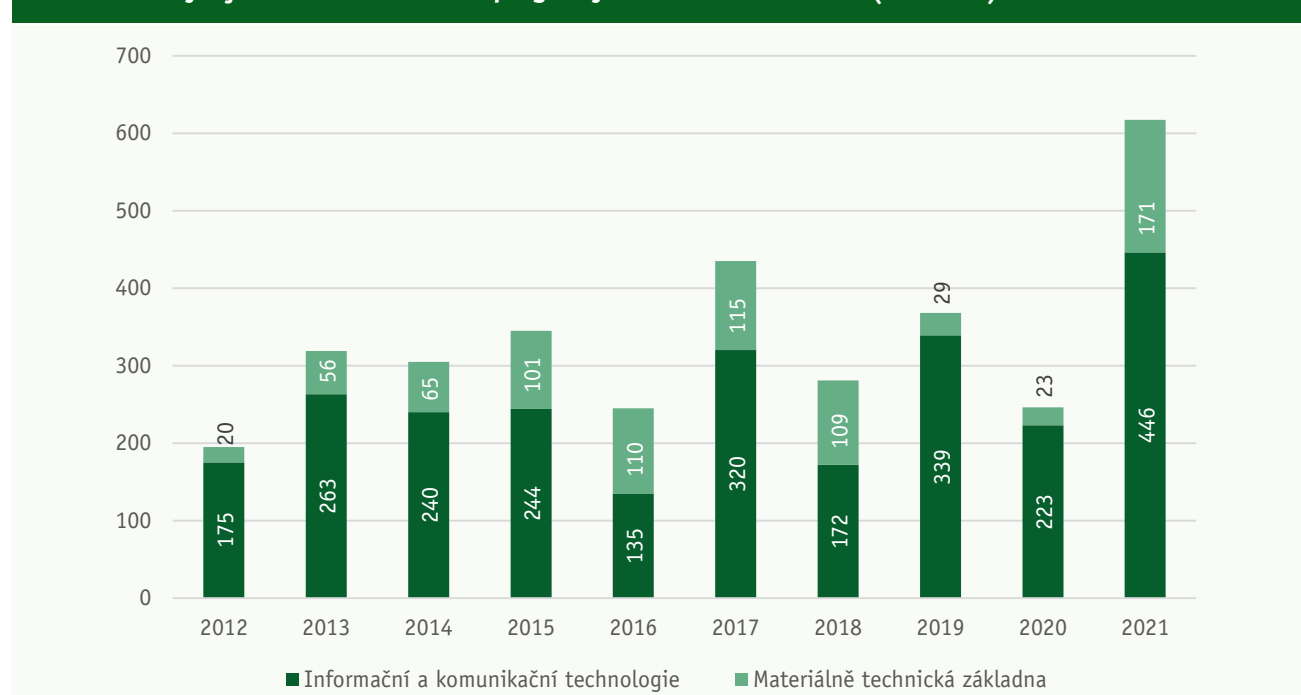
V oblasti informačních a komunikačních technologií se v rámci programu 113V220 jednalo o pořízení skenerů, obnovu velkokapacitních tiskáren, realizaci

Tabulka č. 59: Programové financování v ČSSZ k 31. 12. 2021 (v tis. Kč)

Program/podprogram	Finanční zdroje	Konečný rozpočet	Čerpání
Program 113V220 Rozvoj a obnova materiálně technické základny ČSSZ 2011–2023	23 812	23 812	23 812
Podprogram 113V221 Pořízení a obnova ICT ČSSZ	20 187	20 187	20 187
Podprogram 113V222 Pořízení a obnova majetku ČSSZ	3 625	3 625	3 625
Program 013V220 Rozvoj a obnova materiálně technické základny ČSSZ 2016–2023	994 328	889 762	593 471
Podprogram 013V221 Pořízení a obnova ICT ČSSZ	585 166	553 250	426 188
Podprogram 013V222 Pořízení a obnova majetku ČSSZ	390 572	336 512	167 283
Podprogram 013V223 Projekty ESF	18 590	0	0

Zkratky použité v tabulce: ICT – informační a komunikační technologie; ESF – Evropský sociální fond.

Graf č. 39: Vývoj realizace investic za programy 113V220 a 013V220 (v mil. Kč)

II. etapy služby Informativní důchodová aplikace (IDA) a EESSI, v oblasti majetku šlo o investice do modernizace připojení k systému centralizované ochrany. Finanční zdroje z programu 013V220 byly použity mj. na úpravy aplikačního programového vybavení v důsledku legislativních změn, rozvoj a optimalizaci stávajících aplikací, další rozvoj informačního a komunikačního rozhraní, obměnu síťových prvků datové sítě. Největší objem představovaly investice do projektu eNeschopenka a investice v rámci projektu Digitální Česko (pořízení a obnova hardwaru a softwaru 2021, obměna tzv. diskových polí, navýšení výpočetního výkonu centrálního datového úložiště). V oblasti obnovy majetku se jednalo o investice do rekonstrukce budov OSSZ Prostějov a OSSZ Ústí nad Labem. Vývoj realizace investic z obou uvedených programů uvádí graf č. 39.

5.2.2 VĚCNÉ VÝDAJE

Věcné výdaje, které slouží k zajištění chodu organizace, byly stanoveny schváleným rozpočtem ve výši 1 580 mil. Kč, což představovalo 104 % čerpání rozpočtu roku 2020.

Na základě provedených rozpočtových opatření a uvolnění nároků z nespotřebovaných výdajů v průběhu roku došlo k navýšení konečného rozpočtu věcných výdajů na hodnotu 1 661 mil. Kč. Skutečné čerpání bylo pak ve výši 1 641 mil. Kč. K navýšení rozpočtu došlo prostřednictvím rozpočtových opatření ze strany MPSV (jednalo se o výdaje, které nebyly zahrnuty ve schváleném rozpočtu, ale vyplynuly z potřeb v průběhu roku) a dále uvolněním nároků z nespotřebovaných výdajů roku 2020, jejichž realizace nemohla být z časových důvodů v daném roce dokončena. V souvislosti s realizací projektu Dětská skupina, spolufinancovaného EU z Operačního programu Zaměstnanost v roce 2020, ČSSZ přijala v roce 2021 neinvestiční prostředky od EU ve výši 82 896 Kč.

Největší podíl věcných výdajů představovaly výdaje na informační a komunikační technologie (provoz ekonomicko-informačního systému, aplikační software, update a ostatní služby k softwaru, podpora a servis hardwaru, programové vybavení), které dosáhly celkové výše 718 mil. Kč.

Dalšími významnými věcnými výdaji, které se výrazně podílely na čerpání rozpočtu ČSSZ, byly výdaje na služby pošt (166 mil. Kč), na zdravotní služby – specifické a odborné výkony provedené lékaři pro potřeby LPS (132 mil. Kč) a na stravování zaměstnanců (83 mil. Kč).

5.2.3 SPRÁVA MAJETKU

ČSSZ k 31. 12. 2021 hospodařila s majetkem v celkové hodnotě převyšující 12,6 mld. Kč, z toho 8,7 mld. Kč byl dlouhodobý hmotný majetek a 3,9 mld. Kč dlouhodobý nehmotný majetek. Hospodaření a nakládání s majetkem bylo v souladu se zákonem o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích a prováděcí vyhláškou č. 62/2001 Sb. V roce 2021 byly uzavřeny dvě smlouvy o zřízení věcného břemene. Nemovitý majetek ČSSZ je v současné době zatížen celkem 72 věcnými břemeny. Ve většině případů se věcné břemeno týká uložení a vedení inženýrských sítí nebo zajištění přístupu vlastníka k nemovitosti. Během loňského roku ČSSZ uzavřela celkem čtyři právní akty formou zápisu týkající se nakládání s majetkem státu. Ve třech případech se jednalo o nemovitý majetek a ČSSZ zde figurovala na straně předávající, ve čtvrtém případě ČSSZ převzala movitý majetek, přičemž vždy se jednalo o bezúplatné převody.

5.3 VEŘEJNÉ ZAKÁZKY A REGISTR SMLUV

Počátek roku 2021 přinesl pro ČSSZ, stejně jako pro řadu jiných zadavatelů, novou výzvu v podobě zakotvení další zásady pro zadávání veřejných zakázek do zákona o zadávání veřejných zakázek. Nově zakotvená zásada ukládá zadavatelům zohlednit při přípravě zadávacích řízení a zejména při samotném plnění veřejných zakázek zásady sociálně a environmentálně odpovědného zadávání a inovací. Pro ČSSZ tato oblast nebyla neznámá, principy odpovědného veřejného zadávání uplatňovala již v předchozích letech, nově však jejich prosazování vztáhla na všechny veřejné zakázky, tj. i na veřejné zakázky malého rozsahu. Útvary, které poptávají zboží, služby či stavební práce, jsou tedy nyní u všech veřejných zakázek bez ohledu na jejich hodnotu povinny posoudit možnost uplatnění těchto principů a případně je v zadávacích podmínkách zohlednit.

Ve srovnání s rokem 2020, který byl poznamenán přijímáním řady opatření souvisejících s pandemií covidu-19, na něž bylo potřeba rychle reagovat i v oblasti veřejných zakázek, byl rok 2021 stabilnější a ČSSZ k zajištění svého efektivního provozu průběžně realizovala své potřeby prostřednictvím zadávání veřejných zakázek v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek, případně prostřednictvím zadávání veřejných zakázek malého rozsahu v souladu s pravidly nastavenými vnitřní směrnici.

5.3.1 REGISTR SMLUV

Také v roce 2021 ČSSZ plnila povinnosti definované v zákoně o registru smluv, když uveřejňovala uzavřené smluvní vztahy v registru smluv, tj. informačním systému veřejné správy spravovaném Ministerstvem vnitra ČR. ČSSZ ve sledovaném období provedla v registru smluv 796 uveřejnění. Toto číslo zahrnuje uveřejnění 463 smluv nebo dodatků ke smlouvám a uveřejnění 333 objednávek uzavřených ČSSZ, které splňovaly podmínky pro uveřejnění podle zákona o registru smluv.

5.3.2 VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

V režimu zákona o zadávání veřejných zakázek bylo v roce 2021 vyhlášeno celkem 24 veřejných zakázek, z toho 3 zadávací řízení byla zrušena. V otevřeném řízení bylo vyhlášeno 18 veřejných zakázek, 6 veřejných zakázek bylo vyhlášeno ve zjednodušeném podlimitním řízení. Jiné druhy zadávacího řízení nebyly v roce 2021 využity.

5.4 ROZVOJOVÉ PROJEKTY

ČSSZ v roce 2021 realizovala rozvojové projekty podporované ze zdrojů Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) v rámci výzev pro minulé programové období 2014–2020. Některé projekty byly v tomto roce ukončeny.

5.4.1 PROJEKTY S PODPOROU ESF Z OPERAČNÍHO PROGRAMU ZAMĚSTNANOST

V rámci výzvy č. 25 Operačního programu Zaměstnanost pokračovala v roce 2021 realizace projektu Vzdělávání zaměstnanců ČSSZ (reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0016937), který se zaměřuje na realizaci specifických vzdělávacích aktivit pro zaměstnance ČSSZ v oblastech odpovídajících jejich odbornému zaměření a pracovní činnosti a přispívá k posílení osobnostního a odborného rozvoje zaměstnanců.

Projekt Jazykové vzdělávání zaměstnanců ČSSZ (reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0016162), připravený k realizaci z výzvy č. 25 Operačního programu Zaměstnanost, který byl zaměřen na rozvoj schopností a dovedností zaměstnanců ČSSZ v oblasti cizojazyčné komunikace s klienty, byl předčasně ukončen vzhledem k tomu, že kvůli pandemii covidu-19 nebylo možné realizovat jazykové vzdělávání prezenční formou. Skupinová výuka cizích jazyků online formou by nesplňovala účel a cíle projektu.

Projekt Dětská skupina (reg. č. CZ.03.1.51/0.0/0.0/

17_074/0008751), který byl realizován z výzvy č. 74 Operačního programu Zaměstnanost, skončil k 31. 12. 2020. Zařízení péče o děti vybudované v rámci projektu v budově PSSZ s kapacitou 12 míst je nadále v provozu a zajišťuje ucelený systém péče o děti od 1 roku věku do zahájení školní docházky včetně plánu výchovy a péče.

5.4.2 PROJEKTY REALIZOVANÉ MIMO ZDROJE ESF

Realizace projektu Dětská skupina ústředí ČSSZ byla v průběhu roku 2021 pozastavena s ohledem na probíhající změny legislativy týkající se podmínek provozování zařízení péče o předškolní děti.

5.4.3 ENVIRONMENTÁLNÍ ODPOVĚDNOST

ČSSZ jako orgán veřejné správy uplatňuje principy společenské odpovědnosti a udržitelného rozvoje a dodržováním stanovených zásad usiluje o minimalizaci negativního vlivu na životní prostředí. Při zajišťování své činnosti ČSSZ aktivně vyhledává, prosazuje a zavádí ekologicky šetrná a současně hospodárná řešení a postupy, a to jak v oblastech správy budov a majetku, nákupů a veřejných zakázek, IKT, elektronizace a tiskových služeb, tak i v chování zaměstnanců při výkonu zaměstnání. Zásady a postupy k zajištění ekologicky šetrného provozu ČSSZ a OSSZ stanoví interní předpis.

Trvalou snahou ČSSZ je zejména minimalizace spotřeby materiálu a energií, využívání energeticky a tím i ekologicky nenáročných zdrojů, třídění a snižování množství odpadu. V oblasti provozu a správy majetku má ČSSZ nastaven efektivní systém úspor, zejména v oblasti spotřeby energií a materiálů (zateplování objektů, optimalizace topných soustav, modernizace kotelen a výměníkových stanic, pořízení vlastních trafostanic, omezení nákupů drobného hmotného majetku, pořízení úsporných zařízení aj.). V roce 2021 ČSSZ realizovala akce zaměřené na snížení energetické náročnosti budov OSSZ Svitavy a Ústí nad Labem a byla připravena projektová dokumentace pro snížení energetické náročnosti budovy OSSZ Zlín.

K ochraně životního prostředí a udržitelnému rozvoji přispívají svým přístupem i zaměstnanci. Ekologicky odpovědné chování zaměstnanců v rámci jejich každodenního působení v zaměstnání je podporováno zejména definovaným souborem doporučení Kodex ekologického chování zaměstnanců ČSSZ a také jejich cílenou informovaností a osvětou.

6 INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

ČSSZ a jí řízené OSSZ jako orgány veřejné správy využívají k plnění svých úkolů vlastní informační systém, kterým je IIS ČSSZ, jakožto základní nástroj založený na využívání informačních a komunikačních technologií, jež podporují efektivní výkon agend v působnosti ČSSZ a jednotlivých OSSZ a přispívají k minimalizaci administrativních úkonů na straně zaměstnanců i klientů. IIS ČSSZ je v souladu se zákonem č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, informačním systémem státní správy a ČSSZ tento systém jako jeho správce udržuje v aktuálním stavu a jako provozovatel i uživatel zabezpečuje jeho rozvoj tak, aby i v budoucnu umožnil ČSSZ plnit její poslání. IIS ČSSZ vedle technologické podpory realizace prakticky všech procesů ČSSZ postupně rozšiřuje i portfolio plně automatizovaných služeb, kdy vedle automatizovaně prováděných hromadných změn důchodů se stále více rozšiřuje nabídka online poskytovaných služeb. IIS ČSSZ rovněž využívá ve velké míře práci s dokumenty v elektronické podobě a umožňuje bezpečný a oprávněný online přístup k datům nejen zaměstnancům, ale prostřednictvím ePortálu ČSSZ a komunikačního rozhraní nabízí stále větší rozsah služeb, které umožňují klientům vyřídit své záležitosti přímo, bez nutnosti osobní návštěvy ČSSZ či OSSZ.

V souvislosti s pandemií covidu-19 se po roce 2020 skokově zvýšil objem poskytovaných služeb IIS ČSSZ nejen s potřebou operativně reagovat při realizaci opatření v oblasti sociálního zabezpečení souvisejících s covidem-19, ale i následkem skutečnosti, že v rámci opatření bylo nutno formou dálkového přístupu rozšířit okruh zaměstnanců s možností vykonávat práci z jiného místa. Tento trend pokračoval v roce 2021 se stejnou dynamikou a bude patrně pokračovat i v následujících letech. I proto byl v rámci povinností, které pro ČSSZ vyplývají z dlouhodobé strategie budování IIS ČSSZ stanovené Informační koncepcí ČSSZ (dokument zpracovaný v souladu se zákonem o informačních systémech veřejné správy, stanovující dlouhodobé cíle v oblasti řízení kvality a bezpečnosti IIS ČSSZ a vymezující obecné principy pořízení, vytváření, správy a provozování IIS ČSSZ), v uplynulém roce mimo jiné kladen důraz na perspektivní řešení modernizace technologické infrastruktury tak, aby nejen umožnila eliminovat rizika a zvládnout současné extrémní zatížení související s onemocněním covid-19, ale rovněž vytvořila podmínky pro postupnou modernizaci celého IIS ČSSZ.

Obecně lze říci, že rozvoj informačních a komunikačních technologií v ČSSZ se v roce 2021 vedle optimalizace stávajících subsystémů aplikační podpory zaměřoval na zajištění implementace legislativních změn. Rovněž byly připraveny základní dokumenty k programu elektronizace důchodových agend, které předznamenávají zlom v digitalizaci administrativy jedné ze základních agend ČSSZ pro příští období. Při tvorbě těchto dokumentů byly využity zkušenosti z úspěšného projektu eNeschopenky. V souladu se základními koncepčními materiály a v návaznosti na strategické cíle ČSSZ byly zpracovávány podklady pro dlouhodobé plánování financování rozvoje informačních a komunikačních technologií v ČSSZ. V roce 2021 byl sestaven finanční plán investic pro tuto oblast na období 2021 až 2027 a plán jejich provozních výdajů na období 2022 až 2024. Na MPSV byly registrovány investiční záměry v informačních a komunikačních technologiích ČSSZ na rok 2022 a rovněž byly naplánovány potřeby v rámci Národního plánu obnovy. Jedná se zejména o oblasti vývoje a rozvoje aplikačního a programového vybavení v souvislosti s legislativními změnami, obnovu a rozvoj hardwarové základny pro kvalitní zabezpečení plynulého provozu aplikací a plánovaných projektů pro rozvoj automatizace (v souladu se záměry eGovernmentu). Probíhalo také průběžné vyhodnocování čerpání provozních a investičních finančních prostředků souvisejícího s informačními a komunikačními technologiemi v ČSSZ.

6.1 KONCEPCE A SYSTÉMOVÁ INTEGRACE V RÁMCI IIS ČSSZ

I v roce 2021 probíhala aktualizace Informační koncepce ČSSZ v návaznosti na předchozí hodnocení Informační koncepce ČSSZ ve vztahu k vývoji IIS ČSSZ. Při tomto hodnocení bylo shledáno, že míra změn je natolik vysoká, že je nezbytné provést celkovou aktualizaci této koncepce. Důležitým podnětem k této aktualizaci bylo rovněž schválení Informační koncepce ČR a dalších doprovodných materiálů v předchozích letech. Během této aktualizace byl v roce 2021 upraven popis současného stavu IIS ČSSZ a současného stavu řízení informačních a komunikačních technologií v ČSSZ. Rovněž byl vyhodnocen soulad s cíli a míra splnění požadavků Informační koncepce ČR na IIS ČSSZ. Do Informační koncepce byly dále v souladu s rozvojem eGovernmentu promítnuty doporučení a záměry, které byly v roce

2021 publikovány Ministerstvem vnitra ČR a rozpracovány spolupracujícími institucemi.

V návaznosti na strategické dokumenty eGovernmentu k rozvoji veřejné správy, zejména Informační koncepci ČR, byly zajišťovány aktivity týkající se záměrů rozvoje a řízení IIS ČSSZ. Zároveň byly zpracovávány podklady pro aktualizaci materiálů týkajících se programu Digitální Česko. V návaznosti na usnesení vlády č. 86/2020 plnila ČSSZ jako správce IIS ČSSZ povinnost předkládat žádosti o stanovisko k zamýšleným projektům nejen odboru Hlavního architekta eGovernmentu Ministerstva vnitra ČR, ale rovněž zpracovávat informace pro vládu ČR. V roce 2021 bylo uplatněno celkem 7 žádostí týkajících se rozvoje a údržby informačních a komunikačních technologií v ČSSZ, přičemž všechny uplatněné žádosti byly vyřízeny odborem Hlavního architekta eGovernmentu Ministerstva vnitra ČR s kladným stanoviskem.

Souběžně byla přijata koncepce rozvoje hardwaru ČSSZ a připraveny návrhy řízení architektury IIS ČSSZ s navazujícími metodikami (modelování architektury IIS ČSSZ a tvorba architektury IIS ČSSZ). Dále byl zpracován návrh aktualizace procesu životního cyklu požadavků na IIS ČSSZ. V průběhu celého roku probíhaly předprojektové práce na programu Elektronizace důchodových agend, zahrnující především dokončení Základního dokumentu programu Elektronizace důchodových agend, stanovující hlavní cíle a záměry programu Elektronizace důchodových agend a obsahující architektonický koncept tohoto programu, s doplňujícími dokumenty týkajícími se možností financování programu Elektronizace důchodových agend a analýzy variant modernizace stávajícího subsystému důchodových agend za účelem doporučení cílového řešení informačního subsystému důchodové agendy a informačního subsystému správy nárokových podkladů důchodového pojištění. V průběhu roku 2021 v ČSSZ úspěšně pokračovala další fáze implementace programu EESSI s návazností na vybrané aplikační oblasti IIS ČSSZ a připravila na implementaci nové verze softwaru dodávaného Evropskou komisí. V neposlední řadě v roce 2021 probíhaly předprojektové a analytické práce související s budoucí implementací Informativní důchodové aplikace (IDA) na ePortálu ČSSZ.

6.2 INFRASTRUKTURA A HARDWARE

V roce 2021 byly realizovány další kroky vedoucí k rozvoji a posílení klíčových oblastí infrastruktury IIS ČSSZ. Důraz byl kladen především na zajištění dostatečného

výkonu, bezpečnosti a provozní spolehlivosti s ohledem na současný trend vývoje informačních a komunikačních technologií směrem ke konsolidaci výkonu, virtualizaci technologií při zachování jejich spolehlivosti a cenové dostupnosti (nákladové přijatelnosti).

V rámci modernizace technologií datových center došlo k výměně databázových serverů a v procesu je i výměna tzv. diskových polí. V roce 2021 rovněž probíhaly dokončovací práce na novém datovém centru, ve kterém je již dokončeno chlazení, datové rozvody, zhášecí systém a jsou připraveny i skříně pro instalaci technologií. V rámci infrastruktury došlo k poměrně zásadním změnám s dopadem na provoz celé ČSSZ v souvislosti s úspěšným dokončením výměny zastaralých serverů, které byly již na konci své životnosti a v případě jejich výpadku hrozilo omezení nebo zastavení poskytování služeb klientům ČSSZ. Rovněž nadále probíhala migrace fyzických serverů na virtuální platformu a převedení na jednotnou infrastrukturu. V souvislosti s pandemií covidu-19 byla též provedena optimalizace vzdálených přístupů a navýšení výkonu hardwarových zdrojů, které s ohledem na aktivity ČSSZ umožňují zaměstnancům výkon práce z jiného místa za současného dodržení pravidel kybernetické bezpečnosti. Současně bylo zapotřebí prodloužit čas, kdy jsou dostupné některé online aplikace nezbytné pro podporu práce odborných zaměstnanců (referentů) v důchodové oblasti. V první polovině roku 2021 byl pro zaměstnance ČSSZ spuštěn nový service desk, který přinesl uživatelsky komfortnější rozhraní a rychlejší odezvu. Dále byl spuštěn projekt Centralizace dat pro OSVČ, který přinesl do infrastruktury novinku v podobě tzv. kontejnerových aplikací, jež se stávají v posledních několika letech moderním trendem.

6.3 APLIKAČNÍ PODPORA

V rámci IIS ČSSZ je aplikační podpora uspořádána podle procesů do aplikačních oblastí a v rámci jednotlivých oblastí jsou definovány podle věcného zaměření jednotlivé subsystémy a aplikační skupiny (aplikace), přičemž v roce 2021 bylo v IIS ČSSZ i nadále provozováno celkem 9 aplikačních oblastí.

V souladu s požadavky příslušných organizačních útvarů byla průběžně prováděna implementace nezbytných legislativních změn, které ve značné míře souvisely s pandemií covidu-19, přičemž veškerá aplikační podpora byla rychle přizpůsobena pandemické situaci. I nadále byla po celý rok 2021 věnována pozornost oblasti správy systémového a ostatního

softwaru, licenční politice ČSSZ a konsolidaci správy a evidence licencí. Podle potřeby byly spravovány a smluvně zajištěny licence produktů IBM, Oracle, Microsoft a VMware. Požadované softwarové produkty byly v roce 2021 pořizovány zejména prostřednictvím centralizovaného zadávání na základě rámcových dohod Ministerstva vnitra ČR.

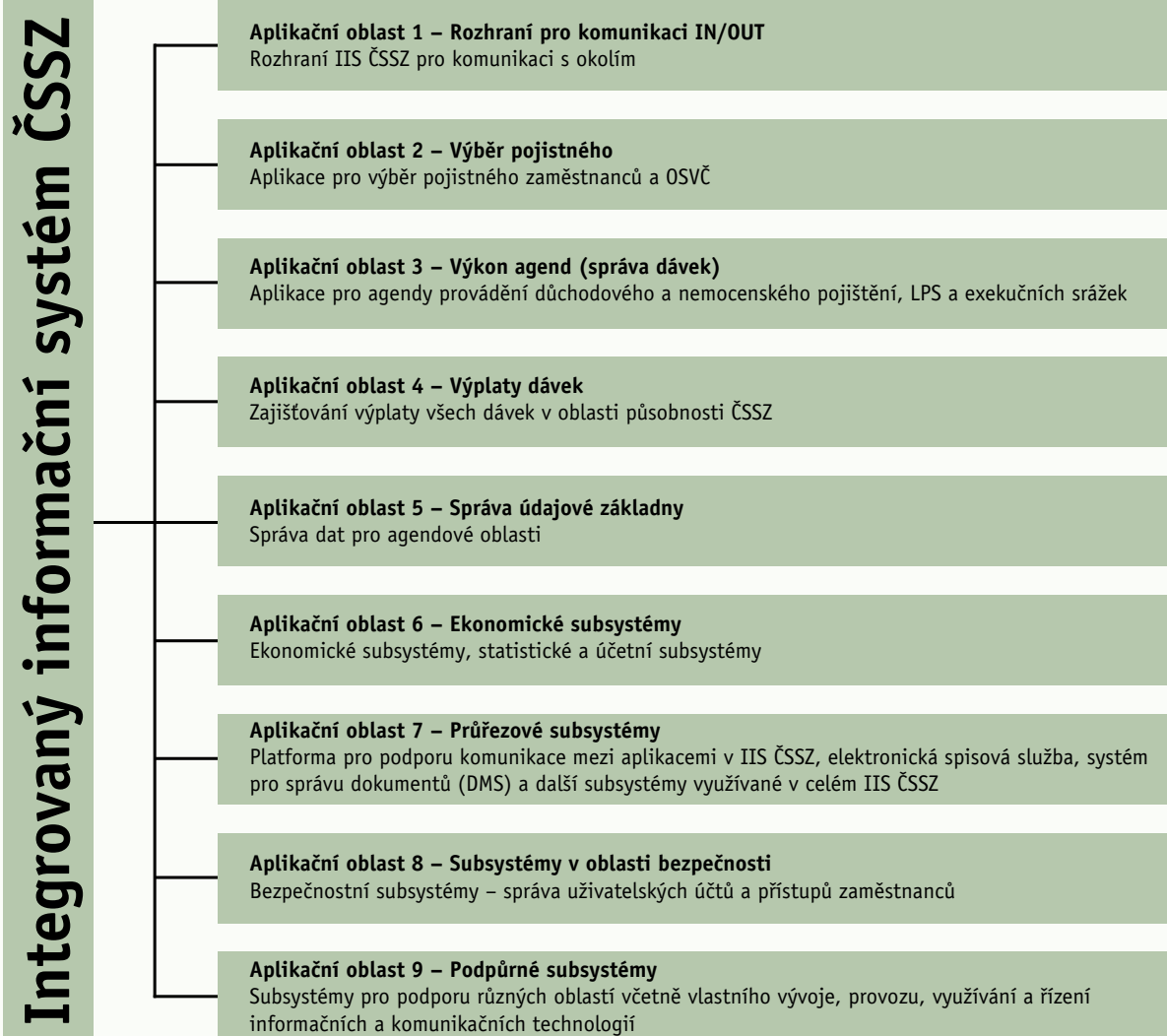
6.3.1 APLIKAČNÍ OBLAST VÝKONU AGEND

Aplikační oblast výkonu agend představuje klíčovou oblast zabezpečující velkou část hlavních činností v oblasti sociálního zabezpečení a lékařské posudkové služby včetně rozhodování o dávkách důchodového a nemocenského pojištění.

6.3.1.1 SUBSYSTÉM AGEND DŮCHODOVÉHO POJIŠTĚNÍ

Značná pozornost byla v uplynulém roce věnována aplikačnímu programovému vybavení v důchodovém subsystému, které je spravováno vlastním vývojem, a to především v souvislosti s optimalizací a implementací legislativních úprav. Rok 2021 byl ve znamení implementace nových funkcionalit ke zvýšení automatizace při zpracování případů s mezinárodním prvkem. Úpravami prošla řada aplikací a upraveno bylo přibližně 350 dávkových programů (nový způsob zpracování pozůstalostních důchodů, úprava aplikací související s výpočtem nově zpracovávaných důchodů a zabezpečováním změn ve výplatách).

Aplikační oblasti IIS ČSSZ k 31. 12. 2020

Dále se jednalo o programové zajištění v agendě tzv. pohybové statistiky, kdy od listopadu 2021 bylo stávající řešení nahrazeno novým tak, aby zpracováním evidencí vznikala data pro nový projekt D-STAT, který je vyvíjen externě.

Byla zajištěna implementace nového parametru do způsobu výpočtu dávky důchodového pojištění pro účely valorizace důchodů od ledna 2022 a v návaznosti na to rovněž smluvně zajištěna s Českou poštou, s. p., implementace této nové úpravy do systému důchodové služby. Portál důchodové agendy (aplikace PDA), který zpřístupňuje všechna kmenová data důchodových agend a číselníky pro údaje používané při zpracování v systému důchodových agend a který rovněž poskytuje uživatelům přístup k dalším potřebným důchodovým aplikacím, byl upravován v závislosti na legislativních a jiných požadavcích. V posledním čtvrtletí roku 2021 bylo zahájeno odesílání výstupních dokumentů automatizovaně vytvářených dávkovým zpracováním důchodových agend do datových schránek včetně přebírání dodejky a ukládání dokumentů včetně dodejek do úložiště dokumentů ČSSZ. K realizaci bylo potřeba propojit interně vyvíjený systém důchodových agend s externě vyvíjenými subsystemy. Do konce roku 2021 bylo tímto způsobem zasláno přes 37 tisíc dokumentů, především s oznámením o transformaci invalidního důchodu na starobní a s oznámením o valorizaci. Rovněž byla rozšířena archivace tiskových výstupů z důchodových agend k automatizovanému odesílání dětských dotazníků pro případy s adresou v cizině v příslušné evidenci. Aplikace nyní nově umožňuje ukládat i další typy dokumentů zasílané datovou schránkou. Rozvoj této funkcionality bude pokračovat tak, aby postupně i ostatní úlohy s tiskovými výstupy byly zapojeny do projektu na jejich odesílání do datové schránky. Rovněž byl zajištěn požadavek na vytvoření nového tiskového dokladu Podklad pro vyúčtování důchodu shrnujícího veškeré výsledné hodnoty z provedeného výpočtu zvýšení starobního důchodu i s odpovídajícím počtem valorizačních zvýšení, který nahradil dosavadní ruční zápis o změně výše důchodu v dávkovém spisu. Vyšší automatizaci dále přinesly nové funkcionality ve zpracování důchodů se zahraniční adresou. V návaznosti na projekt o oboustranné komunikaci mezi ČSSZ a slovenskou Sociální pojišťovnou o přebírání vybraných dat do nebo ze systémů důchodových agend a dalších systémů bude umožněno vyplácení důchodů na slovenskou adresu na základě dokladu o žití dokládaného nově pouze jedenkrát za rok.

V posledních měsících roku 2021 byla do produkčního prostředí nasazena nová verze výpočtového modulu důchodové agendy i programového vybavení pro rozhodování o nárocích na dávky důchodového pojištění. Upravené verze nově umožňují především zpracování sirotčích důchodů nezletilých sirotků s bydlištěm na Slovensku bez povinného vyplnění údajů o zástupci žadatele. Dále byl v uvedených verzích zajištěn nový způsob výpočtu doplatků důchodů související se změnou data valorizačního zvýšení důchodů od 1. 1. 2022. V tzv. doplatkovém modulu bylo nutné začít používat nový postup určování intervalů zúčtovávaného období, za které doplatek důchodu náleží. Rovněž bylo v důchodových agendách nutné reflektovat organizační změny v sekci provádění důchodového pojištění.

V prosinci 2021 byla instalována nová verze aplikace pro výpočet důchodů, jejíž součástí bylo zajištění další (třetí) etapy implementace důchodových strukturovaných elektronických dokumentů, tzv. SEDů (viz také kapitola 3.3). V roce 2021 pokračovaly práce na vytvoření komplexního dokumentu popisujícího přizpůsobení aplikace EESSI (aplikace pro vyřizování žádostí, v kterých je jedním z účastníků i instituce z jiného členského státu EU) pro účely důchodové agendy a souběžně probíhalo testování průběžně nasazovaných funkcionalit. Také byla nasazena nová verze aplikace pro výpočet důchodu, která umožňuje výpočet zahraničních případů podle smlouvy mezi ČR a Běloruskou republikou. Koncem roku 2021 bylo v aplikaci pro výpočet důchodů zajištěno automatizované zpracování případů s mezinárodním prvkem, jedná-li se o výpočet prozatímní dávky nebo dlouhodobé zálohy, a výpočet zahraničních případů podle smlouvy mezi ČR a Sýrií.

Během roku 2021 došlo k dalšímu rozvoji aplikace pro rozhodování o námitkách, především umožnění uživatelům ukládat k jednotlivým případům větší rozsah potřebných údajů. Rovněž je uživatelům této aplikace nově umožněno založit si v aplikaci šablony pro vzorové dopisy a mít je k opakovanému využití. V neposlední řadě byla nasazena nová verze aplikace zajišťující exekuci důchodových dávek, reagující na přijetí zákona č. 31/2019 Sb., který s účinností od 1. 6. 2022 zrušuje povinnost insolvenčních soudů doručovat veřejným institucím do datové schránky vyhlášku o zahájení insolvenčního řízení a o vydání rozhodnutí o úpadku, na což bylo v aplikaci reagováno novým modulem zajišťujícím automatizované vyhledání změn v insolvenčním rejstříku a jejich následné vyhodnocení a stažení do aplikace k dalšímu zpracování.

6.3.1.2 SUBSYSTÉM AGENDY NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ

Na úspěšný projekt eNeschopenka, který byl intenzivně využíván v průběhu roku 2021, navázaly v uplynulém roce další úpravy aplikačního programového vybavení v oblasti agendy nemocenského pojištění. Vhodně využívaly již ověřeného funkčního napojení lékařských softwarů a komunikace ČSSZ se zaměstnavateli včetně možnosti zobrazení vystavených informací pro zaměstnavatele na ePortálu ČSSZ.

V dané oblasti v roce 2021 proběhla implementace nezbytných legislativních úprav a další úpravy eNeschopenky, jako např. optimalizace rozhraní s okolními systémy, třídění elektronických dokumentů a jejich předávání jiným orgánům, úpravy různých kontrolních mechanismů, sestav, oprávnění a statistik, rozšíření počtu typů a formátů možných příloh elektronických dokumentů a implementování jejich zpracování v systému.

Dále byl v roce 2021 upraven registr lékařů využívaný v procesu zpracování a výplaty dávek nemocenského pojištění. V průběhu roku 2021 byla realizována úprava aplikací zajišťující podporu pro oblast nemocenského pojištění a týkající se pořízení a došetření vstupních dokumentů nemocenského pojištění v souvislosti s legislativními změnami účinnými od 1. 1. 2022. Konkrétně ve zpracování dávky dlouhodobého ošetřovného byla mj. implementována podmínka zkrácení doby pobytu v zařízení lůžkové péče pro nárok na dávku ze sedmi na čtyři kalendářní dny, ve zpracování ošetřovného došlo k rozšíření okruhu osob, u nichž se nevyžaduje soužití ošetřující a ošetřované osoby v domácnosti, o blízké příbuzné, ve zpracování otcovské došlo k prodloužení podpůrní doby z jednoho na dva týdny a k prodloužení období, v němž lze nastoupit na otcovskou. Rovněž byly implementovány úpravy v souvislosti s mimořádnými opatřeními v důsledku pandemie covidu-19 ve zpracování ošetřovného. Ke konci roku byly provedeny úpravy v souvislosti se změnami výše redukčních hranic pro rok 2022, se zvýšením částek životního minima a existenčního minima a s novou výší normativních nákladů na bydlení stanovených pro rok 2022.

6.3.2 APLIKAČNÍ OBLAST VÝBĚRU POJISTNÉHO

V oblasti agendy výběru pojistného došlo k rozsáhlému rozvoji APV pro oblast výběru pojistného od zaměstnavatelů a nemocenského pojištění OSVČ. Od ledna 2021 probíhaly práce na implementaci legislativních změn do aplikační oblasti související s přijetím paušální daně

(zákon č. 540/2020 Sb.). Implementace změn byla rozdělena do několika fází a ukončení poslední fáze proběhlo ke konci roku 2021. V souvislosti s pandemií covidu-19 byly implementovány úpravy v aplikačním programovém vybavení pro oblast výběru pojistného od zaměstnavatelů a nemocenského pojištění OSVČ na základě zákona č. 121/2021 Sb. týkající se mimořádného příspěvku zaměstnanci při nařízené karanténě. V souladu s legislativními požadavky byly rovněž implementovány změny v systému dobrovolné účasti na důchodovém pojištění v souvislosti se změnou výše vyměřovacího základu a pojistného na počátku roku 2021. V průběhu roku byly implementovány legislativní požadavky na úpravu aplikačního programového vybavení pro oblast výběru důchodového pojištění od OSVČ v souvislosti se změnou stanovení výše sazby penále, kdy zákonem č. 286/2021 Sb. došlo ke změně zákona č. 589/1992 Sb. a s účinností od 1. 1. 2022 byl zrušen stávající postup a výše výpočtu penále a byl nahrazen postupem, ve kterém je výpočet penále stanoven podle předpisů občanského práva o výši úroků z prodlení. V souvislosti s rozhodnutím MPSV byla rovněž implementována úprava reagující na postižení Břeclavska a Hodonínska tornádem v červnu 2021, kdy příslušným OSVČ bylo prominuto penále ze záloh na pojištění za kalendářní měsíce červen až listopad 2021, a to za podmínky, že k jejich uhrazení dojde nejpozději do 31. 12. 2021.

Jako každý rok byly v průběhu ledna 2021 vytisknuty a poštou rozesílány inventury pohledávek OSVČ za předchozí kalendářní rok z údajů agendy OSVČ všem OSVČ, které nemají datové schránky. Těm OSVČ, které mají datovou schránku, byly inventury pohledávek OSVČ zasílány do datových schránek počátkem února. Zároveň byly na začátku února všechny inventury pohledávek OSVČ agendy OSVČ vystaveny mimo jiné na ePortálu ČSSZ. Pro rok 2022 již inventury za rok 2021 nebudou tisknuty a rozesílány. V návaznosti na tuto skutečnost je připravována úprava spočívající mimo jiné v sehrávání dat z jednotlivých OSSZ do centrální databáze, kdy tyto informace ČSSZ vystaví pro OSVČ na ePortálu ČSSZ s možností jejich využití ke zpracování přehledu o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2021.

6.3.3 OSTATNÍ APLIKAČNÍ OBLASTI

Vedle příprav či realizací úprav v aplikačních oblastech výkonu agend či výběru pojistného probíhala v uplynulém roce práce i v ostatních aplikačních oblastech. V oblasti správy údajové základny a napojení IIS ČSSZ

na Informační systém základních registrů (ISZR) byla v souladu s požadavky věcných útvarů provedena implementace nezbytných legislativních změn a rovněž úprav pro projekt EESSI. Dále byly provedeny úpravy a rozšíření v souladu s rozvojem digitalizace a v souvislosti s požadavky jednotlivých agendových systémů a s evidencí tzv. kmenových údajů.

V oblasti průřezových subsystémů došlo v uplynulém roce k rozšíření systému pro správu dokumentů (DMS) umožňujícímu zpracování velkých objemů auditních dat a dále byly provedeny úpravy v souladu s požadavky agendových subsystémů. Jedná se o významné opatření v této oblasti, které usnadní zvládat enormní nárůst dat v důsledku rozšiřující se elektronické komunikace s klienty a digitalizace agend ČSSZ. V elektronické spisové službě byla na základě požadavků příslušných organizačních útvarů realizována integrace mzdové agendy systému SAP a umožněno vypravování dokumentů do datových schránek přímo z aplikace pro rozhodování o námitkách a aplikace pro důchodové agendy na spisovou službu. Zároveň byly prováděny úpravy směřující k optimalizaci provozu spisové služby.

V neposlední řadě došlo k úpravám týkajícím se správy nárokových podkladů. Ve vztahu k integrační sběrnici ESB Backend bylo věnováno velké úsilí optimalizaci výkonu integrovaných agend za účelem zvládnutí enormního nárůstu elektronické komunikace v průběhu pandemie covidu-19.

6.4 KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST

ČSSZ v období uplynulého kalendářního roku prováděla opatření kybernetické bezpečnosti pro informační systém kritické informační infrastruktury IIS ČSSZ, jehož je správcem, na úrovni kritická informační infrastruktura v rozsahu podle právních předpisů upravujících kybernetickou bezpečnost. ČSSZ rovněž prováděla bezpečnostní opatření za účelem zvýšení ochrany poskytování

online elektronických služeb ČSSZ pro zajištění dostupnosti a spolehlivosti aplikace ePortálu ČSSZ.

V období uplynulého kalendářního roku byla v ČSSZ zaváděna bezpečnostní opatření týkající se zlepšování důvěryhodnosti, odolnosti a integrity IIS ČSSZ podle provozních a bezpečnostních potřeb. ČSSZ reagovala na bezpečnostní upozornění (hrozby a zranitelnosti) vydané Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost v průběhu roku 2021. ČSSZ rovněž reagovala na reaktivní opatření vydané Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost dne 15. 12. 2021 k závažné zranitelnosti tzv. Log4Shell v komponentě Apache Log4j. V návaznosti na zveřejněné hrozby a zranitelnosti ČSSZ reagovala na příslušné postupy ve stanovené časové souslednosti podle předem připravených plánů a provedla reaktivní opatření k řešení kybernetického bezpečnostního incidentu a současně k zabezpečení informačních systémů, sítí a služeb elektronických komunikací před kybernetickým bezpečnostním incidentem v rozsahu pro informační systém kritické informační infrastruktury IIS ČSSZ.

Byla prováděna standardní ochrana a zabezpečení osobních údajů, jejichž správcem je ČSSZ a jednotlivé OSSZ, na vyžadované úrovni podle příslušných právních předpisů a práva Evropské unie (především GDPR) a dále podle provozních a bezpečnostních potřeb ČSSZ. V postavení správce Access Point ČSSZ systému EESSI podle příslušné bezpečnostní politiky Evropské komise ČSSZ prováděla ve své části odpovědnosti ochranu dat podle klasifikační úrovně a kategorie osobních údajů při elektronické výměně informací o sociálním zabezpečení mezi členskými státy Evropské unie. V neposlední řadě byla zajištěna integrace systému řízení bezpečnosti informací, zpracovávaných IIS ČSSZ, do procesů ČSSZ.

Bezpečnostní situaci v oblasti kybernetické bezpečnosti v ČSSZ a jednotlivých OSSZ lze hodnotit v roce 2021 jako stabilizovanou.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

brexit	ukončení členství Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku v EU
covid-19, koronavirus	infekce způsobená koronavirem SARS-CoV-2
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
EESSI	elektronická výměna informací o sociálním zabezpečení
ESIP	Evropská asociace nositelů sociálního pojištění
EU	Evropská unie
EUMASS	Evropská asociace posudkových a revizních lékařů
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
G2G/G2B	government-to-government/government-to-business komunikace, tj. služby jiným orgánům
IIS ČSSZ	Integrovaný informační systém ČSSZ
krajské hygienické stanice	orgány, které vykonávají státní správu v ochraně veřejného zdraví; jedná se o krajské hygienické stanice a Hygienickou stanici hlavního města Prahy
LPS	lékařská posudková služba
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSSZ Brno	Městská správa sociálního zabezpečení
nouzový stav	nouzový stav je reakcí na živelní, ekologickou nebo průmyslovou havárii či jiné nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožuje životy, zdraví, majetkové hodnoty nebo vnitřní pořádek a bezpečnost; vyhlásit nouzový stav může vláda, případně při nutnosti rychlé reakce je k tomuto oprávněn i předseda vlády
OSSZ	okresní správa sociálního zabezpečení, příp. okresní správy sociálního zabezpečení včetně PSSZ a MSSZ Brno
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
otcovská	dávka otcovské poporodní péče
pojistné	pojistné na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti
PSSZ	Pražská správa sociálního zabezpečení
vedoucí zaměstnanec	státní zaměstnanec jmenovaný na služební místo představeného podle zákona o státní službě nebo zaměstnanec jmenovaný na pracovní místo vedoucího zaměstnance podle zákoníku práce
zaměstnanec	státní zaměstnanec ve služebním poměru podle zákona o státní službě nebo zaměstnanec v pracovněprávním vztahu podle zákoníku práce

SEZNAM POUŽITÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

insolvenční zákon	zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
krizový zákon	zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů
občanský soudní řád	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
zákon o důchodovém pojištění	zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
zákon o informačních systémech veřejné správy	zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů
zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích	zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů
zákon o nemocenském pojištění	zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů
zákon o ochraně veřejného zdraví	zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
zákon o registru smluv	zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů
zákon o soudních exekutorech	zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
zákon o státní službě	zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů
zákon o státním rozpočtu ČR na rok 2021	zákon č. 600/2020 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2021, ve znění pozdějších předpisů
zákon o svobodném přístupu k informacím	zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů
zákon o zadávání veřejných zakázek	zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů
zákoník práce	zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
zákon o zaměstnanosti	zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 31/2019 Sb.	zákon č. 31/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

SEZNAM POUŽITÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

zákon č. 38/2021 Sb.	zákon č. 38/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 39/2000 Sb.	zákon č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 108/2009 Sb.	zákon č. 108/2009 Sb., o jednorázové peněžní částce nahrazující příplatek k důchodu a zvláštní příspěvek k důchodu a o změně některých zákonů
zákon č. 121/2021 Sb.	zákon č. 121/2021 Sb., o mimořádném příspěvku zaměstnanci při nařízené karanténě, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 136/2020 Sb.	zákon č. 136/2020 Sb., o některých úpravách v oblasti pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a důchodového pojištění v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020
zákon č. 172/2002 Sb.	zákon č. 172/2002 Sb., o odškodnění osob odvedených do SSSR nebo do táborů, které SSSR zřídil v jiných státech, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 217/1994 Sb.	zákon č. 217/1994 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky některým obětem nacistické perzekuce, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 218/2000 Sb.	zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 261/2001 Sb.	zákon č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 262/2011 Sb.	zákon č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 286/2021 Sb.	zákon č. 286/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
zákon č. 323/2021 Sb.	zákon č. 323/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 330/2021 Sb.	zákon č. 330/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

zákon č. 357/2005 Sb.	zákon č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 373/2011 Sb.	zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 438/2020 Sb.	zákon č. 438/2020 Sb., o úpravách poskytování ošetrového v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii a o změně zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 469/2020 Sb.	zákon č. 469/2020 Sb., o jednorázovém příspěvku důchodci v roce 2020 a o změně zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 518/2021 Sb.	zákon č. 518/2021 Sb., o mimořádném příspěvku zaměstnanci při nařízené karanténě
zákon č. 520/2021 Sb.	zákon č. 520/2021 Sb., o dalších úpravách poskytování ošetrového v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii onemocnění covid-19
zákon č. 540/2020 Sb.	zákon č. 540/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony v souvislosti s paušální daní
zákon č. 582/1991 Sb.	zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 589/1992 Sb.	zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
nařízení vlády č. 381/2020 Sb.	nařízení vlády č. 381/2020 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2019, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2019, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2021 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2021 a o zvýšení důchodů v roce 2021
nařízení vlády č. 382/2020 Sb.	nařízení vlády č. 382/2020 Sb., o zvýšení příplatků k důchodu v roce 2021
nařízení vlády č. 622/2004 Sb.	nařízení vlády č. 622/2004 Sb., o poskytování příplatku k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální, ve znění pozdějších předpisů
usnesení vlády ČR č. 86/2020	usnesení vlády ČR č. 86 ze dne 27. 1. 2020 o uložení povinností informovat vládu v souvislosti s výdaji v oblasti informačních a komunikačních technologií
vyhláška č. 62/2001 Sb.	vyhláška č. 62/2001 Sb., o hospodaření organizačních složek státu a státních organizací s majetkem státu, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška č. 79/2013 Sb.	vyhláška č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče), ve znění pozdějších předpisů
vyhláška č. 161/1998 Sb.	vyhláška č. 161/1998 Sb., o promíjení penále správami sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
koordinační nařízení EU	nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení
obecné nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR)	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)
nařízení EU č. 2015/848	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení
směrnice EU o whistleblowingu	směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Systemizovaná místa a fluktuace k 31. 12.	24
Tabulka č. 2: Vývoj počtu systemizovaných míst posudkových lékařů LPS a jejich průměrné obsazení k 31. 12.	24
Tabulka č. 3: Členění zaměstnanců podle věku k 31. 12.	25
Tabulka č. 4: Členění zaměstnanců podle vzdělání k 31. 12.	25
Tabulka č. 5: Počet absolventů prezenčních forem vzdělávání.....	27
Tabulka č. 6: Vzdělávací akce ve výukových střediscích ČSSZ	28
Tabulka č. 7: Počet absolventů elektronických kurzů	28
Tabulka č. 8: Pracovnělékařské služby	30
Tabulka č. 9: Počet vydaných prvostupňových rozhodnutí	33
Tabulka č. 10: Doby řízení o dávkách důchodového pojištění vyřizovaných podle vnitrostátních předpisů – nové žádosti (ve dnech).....	34
Tabulka č. 11: Počet případů vyřizovaných po lhůtě (v %) – nové žádosti.....	34
Tabulka č. 12: Doby řízení o dávkách důchodového pojištění s mezinárodním prvkem (ve dnech).....	35
Tabulka č. 13: Nejčastější výplaty důchodcům do ciziny v roce 2021.....	38
Tabulka č. 14: Průměrná výše vypláceného starobního důchodu (v Kč) k 31. 12.	39
Tabulka č. 15: Statistické údaje výplat důchodů k 31. 12.	40
Tabulka č. 16: Statistické údaje v oblasti provádění exekučních srážek z důchodů	41
Tabulka č. 17: Počet zaměstnavatelů a pojištěnců k 31. 12.	44
Tabulka č. 18: Počet zpracovaných dávek nemocenského pojištění	46
Tabulka č. 19: Doba řízení o dávkách nemocenského pojištění celkem	47
Tabulka č. 20: Přehled o rozhodovací činnosti v oblasti nemocenského pojištění.....	48
Tabulka č. 21: Porovnání počtu případů ukončených dočasných pracovních neschopností, počtu prostonaných dnů a průměrného trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti	49
Tabulka č. 22: Údaje o počtu vystavených potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům sociálního zabezpečení (formuláře A1/E101 a osvědčení dle mezinárodní smlouvy o sociálním zabezpečení)	50
Tabulka č. 23: Počet OSVČ podle druhu samostatné výdělečné činnosti a účasti na pojištění k 31. 12.	52
Tabulka č. 24: Vyplacené dávky a podpory (v tis. Kč)	55
Tabulka č. 25: Vývoj celkové úspěšnosti výběru pojistného a příslušenství (v mil. Kč)	56
Tabulka č. 26: Vydané platební výměry a výkazy nedoplatků.....	56
Tabulka č. 27: Povolení splátek dle § 20a zákona č. 589/1992 Sb.	57
Tabulka č. 28: Rozhodování o promíjení penále dle § 104ch zákona č. 582/1991 Sb. a vyhlášky č. 161/1998 Sb.	57
Tabulka č. 29: Struktura pohledávek k 31. 12. 2020 (v mil. Kč).....	59
Tabulka č. 30: Vývoj pohledávek (v tis. Kč).....	60
Tabulka č. 31: Počet odeslaných výzev k zaplacení pohledávky a správních exekucí v roce 2021 podle krajů	61
Tabulka č. 32: Pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení v roce 2021 podle krajů	62
Tabulka č. 33: Kontroly plnění povinností zaměstnavatelů v oblasti sociálního zabezpečení.....	63
Tabulka č. 34: Kontroly dodržování režimu dočasně práceneschopných pojištěnců	65
Tabulka č. 35: Počet provedených kontrol posuzování dočasné pracovní neschopnosti	66
Tabulka č. 36: Počet přijatých žádostí o posudek a vypracovaných posudků	68

Tabulka č. 37: Počet posudků pro pojistné systémy v řízení v prvním stupni podle předmětu řízení	69
Tabulka č. 38: Počet posudků pro nepojistné systémy v řízení v prvním stupni podle předmětu řízení	69
Tabulka č. 39: Počet posudků pro pojistné systémy v řízení ve druhém stupni podle předmětu řízení	71
Tabulka č. 40: Počet případů řízení ve věcech osob zdravotně znevýhodněných	71
Tabulka č. 41: Výplaty jednotlivých typů odškodňovacích dávek	72
Tabulka č. 42: Statistika údajové základny	77
Tabulka č. 43: Počet podání zaměstnavatelů	78
Tabulka č. 44: Počet přijatých podání podle druhů rozhraní	78
Tabulka č. 45: Počet úspěšných přihlášení na ePortál ČSSZ	79
Tabulka č. 46: Návštěvnost ePortálu ČSSZ	79
Tabulka č. 47: Počet volání služeb ePortálu ČSSZ (služby pro pojištěnce a zaměstnavatele na ePortálu ČSSZ)	80
Tabulka č. 48: Počet volání G2G/G2B služeb	81
Tabulka č. 49: Statistika poskytování vybraných informací z registrů	83
Tabulka č. 50: Poradenské dny v roce 2021	87
Tabulka č. 51: Údaje o činnosti call centra pro důchodové pojištění	89
Tabulka č. 52: Údaje o činnosti call centra pro nemocenské pojištění	90
Tabulka č. 53: Údaje o činnosti call centra technické podpory eSlužeb ČSSZ	91
Tabulka č. 54: Statistika webových stránek ČSSZ	92
Tabulka č. 55: Statistika profilu ČSSZ na Facebooku k 31. 12. daného roku	93
Tabulka č. 56: Návštěvnost portálu Otevřených dat ČSSZ	94
Tabulka č. 57: Stížnosti na činnost ČSSZ	95
Tabulka č. 58: Rozpočet a skutečnost příjmů a výdajů ČSSZ (v mil. Kč)	100
Tabulka č. 59: Programové financování v ČSSZ k 31. 12. 2021 (v tis. Kč)	102

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Vývoj absence zaměstnanců	11
Graf č. 2: Počet hlášení o vzniku dočasné pracovní neschopnosti	13
Graf č. 3: Počet nařízených izolací	13
Graf č. 4: Počet nařízených karantén	14
Graf č. 5: Počet zpracovaných dávek nemocenského	14
Graf č. 6: Vývoj počtu vydaných rozhodnutí o vzniku potřeby ošetřování z důvodu ošetřování nemocného člena domácnosti	15
Graf č. 7: Vývoj počtu doručených žádostí o ošetřovné z důvodu uzavření škol a dětských zařízení	16
Graf č. 8: Počet zpracovaných dávek ošetřovného	17
Graf č. 9: Porovnání výběru pojistného na důchodové pojištění OSVČ a počtu OSVČ povinně platících zálohy na důchodové pojištění (v tis. Kč)	17
Graf č. 10: Porovnání výběru pojistného za zaměstnavatele a (jejich) zaměstnance (v tis. Kč) a počty komunikujících zaměstnavatelů	18
Graf č. 11: Vývoj průměrného rozpočtovaného platu	26
Graf č. 12: Vývoj počtu podaných a vyřízených žádostí o důchod	32
Graf č. 13: Vývoj počtu podaných žádostí o přepočtení důchodu	32
Graf č. 14: Vývoj počtu podaných žádostí o důchod vyřizovaných podle vnitrostátních předpisů	34
Graf č. 15: Vývoj počtu podaných žádostí o důchod s mezinárodním prvkem	35
Graf č. 16: Struktura podstaty podaných námitek v roce 2021	36
Graf č. 17: Vývoj počtu důchodců s výplatou do ciziny k 31. 12.	38
Graf č. 18: Vývoj počtu výplat důchodů na osobní účty k 31. 12.	39
Graf č. 19: Vývoj počtu důchodců a vyplácených důchodů k 31. 12.	40
Graf č. 20: Vývoj výplat důchodů s exekuční srážkou k 31. 12.	41
Graf č. 21: Zpracované dávky nemocenského pojištění	43
Graf č. 22: Počet exekučních srážek z dávek nemocenského pojištění	50
Graf č. 23: Vývoj počtu OSVČ k 31. 12.	51
Graf č. 24: Vývoj příjmů z pojistného a výdajů na sociální zabezpečení (v mil. Kč)	53
Graf č. 25: Rozdělení příjmů z pojistného a příslušenství k 31. 12. 2021 (v mil. Kč)	54
Graf č. 26: Vývoj příjmů z vybraného pojistného na dávky důchodového pojištění a výdajů na tyto dávky (v mil. Kč)	54
Graf č. 27: Vývoj příjmů z vybraného pojistného na dávky nemocenského pojištění a výdajů na tyto dávky (v mil. Kč) ...	54
Graf č. 28: Stav (úhrn) pohledávek ČSSZ za plátcí pojistného k 31. 12. (v mil. Kč)	59
Graf č. 29: Vývoj celkové výše nedobytných pohledávek k 31. 12. (v mil. Kč)	60
Graf č. 30: Vývojový trend odeslaných výzev k zaplacení pohledávky a správních exekucí	61
Graf č. 31: Vývojový trend pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení	62
Graf č. 32: Celkový počet vypracovaných posudků	67
Graf č. 33: Podíl vypracovaných posudků v závislosti na druhu systému a stupni řízení	67
Graf č. 34: Vývoj počtu podaných evidenčních listů důchodového pojištění	75
Graf č. 35: Vývoj počtu vyřízených informativních osobních listů důchodového pojištění a počtu odeslaných přehledů dob důchodového pojištění	76

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 36: Vývoj příjmů a výdajů (v mil. Kč).....	99
Graf č. 37: Vývoj provozní nákladovosti k celkovým příjmům	101
Graf č. 38: Vývoj provozní nákladovosti k celkovým výdajům	101
Graf č. 39: Vývoj realizace investic za programy 113V220 a 013V220 (v mil. Kč).....	102